

Obsah

I *Legislatívne akty*

NARIADENIA

- ★ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 ⁽¹⁾ 1
- ★ Nariadenie európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/696 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Vesmírny program Únie a Agentúra Európskej únie pre vesmírny program a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 912/2010, (EÚ) č. 1285/2013 a (EÚ) č. 377/2014 a rozhodnutie č. 541/2014/EÚ ... 69
- ★ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/697 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky obranný fond a zrušuje nariadenie (EÚ) 2018/1092 ⁽¹⁾ 149

II *Nelegislatívne akty*

ROZHODNUTIA

- ★ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2021/698 z 30. apríla 2021 o bezpečnosti systémov a služieb, ktoré sa zavádzajú, prevádzkujú a používajú v rámci Vesmírneho programu Únie a ktoré môžu ovplyvniť bezpečnosť Únie, a o zrušení rozhodnutia 2014/496/SZBP 178

⁽¹⁾ Text s významom pre EHP

I

(Legislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/695

z 28. apríla 2021,

ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 173 ods. 3, článok 182 ods. 1, článok 183 a článok 188 druhý odsek,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanoviská Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽²⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽³⁾,

keďže:

- (1) Cieľom Únie je posilniť jej vedeckú a technologickú základňu prostredníctvom posilnenia Európskeho výskumného priestoru, v rámci ktorého je zaručený voľný pohyb výskumných pracovníkov, vedeckých poznatkov a technológií, a podnecovania k zvyšovaniu jej konkurencieschopnosti vrátane konkurencieschopnosti priemyslu a zároveň podporovania všetkých výskumných a inovačných činností v záujme dosiahnutia strategických priorít a záväzkov Únie, ktorých konečným cieľom je presadzovanie mieru, hodnôt Únie a blaha jej národov.
- (2) Na dosiahnutie vedeckého, technologického, hospodárskeho, environmentálneho a spoločenského vplyvu v snahe o splnenie tohto všeobecného cieľa a na dosiahnutie čo najväčšej pridanej hodnoty investícií Únie do výskumu a inovácií by Únia mala investovať do výskumu a inovácií prostredníctvom programu Horizont Európa – rámcového programu pre výskum a inovácie na obdobie rokov 2021 – 2027 (ďalej len „program“). Program by mal podporovať tvorbu, lepšie šírenie a prenos kvalitných a excelentných vedomostí a kvalitných technológií v Únii, prilákať talenty na všetkých úrovniach a prispieť k plnému zapojeniu základne talentov Únie, uľahčiť prepojenia týkajúce sa spolupráce a posilniť vplyv výskumu a inovácií pri vývoji, podpore a vykonávaní politik Únie, podporiť a posilniť využívanie a zavádzanie inovačných a udržateľných riešení v hospodárstve Únie, najmä v malých a stredných podnikoch (ďalej len „MSP“), ako aj v spoločnosti, riešiť globálne výzvy vrátane zmeny klímy a cieľov udržateľného rozvoja Organizácie Spojených národov, vytvoriť pracovné miesta, posilniť hospodársky rast, podporiť konkurencieschopnosť priemyslu a zvýšiť atraktivnosť Únie v oblasti výskumu a inovácií. Programom by sa mali podporovať všetky formy inovácií vrátane prelomových inovácií, zlepšiť uvádzanie inovačných riešení na trh a optimalizovať realizáciu takýchto investícií v záujme zvýšeného vplyvu v rámci posilneného Európskeho výskumného priestoru.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 33 a Ú. v. EÚ C 364, 28.10.2020, p. 124.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 461, 21.12.2018, s. 79.

⁽³⁾ Pozícia Európskeho parlamentu zo 17. apríla 2019 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a pozícia Rady v prvom čítaní zo 16. marca 2021 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku). Pozícia Európskeho parlamentu z ... (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku).

- (3) Program by sa mal zriadiť na obdobie trvania viacročného finančného rámca (ďalej len „VFR“) na roky 2021 – 2027, ako sa stanovuje v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 ⁽⁴⁾, bez toho, aby boli dotknuté lehoty stanovené v nariadení Rady (EÚ) 2020/2094 ⁽⁵⁾.
- (4) Program by mal prispieť k zvýšeniu verejných a súkromných investícií do výskumu a inovácií v členských štátoch, a tým pomôcť, aby celkový investičný cieľ pre výskum a vývoj dosiahol aspoň 3 % hrubého domáceho produktu (ďalej len „HDP“) Únie. Dosiahnutie uvedeného cieľa by si vyžadovalo, aby členské štáty a súkromný sektor doplnili program vlastnými posilnenými investičnými opatreniami v oblasti výskumu, vývoja a inovácií.
- (5) V záujme dosiahnutia cieľov programu a pri rešpektovaní zásady excelentnosti by mal byť program zameraný okrem iného na posilnenie prepojení týkajúcich sa spolupráce v Európe, a tým prispievať k zmiernovaniu rozdielov v oblasti výskumu a inovácií.
- (6) S cieľom pomôcť dosiahnuť ciele politiky Únie by činnosti podporované v rámci tohto programu mali v relevantných prípadoch a v súlade so zásadou inovácií, využívať právne predpisy podporujúce inovácie a mali by podnecovať k ich vytváraniu s cieľom podporiť rýchlejšiu a intenzívnejšiu transformáciu významného vedomostného kapitálu Únie na inovácie.
- (7) Konceptie „otvorenej vedy“, „otvorených inovácií“ a „otvorenosti svetu“ by mali zabezpečiť excelentnosť a vplyv investícií Únie do výskumu a inovácií a zároveň chrániť záujmy Únie.
- (8) Otvorená veda vrátane otvoreného prístupu k vedeckým publikáciám a výskumným údajom, ako aj optimálne šírenie a využívanie vedomostí majú potenciál zvýšiť kvalitu, vplyv a prínosy vedy. Majú tiež potenciál urýchliť rozvoj vedomostí tým, že zvyšujú ich spoľahlivosť, účinnosť a presnosť, ako aj ich lepšiu zrozumiteľnosť pre spoločnosť a zlepšujú schopnosť reagovať na spoločenské výzvy. Mali by sa stanoviť ustanovenia, ktorými sa zabezpečí, aby prijímatelia poskytlí otvorený prístup k odborne recenzovaným vedeckým publikáciám. Podobne by sa malo zabezpečiť, aby prijímatelia poskytovali otvorený prístup k výskumným údajom podľa zásady „čo najotvorenejší, ale obmedzený podľa potreby“, pričom by sa mala zabezpečiť možnosť výnimiek s ohľadom na oprávnené záujmy prijímateľov. Väčší dôraz by sa mal predovšetkým klásť na zodpovedné spravovanie výskumných údajov, ktoré by malo byť v súlade so zásadami „vyhladateľnosti“, „prístupnosti“, „interoperability“ a „opätovnej použiteľnosti“ (ďalej len „zásady FAIR“), a to najmä širším uplatňovaním plánov správy údajov. Ak je to vhodné, prijímatelia by mali využívať možnosti, ktoré ponúka európsky cloud pre otvorenú vedu (ďalej len „EOSC“ – European Open Science Cloud) a európska dátová infraštruktúra, a dodržiavať ďalšie zásady a postupy otvorenej vedy. Vo všetkých dohodách o pridružení a spolupráci s tretími krajinami by sa mala podnecovať reciprocita v oblasti otvorenej vedy.
- (9) Prijímateľom programu, najmä MSP, sa odporúča, aby využívali príslušné existujúce nástroje Únie, ako je európska asistenčná služba pre otázky duševného vlastníctva, ktorá podporuje MSP a iných účastníkov programu pri ochrane a presadzovaní ich práv duševného vlastníctva.
- (10) Konceptia a návrh programu by mali byť odpoveďou na potrebu dosiahnuť kritický objem podporovaných činností v rámci Únie tým, že budú nabádať všetky členské štáty na účasť založenú na excelentnosti, a prostredníctvom medzinárodnej spolupráce, v súlade s Agendou 2030 pre udržateľný rozvoj (ďalej len „Agenda 2030“), cieľmi udržateľného rozvoja a Parížskou dohodou prijatou na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy ⁽⁶⁾ (ďalej len „Parížska dohoda“). Vykonávaním programu by sa malo zintenzívniť úsilie o dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja a záväzku Únie a jej členských štátov vykonávať Agendu 2030 so zámerom dosiahnuť jeho tri rozmery – hospodársky, sociálny a environmentálny – koherentným a integrovaným spôsobom.
- (11) Činnosťami podporovanými v rámci programu by sa malo prispievať k plneniu cieľov, priorít a medzinárodných záväzkov Únie.

⁽⁴⁾ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11).

⁽⁵⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2020/2094 zo 14. decembra 2020, ktorým sa zriaďuje Nástroj Európskej únie na obnovu s cieľom podporiť obnovu po kríze COVID-19 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 23).

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 282, 19.10.2016, s. 4.

- (12) V rámci programu by sa mala využívať komplementárnosť s príslušnými existujúcimi európskymi plánmi a stratégiami v oblasti výskumu a inovácií a v relevantných prípadoch aj s dôležitými projektmi spoločného európskeho záujmu, ak sú súvisiace výskumné a inovačné potreby určené v strategickom plánovaní programu.
- (13) Programom by sa mala zabezpečiť transparentnosť verejného financovania a zodpovednosť zaň vo výskumných a inovačných projektoch, čím sa zabezpečí ochrana verejného záujmu.
- (14) Programom by sa mali podporovať výskumné a inovačné činnosti v oblasti spoločenských a humanitných vied. To zahŕňa prehľbovanie vedeckých poznatkov v uvedenej oblasti a využívanie poznatkov a pokroku z oblasti spoločenských a humanitných vied s cieľom zvýšiť hospodársky a spoločenský vplyv programu. V rámci piliera „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ by sa spoločenské a humanitné vedy mali plne integrovať do všetkých klastrov. Okrem presadzovania spoločenských a humanitných vied v rámci projektov by sa ich integrácia mala podporovať aj prostredníctvom začleňovania nezávislých externých expertov z oblasti spoločenských a humanitných vied do odborných výborov a hodnotiacich komisií vždy, keď je to vhodné, ako aj prostredníctvom včasného monitorovania spoločenských a humanitných vied v rámci financovaných výskumných akcií a podávania správ o nich. V rámci programu by sa mala monitorovať najmä úroveň uplatňovania hľadiska spoločenských a humanitných vied.
- (15) V rámci programu by sa mal zachovať vyvážený prístup medzi výskumom na jednej strane a inováciami na druhej strane, ako aj medzi financovaním zdola nahor (zameraným na bádateľov alebo inovátorov) a zhora nadol (určeným na základe strategicky vymedzených priorít) podľa povahy zapojených výskumných a inovačných komunit v rámci Únie i podľa druhov a účelu vykonávaných činností a vplyvov, ktoré sa majú dosiahnuť. Od kombinácie uvedených faktorov by mal závisieť výber prístupu pre príslušné časti programu, z ktorých všetky prispievajú k plneniu všetkých všeobecných a špecifických cieľov programu.
- (16) Celkový rozpočet na zložku „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“ v časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ programu by mal dosahovať aspoň 3,3 % celkového rozpočtu programu a mal by byť určený najmä právnym subjektom usadeným v krajinách, ktorých sa týka rozširovanie účasti.
- (17) Cieľom iniciatív zameraných na excelentnosť by malo byť posilnenie excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií v oprávnených krajinách, a to aj prostredníctvom podpory odbornej prípravy na účely zlepšenia manažérskej schopnosti v oblasti výskumu a inovácií, ocenení, posilnenia inovačných ekosystémov, ako aj vytvárania sietí výskumu a inovácií, a to aj na základe výskumných infraštruktúr financovaných zo strany Únie. Na to, aby žiadatelia boli oprávnení požiadať o financovanie v zložke „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“ v časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ programu, mali by jasne preukázať, že projekty sú prepojené s vnútroštátnymi a/alebo regionálnymi stratégiami výskumu a inovácií.
- (18) S cieľom umožniť malým konzorciám pre spoluprácu, ktoré vykonávajú akcie od základného výskumu až po uplatnenie na trhu, rýchlejší prístup zdola nahor k finančným prostriedkom by malo byť možné uplatniť postup urýchlenia procesu výskumu a inovácií, pri ktorom by čas medzi podaním žiadosti a udelením grantu nemal presiahnuť šesť mesiacov.
- (19) Prostredníctvom programu by sa mali podporovať všetky fázy výskumu a inovácií, najmä v rámci projektov spolupráce, a podľa potreby v rámci misií a európskych partnerstiev. Základný výskum má mimoriadny význam pre posilnenie schopnosti Únie prilákať najlepších vedcov a je dôležitou podmienkou tohto posilnenia, aby sa Únia stala globálnym centrom excelentnosti. V programe by sa mala zabezpečiť rovnováha medzi základným a aplikovaným výskumom. Uvedená rovnováha spolu s inováciami podporí konkurencieschopnosť hospodárstva, rast a vytváranie pracovných miest v Únii.
- (20) Z dôkazov vyplýva, že akceptovanie rozmanitosti vo všetkých významoch má pre dobrý vedecký výskum kľúčový význam, keďže veda z rozmanitosti ťaží. Rozmanitosť a inkluzívnosť prispievajú k excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií založených na spolupráci: spolupráca, ktorá sa uskutočňuje medzi rôznymi disciplínami, sektormi a v rámci celého Európskeho výskumného priestoru, umožňuje lepší výskum a vyššiu kvalitu návrhov projektov, môže viesť k vyššej miere využívania v spoločnosti a môže podporiť prínosy inovácií, a tým napredovanie Európy.
- (21) S cieľom zabezpečiť, aby bol vplyv programu čo najväčší, by sa osobitná pozornosť mala venovať multidisciplinárny, interdisciplinárny a transdisciplinárny prístupom ako kľúčovým prvkom významného vedeckého pokroku.

- (22) Výskumné činnosti uskutočňované v rámci piliera „Excelentná veda“ by sa mali určiť na základe potrieb a príležitostí v oblasti vedy a mala by sa nimi podporovať vedecká excelentnosť. Výskumný program by sa mal stanoviť v úzkej spolupráci s vedeckou komunitou a mal by sa v ňom klásť dôraz na prilákanie nových talentov z oblasti výskumu a inovácií, ako aj začínajúcich výskumných pracovníkov, pričom sa má posilňovať Európsky výskumný priestor, zabráňovať úniku mozgov a zároveň podporovať ich cirkulácia.
- (23) Program by mal podporovať Úniu a jej členské štáty pri získavaní najlepších talentov a zručností, berúc do úvahy realitu veľmi intenzívnej medzinárodnej konkurencie.
- (24) Pilier „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ by sa mal vytvoriť prostredníctvom klastrov výskumných a inovačných činností s cieľom maximalizovať integráciu v rámci príslušných tematických oblastí a zároveň zaistiť vysokú a udržateľnú úroveň vplyvu pre Úniu z hľadiska vynaložených zdrojov. Tým by sa podporila spolupráca presahujúca hranice disciplín, odvetví, politik a štátov v snahe o dosahovanie cieľov udržateľného rozvoja prostredníctvom dodržiavania zásad Agendy 2030, Parížskej dohody a konkurencieschopnosti priemyslu Únie. Realizáciou rozsiahlych iniciatív s vysokými ambíciami vo forme výskumných a inovačných misí by sa umožnilo, aby program dosiahol pre spoločnosť transformačný a systémový vplyv, pokiaľ ide o podporu cieľov udržateľného rozvoja, a to aj prostredníctvom medzinárodnej spolupráce a vedeckej diplomacie. Činnosti v rámci tohto piliera by mali zahŕňať celú škálu výskumných a inovačných činností, aby sa zabezpečilo, že Únia zostane na špičkovej pozícii v strategicky vymedzených prioritných oblastiach.
- (25) Klastor „Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť“ by mal podstatne prispievať k výskumu týkajúcemu sa kultúrneho a kreatívneho sektora vrátane kultúrneho dedičstva Únie a najmä umožniť vytvorenie priestoru pre spoluprácu v oblasti európskeho kultúrneho dedičstva.
- (26) Úplné a včasné zapojenie všetkých druhov priemyselných subjektov do programu, od jednotlivých podnikateľov a malých a stredných podnikov až po veľké podniky, by výrazne prispelo k naplneniu cieľov programu, a to najmä pokiaľ ide o vytváranie udržateľných pracovných miest a rastu v Únii. Výsledkom takéhoto zapojenia zo strany priemyslu by mala byť jeho účasť na akciách podporovaných na úrovniach, ktoré prinajmenšom zodpovedajú úrovniam činností podľa rámcového programu Horizont 2020 zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013 ⁽⁷⁾ (ďalej len „Horizont 2020“).
- (27) Akciami v rámci programu by sa významne prispelo k uvoľneniu potenciálu strategických odvetví Únie vrátane kľúčových podporných technológií, v ktorých sa odrážajú ciele stratégie pre priemyselnú politiku Únie.
- (28) Konzultácie viacerých zainteresovaných strán vrátane občianskej spoločnosti a priemyslu by mali prispieť k perspektívam a prioritám stanoveným prostredníctvom strategického plánovania. Výsledkom toho by mali byť pravidelné strategické plány v oblasti výskumu a inovácií prijímané prostredníctvom vykonávacích aktov na účely vypracovania obsahu pracovných programov.
- (29) V pracovnom programe by sa mal v súvislosti s konkrétnou činnosťou, na ktorú sa majú poskytnúť finančné prostriedky, zohľadniť výsledok konkrétnych predchádzajúcich projektov, ako aj stav vedy, technológie a inovácie na vnútroštátnej úrovni, na úrovni Únie a na medzinárodnej úrovni, a relevantný politický a spoločenský vývoj a vývoj na trhoch.
- (30) Je dôležité podporiť priemysel Únie, aby si zachoval alebo získal vedúce svetové postavenie v oblasti inovácie, digitalizácie a klimatickej neutrality, najmä prostredníctvom investícií do kľúčových podporných technológií, ktoré budú oporou pre podnikanie v budúcnosti. Akciami programu by sa mali riešiť zlyhania trhu alebo prípady suboptimálnych investícií, primerane a transparentne posilňovať investície bez toho, aby dochádzalo k zdvojeniu súkromných investícií alebo ich vytlačeniu, a mala by sa nimi vytvárať jednoznačná európska pridaná hodnota a zabezpečovať návratnosť investícií pre verejnosť. Tým sa zaisťujú súlad medzi akciami programu a pravidlami Únie pre štátnu pomoc s cieľom stimulovať inovácie a zabrániť neprímeraným narušeniam hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.

⁽⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (2014 – 2020) a zrušuje rozhodnutie č. 1982/2006/ES (Ú. v EÚ L 347, 20.12.2013, s. 104).

- (31) Programom by sa mali podporovať výskum a inovácie integrovaným spôsobom pri dodržaní všetkých príslušných ustanovení v rámci Svetovej obchodnej organizácie. Konceptia výskumu vrátane experimentálneho vývoja by sa mala používať v súlade s manuálom Frascati, ktorý vypracovala Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“), zatiaľ čo konceptia inovácie by sa mala používať v súlade s manuálom Oslo vypracovaným OECD a Eurostatom, ktorý sleduje všeobecný prístup zahŕňajúci sociálnu inováciu a dizajn. Rovnako ako v programe Horizont 2020 by sa pri klasifikácii činností technického výskumu, vývoja výrobkov a demonstračných činností, ako aj pri vymedzení typov akcií, ktoré sú k dispozícii vo výzvach na predkladanie návrhov, mali aj naďalej zohľadňovať vymedzenia OECD týkajúce sa úrovne technickej pripravenosti. Na akcie, ktorých činnosti presahujú úroveň technickej pripravenosti 8 (TRL 8), by sa nemali udeľovať granty. V pracovnom programe pre danú výzvu v rámci piliera „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ by malo byť možné poskytovanie grantov na rozsiahle overovanie výrobkov a ich prvé uplatnenie na trhu.
- (32) Program by mal prispieť k cieľom v oblasti vesmíru na úrovni výdavkov, ktorá je aspoň proporčne porovnateľná s úrovňou v programe Horizont 2020.
- (33) V oznámení Komisie z 11. januára 2018 s názvom „Priebežné hodnotenie programu Horizont 2020: ako maximalizovať vplyv výskumu a inovácií EÚ“, uznesení Európskeho parlamentu z 13. júna 2017 o hodnotení vykonávania programu Horizont 2020 so zreteľom na jeho predbežné hodnotenie a návrh deviateho rámcového programu⁽⁸⁾ a v záveroch Rady z 1. decembra 2017 s názvom „Od priebežného hodnotenia programu Horizont 2020 k deviatemu rámcovému programu“ sa uvádza súbor odporúčaní pre program vrátane jeho pravidiel týkajúcich sa účasti a šírenia. Uvedené odporúčania vychádzajú zo skúseností získaných z programu Horizont 2020 a informácií od inštitúcií Únie a zainteresovaných strán. Medzi uvedené odporúčania patrí návrh opatrení na podporu cirkulácie mozgov a uľahčenie otvorenosti sietí výskumu a inovácií pre ambicióznejšie investície s cieľom dosiahnuť kritické množstvo a maximalizovať vplyv; podporovať prelomovú inováciu; uprednostňovať investície Únie do výskumu a inovácií v oblastiach s vysokou pridanou hodnotou, a to najmä zameraním sa na konkrétne misie, plným, dobre informovaným a včasným zapojením občanov, ako aj širokou komunikáciou; racionalizovať prostredie financovania v Únii s cieľom v plnej miere využívať potenciál v oblasti výskumu a inovácií vrátane výskumných infraštruktúr v celej Únii, napríklad efektívnym obmedzením rozsahu európskych partnerských iniciatív a systémov spolufinancovania; rozvíjať viac konkrétnych synergii medzi rôznymi finančnými nástrojmi Únie, najmä prostredníctvom odstránenia nekomplementárnych intervenčných logík a prekonania zložitosti rôzneho financovania a iných nariadení, a tiež s cieľom pomôcť mobilizovať nevyužitý potenciál výskumu a inovácií v celej Únii; posilniť medzinárodnú spoluprácu a zabezpečiť väčšiu otvorenosť, pokiaľ ide o účasť tretích krajín; a pokračovať v zjednodušovaní na základe skúseností získaných pri vykonávaní programu Horizont 2020.
- (34) Vzhľadom na to, že osobitnú pozornosť je potrebné venovať koordinácii a komplementárnosti medzi rôznymi politikami Únie, program by sa mal usilovať o synergie s inými programami Únie, a to od ich navrhovania a strategického plánovania po výber projektov, spravovanie, oznamovanie, šírenie a využívanie výsledkov, monitorovanie, audit a riadenie. Pokiaľ ide o financovanie činností v oblasti výskumu a inovácií, synergiami by sa malo umožniť v čo najväčšej miere zosúladiť pravidlá vrátane pravidiel oprávnenosti nákladov. S cieľom zabrániť duplicitě alebo prekryvaniu, zvýšiť pákový efekt financovania zo strany Únie a znížiť administratívne zaťaženie žiadateľov a prijímateľov by sa malo umožniť presadzovať synergie najmä alternatívnym, kombinovaným a kumulatívnym financovaním a prevodom zdrojov.
- (35) V súlade s nariadením (EÚ) 2020/2094 a v medziach zdrojov, ktoré sú v ňom pridelené, by sa mali opatrenia v rámci programu týkajúce sa obnovy a odolnosti vykonávať s cieľom riešiť bezprecedentné dôsledky krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Tieto dodatočné zdroje by sa mali použiť takým spôsobom, aby sa zabezpečilo dodržiavanie lehôt stanovených v nariadení (EÚ) 2020/2094. Tieto dodatočné zdroje by sa mali prideliť výlučne na akcie výskumu a inovácií zamerané na riešenie dôsledkov krízy spôsobenej ochorením COVID-19, a najmä jej hospodárskych, sociálnych a spoločenských dôsledkov.
- (36) Na dosiahnutie čo najväčšieho možného vplyvu financovania z prostriedkov Únie a najefektívnejšieho príspevku k cieľom politiky Únie a jej záväzkom by Unia mala mať možnosť nadviazať európske partnerstvá so subjektmi súkromného a/alebo verejného sektora. K takýmto partnerom patrí priemysel, MSP, univerzity, výskumné organizácie, zainteresované strany z oblasti výskumu a vývoja, subjekty s verejnoprávnym poslaním na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej alebo medzinárodnej úrovni alebo organizácie občianskej spoločnosti vrátane nadácií a mimovládnych organizácií, ktoré podporujú a/alebo vykonávajú výskum a inovácie, za predpokladu, že žiadaný vplyv môže Unia efektívnejšie dosiahnuť v partnerstve než sama.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 331, 18.9.2018, s. 30.

- (37) V závislosti od rozhodnutia členského štátu by malo byť možné, aby sa príspevky z programov spolufinancovaných z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+), Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu (ENRAF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) považovali za príspevok zúčastneného členského štátu na európske partnerstvá v rámci programu. Uvedenou možnosťou by však nemala byť dotknutá potreba dodržiavať všetky ustanovenia uplatniteľné na uvedené príspevky stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku na roky 2021 až 2027 (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027“) a v nariadeniach o jednotlivých fondoch.
- (38) Programom by sa mala posilniť spolupráca medzi európskymi partnerstvami a partnermi zo súkromného a/alebo verejného sektora na medzinárodnej úrovni, a to aj spájaním výskumných a inovačných programov a cezhraničných investícií do výskumu a inovácií, z ktorých získajú vzájomné prínosy občania aj podniky, a to pri zabezpečení zachovania záujmov Únie v strategických oblastiach.
- (39) Hlavné iniciatívy vznikajúcich technológií a technológií budúcnosti (ďalej len „FET“ – Future Emerging Technologies) sa osvedčili ako účinný a efektívny nástroj, ktorý spoločnosti prináša výhody na základe spoločného, koordinovaného úsilia Únie a jej členských štátov. Činnosti vykonávané v rámci hlavných iniciatív FET týkajúcich sa grafénu, projektu s názvom Ľudský mozog a kvantovej technológie, ktoré sa podporujú v rámci programu Horizont 2020, sa budú naďalej podporovať aj v rámci programu prostredníctvom výziev na predkladanie návrhov zahrnutých do pracovného programu. Prípravné akcie podporované v rámci časti hlavné iniciatívy FET programu Horizont 2020 budú podkladom pre strategické plánovanie v rámci programu, ako aj zdrojom informácií pri práci na misiách, spolufinancovaných a/alebo spoločne programovaných európskych partnerstvách a pravidelných výzvach na predkladanie návrhov.
- (40) Spoločné výskumné centrum (ďalej len „JRC“ – Joint Research Centre) by malo naďalej prispievať nezávislými vedeckými dôkazmi zameranými na klienta a technickou podporou k tvorbe politík Únie počas celého politického cyklu. Priame akcie JRC by sa mali implementovať flexibilným, účinným a transparentným spôsobom, a to pri zohľadnení potrieb politík Únie a príslušných potrieb používateľov JRC a pri zabezpečení ochrany finančných záujmov Únie. JRC by malo naďalej tvoriť ďalšie zdroje.
- (41) V rámci piliera „Inovatívna Európa“ by sa mal prijať súbor opatrení na poskytovanie integrovanej podpory na účely reagovania na potreby podnikateľov a podnikania zamerané na realizáciu a urýchlenie prelomovej inovácie v záujme rýchleho rastu trhu, ako aj na presadzovanie strategickej autonómie Únie pri zachovaní otvoreného hospodárstva. Tiež by sa v rámci neho malo vytvoriť jednotné kontaktné miesto s cieľom prilákať a podporovať inovátorov a inovačné podniky všetkých druhov, ako sú napríklad MSP vrátane startupov a vo výnimočných prípadoch malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou, ktorí majú potenciál rozšírenia na úrovni Únie, ako aj na medzinárodnej úrovni. Pilier by mal poskytovať rýchle a flexibilné granty a možnosti spoločných investícií, a to aj so súkromnými investormi. V záujme naplnenia týchto cieľov by mala byť zriadená Európska rada pre inovácie (ďalej len „EIC“ – European Innovation Council). Z piliera by sa mal podporovať aj Európsky inovačný a technologický inštitút (ďalej len „EIT“ – European Institute of Innovation and Technology) a európske inovačné ekosystémy všeobecne, a to najmä európskymi partnerstvami s aktérmi podporujúcimi inovácie na celoštátnej a regionálnej úrovni.
- (42) Na účely tohto nariadenia a najmä v prípade činností vykonávaných v rámci EIC by sa „startup“ mal chápať ako MSP v ranom štádiu svojho životného cyklu vrátane tých, ktoré sú vytvorené ako spin-off podniky z univerzitných výskumných činností, ktorý je zameraný na hľadanie inovačných riešení a podnikateľských modelov s možnosťou rozvíjania a ktorý je samostatný v zmysle článku 3 prílohy k odporúčaniu Komisie 2003/361/ES^(*); „spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou“ by sa mala chápať ako podnik, ktorý nie je MSP a ktorý má od 250 do 3 000 zamestnancov, pričom ich počet sa počíta v súlade s hlavou I článkami 3 až 6 prílohy k uvedenému odporúčaniu; a „malá spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou“ by sa mala chápať ako spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou, ktorá má do 499 zamestnancov.

(*) Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o vymedzení pojmov mikropodniky, malé a stredné podniky (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).

- (43) Politické ciele programu sa majú riešiť aj prostredníctvom finančných nástrojov a rozpočtovej záruky Programu InvestEU, pričom sa budú presadzovať synergie medzi týmito dvoma programami.
- (44) EIC by mala spolu s ostatnými zložkami programu podporovať všetky formy inovácie, od prírastkovej po prelomovú a disruptívnu inováciu, a mala by sa zameriavať najmä na inováciu vytvárajúcu trhové príležitosti. Prostredníctvom svojich nástrojov Prieskumník a Akcelerátor by sa EIC mala usilovať o identifikáciu, rozvoj a zavádzanie vysokorizikových inovácií všetkých druhov vrátane prírastkových inovácií, pričom by sa mala zamerať najmä na prelomové, disruptívne a špičkové technologické inovácie, ktoré majú potenciál stať sa inováciami vytvárajúcimi trhové príležitosti. Poskytovaním koherentnej a účinnej podpory by EIC mala vyplniť súčasné vákuum, pokiaľ ide o verejnú podporu prelomových inovácií a súkromných investícií do nich. Nástroje EIC si vyžadujú osobitné právne a riadiace prvky, aby sa zohľadnili jej ciele, najmä akciu nasadzovania na trh.
- (45) Nástroj Akcelerátor je určený na prekenuťie tzv. údolia smrti medzi výskumom, fázou pred masovou komercializáciou a fázou rozšírenia spoločností. Prostredníctvom nástroja Akcelerátor sa bude poskytovať podpora operáciám s vysokým potenciálom, ktoré predstavujú také technologické, vedecké, finančné, riadiace alebo trhové riziká, že sa ešte nepovažujú za financovateľné bankami, a preto nedokážu na trhu získať významné investície, a tak sa uvedeným nástrojom doplní Program InvestEU.
- (46) V úzkej súčinnosti s programom InvestEU by mal nástroj Akcelerátor v rámci svojich foriem podpory poskytovanej kombinovaným financovaním a kapitálovým financovaním financovať projekty realizované MSP vrátane startupov a vo výnimočných prípadoch aj malými spoločnosťami so strednou trhovou kapitalizáciou, ktoré buď ešte nedokážu generovať príjmy alebo nie sú ešte ziskové, prípadne nedokážu prilákať dostatočné investície na to, aby v plnom rozsahu realizovali podnikateľský plán svojho projektu. Takéto oprávnené subjekty by sa považovali za nefinancovateľné bankami, zatiaľ čo časť ich investičných potrieb mohol alebo by mohol zabezpečiť jeden alebo viacerí investori, ako napríklad súkromná alebo verejná banka, rodinný investičný subjekt, fond rizikového kapitálu alebo podnikateľský anjel. Uvedeným spôsobom je nástroj Akcelerátor určený na prekonanie zlyhania trhu a na financovanie sľubných, ale bankami ešte nefinancovateľných subjektov, ktoré realizujú prelomové inovačné projekty vytvárajúce trhové príležitosti. Keď sa tieto projekty stanú financovateľnými bankami, mohli by sa financovať z programu InvestEU.
- (47) Aj keď by sa rozpočet nástroja Akcelerátor mal rozdeliť najmä cez kombinované financovanie, na účely článku 48 by mala byť podpora z nástroja Akcelerátor poskytovaná MSP vrátane startupov len vo forme grantov zodpovedať podpore poskytovanej z rozpočtu nástroja pre MSP v rámci programu Horizont 2020.
- (48) EIT by sa mal najmä prostredníctvom svojich znalostných a inovačných spoločenstiev a rozšírením svojho regionálneho inovačného programu usilovať o posilňovanie inovačných ekosystémov, ktoré sa zameriavajú na globálne výzvy. To by sa malo dosiahnuť podporou integrácie inovácií, výskumu, vysokoškolského vzdelávania a podnikania. V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady o Európskom inovačnom a technologickom inštitúte (ďalej len „nariadenie o EIT“) a so svojim strategickým inovačným programom uvedeným v rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady o strategickom inovačnom programe Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT) na roky 2021 – 2027 by mal EIT prostredníctvom svojich činností podporovať inovácie a podstatne zintenzívniť svoju podporu integrácie vysokoškolského vzdelávania v rámci inovačného ekosystému, a to najmä stimulovaním podnikateľského vzdelávania a podporou pevnej nedisciplinárnej spolupráce medzi priemyslom a akademickou obcou, ako aj identifikáciou potenciálnych zručností vrátane pokročilých digitálnych a inovačných zručností pre budúcich inovátorov na účely riešenia globálnych výziev. Systémy podpory zo strany EIT by mali prinášať výhody pre prijímateľov podpory EIC, zatiaľ čo startupy vznikajúce zo znalostných a inovačných spoločenstiev EIT by mali mať zjednodušený, a teda rýchlejší prístup k akciám EIC. Aj keď sa EIT zameriava na inovačné ekosystémy, čím by sa mal prirodzene zaradiť do piliera „Inovatívna Európa“, mal by podľa potreby podporovať aj ostatné piliere. Malo by sa zabrániť zbytočnej duplicitě medzi znalostnými a inovačnými spoločenstvami a ostatnými nástrojmi v tej istej oblasti, najmä ostatnými európskymi partnerstvami.
- (49) Mali by sa zabezpečiť a zachovať rovnaké podmienky pre spoločnosti, ktoré si konkurujú na danom trhu, keďže je to kľúčová podmienka pre všetky druhy inovácií vrátane prelomových, disruptívnych a prírastkových inovácií, čím sa v prvom rade umožní, aby si veľký počet malých a stredných inovátorov vybudoval výskumnú a inovačnú kapacitu, profitoval zo svojich investícií a získal podiel na trhu.

- (50) Programom by sa mala podporovať a integrovať spolupráca s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami a iniciatívami na základe záujmov Únie, vzájomných prínosov, medzinárodných záväzkov, vedeckej diplomacie a podľa možnosti aj reciprocitu. Medzinárodná spolupráca by mala mať za cieľ posilniť excelentnosť Únie v oblasti výskumu a inovácií, jej atraktívnosť, schopnosť udržať najväčšie talenty a konkurencieschopnosť hospodárstva a priemyslu, riešiť globálne výzvy vrátane cieľov udržateľného rozvoja, a to prostredníctvom dodržiavania zásad Agendy 2030 a Parížskej dohody, ako aj podporovať vonkajšie politiky Únie. Mal by sa presadzovať prístup všeobecnej otvorenosti pre medzinárodnú účasť a ciele akcie medzinárodnej spolupráce, a to aj prostredníctvom vhodnej oprávnenosti na financovanie subjektov usadených v krajinách s nízkymi až strednými príjmami. Únia by sa mala usilovať o uzatváranie medzinárodných dohôd o spolupráci v oblasti výskumu a inovácií s tretími krajinami. Zároveň by sa malo presadzovať pridružovanie tretích krajín, najmä v rámci častí programu založených na spolupráci, v súlade s dohodami o pridružení a so zameraním na pridanú hodnotu pre Úniu. Pri pridelovaní finančných príspevkov pridružených krajín na program by Komisia mala zohľadniť úroveň účasti právnych subjektov uvedených tretích krajín na jednotlivých častiach programu.
- (51) S cieľom prehĺbiť vzťah medzi vedou a spoločnosťou a maximalizovať výhody, ktoré vyplývajú z ich interakcie, by sa v rámci programu malo vynakladať úsilie o zapojenie a zahrnutie všetkých spoločenských aktérov, ako sú občania a organizácie občianskej spoločnosti, do spolupráce pri navrhovaní a vytváraní programov, obsahu a procesov zodpovedného výskumu a inovácií, ktoré reagujú na obavy, potreby a očakávania občanov a občianskej spoločnosti, pri podpore vedeckého vzdelávania, sprístupňovaní vedeckých poznatkov pre verejnosť a pri uľahčovaní účasti občanov a organizácií občianskej spoločnosti na jeho činnostiach. To by sa malo uskutočňovať v rámci celého programu a prostredníctvom cieľových činností v časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“. Zapojenie občanov a občianskej spoločnosti do výskumu a inovácií by malo byť spojené s osvetovými činnosťami pre verejnosť na účely podnietenia a udržania verejnej podpory programu. V rámci programu by sa mala tiež vynakladať snaha o odstránenie prekážok a zintenzívnenie synergií medzi vedou, technikou, kultúrou a humanitnými smermi s cieľom dosiahnuť novú kvalitu udržateľnej inovácie. Opatrenia prijaté na zlepšenie zapojenia občanov a občianskej spoločnosti do podporovaných projektov by sa mali monitorovať.
- (52) Vo vhodných prípadoch by sa v programe mali zohľadniť osobitné charakteristiky najvzdialenejších regiónov uvedených v článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) a v súlade s oznámením Komisie z 24. októbra 2017 s názvom „Silnejšie a obnovené strategické partnerstvo s najvzdialenejšími regiónmi EÚ“, ktoré Rada uvítala.
- (53) V súlade s článkami 2 a 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a článkami 8 a 157 ZFEÚ by sa činnosti vyvíjané v rámci programu mali zameriavať na odstraňovanie rodových predsudkov a nerovností, posilňovanie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a presadzovanie rovnosti žien a mužov v oblasti výskumu a inovácií vrátane zásady rovnosti odmeňovania bez diskriminácie na základe pohlavia. Rodový rozmer by sa mal začleniť do obsahovej náplne výskumu a inovácií a zohľadňovať vo všetkých štádiách výskumného cyklu. Okrem toho by sa činnosti v rámci programu mali zameriavať na odstránenie nerovnosti a podporu rovnosti a rozmanitosti vo všetkých aspektoch výskumu a inovácií, pokiaľ ide o vek, zdravotné postihnutie, rasu a etnický pôvod, náboženstvo alebo vieru a sexuálnu orientáciu.
- (54) Vzhľadom na osobitosti odvetvia obranného priemyslu by mali byť podrobné ustanovenia o financovaní výskumných projektov v oblasti obrany z prostriedkov Únie stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/697⁽¹⁰⁾ (ďalej len „Európsky obranný fond“), v ktorom sa vymedzujú pravidlá účasti na výskume v oblasti obrany. Činnosti, ktoré sa majú vykonávať v rámci Európskeho obranného fondu, by sa mali zameriavať výlučne na výskum a vývoj v oblasti obrany, zatiaľ čo činnosti vykonávané v rámci osobitného programu zriadeného rozhodnutím Rady (EÚ) 2021/764⁽¹¹⁾ (ďalej len „osobitný program“) a EIT by sa mali zameriavať výlučne na civilné aplikácie. Malo by sa zabrániť zbytočnej duplicite.

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/697 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky obranný fond a zrušuje nariadenie (EÚ) 2018/1092 (pozri stranu 149 tohto úradného vestníka).

⁽¹¹⁾ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/764 z 10. mája 2021, ktorým sa zriaďuje osobitný program na vykonávanie programu Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie a zrušuje rozhodnutie 2013/743/EÚ (Ú. v. EÚ L 167, 12.5.2021, s. 1).

- (55) Týmto nariadením sa na celé obdobie trvania programu stanovuje finančné krytie, ktoré má predstavovať hlavnú referenčnú hodnotu v zmysle bodu 18 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov ⁽¹²⁾ pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu. Uvedené finančné krytie zahŕňa sumu 580 000 000 EUR v bežných cenách na osobitný program zriadený rozhodnutím (EÚ) 2021/764 a na EIT v súlade so spoločným vyhlásením Európskeho parlamentu, Rady a Komisie zo 16. decembra 2020 o posilnení osobitných programov a prispôbení základných aktov ⁽¹³⁾.
- (56) Na tento program sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁴⁾ (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“). Nariadenie o rozpočtových pravidlách stanovuje pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho riadenia, finančných nástrojov, rozpočtových záruk, finančnej pomoci a refundácie výdavkov externých expertov.
- (57) V súlade s článkom 193 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa grant môže udeliť na akciu, ktorá sa už začala, za predpokladu, že žiadateľ je schopný preukázať potrebu začať akciu pred podpísaním dohody o grante. Náklady, ktoré vznikli pred dátumom predloženia žiadosti o grant, však s výnimkou riadne odôvodnených výnimočných prípadov nie sú oprávnené. S cieľom predísť akémukoľvek narušeniu podpory Únie, ktoré by mohlo poškodiť záujmy Únie, by malo byť možné v rozhodnutí o financovaní stanoviť, že počas obmedzeného obdobia na začiatku VFR na roky 2021 – 2027 a len v riadne odôvodnených prípadoch sú činnosti a náklady oprávnené od začiatku rozpočtového roka 2021, a to aj v prípade, že boli vykonané a vznikli pred podaním žiadosti o grant.
- (58) V rámci celého programu by sa mala nepretržite vyvíjať snaha o administratívne zjednodušenie, najmä zníženie administratívneho zaťaženia pre prijímateľov. Komisia by mala svoje nástroje a usmernenia ešte viac zjednodušiť, a to do takej miery, aby pre prijímateľov predstavovali len minimálne zaťaženie. Komisia by mala najmä zväziť vydanie skrátenej verzie usmernenia.
- (59) Dobudovanie Jednotného digitálneho trhu a rastúce príležitosti vyplývajúce z konvergenencie digitálnych a fyzických technológií si vyžadujú zvýšenie investícií. Program by mal prispieť k tomuto úsiliu výrazným zvýšením výdavkov na hlavné digitálne výskumné a inovačné činnosti v porovnaní s programom Horizont 2020 ⁽¹⁵⁾. Tým by sa malo zabezpečiť, aby Európa zostala na čele globálneho výskumu a inovácií v digitálnej oblasti.
- (60) Kvantový výskum v rámci klastra „Digitalizácia, priemysel a vesmír“ v rámci piliera II by mal mať prioritu vzhľadom na jeho kľúčovú úlohu pri digitálnej transformácii, a to najmä rozšírením vedúceho postavenia a excelentnosti Európy v oblasti kvantových technológií, čo umožní dosiahnuť plánovaný rozpočet stanovený v roku 2018.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 28.

⁽¹³⁾ Ú. v. EÚ C 444I, 22.12.2020, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

⁽¹⁵⁾ V oznámení Komisie zo 14. februára 2018 s názvom „Nový, moderný viacročný finančný rámec, ktorý Európskej únii umožní efektívne naplňať priority po roku 2020“ sa uvádza suma 13 miliárd EUR vynaložená na hlavné digitálne činnosti v rámci programu pre výskum a inováciu Horizont 2020.

- (61) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁽¹⁶⁾ a nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁽¹⁷⁾, (Euratom, ES) č. 2185/96⁽¹⁸⁾ a (EÚ) 2017/1939⁽¹⁹⁾ sa finančné záujmy Únie majú chrániť prostredníctvom primeraných opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa prevencie, odhaľovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov; vymáhania stratených, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov; a uloženia administratívnych sankcií v náležitých prípadoch.

Konkrétne má Európsky úrad pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) právomoc vykonávať v súlade s nariadeniami (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013 administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, ku korupcii alebo k akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. Európska prokuratúra je v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 splnomocnená vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371⁽²⁰⁾. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť potrebné práva a prístup Komisii, OLAF-u, Dvoru audítorov a, pokiaľ ide o tie členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, Európskej prokuratúre a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

- (62) Tretie krajiny, ktoré sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „EHP“), sa môžu zapojiť do programov Únie v rámci spolupráce zriadenej podľa Dohody o Európskom hospodárskom priestore⁽²¹⁾, ktorá umožňuje vykonávanie týchto programov na základe rozhodnutia prijatého podľa uvedenej dohody. Tretie krajiny sa môžu zapojiť aj na základe iných právnych nástrojov. V tomto nariadení by sa malo zaviesť osobitné ustanovenie vyžadujúce od tretích krajín, aby udelili potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí.
- (63) Podľa článku 94 rozhodnutia Rady 2013/755/EÚ⁽²²⁾ osoby a subjekty usadené v zámorských krajinách alebo na zámorských územiach sú oprávnené získať financovanie v súlade s pravidlami a cieľmi programu a prípadnými dojednaniami uplatniteľnými na členský štát, s ktorým je zámorská krajina alebo územie spojené.
- (64) Podľa bodov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva⁽²³⁾ by sa tento program mal hodnotiť na základe informácií získaných v súlade s osobitnými požiadavkami na podávanie správ a na monitorovanie, pričom by sa malo predchádzať nadmernej regulácii a administratívne zaťaženiu, najmä vo vzťahu k členským štátom a prijímateľom v rámci programu. V prípade potreby by uvedené požiadavky mali zahŕňať merateľné ukazovatele ako základ hodnotenia účinkov programu v praxi.

⁽¹⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽¹⁹⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

⁽²⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁽²¹⁾ Ú. v. ES L 1, 3.1.1994, s. 3.

⁽²²⁾ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“) (Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1).

⁽²³⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (65) S cieľom zabezpečiť účinné posúdenie pokroku programu pri plnení jeho cieľov by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o zmenu prílohy V v súvislosti s ukazovateľmi spôsobu dosahovania vplyvu, keď sa považujú za potrebné, a stanovenie východiskových a cieľových hodnôt, ako aj doplnenie tohto nariadenia o ustanovenia o zriadení rámca na monitorovanie a hodnotenie. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva. Predovšetkým v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov, a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (66) Koherentnosťou a synergiami medzi programom a vesmírnym programom Únie sa prispeje k podpore konkurencieschopného a inovačného európskeho vesmírneho sektora v globálnom meradle, posilní sa nezávislosť Európy, pokiaľ ide o prístup ku vesmíru a jeho využívanie v chránenom a bezpečnom prostredí, a posilní sa postavenie Európy ako celosvetového aktéra. Excelentnosť vo výskume, prelomové riešenia a následní používatelia v rámci programu sa budú podporovať prostredníctvom údajov a služieb poskytovaných v rámci vesmírneho programu Únie.
- (67) Koherenciou a synergiami medzi programom a programom Erasmus+ sa podporí využívanie výsledkov výskumu prostredníctvom činností odbornej prípravy, šírenie inovačného ducha vo vzdelávacom systéme a zabezpečí sa, aby sa činnosti v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy zakladali na najaktuálnejších výskumných a inovačných činnostiach. V tejto súvislosti a v nadväznosti na pilotné akcie začaté v rámci programu Erasmus+ 2014 – 2020 týkajúce sa európskych univerzít bude program v prípade potreby synergickým spôsobom dopĺňať podporu, ktorá sa európskym univerzitám poskytuje v rámci programu Erasmus+.
- (68) S cieľom zvýšiť vplyv programu pri plnení priorít Únie by sa mali podnecovať a hľadať synergie s programami a nástrojmi zameranými na riešenie vznikajúcich potrieb Únie, okrem iného s Mechanizmom spravodlivej transformácie, Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a programom EU4Health.
- (69) Pravidlá týkajúce sa účasti na programe a jeho šírenia by mali primerane odrážať potreby programu, a to pri zohľadnení obáv a odporúčaní, ktoré vyjadrili rôzne zainteresované strany a ktoré tiež vyplynuli z priebežného hodnotenia programu Horizont 2020 vykonaného za pomoci nezávislých externých expertov.
- (70) Spoločnými pravidlami v rámci celého programu by sa mal zabezpečiť súdržný rámec, ktorým sa uľahčí účasť na programoch s finančnou podporou z rozpočtu programu vrátane účasti na programoch riadených financujúcimi orgánmi, ako sú EIT, spoločné podniky alebo akékoľvek iné štruktúry podľa článku 187 ZFEÚ, a účasti na programoch realizovaných členskými štátmi podľa článku 185 ZFEÚ. Mala by existovať možnosť prijímať osobitné pravidlá, ale takéto výnimky by sa mali obmedziť na nevyhnutne potrebné a riadne odôvodnené prípady.
- (71) Akcie, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti programu, by mali rešpektovať základné práva a dodržiavať zásady uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“). Takéto akcie by mali byť v súlade so všetkými právnymi záväzkami vrátane medzinárodného práva a so všetkými príslušnými rozhodnutiami Komisie, ako je oznámenie Komisie z 28. júna 2013 ⁽²⁴⁾, ako aj s etickými zásadami, ku ktorým patrí zabránenie akémukoľvek porušovaniu etiky vo výskume. V príslušných prípadoch by sa mali zohľadňovať stanoviská Európskej skupiny pre etiku vo vede a v nových technológiách, Agentúry Európskej únie pre základné práva a európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov. Pri výskumných činnostiach by sa mal zohľadňovať aj článok 13 ZFEÚ a malo by sa obmedziť využívanie zvierat na výskum a testovanie s cieľom úplne nahradiť ich využívanie.
- (72) S cieľom zaručiť vedeckú excelentnosť a v súlade s článkom 13 charty by mal program presadzovať rešpektovanie akademickej slobody vo všetkých krajinách, ktoré využívajú jeho finančné prostriedky.

⁽²⁴⁾ Ú. v. EÚ C 205, 19.7.2013, s. 9.

- (73) V súlade s cieľmi medzinárodnej spolupráce stanovenými v článkoch 180 a 186 ZFEÚ by sa mala presadzovať účasť právnych subjektov usadených v tretích krajinách a účasť medzinárodných organizácií na základe vzájomných prínosov a záujmov Únie. Vykonávanie programu by malo byť v súlade s opatreniami prijatými podľa článkov 75 a 215 ZFEÚ a malo by byť v súlade s medzinárodným právom. Pokiaľ ide o akcie, ktoré súvisia so strategickými aktivitami, záujmami, s autonómiou alebo bezpečnosťou Únie, malo by byť možné obmedziť účasť na osobitných akciách programu iba na právne subjekty usadené v členských štátoch alebo na právne subjekty, ktoré okrem toho, že sú usadené v členských štátoch, sú usadené v určených pridružených alebo iných tretích krajinách. Pri akomkoľvek vylúčení právnych subjektov usadených v Únii alebo v pridružených krajinách, ktoré podliehajú priamej alebo nepriamej kontrole tretích krajín, ktoré nie sú k programu pridružené, alebo právnych subjektov tretích krajín, ktoré nie sú k programu pridružené, by sa malo prihliadnuť na riziká, ktoré by začlenenie takýchto subjektov predstavovalo, na jednej strane, a na prínosy, ktoré by ich účasť priniesla, na strane druhej.
- (74) Program uznáva, že zmena klímy je jednou z najväčších globálnych a spoločenských výziev a zohľadňuje význam boja proti zmene klímy v súlade so záväzkom Únie vykonávať Parížsku dohodu, ako aj v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja. Program by tak mal prispieť k začleňovaniu akcií v oblasti klímy a k dosiahnutiu celkového cieľa, v rámci ktorého má 30 % rozpočtových výdavkov Únie prispievať k plneniu cieľov v oblasti klímy. Začleňovanie problematiky zmeny klímy by sa malo primerane integrovať do obsahovej náplne výskumu a inovácií a malo by sa uplatňovať vo všetkých štádiách výskumného cyklu.
- (75) V súvislosti so spôsobom dosahovania vplyvu, pokiaľ ide o klímu, by Komisia mala informovať o výsledkoch, inováciách a súhrnných odhadovaných účinkoch projektov, ktoré sú relevantné z hľadiska klímy, a to aj podľa častí programu a spôsobu vykonávania. Komisia by pri vykonávaní svojej analýzy mala zohľadniť dlhodobé hospodárske, spoločenské a environmentálne náklady a prínosy pre občanov Únie vyplývajúce z činností vykonávaných v rámci programu vrátane využívania inovačných riešení na zmiernenie zmeny klímy a prispôbenie sa tejto zmene, odhadovaný vplyv na pracovné miesta a vytváranie podnikov, hospodársky rast a konkurencieschopnosť, čistú energiu, zdravie a dobré životné podmienky vrátane kvality ovzdušia, pôdy a vody. Výsledky uvedenej analýzy vplyvu by sa mali zverejniť, mali by sa posúdiť v kontexte cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky a mali by prispieť k následnému strategickému plánovaniu a k budúcim pracovným programom.
- (76) Vzhľadom na dôležitosť boja proti dramatickej strate biodiverzity by výskumné a inovačné činnosti v rámci programu mali prispievať k zachovaniu a obnove biodiverzity a k dosiahnutiu celkového cieľa, ktorým je zabezpečiť, aby sa v roku 2024 vynaložilo 7,5 % ročných výdavkov v rámci VFR na ciele v oblasti biodiverzity a aby sa v rokoch 2026 a 2027 na ciele v oblasti biodiverzity vynaložilo 10 % ročných výdavkov v rámci VFR, pričom sa zároveň zohľadní existujúce prekryvanie cieľov v oblasti klímy a cieľov v oblasti biodiverzity v súlade s Medziinštitucionálnou dohodou zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov.
- (77) Na toto nariadenie sa vzťahujú horizontálne rozpočtové pravidlá prijaté Európskym parlamentom a Radou na základe článku 322 ZFEÚ. Uvedené pravidlá sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách a určujú najmä postup zostavovania a plnenia rozpočtu prostredníctvom grantov, verejného obstarávania, cien a nepriameho plnenia a zabezpečujú kontroly zodpovednosti finančných aktérov. Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ zahŕňajú aj všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.
- (78) Využívanie citlivých podkladových informácií alebo prístup neoprávnených osôb k citlivým výsledkom môže mať nepriaznivý vplyv na záujmy Únie alebo jedného či viacerých členských štátov. Zaobchádzanie s dôvernými údajmi a utajovanými skutočnosťami by sa preto malo riadiť všetkými príslušnými ustanoveniami práva Únie vrátane vnútorných predpisov inštitúcií, akým je napríklad rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444 ⁽²⁵⁾.

⁽²⁵⁾ Rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444 z 13. marca 2015 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 72, 17.3.2015, s. 53).

- (79) Je nevyhnutné stanoviť minimálne podmienky účasti, a to ako všeobecné pravidlo, keď by členom konzorcia mal byť aspoň jeden právny subjekt z niektorého členského štátu, ako aj s ohľadom na osobitosti konkrétnych typov akcií v rámci programu.
- (80) Je potrebné stanoviť podmienky poskytovania finančných prostriedkov Únie účastníkom akcií v rámci programu. Hlavnou formou podpory v rámci programu by mali byť granty. V záujme ďalšieho zjednodušenia by sa pri ich implementácii mali zohľadňovať všetky formy príspevkov stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách vrátane jednorazových platieb, paušálnych sadzieb alebo jednotkových nákladov. V dohode o grante by sa mali stanoviť práva a povinnosti prijímateľov a v prípade potreby aj poslanie a úlohy koordinátora. Pri vypracovaní vzorových dohôd o grante a ich akejkoľvek podstatnej zmene v záujme, okrem iného, ďalšieho zjednodušenia pre prijímateľov, by sa mala zabezpečiť úzka spolupráca s expertmi z členských štátov.
- (81) Miery financovania v tomto nariadení predstavujú maximálne sumy, aby sa splnila zásada spolufinancovania.
- (82) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách by sa mal prostredníctvom programu poskytnúť základ pre širšie akceptovanie bežných postupov nákladového účtovníctva prijímateľov, pokiaľ ide o náklady na zamestnancov a jednotkové náklady v prípade vnútropodnikovej fakturácie tovarov a služieb, a to aj pre veľké výskumné infraštruktúry v zmysle programu Horizont 2020. Všetci prijímatelia by mali mať možnosť rozhodnúť sa pre používanie jednotkových nákladov v prípade vnútropodnikovej fakturácie tovarov a služieb, vypočítaných podľa bežných účtovných postupov prijímateľov zahŕňajúcich kombináciu priamych a nepriamych nákladov. V uvedenej súvislosti by prijímatelia mali mať možnosť zahrnúť skutočné nepriame náklady vypočítané na základe kľúčov na určenie príspevkov do takýchto jednotkových nákladov na vnútropodnikovo fakturované tovary a služby.
- (83) Aktuálny systém úhrady skutočných nákladov na zamestnancov by sa mal ďalej zjednodušiť na základe prístupu projektového odmeňovania vypracovaného v rámci programu Horizont 2020 a ešte viac zosúladiť s nariadením o rozpočtových pravidlách, a to s cieľom zmenšiť rozdiely v odmeňovaní medzi výskumnými pracovníkmi Únie zapojenými do programu.
- (84) Preukázalo sa, že účastnícky záručný fond zriadený podľa programu Horizont 2020 a spravovaný Komisiou je dôležitým ochranným mechanizmom, ktorý zmiernuje riziká spojené so splatnými sumami, ktoré nerefundovali neplatiaci účastníci. Účastnícky záručný fond premenovaný na vzájomný poisťovací mechanizmus (ďalej len „mechanizmus“) by sa preto mal naďalej zachovať a rozšíriť sa o ďalšie financujúce orgány, najmä o iniciatívy podľa článku 185 ZFEÚ. Malo by byť možné rozšíriť mechanizmus na prijímateľov akýchkoľvek iných programov Únie s priamym riadením. Na základe dôkladného monitorovania možných negatívnych výnosov z investícií realizovaných mechanizmom by Komisia mala prijať vhodné zmierňujúce opatrenia s cieľom umožniť, aby bolo v rámci mechanizmu možné pokračovať v intervenciách na ochranu finančných záujmov Únie a vrátiť príspevky prijímateľom pri platbe zostatku.
- (85) Mali by sa stanoviť pravidlá upravujúce využívanie a šírenie výsledkov s cieľom zabezpečiť, aby prijímatelia podľa potreby chránili, využívali a šírili tieto výsledky a poskytovali k nim prístup. Väčší dôraz by sa mal klásť na využívanie uvedených výsledkov a Komisia by mala určiť a pomôcť prijímateľom maximalizovať príležitosti na využívanie výsledkov najmä v Únii. Využívanie výsledkov by malo zohľadňovať zásady programu vrátane podpory inovácií v Únii a posilnenia Európskeho výskumného priestoru.
- (86) Kľúčové prvky programu Horizont 2020, pokiaľ ide o jeho systém hodnotenia a výberu návrhov s osobitným zameraním na excelentnosť a v príslušných prípadoch na vplyv a na kvalitu a účinnosť implementácie, by mali ostať zachované. Návrhy by sa mali naďalej vyberať na základe hodnotenia nezávislých externých expertov. Proces hodnotenia by mal byť navrhnutý tak, aby sa zabránilo konfliktom záujmov a zaujatosti. Mala by sa zohľadniť možnosť dvojstupňového postupu predkladania a tam, kde je to vhodné, by sa v prvej fáze hodnotenia mohli hodnotiť anonymizované návrhy. Komisia by mala v prípade potreby aj naďalej zapájať do procesu hodnotenia nezávislých pozorovateľov. V prípade činností nástroja Prieskumník, misií a v iných náležite odôvodnených prípadoch, ktoré sa uvádzajú v pracovnom programe, sa môže zohľadniť potreba zabezpečiť celkovú súdržnosť portfólia projektov za predpokladu, že návrhy splnili uplatniteľné prahové hodnoty. Ciele a postupy na tento účel by sa mali vopred uverejniť. V súlade s článkom 200 ods. 7 nariadenia o rozpočtových pravidlách by žiadatelia mali dostať spätnú väzbu v súvislosti s hodnotením ich návrhu, v relevantnom prípade vrátane najmä dôvodov zamietnutia.

- (87) V súlade s článkom 126 a článkom 127 nariadenia o rozpočtových pravidlách by sa mali, ak je to možné, v súvislosti so všetkými časťami programu systematicky vzájomne využívať posúdenia a audity spolu s inými programami Únie, aby sa znížilo administratívne zaťaženie prijímateľov finančných prostriedkov Únie. Toto vzájomné využívanie by sa malo výslovne zabezpečiť tým, že sa zväžia aj ďalšie prvky uistenia, ako sú systémové a procesné audity.
- (88) Osobitné výzvy v oblastiach výskumu a inovácií by sa mali riešiť prostredníctvom udeľovania cien, a to prípadne aj prostredníctvom udeľovania spoločných alebo spojených cien, organizovaného Komisiou alebo príslušným financujúcim orgánom s ďalšími orgánmi Únie, pridruženými krajinami, inými tretími krajinami, medzinárodnými organizáciami alebo neziskovými právnymi subjektmi. Ceny by mali podporovať dosahovanie cieľov programu.
- (89) Typy financovania a spôsoby plnenia uvedené v tomto nariadení by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti splniť špecifické ciele akcií a dosiahnuť výsledky, berúc do úvahy najmä náklady na kontroly, administratívne zaťaženie a očakávané riziko nesúladu. Malo by sa pri tom zväziť použitie jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a stupníc jednotkových nákladov.
- (90) V záujme zabezpečenia kontinuity v poskytovaní podpory v príslušnej oblasti politiky a umožnenia začatia vykonávania od začiatku VFR na roky 2021 – 2027 by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť čo najskôr a malo by sa uplatňovať so spätnou účinnosťou od 1. januára 2021.
- (91) Keďže ciele tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov zabránenia zdvojovaniu, dosiahnutia kritického objemu v kľúčových oblastiach a maximalizovania pridanej hodnoty Únie ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (92) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1290/2013 ⁽²⁶⁾ a nariadenie (EÚ) č. 1291/2013 by sa preto mali zrušiť,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy

1. Týmto nariadením sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie (ďalej len „program“) počas doby trvania VFR na roky 2021 – 2027, stanovujú sa pravidlá účasti na nepriamych akciách v rámci programu a ich šírenia a určuje sa rámec, ktorým sa riadi podpora Únie výskumným a inovačným činnostiam počas rovnakej doby trvania.

Toto nariadenie stanovuje ciele programu, rozpočet na roky 2021 až 2027, formy financovania z prostriedkov Únie a pravidlá poskytovania týchto finančných prostriedkov.

2. Program sa vykonáva takto:

- a) osobitným programom zriadeným rozhodnutím (EÚ) 2021/764;
- b) finančným príspevkom na Európsky inovačný a technologický inštitút zriadený nariadením o EIT;

⁽²⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1290/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá účasti na programe Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (2014 – 2020) a pravidlá jeho šírenia, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1906/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 81).

- c) osobitným programom pre výskum v oblasti obrany zriadeným nariadením (EÚ) 2021/697.
3. S výnimkou článkov 1 a 5, článku 7 ods. 1 a článku 12 ods. 1 sa toto nariadenie nevzťahuje na osobitný program pre výskum v oblasti obrany uvedený v odseku 2 písm. c) tohto článku.
4. Ak nie je uvedené inak, pojmy „Horizont Európa“, „program“ a „osobitný program“ používané v tomto nariadení sa vzťahujú na záležitosti, ktoré sa týkajú iba osobitného programu uvedeného v odseku 2 písm. a).
5. EIT vykonáva program v súlade so svojimi strategickými cieľmi na roky 2021 až 2027, ako sa stanovuje v strategickom inovačnom programe EIT, pričom zohľadňuje strategické plánovanie uvedené v článku 6 a v osobitnom programe uvedenom v odseku 2 písm. a) tohto článku.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „výskumné infraštruktúry“ sú zariadenia, ktoré poskytujú zdroje a služby výskumným komunitám na realizáciu výskumu a podporu inovácií v ich oblastiach, zahŕňajú súvisiace ľudské zdroje, hlavné vybavenie alebo súpravy prístrojov; zariadenia založené na vedomostiach, ako sú zbierky, archívy alebo infraštruktúry vedeckých údajov; výpočtové systémy, komunikačné siete a akúkoľvek inú infraštruktúru jedinečnej povahy a otvorenú pre externých používateľov, ktorá má zásadný význam pre dosahovanie excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií; v prípade potreby sa môžu použiť nad rámec výskumu, napríklad vo vzdelávaní alebo vo verejných službách a môžu byť „centralizované“, „virtuálne“ alebo „decentralizované“;
2. „stratégia pre inteligentnú špecializáciu“ sú národné alebo regionálne inovačné stratégie, ktoré určujú priority s cieľom vytvoriť konkurenčnú výhodu tým, že rozvíjajú a spájajú silné stránky výskumu a inovácií s potrebami podnikov na riešenie nových príležitostí a vývoja na trhu koherentným spôsobom bez toho, aby dochádzalo k duplicitě a fragmentácii úsilia, vrátane tých, ktoré majú formu národného alebo regionálneho strategického politického rámca pre výskum a inovácie alebo sú jeho súčasťou, a spĺňajú základnú podmienku stanovenú v príslušných ustanoveniach nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027;
3. „európske partnerstvo“ je iniciatíva vypracovaná vďaka včasnému zapojeniu členských štátov a pridružených krajín, pri ktorej sa Únia spolu so súkromnými a/alebo verejnými partnermi (ako napríklad priemyslom, univerzitami, výskumnými organizáciami, subjektmi poverenými vykonávaním verejnej služby na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej alebo medzinárodnej úrovni alebo organizáciami občianskej spoločnosti vrátane nadácií a mimovládnych organizácií) zaviazujú spoločne podporovať vypracovanie a vykonávanie programu výskumných a inovačných činností, a to aj tých, ktoré súvisia so zavádzaním na trhu a v regulačnej, či politickej oblasti;
4. „otvorený prístup“ je online prístup poskytovaný bezplatne pre koncových používateľov k výstupom výskumu, ktoré pochádzajú z akcií v rámci programu v súlade s článkom 14 a článkom 39 ods. 3;
5. „otvorená veda“ je prístup k vedeckému procesu, založený na otvorenej spolupráci, nástrojoch a šírení vedomostí a zahŕňa prvky uvedené v článku 14;
6. „misia“ je portfólio činností v oblasti výskumu a inovácií zameraných na excelentnosť a s dôrazom na vplyv vo všetkých disciplínach a odvetviach, ktoré sú určené na to, aby: i) dosiahli merateľný cieľ v stanovenom čase, ktorý by sa nedal dosiahnuť jednotlivými akciami; ii) mali vplyv na spoločnosť a tvorbu politík prostredníctvom vedy a technológie a iii) mali význam pre veľkú časť európskeho obyvateľstva a široké spektrum európskych občanov;
7. „obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím“ je obstarávanie služieb v oblasti výskumu a vývoja zahŕňajúce účasť na riziku a zisku podľa trhových podmienok a konkurenčný vývoj vo fázach s jasným oddelením obstarávaných služieb v oblasti výskumu a vývoja od nasadenia komerčných objemov konečných výrobkov;
8. „verejnú obstarávanie inovačných riešení“ je obstarávanie, v ktorom verejní obstarávatelia konajú ako prvý zákazník inovačných tovarov alebo služieb, ktoré ešte nie sú vo veľkom rozsahu dostupné na komerčnom základe, a môže zahŕňať skúšky zhody;

9. „prístupové práva“ sú práva na využívanie výsledkov alebo podkladov podľa podmienok stanovených v súlade s týmto nariadením;
10. „podklady“ sú akékoľvek údaje, know-how alebo informácie v akejkoľvek forme alebo akejkoľvek povahy, hmotné alebo nehmotné vrátane práv, ako sú práva duševného vlastníctva, ktoré: i) majú prijímatelia v držbe pred prístupom k danej akcii; a ii) prijímatelia určili písomnou dohodou ako potrebné na vykonávanie akcie alebo využitie jej výsledkov;
11. „šírenie“ je zverejnenie výsledkov vhodnými prostriedkami, okrem prostriedkov vyplývajúcich z ochrany alebo využívania výsledkov, vrátane vedeckých publikácií v akomkoľvek médiu;
12. „využívanie“ je využitie výsledkov v ďalších výskumných a inovačných činnostiach, na ktoré sa nevzťahuje dotknutá akcia, vrátane okrem iného ich komerčného využitia, napríklad na vývoj, tvorbu a výrobu výrobku alebo procesu a na obchodovanie s nimi, alebo na vytvorenie a poskytovanie služby, alebo ich využitie v normalizačných činnostiach;
13. „spravodlivé a primerané podmienky“ sú vhodné podmienky vrátane možných finančných podmienok alebo podmienok bezplatného poskytovania, ktoré zohľadňujú konkrétne okolnosti žiadosti o prístup, napríklad skutočnú alebo potenciálnu hodnotu výsledkov alebo podkladov, ku ktorým sa požaduje prístup, a/alebo rozsah, obdobie trvania alebo iné charakteristiky plánovaného využívania;
14. „financujúci orgán“ je orgán alebo organizácia, ako sa uvádza v článku 62 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktoré Komisia poverila úlohami plnenia rozpočtu v rámci programu;
15. „medzinárodná organizácia európskeho výskumu“ je medzinárodná organizácia, ktorej väčšinu členov tvoria členské štáty alebo pridružené krajiny a ktorej základným cieľom je presadzovať vedeckú a technickú spoluprácu v Európe;
16. „právny subjekt“ je fyzická osoba alebo právnická osoba zriadená a uznaná ako taká podľa práva Únie, vnútroštátneho práva alebo medzinárodného práva, ktorá má právnu subjektivitu a spôsobilosť konať vo svojom mene, vykonávať práva a podliehať povinnostiam, alebo subjekt, ktorý nemá právnu subjektivitu podľa článku 197 ods. 2 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách;
17. „krajiny, ktorých sa týka rozširovanie účasti“ alebo „krajiny s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií“ sú krajiny, v ktorých je potrebné zriadiť právne subjekty, aby boli oprávnené pôsobiť ako koordinátori v rámci zložky „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“ v časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ programu; z členských štátov sú to tieto krajiny: Bulharsko, Chorvátsko, Cyprus, Česko, Estónsko, Grécko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko počas celého trvania programu; v prípade pridružených krajín to znamená zoznam oprávnených krajín stanovený na základe ukazovateľa a uverejnený v pracovnom programe. Právne subjekty z najvzdialenejších regiónov v zmysle vymedzenia v článku 349 ZFEÚ sú tiež plne oprávnené ako koordinátori v rámci tejto zložky;
18. „neziskový právny subjekt“ je právny subjekt, ktorý je na základe svojej právnej formy neziskový alebo ktorý má právnu alebo štatutárnu povinnosť nerozdeľovať zisk svojim akcionárom alebo jednotlivým členom;
19. „malý alebo stredný podnik“ alebo „MSP“ je mikropodnik, malý alebo stredný podnik v zmysle vymedzenia v článku 2 prílohy k odporúčaniu Komisie 2003/361/ES ⁽²⁷⁾;
20. „malá spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou“ je subjekt, ktorý nie je MSP a ktorý má najviac 499 zamestnancov, pričom počet pracovníkov sa vypočítava v súlade s článkami 3 až 6 prílohy k odporúčaniu 2003/361/ES;
21. „výsledky“ sú akékoľvek hmotné alebo nehmotné účinky danej akcie, napríklad údaje, know-how alebo informácie, bez ohľadu na ich formu alebo povahu a bez ohľadu na to, či môžu alebo nemôžu byť chránené, ako aj všetky práva, ktoré sú s nimi spojené, vrátane práv duševného vlastníctva;

⁽²⁷⁾ Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov a malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).

22. „výstup výskumu“ sú výsledky dosiahnuté v rámci danej akcie, ktoré sa môžu sprístupniť v podobe vedeckých publikácií, údajov alebo iných technických výsledkov a procesov, ako sú softvér, algoritmy, protokoly a elektronické zápisníky;
23. „Známka excelentnosti“ je značka kvality, ktorou sa preukazuje, že návrh predložený v rámci výzvy na predkladanie návrhov prekročil všetky prahové hodnoty hodnotenia stanovené v pracovnom programe, nemohol však získať financovanie z dôvodu nedostatočných rozpočtových prostriedkov na danú výzvu na predkladanie návrhov v pracovnom programe a mohol by získať podporu z iných zdrojov financovania na úrovni Únie alebo na vnútroštátnej úrovni;
24. „strategický plán v oblasti výskumu a inovácií“ je vykonávací akt, ktorý stanovuje stratégiu realizácie obsahu v pracovnom programe na obdobie najviac štyroch rokov, nadväzuje na rozsiahly povinný konzultačný proces s viacerými zainteresovanými stranami a určuje priority, vhodné typy akcií a formy implementácie, ktoré sa majú použiť;
25. „pracovný program“ je dokument prijatý Komisiou na implementáciu osobitného programu v súlade s článkom 14 rozhodnutia (EÚ) 2021/764 alebo obsahovo a štrukturálne rovnocenný dokument prijatý financujúcim orgánom;
26. „zmluva“ je dohoda uzatvorená medzi Komisiou alebo príslušným financujúcim orgánom a právnym subjektom, ktorou sa vykonávajú inovačné akcie a akcie trhového nasadenia podporené kombinovaným financovaním z programu Horizont Európa alebo EIC;
27. „vratný preddavok“ je časť kombinovaného financovania z programu Horizont Európa alebo EIC zodpovedajúca pôžičke podľa hlavy X nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktorú však Únia udeľuje priamo na neziskovom základe s cieľom pokryť náklady na činnosti inovačnej akcie a ktorú má prijímateľ vrátiť Únii za podmienok stanovených v zmluve;
28. „utajovaná skutočnosť“ je utajovaná skutočnosť Európskej únie, vymedzená v článku 3 rozhodnutia (EÚ, Euratom) 2015/444, ako aj utajovaná skutočnosť členských štátov, utajovaná skutočnosť tretích krajín, s ktorými má Únia dohodu o bezpečnosti utajovaných skutočností, a utajovaná skutočnosť medzinárodnej organizácie, s ktorou má Únia dohodu o bezpečnosti utajovaných skutočností;
29. „operácia kombinovaného financovania“ je akcia podporovaná z rozpočtu Únie vrátane akcie v rámci mechanizmu alebo platformy kombinovaného financovania v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 6 nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktorá kombinuje nesplatné formy podpory a/alebo finančné nástroje z rozpočtu Únie so splatnými formami podpory od rozvojových alebo iných verejných finančných inštitúcií, ako aj od komerčných finančných inštitúcií a investorov;
30. „kombinované financovanie z programu Horizont Európa“ je finančná podpora programu na vykonanie inovačnej akcie a akcie trhového nasadenia, ktorá pozostáva z osobitej kombinácie grantu alebo vratného preddavku a kapitálovej investície, alebo akejkoľvek inej splatnej formy podpory;
31. „kombinované financovanie EIC“ je priama finančná podpora poskytovaná v rámci EIC na inovačnú akciu a akciu trhového nasadenia, ktorá pozostáva z osobitej kombinácie grantu alebo vratného preddavku a kapitálovej investície, alebo akejkoľvek inej splatnej formy podpory;
32. „výskumná a inovačná akcia“ je akcia, ktorá pozostáva prevažne z činností zameraných na nadobudnutie nových vedomostí alebo preskúmanie uskutočniteľnosti nových alebo zlepšených technológií, výrobkov, procesov, služieb alebo riešení. Môže zahŕňať základný a aplikovaný výskum, vývoj a integráciu technológií, testovanie, demonštračné činnosti a overovanie na prototyp malého rozsahu v laboratóriu alebo simulovanom prostredí;
33. „inovačná akcia“ je akcia, ktorá pozostáva prevažne z činností priamo zameraných na vyhotovenie plánov a príprav alebo návrhov nových, upravených alebo zlepšených výrobkov, procesov alebo služieb, pričom môže zahŕňať výrobu prototypov, testovanie, demonštračné činnosti, pilotné projekty, rozsiahle overovanie výrobkov a ich prvé uplatnenie na trhu;
34. „akcia Európskej rady pre výskum v oblasti výskumu na hraniciach poznania“ je hlavná výskumná akcia vedená bádateľmi vrátane overenia koncepcie zo strany Európskej rady pre výskum, ktorých hosťiteľom je jeden alebo viacero prijímateľov, ktorým poskytuje finančné prostriedky Európska rada pre výskum (ďalej len „ERC“ – European Research Council);
35. „akcia zameraná na odbornú prípravu a mobilitu“ je akcia, ktorá sa zameriava na zlepšovanie zručností, vedomostí a kariérnych vyhladok výskumných pracovníkov na základe mobility medzi krajinami, a v relevantnom prípade medzi odvetviami či odborními;

36. „akcia na spolufinancovanie programu“ je akcia určená na poskytnutie viacročného spolufinancovania na program činností zriadený alebo vykonávaný právnymi subjektmi, ktoré riadia alebo financujú výskumné a inovačné programy a ktoré nie sú financujúcimi orgánmi Únie; takýmto programom činností sa môže podporovať nadväzovanie kontaktov a koordinácia, výskum, inovácie, pilotné akcie a inovačné akcie a akcie trhového nasadenia, akcie zamerané na odbornú prípravu a mobilitu, zvyšovanie informovanosti a komunikácia, šírenie a využívanie, a poskytovať akákoľvek relevantná finančná podpora, napríklad granty, ceny a obstarávanie, ako aj kombinované financovanie z programu Horizont Európa alebo ich kombinácia. Akcia na spolufinancovanie programu sa môže vykonať týmito právnymi subjektmi priamo alebo v ich mene prostredníctvom tretích strán;
37. „akcia zameraná na obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím“ je akcia, ktorej primárnym cieľom je realizácia obstarávania vo fáze pred komerčným využitím, implementovaná prijímateľmi, ktorí sú verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi;
38. „akcia zameraná na verejné obstarávanie inovačných riešení“ je akcia, ktorej primárnym cieľom je realizácia spoločného alebo koordinovaného verejného obstarávania inovačných riešení, implementovaná prijímateľmi, ktorí sú verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi;
39. „koordinácia a podporná akcia“ je akcia, ktorá prispieva k plneniu cieľov programu, s výnimkou výskumných a inovačných činností, okrem prípadov, keď sa uskutočňujú v rámci zložky „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“ časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“; ako aj koordinácia zdola nahor bez spolufinancovania výskumných činností zo strany Únie, ktorou sa umožňuje spolupráca medzi právnymi subjektmi z členských štátov a pridružených krajín s cieľom posilniť Európsky výskumný priestor;
40. „motivačné ocenenie“ je ocenenie na podnietenie investícií v danom smere určením cieľa pred vykonaním činnosti;
41. „cena ako vyjadrenie uznania“ je ocenenie s cieľom odmeniť úspechy dosiahnuté v minulosti a vynikajúcu prácu po jej vykonaní;
42. „inovačná akcia a akcia trhového nasadenia“ je akcia zahŕňajúca inovačnú akciu a ďalšie činnosti potrebné na trhové nasadenie inovácie vrátane rozširovania podnikov, poskytovania kombinovaného financovania z programu Horizont Európa alebo EIC;
43. „nepriame akcie“ sú výskumné a inovačné činnosti, na ktoré Únia poskytuje finančnú podporu a ktoré vykonávajú účastníci;
44. „priame akcie“ sú výskumné a inovačné činnosti, ktoré vykonáva Komisia prostredníctvom Spoločného výskumného centra (ďalej len „JRC“ - Joint Research Centre);
45. „obstarávanie“ je verejné obstarávanie, ako sa vymedzuje v článku 2 bode 49 nariadenia o rozpočtových pravidlách;
46. „prepojený subjekt“ je subjekt, ako sa vymedzuje v článku 187 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách;
47. „inovačný ekosystém“ je ekosystém, ktorý spája na úrovni Únie aktérov alebo subjekty, ktorých funkčným cieľom je umožniť rozvoj technológie a inovácie; zahŕňa vzťahy medzi materiálными zdrojmi (ako sú napríklad fondy, vybavenie a zariadenia), inštitucionálnymi subjektmi (ako sú napríklad inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a podporné služby, výskumné a technologické organizácie, podniky, investori v oblasti rizikového kapitálu a finanční sprostredkovatelia) a tvorcami politik a subjektmi poskytujúcimi financovanie na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni;
48. „projektové odmeňovanie“ je odmeňovanie, ktoré je viazané na účasť osoby na projektoch, je súčasťou bežných odmeňovacích postupov prijímateľa a vypláca sa konzistentne.

Článok 3

Ciele programu

1. Všeobecným cieľom programu je dosiahnuť vedecký, technologický, hospodársky a spoločenský vplyv investícií Únie v oblasti výskumu a inovácií, aby sa posilnili vedecké a technologické základne Únie a podporila konkurencieschopnosť Únie vo všetkých členských štátoch vrátane jej priemyslu, dosiahnuť strategické priority Únie a prispieť k realizácii cieľov a politik Únie, riešiť globálne výzvy vrátane cieľov udržateľného rozvoja dodržiavaním zásad Agendy 2030 a Parížskej dohody a posilniť Európsky výskumný priestor. Prostredníctvom programu sa tak maximalizuje pridaná hodnota Únie, a to zameraním sa na ciele a činnosti, ktorých účinná realizácia nie je možná, ak členské štáty konajú samostatne, je však možná, ak spolupracujú.

2. Program má tieto špecifické ciele:
- rozvíjať, presadzovať a stimulovať vedeckú excelentnosť, podporovať vznik a šírenie kvalitných nových základných a aplikovaných vedomostí, zručností, technológií a riešení, podporovať odbornú prípravu a mobilitu výskumných pracovníkov, prilákať talenty na všetkých úrovniach a prispievať k plnému zapojeniu základne talentov Únie do akcií podporovaných v rámci programu;
 - získavať vedomosti, posilniť vplyv výskumu a inovácií pri tvorbe, podpore a vykonávaní politik Únie a podporovať prístup k inovačným riešeniam a ich využívanie v európskom priemysle, najmä v MSP, ako aj v spoločnosti v záujme riešenia globálnych výziev vrátane zmeny klímy a cieľov udržateľného rozvoja;
 - podporovať všetky formy inovácií, uľahčovať technologický rozvoj, demonštračné činnosti a transfer vedomostí a technológií, posilňovať zavádzanie a využívanie inovačných riešení;
 - optimalizovať plnenie programu v záujme posilnenia Európskeho výskumného priestoru a zvýšenia jeho vplyvu a atraktívnosti, podporovať účasť na základe excelentnosti zo všetkých členských štátov na programe vrátane krajín s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií a uľahčovať prepojenia týkajúce sa spolupráce v oblasti európskeho výskumu a inovácií.

Článok 4

Štruktúra programu

1. Na účely osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. a) a EIT je program rozčlenený na tieto časti, ktoré prispievajú k dosiahnutiu všeobecných a špecifických cieľov stanovených v článku 3:
- Pilier I „Excelentná veda“ s týmito zložkami:
 - ERC;
 - akcie Marie Curie-Sklódowskej (ďalej len „MSCA“ – Marie Skłodowska-Curie Actions);
 - výskumné infraštruktúry.
 - Pilier II „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ s týmito zložkami, berúc do úvahy, že spoločenské a humanitné vedy zohrávajú dôležitú úlohu v rámci všetkých klastrov:
 - klaster „Zdravie“;
 - klaster „Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť“;
 - klaster „Civilná bezpečnosť pre spoločnosť“;
 - klaster „Digitalizácia, priemysel a vesmír“;
 - klaster „Klíma, energetika a mobilita“;
 - klaster „Potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie“;
 - nejadrové priame akcie JRC.
 - Pilier III „Inovatívna Európa“ s týmito zložkami:
 - EIC;
 - európske inovačné ekosystémy;
 - EIT.
 - Časť „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ s týmito zložkami:
 - rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti;
 - reforma a zlepšenie európskeho systému výskumu a inovácií.
2. Hlavné smery činností programu sú stanovené v prílohe I k tomuto nariadeniu.

Článok 5

Výskum a vývoj v oblasti obrany

Činnosti, ktoré sa majú vykonávať v rámci osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. c) a ktoré sú stanovené v nariadení (EÚ) 2021/697, sa zameriavajú výhradne na výskum a vývoj v oblasti obrany, pričom ciele a hlavné smery činností sú zamerané na podporu konkurencieschopnosti, účinnosti a inovačnej kapacity európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne.

Článok 6

Strategické plánovanie a implementácia a formy financovania z prostriedkov Únie

1. Program sa vykonáva prostredníctvom priameho riadenia alebo prostredníctvom nepriameho riadenia financujúcimi orgánmi.
2. Financovanie v rámci programu sa môže poskytovať prostredníctvom nepriamych akcií v akejkoľvek forme stanovenej v nariadení o rozpočtových pravidlách, avšak granty sú hlavnou formou podpory v rámci programu. Financovanie v rámci programu sa tiež môže poskytovať prostredníctvom cien, obstarávania a finančných nástrojov v rámci operácií kombinovaného financovania a kapitálovej podpory v rámci nástroja Akcelerátor.
3. Pravidlá účasti a šírenia stanovené v tomto nariadení sa vzťahujú na nepriame akcie.
4. Hlavné typy akcií, ktoré sa majú použiť v rámci programu, sú vymedzené v článku 2. Formy financovania uvedené v odseku 2 tohto článku sa flexibilne používajú pri všetkých cieľoch programu, pričom ich použitie sa určuje na základe potrieb a charakteristík daného cieľa.
5. Program podporuje aj priame akcie. Ak uvedené priame akcie prispievajú k iniciatívam zriadeným podľa článku 185 alebo 187 ZFEÚ, uvedený príspevok sa nepovažuje za súčasť finančného príspevku prideleného na uvedené iniciatívy.
6. Vykonávanie osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. a) a znalostné a inovačné spoločenstvá EIT sú podporované transparentným a strategickým plánovaním výskumných a inovačných činností, ako je stanovené v osobitnom programe uvedenom v článku 1 ods. 2 písm. a), najmä pokiaľ ide o pilier „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“, a vzťahujú sa aj na príslušné činnosti v rámci iných pilierov a časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“.

Komisia zabezpečuje včasné zapojenie členských štátov a rozsiahle výmeny s Európskym parlamentom dopĺňané konzultáciami so zainteresovanými stranami a širokou verejnosťou.

Strategickým plánovaním sa zabezpečuje zosúladenie s ostatnými relevantnými programami Únie a konzistentnosť s prioritami a záväzkami Únie a zvyšuje sa komplementárnosť a synergie s vnútroštátnymi a regionálnymi programami a prioritami financovania, čím sa posilňuje Európsky výskumný priestor. Oblasti možných misií a oblasti možných inštitucionalizovaných európskych partnerstiev sa stanovujú v prílohe VI.

7. S cieľom umožniť malým konzorciám pre spoluprácu rýchlejší prístup k finančným prostriedkom je možné v náležitých prípadoch v rámci niektorých výziev na predkladanie návrhov zameraných na výber výskumných a inovačných akcií alebo inovačných akcií v rámci piliera „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ a EIC Prieskumník navrhnuť postup urýchlenia procesu výskumu a inovácií (ďalej len „postup FTRI“ – Fast Track Research and Innovation Procedure).

Výzva na predkladanie návrhov v rámci postupu FTRI má tieto kumulatívne charakteristiky:

- a) výzvy na predkladanie návrhov v rámci prístupu zdola nahor;
- b) kratší čas medzi podaním žiadosti a udelením grantu nepresahujúci šesť mesiacov;
- c) podpora poskytovaná len malým konzorciám pre spoluprácu zloženým najviac zo šiestich rôznych a nezávislých oprávnených právnych subjektov;

d) maximálna finančná podpora na konzorcium nepresahujúca 2,5 milióna EUR.

V pracovnom programe sa určia výzvy na predkladanie návrhov, ktoré využívajú postup FTRL.

8. Činnosti v rámci programu sa vykonávajú najmä prostredníctvom otvorených, súťažných výziev na predkladanie návrhov, a to aj v rámci misií a európskych partnerstiev.

Článok 7

Zásady programu

1. Výskumné a inovačné činnosti vykonávané v rámci osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. a) a v rámci EIT sa zameriavajú výlučne na civilné uplatnenie. Rozpočtové presuny medzi sumou pridelenou na osobitný program podľa článku 1 ods. 2 písm. a) a EIT a sumou pridelenou na osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. c) nie sú povolené, pričom je potrebné zabrániť zbytočnej duplicitě medzi týmito dvoma programami.
2. Program zaisťuje multidisciplinárny prístup a v náležitých prípadoch stanovuje začlenenie spoločenských a humanitných vied do všetkých klastrov a činností vyvíjaných v rámci programu vrátane špecifických výziev na predkladanie návrhov týkajúcich sa tém súvisiacich so spoločenskými a humanitnými vedami.
3. V častiach programu založených na spolupráci sa zabezpečuje rovnováha medzi nižšími a vyššími úrovňami technickej pripravenosti, čím sa zahrnie celý hodnotový reťazec.
4. Programom sa zabezpečuje účinná podpora a integrácia spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami a iniciatívami na základe vzájomného prínosu, záujmov Únie, medzinárodných záväzkov, a v náležitých prípadoch reciprocity.
5. Program pomáha krajinám, ktorých sa týka rozširovanie účasti, zvýšiť ich účasť na ňom a podporovať široké geografické pokrytie v rámci projektov spolupráce, a to aj šírením vedeckej excelentnosti, podporou nových väzieb spolupráce, podnecovaním cirkulácie mozgov, ako aj vykonávaním článku 24 ods. 2 a článku 50 ods. 5. Toto úsilie sa prejavuje v primeraných opatreniach členských štátov vrátane formou stanovenia atraktívnych plátov pre výskumných pracovníkov, a to s podporou unijných, vnútroštátnych aj regionálnych fondov. Bez toho, aby sa oslabili kritériá excelentnosti, sa osobitná pozornosť s ohľadom na situáciu v príslušnej oblasti výskumu a inovácií venuje zabezpečeniu geografickej rovnováhy v hodnotiacich komisiách a v orgánoch, ako sú rady a expertné skupiny.
6. Programom sa zabezpečuje účinné presadzovanie rovnakých príležitostí pre všetkých a uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti vrátane zahrnutia rodového rozmeru v obsahovej náplni výskumu a inovácií. Jeho cieľom je riešiť príčiny rodovej nerovnováhy. Osobitná pozornosť sa venuje zabezpečeniu čo najväčšej miery rodovej rovnováhy v hodnotiacich komisiách a v ostatných relevantných poradných subjektoch, ako sú rady a expertné skupiny.
7. Program sa vykonáva v synergii s inými programami Únie, pričom sa zároveň usiluje o maximálne administratívne zjednodušenie. Neúplný zoznam synergii s inými programami Únie je uvedený v prílohe IV.
8. Program prispieva k zvýšeniu verejných a súkromných investícií do výskumu a inovácií v členských štátoch, a tým pomáha dosiahnuť celkové investície do výskumu a vývoja vo výške aspoň 3 % HDP Únie.
9. Pri vykonávaní programu je naďalej cieľom Komisie administratívne zjednodušenie a zníženie záťaže pre žiadateľov a prijímateľov.
10. V rámci všeobecného cieľa Únie, ktorým je začleňovanie opatrení v oblasti klímy do odvetvových politík Únie a fondov Únie, musia akcie v rámci tohto programu v náležitých prípadoch prispievať najmenej 35 % výdavkov k plneniu cieľov v oblasti klímy. Do obsahovej náplne výskumu a inovácií sa musí zodpovedajúcim spôsobom začleniť klimatické hľadisko.
11. Program podporuje spoločné vytváranie a navrhovanie prostredníctvom zapájania občanov a občianskej spoločnosti.
12. V programe sa zabezpečuje transparentnosť a zodpovednosť verejného financovania vo výskumných a inovačných projektoch, čím sa chráni verejný záujem.

13. Komisia alebo príslušný financujúci orgán zabezpečí, aby všetci potenciálni účastníci dostali v čase uverejnenia výzvy na predkladanie návrhov k dispozícii dostatočné pokyny a informácie, najmä príslušnú vzorovú dohodu o grante.

Článok 8

Misie

1. Misie sa programujú v rámci piliera „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“, môžu k nim však prispievať aj akcie vykonávané v rámci iných častí programu, ako aj doplnkové akcie vykonávané v rámci iných programov Únie. Misie umožňujú konkurenčné riešenia, ktorých výsledkom je celoeurópska pridaná hodnota a vplyv.

2. Misie sa vymedzujú a vykonávajú v súlade s týmto nariadením a osobitným programom, pričom sa zabezpečí aktívne a včasné zapojenie členských štátov a rozsiahle výmeny s Európskym parlamentom. Misie, ich ciele, rozpočet, cieľové hodnoty, rozsah, ukazovatele a míľniky sa určia v strategických plánoch v oblasti výskumu a inovácií, alebo v náležitých prípadoch v pracovných programoch. Hodnotenia návrhov v rámci misií sa vykonávajú v súlade s článkom 29.

3. Počas prvých troch rokov programu sa maximálne 10 % ročného rozpočtu piliera II programuje prostredníctvom osobitných výziev na predkladanie návrhov na vykonávanie misií. Na zostávajúce roky programu sa toto percento môže zvýšiť pod podmienkou kladného posúdenia výberu misie a procesu riadenia. Komisia oznámi celkový podiel rozpočtu každého pracovného programu vyčleneného na misie.

4. Misie:

- a) využívajú ciele udržateľného rozvoja ako zdroje pre svoju podobu a vykonávanie, majú jasnú obsahovú náplň výskumu a inovácií a pridanú hodnotu Únie a prispievajú k dosahovaniu priorít a záväzkov Únie a cieľov programu stanovených v článku 3;
- b) zahŕňajú oblasti spoločného európskeho významu, sú inkluzívne, podporujú široké zapojenie a aktívnu účasť rozličných druhov zainteresovaných strán z verejného a súkromného sektora vrátane občanov a koncových používateľov a prinášajú výsledky v oblasti výskumu a inovácií, z ktorých by mohli mať prospech všetky členské štáty;
- c) sú ambiciózne a inšpiratívne a majú veľký, vedecký, technologický, spoločenský, hospodársky, environmentálny alebo politický význam a vplyv;
- d) majú jasné zameranie a jasné ciele, sú cielené, merateľné, časovo ohraničené a majú jasné rozpočtové krytie;
- e) sú vybrané transparentným spôsobom a sústreďujú sa na ciele, ktoré sú ambiciózne, založené na excelentnosti a zamerané na dosahovanie vplyvu, pričom sú však realistické, a na činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií;
- f) majú potrebný rozsah, škálu a mobilizáciu zdrojov a pákový efekt dodatočných verejných a súkromných finančných prostriedkov potrebných na dosiahnutie ich výsledku;
- g) stimulujú činnosti vo viacerých disciplínach (vrátane spoločenských a humanitných vied) a zahŕňajú činnosti zo širokého spektra úrovni technickej pripravenosti vrátane nižších úrovni technickej pripravenosti;
- h) sú otvorené viacerým riešeniam a prístupom zdola nahor, ktoré zohľadňujú ľudské a spoločenské potreby a prínosy a uznávajú význam rozmanitých príspevkov k ich dosiahnutiu;
- i) transparentným spôsobom využívajú synergie s inými programami Únie, ako aj s vnútroštátnymi a v relevantných prípadoch s regionálnymi inovačnými ekosystémami.

5. Komisia v súlade s článkami 50 a 52 a prílohou V monitoruje a hodnotí každú misiu, a to aj pokiaľ ide o pokrok pri dosahovaní krátkodobých, strednodobých a dlhodobých cieľov, pokrývajúc vykonávanie, monitorovanie a postupné ukončovanie misií. Posúdenie prvých misií zriadených v rámci programu sa uskutoční najneskôr v roku 2023 a pred tým, ako sa prijme akékoľvek rozhodnutie o vytvorení nových misií alebo o pokračovaní, ukončení alebo presmerovaní prebiehajúcich misií. Výsledky tohto posúdenia sa zverejnia a okrem iného budú zahŕňať analýzu procesu výberu misií, ako aj ich riadenia, rozpočtu, zamerania a doterajšieho pokroku.

Článok 9

Európska rada pre inovácie

1. Komisia zriadi Európsku radu pre inovácie (ďalej len „EIC“) ako centrálné riadené jednotné kontaktné miesto na vykonávanie akcií v rámci piliera III „Inovatívna Európa“, ktoré sa týkajú EIC. EIC sa zameriava najmä na prelomové a disruptívne inovácie s osobitným dôrazom na inovácie vytvárajúce trhové príležitosti, pričom zároveň podporuje všetky typy inovácií vrátane prírastkových.

EIC funguje v súlade s týmito zásadami:

- a) jasná pridaná hodnota Únie;
- b) samostatnosť;
- c) schopnosť riskovať;
- d) efektívnosť;
- e) účinnosť;
- f) transparentnosť;
- g) zodpovednosť.

2. EIC je otvorená všetkým typom inovátorov vrátane jednotlivcov, univerzít, výskumných organizácií a podnikov (MSP vrátane startupov a vo výnimočných prípadoch malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou), ako aj individuálnych prijímateľov a multidisciplinárnych konzorcií. Najmenej 70 % rozpočtu EIC sa vyčlení pre MSP vrátane startupov.

3. Rada EIC a riadiace prvky EIC sú uvedené v rozhodnutí (EÚ) 2021/764

Článok 10

Európske partnerstvá

1. Časti programu možno vykonať prostredníctvom európskych partnerstiev. Únia sa do európskych partnerstiev zapája jednou z týchto foriem:

- a) účasť na európskych partnerstvách založených na základe memoránd o porozumení alebo zmluvných dohôd medzi Komisiou a partnermi uvedenými v článku 2 bode 3, v ktorých sa špecifikujú ciele európskeho partnerstva, súvisiace záväzky Únie a iných partnerov týkajúce sa ich finančných a/alebo nefinančných príspevkov, kľúčové ukazovatele výkonnosti a vplyvu, výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, a spôsoby podávania správ. Zahŕňajú určenie doplnkových výskumných a inovačných činností vykonávaných partnermi a v rámci programu (spoluprogramované európske partnerstvá);
- b) účasť na programe výskumných a inovačných činností, ako aj poskytovanie finančného príspevku na uvedený program s uvedením cieľov, kľúčových ukazovateľov výkonnosti a vplyvu, a výsledkov, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe záväzku partnerov, týkajúceho sa ich finančných a/alebo nefinančných príspevkov, a integrácie ich príslušných činností s použitím akcie na spolufinancovanie programu (spolufinancované európske partnerstvá);
- c) účasť na výskumných a inovačných programoch, ako aj poskytovanie finančného príspevku na uvedené programy, ktoré uskutočňujú viaceré členské štáty v súlade s článkom 185 ZFEÚ alebo subjekty zriadené podľa článku 187 ZFEÚ, ako sú napríklad spoločné podniky alebo znalostné a inovačné spoločenstvá EIT v súlade s nariadením o EIT (inštitucionalizované európske partnerstvá).

Inštitucionalizované európske partnerstvá sa vykonávajú len vtedy, ak by sa prostredníctvom iných častí programu vrátane iných foriem európskych partnerstiev nedosiahli ciele alebo by sa nevytvorili očakávané potrebné vplyvy a ak je to odôvodnené dlhodobou perspektívou a vysokým stupňom integrácie. Európske partnerstvá v súlade s článkom 185 alebo 187 ZFEÚ vykonávajú centrálné riadenie všetkých finančných príspevkov s výnimkou riadne odôvodnených prípadov. V prípade centrálného riadenia všetkých finančných príspevkov sa príspevky z jedného zúčastneného štátu na projektovej úrovni uskutočňujú na základe financovania požadovaného v návrhoch právnych subjektov so sídlom v tomto zúčastnenom štáte, pokiaľ sa všetky zúčastnené štáty nedohodnú inak.

V pravidlách pre inštitucionalizované európske partnerstvá sú upresnené okrem iného cieľa, kľúčové ukazovatele výkonnosti a vplyvu, výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, ako aj súvisiace záväzky týkajúce sa finančných a/alebo nefinančných príspevkov partnerov.

2. Európske partnerstvá:
 - a) sa vytvárajú na účely riešenia európskych alebo globálnych výziev iba v prípadoch, v ktorých by sa ciele programu dosiahli účinnejšie prostredníctvom európskeho partnerstva, než samotnou Úniou, a v porovnaní s inými formami podpory v rámci programu; primeraný podiel z rozpočtu programu sa prideli tým akciám programu, ktoré sa vykonávajú prostredníctvom európskych partnerstiev; väčšina rozpočtu v rámci piliera II sa vyčlení na akcie mimo európskych partnerstiev;
 - b) dodržiavajú zásady pridanej hodnoty Únie, transparentnosti a otvorenosti, a vplyvu v rámci Európy a pre Európu, silného pákového efektu v dostatočnom rozsahu, dlhodobých záväzkov všetkých zapojených strán, flexibility pri vykonávaní, koherentnosti, koordinácie a komplementarity s iniciatívami na úrovni Únie, ako aj na miestnej, regionálnej, celoštátnej a v relevantných prípadoch na medzinárodnej úrovni alebo s inými európskymi partnerstvami a misiami;
 - c) uplatňujú jasný prístup založený na životnom cykle, sú časovo obmedzené a obsahujú podmienky postupného ukončenia financovania programu.
3. Európske partnerstvá podľa odseku 1 písm. a) a b) tohto článku sa určia v strategických plánoch v oblasti výskumu a inovácií skôr, než sa vykonajú v rámci pracovných programov.
4. Ustanovenia a kritériá týkajúce sa výberu, implementácie, monitorovania, hodnotenia a postupného ukončenia európskych partnerstiev sú stanovené v prílohe III.

Článok 11

Preskúvanie oblastí misií a partnerstiev

Komisia do 31. decembra 2023 v rámci celkového monitorovania programu preskúma prílohu VI k tomuto nariadeniu vrátane misií a inštitucionalizovaných európskych partnerstiev zriadených podľa článku 185 alebo 187 ZFEÚ a predloží správu o hlavných zisteniach Európskemu parlamentu a Rade.

Článok 12

Rozpočet

1. Finančné krytie na vykonávanie programu na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027 sa stanovuje na 86 123 000 000 EUR v bežných cenách pre osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) a pre EIT a na 7 953 000 000 EUR v bežných cenách pre osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. c).
2. Orientačné rozdelenie sumy uvedenej v odseku 1 pre osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) a pre EIT je takéto:
 - a) 23 546 000 000 EUR na pilier I „Excelentná veda“ na obdobie 2021 až 2027, z toho:
 - i) 15 027 000 000 EUR na ERC;
 - ii) 6 333 000 000 EUR na MSCA;
 - iii) 2 186 000 000 EUR na výskumné infraštruktúry;
 - b) 47 428 000 000 EUR na pilier II „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ na obdobie 2021 až 2027, z toho:
 - i) 6 893 000 000 EUR na klaster „Zdravie“;
 - ii) 1 386 000 000 EUR na klaster „Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť“;
 - iii) 1 303 000 000 EUR na klaster „Civilná bezpečnosť pre spoločnosť“;

- iv) 13 462 000 000 EUR na klaster „Digitalizácia, priemysel a vesmír“;
- v) 13 462 000 000 EUR na klaster „Klíma, energetika a mobilita“;
- vi) 8 952 000 000 EUR na klaster „Potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie“;
- vii) 1 970 000 000 EUR na nejadrové priame akcie JRC;
- c) 11 937 000 000 EUR na pilier III „Inovatívna Európa“ na obdobie 2021 až 2027, z toho:
 - i) 8 752 000 000 EUR pre EIC;
 - ii) 459 000 000 EUR na európske inovačné ekosystémy;
 - iii) 2 726 000 000 EUR na EIT;
- d) 3 212 000 000 EUR na časť „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ na obdobie 2021 až 2027, z toho:
 - i) 2 842 000 000 EUR na „rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“;
 - ii) 370 000 000 EUR na „reformu a posilňovanie európskeho systému výskumu a inovácií“.

3. V dôsledku úpravy špecifickej pre program stanovenej v článku 5 nariadenia (EÚ, Euratom) 2020/2093 sa suma uvedená v odseku 1 na osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia a na EIT zvýši o dodatočné pridelenie sumy vo výške 3 000 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018, ako sa uvádza v prílohe II k nariadeniu (EÚ, Euratom) 2020/2093.

4. Orientačné rozdelenie sumy uvedenej v odseku 3 je takéto:

- a) 1 286 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na pilier I „Excelentná veda“, z toho:
 - i) 857 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na ERC;
 - ii) 236 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na MSCA;
 - iii) 193 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na výskumné infraštruktúry;
- b) 1 286 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na pilier II „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“, z toho:
 - i) 686 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na klaster „Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť“;
 - ii) 257 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na klaster „Civilná bezpečnosť pre spoločnosť“;
 - iii) 171 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na klaster „Digitalizácia, priemysel a vesmír“;
 - iv) 171 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na klaster „Klíma, energetika a mobilita“;
- c) 270 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na pilier III „Inovatívna Európa“, z toho:
 - i) 60 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na Európske inovačné ekosystémy;
 - ii) 210 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na EIT;
- d) 159 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na časť „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“, z toho:
 - i) 99 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na „rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“;
 - ii) 60 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na „reformu a posilňovanie európskeho systému výskumu a inovácií“.

5. Komisia sa môže v rámci každoročného rozpočtového postupu odchýliť od súm uvedených v odseku 2 najviac o 10 % s cieľom reagovať na nepredvídané situácie alebo nový vývoj či potreby. Takáto odchýlka nie je možná pri sume uvedenej v odseku 2 písm. b) bode vii) a pri celkovej sume stanovenej pre časť „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ uvedenú v odseku 2.

6. Zo sumy uvedenej v odsekoch 1 a 3 tohto článku na osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) a na EIT sa môžu takisto uhrádzať výdavky na prípravu, monitorovanie, kontrolu, audit, hodnotenie a iné činnosti a výdavky potrebné na riadenie a vykonávanie programu vrátane všetkých administratívnych výdavkov, ako aj na hodnotenie dosahovania jeho cieľov. Administratívne výdavky súvisiace s nepriamymi akciami nesmú prekročiť 5 % celkovej sumy nepriamych akcií osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. a) a EIT. Okrem toho sa zo sumy uvedenej v odsekoch 1 a 3 tohto článku na osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) a na EIT môžu takisto uhrádzať:

- a) pokiaľ sa týkajú cieľov programu: výdavky na štúdie, stretnutia expertov, informačné a komunikačné akcie;
- b) výdavky spojené so sieťami informačných technológií zameranými na spracovanie a výmenu informácií vrátane nástrojov informačných technológií na úrovni organizácie a ostatné výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebnú v súvislosti s riadením programu.

7. V prípade potreby na umožnenie riadenia akcií, ktoré sa neskončia do 31. decembra 2027, možno do rozpočtu Únie na obdobie po roku 2027 zahrnúť rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov uvedených v odseku 6.

8. Rozpočtové záväzky, ktoré sa vzťahujú na akcie trvajúce viac ako jeden rozpočtový rok, sa môžu rozdeliť na ročné čiastkové platby počas viacerých rokov.

9. V súlade s článkom 193 ods. 2 písm. a) druhým pododsekom nariadenia o rozpočtových pravidlách sa v riadne odôvodnených prípadoch uvedených v rozhodnutí o financovaní a na obmedzené obdobie môžu činnosti podporované podľa tohto nariadenia a príslušné náklady považovať za oprávnené od 1. januára 2021, a to aj v prípade, že boli vykonané a vznikli pred podaním žiadosti o grant.

Článok 13

Zdroje z Nástroja Európskej únie na obnovu

1. S výhradou článku 3 ods. 3, 4, 7 a 9 nariadenia (EÚ) 2020/2094 sa opatrenia uvedené v článku 1 ods. 2 uvedeného nariadenia vykonávajú v rámci programu s použitím súm uvedených v článku 2 ods. 2 písm. a) bode iv) uvedeného nariadenia.

2. Sumy uvedené v článku 2 ods. 2 písm. a) bode iv) nariadenia (EÚ) 2020/2094 predstavujú vonkajšie pripísané príjmy, ako sa stanovuje v článku 3 ods. 1 uvedeného nariadenia. Uvedené dodatočné sumy sa musia výlučne prideliť na výskumné a inovačné akcie zamerané na riešenie dôsledkov krízy spôsobenej ochorením COVID-19, najmä jej hospodárskych, sociálnych a spoločenských dôsledkov. Uprednostňujú sa inovačné MSP a osobitná pozornosť sa venuje ich začleneniu do projektov spolupráce v rámci piliera II.

3. Orientačné rozdelenie súm uvedených v článku 2 ods. 2 písm. a) bode iv) nariadenia (EÚ) 2020/2094 je takéto:

- a) 25 % na klaster „Zdravie“;
- b) 25 % na klaster „Digitalizácia, priemysel a vesmír“;
- c) 25 % na klaster „Klíma, energetika a mobilita“;
- d) 25 % na EIC.

Článok 14

Otvorená veda

1. Program podporuje otvorenú vedu ako prístup k vedeckému procesu založený na spolupráci a šírení vedomostí, najmä v súlade s týmito prvkami, ktoré sú zabezpečené v súlade s článkom 39 ods. 3 tohto nariadenia:

- a) otvorený prístup k vedeckým publikáciám, ktoré sú výsledkom výskumu financovaného v rámci programu;

- b) otvorený prístup k výskumným údajom vrátane tých, na ktorých sa zakladajú vedecké publikácie, v súlade so zásadou „čo najotvorenejší, ale obmedzený podľa potreby“.
2. Zásada reciprocity v rámci otvorenej vedy sa podporuje a presadzuje vo všetkých dohodách o pridružení a spolupráci s tretími krajinami vrátane dohôd podpísaných financujúcimi orgánmi poverenými nepriamym riadením programu.
3. Zodpovedné spravovanie výskumných údajov musí byť zabezpečené v súlade so zásadami „vyhľadateľnosti“, „prístupnosti“, „interoperability“ a „opätovnej použiteľnosti“ (ďalej len „zásady FAIR“). Pozornosť sa venuje aj dlhodobému uchovávaniu údajov.
4. Podporujú a presadzujú sa aj ďalšie postupy otvorenej vedy, a to aj v prospech MSP.

Článok 15

Alternatívne, kombinované a kumulatívne financovanie a prevody zdrojov

1. Program sa vykonáva v synergii s ostatnými programami Únie v súlade so zásadou stanovenou v článku 7 ods. 7.
2. Známkou excelentnosti sa udeľuje na výzvy na predkladanie návrhov stanovené v pracovnom programe. V súlade s príslušným ustanovením nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027 a príslušným ustanovením nariadenia o strategických plánoch SPP môžu získať podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) alebo Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ERDF):
- a) spolufinancované akcie vybrané v rámci programu a
- b) akcie, ktoré získali Známkou excelentnosti, a to za predpokladu, že spĺňajú všetky tieto podmienky:
- i) boli posúdené vo výzve na predkladanie návrhov v rámci programu;
- ii) spĺňajú minimálne požiadavky na kvalitu stanovené v uvedenej výzve na predkladanie návrhov; a
- iii) neboli financované v rámci danej výzvy na predkladanie návrhov výlučne z dôvodu rozpočtových obmedzení.
3. Finančné príspevky v rámci programov spolufinancovaných z ERDF, ESF+, ENRAF a EPFVR sa môžu považovať za príspevok zúčastneného členského štátu na európske partnerstvá podľa článku 10 ods. 1 písm. b) a c) tohto nariadenia, ak sú dodržané príslušné ustanovenia nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027 a špecifické nariadenia pre jednotlivé fondy.
4. Na akciu, na ktorú sa poskytol príspevok z iného programu Únie, možno takisto poskytnúť príspevok v rámci programu, ak tieto príspevky nepokrývajú tie isté náklady. Pravidlá príslušného programu Únie sa uplatňujú na príslušný príspevok na akciu. Kumulatívne financovanie nesmie presiahnuť celkové oprávnené náklady na akciu. Podpora z rôznych programov Únie sa môže vypočítať na pomernom základe v súlade s dokumentmi, ktorými sa stanovujú podmienky podpory.
5. Zdroje pridelené členským štátom v rámci zdieľaného riadenia sa môžu na žiadosť dotknutého členského štátu previesť na program za podmienok stanovených v príslušných ustanoveniach nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027. Komisia implementuje tieto zdroje priamo v súlade s článkom 62 ods. 1 prvým pododsekom písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách alebo nepriamo v súlade s písmenom c) uvedeného pododseku. Uvedené zdroje sa použijú v prospech dotknutého členského štátu.
6. V prípade, že Komisia neprijala právny záväzok v rámci priameho alebo nepriameho riadenia zdrojov prevedených v súlade s odsekom 5, príslušné neviazané zdroje sa môžu na žiadosť členského štátu presunúť späť na jeden alebo viacero príslušných zdrojových programov v súlade s podmienkami stanovenými v príslušných ustanoveniach nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027.

Článok 16

Tretie krajiny pridružené k programu

1. Program je otvorený pridruženiu týchto tretích krajín (pridružené krajiny):
 - a) členom Európskeho združenia voľného obchodu, ktorí sú členmi EHP, v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore;
 - b) prístupujúcim krajinám, kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátom v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
 - c) krajinám európskej susedskej politiky v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
 - d) tretím krajinám a územiám, ktoré spĺňajú všetky tieto kritériá:
 - i) dobrá kapacita v oblasti vedy, techniky a inovácií;
 - ii) prihlásenie sa k otvorenému trhovému hospodárstvu založenému na pravidlách vrátane spravodlivého a rovnocenného zaobchádzania s právami duševného vlastníctva, rešpektovania ľudských práv, s podporou demokratických inštitúcií;
 - iii) aktívne presadzovanie politík na zlepšenie hospodárskej a sociálnej situácie občanov.
 2. Pridruženie každej z tretích krajín uvedených v odseku 1 písm. d) k programu musí byť v súlade s podmienkami stanovenými v dohode upravujúcej účasť tretej krajiny na programe Únie, ak sa touto dohodou:
 - a) zabezpečuje spravodlivú rovnováhu, pokiaľ ide o príspevky a výhody tretej krajiny zúčastňujúcej sa na programoch Únie;
 - b) stanovujú podmienky účasti na programoch Únie vrátane výpočtu finančných príspevkov na jednotlivé programy a ich administratívne náklady;
 - c) neudeľuje tretej krajine rozhodovacia právomoc v súvislosti s programom Únie;
 - d) zaručujú práva Únie na zabezpečenie správneho finančného riadenia a na ochranu finančných záujmov Únie.
- Príspevky uvedené v písmene b) prvého pododseku tohto odseku predstavujú pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
3. Pokiaľ ide o rozsah pridruženia každej tretej krajiny k programu, musí sa zohľadňovať analýza prínosov pre Úniu a cieľ prispievať k hospodárskemu rastu v Únii prostredníctvom inovácií. Podobne, s výnimkou členov EHP, prístupujúcich krajín, kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov môžu byť v prípade konkrétnej krajiny z dohody o pridružení vyňaté časti programu.
 4. V dohode o pridružení sa podľa možností stanoví recipročná účasť právnych subjektov usadených v Únii na rovnocenných programoch pridružených krajín v súlade s podmienkami stanovenými v uvedených programoch.
 5. Podmienky určujúce úroveň finančných príspevkov musia zaručovať pravidelnú automatickú opravu výrazných odchýlok v porovnaní so sumou, ktorú získajú subjekty usadené v pridruženej krajine na základe účasti na programe, s prihliadnutím na náklady na riadenie, vykonávanie a prevádzku programu. Pri pridelovaní finančných príspevkov sa zohľadňuje úroveň účasti právnych subjektov pridružených krajín na každej časti programu.

HLAVA II

PRAVIDLÁ ÚČASTI A ŠÍRENIA

KAPITOLA I

Všeobecné ustanovenia

Článok 17

Financujúce orgány a priame akcie JRC

1. Pravidlá stanovené v tejto hlave sa nevzťahujú na priame akcie, ktoré realizuje JRC.
2. V riadne odôvodnených prípadoch sa financujúce orgány s výnimkou článkov 18, 19 a 20 môžu odchýliť od pravidiel stanovených v tejto hlave, ak:
 - a) je takéto odchýlenie stanovené v základom akte zriaďujúcom financujúci orgán alebo zverujúcom tomuto orgánu úlohy súvisiace s plnením rozpočtu; alebo
 - b) v prípade financujúcich orgánov podľa článku 62 ods. 1 písm. c) bodu ii), iii) alebo v) nariadenia o rozpočtových pravidlách, ak je to stanovené v dohode o príspevku a ak si to vyžadujú ich špecifické prevádzkové potreby alebo povaha akcie.

Článok 18

Oprávnené akcie a etické zásady

1. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2 tohto článku, na financovanie sú oprávnené len akcie, ktorými sa plnia ciele uvedené v článku 3.

Nefinancujú sa tieto oblasti výskumu:

- a) činnosti zamerané na klonovanie človeka na reprodukčné účely;
- b) činnosti zamerané na modifikáciu genetického dedičstva človeka, v dôsledku ktorých by sa takéto modifikácia mohla stať dedičnou ⁽²⁸⁾;
- c) činnosti určené na vytváranie ľudských embryí výlučne na účely výskumu alebo na účely získania kmeňových buniek, okrem iného aj prostredníctvom prenosu jadier somatických buniek.

2. Výskum ľudských kmeňových buniek, dospelých, ako aj embryonálnych, sa môže financovať v závislosti od obsahu vedeckého návrhu a právneho rámca zapojených členských štátov. Financovanie sa neposkytuje v rámci Únie ani mimo nej na výskumné činnosti, ktoré sú zakázané vo všetkých členských štátoch. Žiadne financovanie sa v členskom štáte neposkytuje na výskumnú činnosť, ktorá je v danom členskom štáte zakázaná.

Článok 19

Etické otázky

1. Akcie vykonávané v rámci programu musia byť v súlade s etickými zásadami a príslušným právom Únie, vnútroštátnym právom a medzinárodným právom vrátane charty a Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho dodatkových protokolov.

Osobitná pozornosť sa venuje zásade proporcionality, právu na súkromie, právu na ochranu osobných údajov, právu na telesnú a duševnú nedotknuteľnosť osoby, právu na nediskrimináciu a potrebe zabezpečiť ochranu životného prostredia a vysokú úroveň ochrany zdravia ľudí.

⁽²⁸⁾ Môže sa financovať výskum súvisiaci s liečbou rakoviny pohlavných žliaz.

2. Právne subjekty, ktoré sa zúčastňujú na akcii, musia poskytnúť:
 - a) etické sebahodnotenie, v ktorom určia a podrobne uvedú všetky predvídateľné etické otázky súvisiace s cieľom, vykonávaním a pravdepodobným vplyvom financovaných činností vrátane potvrdenia o súlade s odsekom 1 a opisu, ako to bude zabezpečené;
 - b) potvrdenie, že činnosti budú v súlade s Európskym kódexom správania pre etiku vo výskume uverejneným federáciou európskych akadémií vied (All European Academies) a že sa nebudú vykonávať žiadne činnosti vylúčené z financovania;
 - c) pri činnostiach vykonávaných mimo Únie potvrdenie, že tie isté činnosti by boli povolené v niektorom z členských štátov, a
 - d) pri činnostiach, pri ktorých sa využívajú ľudské embryonálne kmeňové bunky, v náležitom prípade podrobné údaje o licenčných a kontrolných opatreniach, ktoré prijímajú príslušné orgány dotknutých členských štátov, ako aj podrobné údaje o etických povoleniach, ktoré musia byť udelené pred začatím príslušných činností.
3. Návrhy sa systematicky preverujú s cieľom určiť akcie, ktoré vyvolávajú zložité alebo závažné etické otázky, a podrobiť ich etickému hodnoteniu. Etické hodnotenie vykonáva Komisia, ak jeho vykonaním nie je poverený financujúci orgán. Všetky akcie, pri ktorých sa využívajú ľudské embryonálne kmeňové bunky alebo ľudské embryá, musia byť predmetom etického hodnotenia. Etické preverky a hodnotenia sa vykonávajú s pomocou expertov na etiku. Komisia a financujúce orgány zabezpečia transparentnosť etických postupov bez toho, aby bola dotknutá dôvernosť obsahu uvedených postupov.
4. Právne subjekty, ktoré sa zúčastňujú na akcii, musia pred začatím príslušných činností získať všetky povolenia alebo iné povinné dokumenty od príslušných vnútroštátnych a miestnych etických výborov alebo od iných orgánov, ako sú napríklad orgány na ochranu osobných údajov. Uvedené dokumenty sa musia archivovať a na požiadanie poskytnúť Komisii alebo príslušnému financujúcemu orgánu.
5. Ak je to vhodné, Komisia alebo príslušný financujúci orgán vykonávajú etické kontroly. V prípade závažných alebo zložitých etických otázok vykonáva etické kontroly Komisia, ak vykonaním tejto úlohy nepoverí financujúci orgán.

Etické kontroly sa vykonávajú s pomocou expertov na etiku.

6. Akcie, ktoré nespĺňajú etické požiadavky uvedené v odsekoch 1 až 4, a preto nie sú eticky prijateľné, sa zamietnu alebo ukončia po tom, ako sa potvrdí ich neprijateľnosť z etického hľadiska.

Článok 20

Bezpečnosť

1. Akcie vykonávané v rámci programu musia byť v súlade s platnými bezpečnostnými pravidlami, a najmä pravidlami na ochranu utajovaných skutočností pred neoprávneným zverejnením, ako aj s príslušným právom Únie a vnútroštátnym právom. V prípade výskumu vykonávaného mimo Únie, pri ktorom sa používajú alebo vznikajú utajované skutočnosti, je tiež nevyhnutné, aby bola popri dodržiavaní uvedených požiadaviek uzavretá dohoda o bezpečnosti medzi Úniou a treťou krajinou, v ktorej sa má výskum vykonávať.
2. V náležitom prípade musia návrhy obsahovať bezpečnostné sebahodnotenie, v ktorom sa určia bezpečnostné obavy a podrobne sa uvedie, ako sa uvedené obavy budú riešiť, aby bolo dodržané príslušné právo Únie a vnútroštátne právo.
3. V náležitom prípade Komisia alebo príslušný financujúci orgán vykonajú bezpečnostnú preverku návrhov, ktoré vzbudzujú bezpečnostné obavy.
4. Akcie vykonávané v rámci programu musia byť v náležitých prípadoch v súlade s rozhodnutím (EÚ, Euratom) 2015/444 a jeho vykonávacími predpismi.

5. Právne subjekty, ktoré sa zúčastňujú na akcii, zabezpečia ochranu utajovaných skutočností, použitých alebo vytvorených pri akcii, pred neoprávneným zverejnením. Pred začatím príslušných činností poskytnú dôkaz o personálnej bezpečnostnej previerke alebo bezpečnostnej previerke zariadenia od príslušných národných bezpečnostných orgánov.
6. Ak s utajovanými skutočnosťami budú musieť manipulovať nezávislí externí experti, pred svojím vymenovaním sú títo experti povinní absolvovať príslušnú bezpečnostnú previerku.
7. V náležitom prípade môže Komisia alebo príslušný financujúci orgán vykonávať bezpečnostné kontroly.
8. Akcie, ktoré nie sú v súlade s bezpečnostnými pravidlami podľa tohto článku, sa môžu kedykoľvek zamietnuť alebo ukončiť.

KAPITOLA II

Granty

Článok 21

Granty

Granty v rámci programu sa udeľujú a riadia v súlade s hlavou VIII nariadenia o rozpočtových pravidlách, ak sa v tejto kapitole nestanovuje inak.

Článok 22

Právne subjekty oprávnené na účasť

1. Na akciách v rámci programu sa môže zúčastniť každý právny subjekt, bez ohľadu na to, kde je usadený, a to aj právny subjekt z nepridruženej tretej krajiny alebo medzinárodné organizácie, za predpokladu splnenia podmienok stanovených v tomto nariadení, ako aj všetkých podmienok stanovených v pracovnom programe alebo vo výzve na predkladanie návrhov.
2. S výnimkou riadne odôvodnených prípadov, keď sa v pracovnom programe stanovuje inak, právne subjekty tvoriace konzorcium sú oprávnené zúčastniť sa akcií v rámci programu za predpokladu, že dané konzorcium zahŕňa:
 - a) aspoň jeden nezávislý právny subjekt usadený v ktoromkoľvek členskom štáte a
 - b) aspoň dva ďalšie nezávislé právne subjekty, z ktorých každý je usadený v inom členskom štáte alebo pridruženej krajine.
3. Akcie ERC v oblasti výskumu na hraniciach poznania, akcie EIC, akcie zamerané na odbornú prípravu a mobilitu alebo akcie na spolufinancovanie programu môže implementovať jeden alebo viacero právnych subjektov pod podmienkou, že jeden z uvedených právnych subjektov musí byť usadený v členskom štáte alebo pridruženej krajine na základe dohody uzatvorenej v súlade s článkom 16.
4. Koordinačné a podporné akcie môže vykonávať jeden alebo viacero právnych subjektov, ktoré môžu byť usadené v členskom štáte, pridruženej krajine alebo, vo výnimočných prípadoch, v inej tretej krajine.
5. Pri akciách súvisiacich so strategickými aktívami, záujmami, autonómiou alebo bezpečnosťou Únie sa môže v pracovnom programe stanoviť, že účasť môže byť obmedzená na právne subjekty usadené len v členských štátoch alebo na právne subjekty usadené v určených pridružených alebo iných tretích krajinách popri členských štátoch. Akékoľvek obmedzenie účasti právnych subjektov usadených v pridružených krajinách, ktoré sú členmi EHP, je v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore. Z riadne odôvodnených a výnimočných dôvodov, s cieľom zaručiť ochranu strategických záujmov Únie a jej členských štátov, sa v rámci pracovného programu môže vylúčiť účasť právnych subjektov usadených v Únii alebo v pridružených krajinách, ktoré podliehajú priamej alebo nepriamej kontrole nepridružených tretích krajín, alebo právnych subjektov nepridružených tretích krajín na jednotlivých výzvach na predkladanie návrhov, alebo ich účasť podmieniť podmienkami stanovenými v pracovnom programe.

6. Ak je to vhodné a riadne odôvodnené, v pracovnom programe sa môžu popri kritériách uvedených v odsekoch 2 až 5 stanoviť kritériá oprávnenosti s cieľom zohľadniť osobitné politické požiadavky alebo povahu a ciele akcie vrátane počtu právnych subjektov, typu právneho subjektu a miesta usadenia.
7. Pri akciách s využitím súm podľa článku 15 ods. 5 je účasť obmedzená na jeden právny subjekt usadený v jurisdikcii delegujúceho riadiaceho orgánu, ak sa s uvedeným riadiacim orgánom nedohodlo inak.
8. Ak sa tak uvádza v pracovnom programe, JRC sa môže zúčastňovať na akciách.
9. JRC, medzinárodné európske výskumné organizácie a právne subjekty založené podľa práva Únie sa považujú za usadené v inom členskom štáte než v štátoch, v ktorých sú usadené iné právne subjekty zúčastňujúce sa na akciách.
10. V prípade akcií Európskej rady pre výskum v oblasti výskumu na hraniciach poznania, akcií zameraných na odbornú prípravu a mobilitu, a pokiaľ sa tak stanovuje v pracovnom programe, sa medzinárodné organizácie so sídlom v členskom štáte alebo pridruženej krajine považujú za usadené v tomto členskom štáte alebo pridruženej krajine. Pokiaľ ide o iné časti programu, medzinárodné organizácie, ktoré nie sú medzinárodnými európskymi výskumnými organizáciami, sa považujú za usadené v nepridruženej tretej krajine.

Článok 23

Právne subjekty oprávnené na financovanie

1. Právne subjekty sú oprávnené na financovanie, ak sú usadené v členskom štáte alebo pridruženej krajine. Pri akciách s využitím súm podľa článku 15 ods. 5 sú na financovanie oprávnené iba právne subjekty usadené v jurisdikcii delegujúceho riadiaceho orgánu, ak sa daný riadiaci orgán nedohodne inak.
2. Právne subjekty usadené v nepridruženej tretej krajine znášajú náklady spojené so svojou účasťou. Právny subjekt usadený v nepridružených tretích krajinách s nízkym až stredným príjmom a výnimočne v iných nepridružených tretích krajinách je však oprávnený na financovanie v rámci akcie, ak:
 - a) je daná tretia krajina uvedená v pracovnom programe prijatom Komisiou alebo
 - b) Komisia alebo príslušný financujúci orgán považuje účasť dotknutého právneho subjektu za kľúčovú z hľadiska implementácie akcie.
3. Prepojené subjekty sú oprávnené na financovanie v rámci akcie, ak sú usadené v členskom štáte, pridruženej krajine alebo v tretej krajine uvedenej v pracovnom programe prijatom Komisiou.
4. Komisia pravidelne sprístupňuje Európskemu parlamentu a Rade informácie o výške finančných príspevkov Únie poskytnutých právnym subjektom usadeným v pridružených a nepridružených tretích krajinách. V prípade pridružených krajín uvedené informácie zahŕňajú aj informácie o ich finančnej bilancii.

Článok 24

Výzvy na predkladanie návrhov

1. Obsah výziev na predkladanie návrhov je v prípade všetkých akcií uvedený v pracovnom programe.
2. Výzvy na predkladanie návrhov, ak je to nevyhnutné na dosiahnutie ich cieľov, sa vo výnimočných prípadoch môžu obmedziť na účely vývoja dodatočných činností alebo doplnenia ďalších partnerov k existujúcim akciám. Okrem toho sa môže v pracovnom programe stanoviť možnosť pre právne subjekty z krajín s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií, aby sa zapojili do už vybraných výskumných a inovačných akcií založených na spolupráci, a to pod podmienkou súhlasu príslušného konzorcia a za predpokladu, že právne subjekty z takých krajín sa na nich ešte nezúčastňujú.

3. Výzva na predkladanie návrhov sa nevyžaduje pri koordinačných a podporných akciách alebo akciách na spolufinancovanie programu, ktoré:

- a) má vykonávať JRC alebo právne subjekty určené v pracovnom programe;
- b) nepatria do rozsahu pôsobnosti výzvy na predkladanie návrhov v súlade s článkom 195 písm. e) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

4. V pracovnom programe sa stanovujú výzvy na predkladanie návrhov, pre ktoré sa môžu udeliť Znamky excelentnosti. Ak s tým žiadateľ vopred súhlasí, údaje o jeho žiadosti, ako aj hodnotenie možno poskytnúť zainteresovaným financujúcim orgánom pod podmienkou uzavretia dohody o zachovaní dôvernosti.

Článok 25

Spoločné výzvy na predkladanie návrhov

Komisia alebo príslušný financujúci orgán môžu vydať spoločnú výzvu na predkladanie návrhov spolu s:

- a) tretími krajinami vrátane ich vedeckých a technických organizácií alebo agentúr;
- b) medzinárodnými organizáciami;
- c) neziskovými právnymi subjektmi.

V prípade spoločnej výzvy na predkladanie návrhov žiadatelia musia splniť požiadavky uvedené v článku 22 a stanovujú sa spoločné postupy výberu a hodnotenia návrhov. Súčasťou takýchto postupov je vyvážená skupina expertov vymenovaných každou stranou.

Článok 26

Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím a verejné obstarávanie inováčných riešení

1. Akcie môžu zahŕňať alebo mať ako svoj primárny cieľ obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím alebo verejné obstarávanie inováčných riešení, ktoré ako prijímatelia vykonávajú verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia vymedzení v smerniciach Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ ⁽²⁹⁾ a 2014/25/EÚ ⁽³⁰⁾.

2. Postupy obstarávania:

- a) musia byť v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže a so zásadami transparentnosti, nediskriminácie, rovnakého zaobchádzania, správneho finančného riadenia a proporcionality;
- b) môžu povoľovať zadanie viacerých zákaziek v rámci toho istého postupu (využitie viacerých zdrojov);
- c) umožňujú zadávať zákazky ponukám, ktoré predstavujú najvýhodnejší pomer medzi kvalitou a cenou, pričom sa musí zabrániť konfliktom záujmov.

V prípade obstarávania vo fáze pred komerčným využitím môže byť vo vhodných prípadoch a bez toho, aby boli dotknuté zásady uvedené v písmene a), postup obstarávania zjednodušený alebo zrýchlený a môže obsahovať osobitné podmienky, ako je napríklad obmedzenie miesta výkonu obstarávaných činností na územie členských štátov a pridružených krajín.

3. Dodávateľ, ktorý vytvára výsledky v rámci obstarávania vo fáze pred komerčným využitím, musí byť prinajmenšom vlastníkom práv duševného vlastníctva, ktoré sú spojené s uvedenými výsledkami. Verejní obstarávatelia majú aspoň práva na bezplatný prístup k výsledkom na vlastné využitie a právo na udelenie nevýhradných licencií tretím stranám na využívanie výsledkov v mene verejného obstarávateľa za spravodlivých a primeraných podmienok bez akéhokoľvek práva na udelenie sublicencie, alebo právo požadovať od zúčastnených dodávateľov, aby takéto nevýhradné licencie udelili. Ak dodávateľ v stanovenom období po obstarávaní vo fáze pred komerčným využitím, ktoré je uvedené v zmluve, výsledky komerčne nevyužije, verejní obstarávatelia môžu po konzultácii s dodávateľom o dôvodoch nevyužitia výsledkov od neho požadovať, aby previedol každé vlastníctvo výsledkov na verejných obstarávateľov.

⁽²⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).

⁽³⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).

Článok 27

Finančná kapacita žiadateľov

1. Ako dodatok k výnimkám uvedeným v článku 198 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa overí len finančná kapacita koordinátora, a to iba ak sa na akciu požadujú finančné prostriedky zo zdrojov Únie v hodnote 500 000 EUR alebo viac.
2. Bez ohľadu na odsek 1, ak existujú dôvodné pochybnosti o finančnej kapacite žiadateľa alebo ak existuje vyššie riziko z dôvodu účasti na viacerých prebiehajúcich akciách financovaných z programov Únie pre výskum a inovácie, Komisia alebo príslušný financujúci orgán tiež overia finančnú kapacitu ostatných žiadateľov alebo koordinátorov aj v prípade, keď požadované finančné prostriedky sú pod prahovou hodnotou uvedenou v odseku 1.
3. Ak je finančná kapacita systematicky zaručená iným právnym subjektom, overí sa jeho finančná kapacita.
4. V prípade, ak je finančná kapacita žiadateľa slabá, Komisia alebo príslušný financujúci orgán môžu podmieniť účasť žiadateľa poskytnutím vyhlásenia o spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti zo strany prepojeného subjektu.
5. Príspevok do mechanizmu stanoveného v článku 37 tohto nariadenia sa považuje za dostatočnú záruku podľa článku 152 nariadenia o rozpočtových pravidlách. Od prijímateľov sa nesmie prijať, ani sa im nesmie uložiť žiadna ďalšia záruka alebo zábezpeka.

Článok 28

Kritériá na vyhodnotenie a výber návrhov

1. Návrh sa hodnotí na základe týchto kritérií na vyhodnotenie návrhov:
 - a) excelentnosť;
 - b) vplyv;
 - c) kvalita a efektívnosť vykonávania.
2. Na návrhy týkajúce sa akcií Európskej rady pre výskum v oblasti výskumu na hraniciach poznania sa uplatňuje len kritérium uvedené v odseku 1 písm. a).
3. V pracovnom programe sa stanovujú ďalšie podrobnosti týkajúce sa uplatňovania kritérií na vyhodnotenie návrhov stanovených v odseku 1 vrátane akýchkoľvek váh, prahových hodnôt, a v relevantnom prípade pravidiel zaobchádzania s návrhmi *ex-aequo*, pričom sa zohľadnia ciele výzvy na predkladanie návrhov. Podmienky zaobchádzania s návrhmi *ex-aequo* môžu okrem iného zahŕňať tieto kritériá: MSP, rod a geografickú rozmanitosť.
4. Komisia a ďalšie financujúce orgány zohľadnia možnosť dvojfázového postupu predkladania návrhov a hodnotenia a vo vhodnom prípade sa môžu v prvej fáze hodnotenia na základe jedného alebo viacerých kritérií na vyhodnotenie návrhov uvedených v odseku 1 hodnotiť anonymizované návrhy.

Článok 29

Hodnotenie

1. Návrhy vyhodnocuje hodnotiaci výbor, ktorý sa skladá z nezávislých externých expertov.

V prípade činností EIC, misii a v riadne odôvodnených prípadoch uvedených v pracovnom programe, ktorý prijala Komisia, sa môže hodnotiaci výbor skladať čiastočne, alebo v prípade koordinačných a podporných akcií čiastočne alebo úplne, zo zástupcov inštitúcií alebo orgánov Únie uvedených v článku 150 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Na proces hodnotenia môžu dohliadať nezávislí pozorovatelia.

2. V náležitých prípadoch hodnotiaci výbor stanoví poradie návrhov, ktoré dosiahli príslušné prahové hodnoty, podľa:
 - a) bodového hodnotenia;
 - b) ich príspevku k dosiahnutiu osobitných cieľov politiky vrátane vytvorenia konzistentného portfólia projektov, konkrétne v prípade činností nástroja Prieskumník, misií a v iných riadne odôvodnených prípadoch, ktoré sa v pracovnom programe prijatom Komisiou podrobne uvádzajú.

V prípade činností EIC, misií a v iných riadne odôvodnených prípadoch, ktoré sa v pracovnom programe prijatom Komisiou podrobne uvádzajú, môže hodnotiaci výbor tiež navrhnúť úpravy návrhov, pokiaľ sú uvedené úpravy potrebné na zabezpečenie konzistentnosti prístupu na základe portfólia. Uvedené úpravy musia byť v súlade s podmienkami účasti a so zásadou rovnakého zaobchádzania. Programový výbor musí byť o takýchto prípadoch informovaný.

3. Proces hodnotenia je navrhnutý tak, aby sa zabránilo konfliktom záujmov a zaujatosti. Zaručuje sa transparentnosť hodnotiacich kritérií a metódy bodového hodnotenia návrhov.
4. V súlade s článkom 200 ods. 7 nariadenia o rozpočtových pravidlách žiadatelia dostanú spätnú väzbu vo všetkých fázach procesu hodnotenia a ak je návrh zamietnutý, dôvody zamietnutia.
5. Právne subjekty usadené v krajinách s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií, ktoré sa úspešne zúčastnili na zložke „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“, dostanú na požiadanie záznam o ich účasti, ktorý sa môže priložiť k návrhom týkajúcim sa častí programu založených na spolupráci, ktoré koordinujú.

Článok 30

Postup preskúmania hodnotenia, otázky a sťažnosti

1. Žiadateľ môže požiadať o preskúmanie hodnotenia, ak sa domnieva, že pri jeho návrhu nebol správne uplatnený príslušný postup hodnotenia ⁽³¹⁾.
2. Predmetom žiadosti o preskúmanie hodnotenia môžu byť len procesné aspekty hodnotenia. Hodnotenie prínosu návrhu nie je predmetom preskúmania hodnotenia.
3. Žiadosť o preskúmanie hodnotenia sa vzťahuje na konkrétny návrh a musí sa predložiť do 30 dní od oznámenia výsledkov hodnotenia.

Výbor pre preskúmanie hodnotenia vydá stanovisko k procesným aspektom hodnotenia a zahŕňa zamestnancov Komisie alebo príslušného financujúceho orgánu, ktorí neboli zapojení do hodnotenia návrhov, pričom mu predsedá zamestnanec Komisie alebo príslušného financujúceho orgánu. Výbor pre preskúmanie hodnotenia môže odporučiť jeden z týchto krokov:

- a) prehodnotenie návrhu, ktoré majú vykonať najmä hodnotitelia, ktorí sa nezúčastnili na predchádzajúcom hodnotení; alebo
 - b) potvrdenie počiatočného hodnotenia.
4. Preskúmaním hodnotenia nesmie dôjsť k oneskoreniu v procese výberu tých návrhov, ktoré nie sú predmetom uvedeného preskúmania.

5. Komisia zabezpečí, aby pre účastníkov existoval postup na priame predkladanie otázok a sťažností týkajúcich sa ich účasti na programe. Informácie o spôsobe predkladania otázok alebo sťažností sa sprístupnia online.

⁽³¹⁾ Postup sa vysvetlí v dokumente, ktorý sa uverejní pred začiatkom procesu hodnotenia.

Článok 31

Lehota na udelenie grantu

1. Odchylné od článku 194 ods. 2 prvého pododseku nariadenia o rozpočtových pravidlách sa uplatňujú tieto lehoty:
 - a) na informovanie všetkých žiadateľov o výsledku hodnotenia ich žiadosti maximálna lehota piatich mesiacov od konečného termínu na predloženie úplných návrhov;
 - b) na podpísanie dohôd o grante so žiadateľmi maximálna lehota ôsmich mesiacov od konečného termínu na predloženie úplných návrhov.
2. V pracovnom programe sa môžu stanoviť kratšie lehoty než tie, ktoré sú stanovené v odseku 1.
3. Popri výnimkách stanovených v článku 194 ods. 2 druhom pododseku nariadenia o rozpočtových pravidlách sa môžu prekročiť lehoty uvedené v odseku 1 tohto článku v prípade akcií ERC, misií a ak sú akcie podrobené etickému hodnoteniu alebo bezpečnostnej previerke.

Článok 32

Implementácia grantu

1. Ak si prijímateľ neplní svoje povinnosti, pokiaľ ide o technickú implementáciu akcie, ostatní prijímatelia si musia plniť tieto povinnosti bez akéhokoľvek dodatočného financovania z prostriedkov Únie, pokiaľ nie sú od uvedenej povinnosti výslovne oslobodení. Finančná zodpovednosť každého prijímateľa sa obmedzuje iba na jeho vlastný dlh s výhradou ustanovení týkajúcich sa mechanizmu.
2. Dohodou o grante sa môžu stanoviť míľniky a súvisiace zálohové platby. Ak sa míľniky nedosiahli, akciu možno pozastaviť, zmeniť alebo v riadne odôvodnených prípadoch ukončiť.
3. Akciu možno ukončiť aj vtedy, keď očakávané výsledky stratili svoj význam pre Úniu z vedeckých alebo technologických dôvodov alebo v prípade nástroja Akcelerátor aj z hospodárskych dôvodov, alebo v prípade EIC a misií aj z dôvodu ich významu ako súčasť portfólia akcií. V súlade s článkom 133 nariadenia o rozpočtových pravidlách Komisia pred prijatím rozhodnutia o ukončení akcie vykoná postup s koordinátorom akcie a v náležitom prípade s nezávislými externými expertmi.

Článok 33

Dohody o grante

1. Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi vypracuje vzorové dohody o grante medzi Komisiou alebo príslušným financujúcim orgánom a prijímateľmi v súlade s týmto nariadením. Ak je potrebné vzorovú dohodu o grante výrazne upraviť, okrem iného v záujme jej ďalšieho zjednodušenia pre prijímateľov, Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi podľa potreby uvedenú vzorovú dohodu o grante zreviduje.
2. V dohodách o grante sa stanovujú práva a povinnosti prijímateľov a buď Komisie, alebo príslušného financujúceho orgánu, a to v súlade s týmto nariadením. Stanovia sa v nich aj práva a povinnosti právnych subjektov, ktoré sa v priebehu vykonávania akcie stanú prijímateľmi, ako aj úloha a činnosť koordinátora.

Článok 34

Miery financovania

1. Na všetky činnosti, ktoré sa financujú v rámci akcie, sa uplatňuje jednotná miera financovania. Maximálna miera na akciu sa stanoví v pracovnom programe.

2. Až 100 % celkových oprávnených nákladov na akciu v rámci programu sa môže uhradiť s výnimkou:
 - a) inovačných akcií, v prípade ktorých sa môže uhradiť až 70 % celkových oprávnených nákladov okrem nákladov neziskových právnych subjektov, v prípade ktorých sa môže uhradiť až 100 % celkových oprávnených nákladov;
 - b) akcií na spolufinancovanie programu, v prípade ktorých sa môže uhradiť najmenej 30 % a v identifikovaných a riadne odôvodnených prípadoch až 70 % celkových oprávnených nákladov.
3. Miery financovania stanovené v tomto článku sa uplatňujú aj na akcie, pri ktorých sa pre celú akciu alebo jej časť stanoví financovanie paušálnou sadzbou, jednotkovými nákladmi alebo jednorazovou platbou.

Článok 35

Nepriame náklady

1. Nepriame oprávnené náklady predstavujú 25 % celkových priamych oprávnených nákladov s výnimkou priamych oprávnených nákladov na subdodávky, finančnej podpory tretím stranám a jednotkových nákladov alebo jednorazových platieb, ktoré zahŕňajú nepriame náklady.

Ak je to vhodné, nepriame náklady zahrnuté v jednotkových nákladoch alebo jednorazových platbách sa vypočítajú použitím paušálnej sadzby uvedenej v prvom pododseku s výnimkou jednotkových nákladov na vnútropodnikovo fakturované tovary a služby, ktoré sa vypočítajú na základe skutočných nákladov v súlade s bežným postupom nákladového účtovníctva prijímateľa.

2. Bez ohľadu na odsek 1 možno nepriame náklady vykázať v podobe jednorazovej platby alebo jednotkových nákladov, ak sa tak stanovuje v pracovnom programe.

Článok 36

Oprávnené náklady

1. Popri kritériách uvedených v článku 186 nariadenia o rozpočtových pravidlách sú náklady na zamestnancov v prípade prijímateľov s projektovým odmeňovaním oprávnené až do výšky odmeny, ktorá by sa osobe vyplátila za prácu vo výskumných a inovačných projektoch financovaných z vnútroštátnych schém vrátane odvodov do systému sociálneho zabezpečenia a iných nákladov súvisiacich s odmenou zamestnancov zapojených do akcie, ktoré vyplývajú z vnútroštátneho práva alebo pracovnej zmluvy.
2. Odchylné od článku 190 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách náklady na prostriedky, ktoré poskytl tretie strany vo forme nefinančných príspevkov, sú oprávnené do výšky priamych oprávnených nákladov tretej strany.
3. Odchylné od článku 192 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa príjmy vytvorené využívaním výsledkov nepovažujú za príjmy akcie.
4. Prijímatelia môžu použiť svoje bežné účtovné postupy na určenie a vykazovanie nákladov, ktoré vznikli v súvislosti s akciou, a to pri dodržaní všetkých podmienok stanovených v dohode o grante, v súlade s týmto nariadením a článkom 186 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
5. Odchylné od článku 203 ods. 4 nariadenia o rozpočtových pravidlách je osvedčenie o finančných výkazoch povinné pri platbe zostatku, ak suma vykázaná ako skutočné náklady a jednotkové náklady vypočítané v súlade s bežnými postupmi nákladového účtovníctva sú v hodnote 325 000 EUR alebo viac.

Osvedčenia o finančných výkazoch môže v súlade s článkom 203 ods. 4 nariadenia o rozpočtových pravidlách vystaviť schválený externý audítor alebo v prípade verejných subjektov ich môže vydať oprávnená a nezávislá úradná osoba.

6. Ak je to vhodné, v prípade akcií zameraných na odbornú prípravu a mobilitu v rámci MSCA sa v príspevku Únie primerane zohľadnia všetky dodatočné náklady prijímateľa súvisiace s materskou dovolenkou, rodičovskou dovolenkou, pracovnou neschopnosťou, mimoriadnou dovolenkou alebo so zmenou najímajúcej hosťiteľskej organizácie alebo zmenou rodinného stavu výskumného pracovníka počas doby platnosti dohody o grante.

7. Náklady súvisiace s otvoreným prístupom vrátane plánov správy údajov sú oprávnené na úhradu, ako sa ďalej stanovuje v dohode o grante.

Článok 37

Vzájomný poisťovací mechanizmus

1. Týmto sa zriaďuje vzájomný poisťovací mechanizmus (ďalej len „mechanizmus“), ktorý nahrádza fond zriadený v súlade s článkom 38 nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a je jeho nástupcom. Mechanizmus kryje riziká spojené s nevyhnutnosťou súm splatných zo strany prijímateľov:

- a) Komisii na základe rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES ⁽³²⁾;
- b) Komisii a orgánom Únie v rámci programu „Horizont 2020“;
- c) Komisii a financujúcim orgánom v rámci programu.

Krytie rizika pre financujúce orgány uvedené v prvom pododseku písm. c) možno realizovať systémom nepriameho krytia rizika stanoveným v príslušnej dohode a s prihliadnutím na povahu financujúceho orgánu.

2. Mechanizmus spravuje Únia, ktorú zastupuje Komisia konajúca ako výkonný zástupca. Komisia určí osobitné pravidlá fungovania mechanizmu.

3. Prijímatelia poskytnú príspevok vo výške 5 % financovania z Únie na akciu. Na základe pravidelných transparentných hodnotení môže Komisia uvedený príspevok zvýšiť až na 8 % alebo ho znížiť pod 5 %. Príspevok prijímateľov do mechanizmu sa odpočíta z počiatočnej zálohovej platby a zaplatí sa do mechanizmu v mene prijímateľov. Uvedený príspevok nesmie presiahnuť sumu počiatočnej zálohovej platby.

4. Príspevok prijímateľov sa vráti pri platbe zostatku.

5. Prípadný finančný výnos vytvorený mechanizmom sa doplní do mechanizmu. Ak je výnos nedostatočný, mechanizmus nezasiahne a Komisia alebo príslušný financujúci orgán vymáha všetky dlžné sumy priamo od prijímateľov alebo tretích strán.

6. Vrátené sumy predstavujú príjem pripísaný v prospech mechanizmu v zmysle článku 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách. Po skončení všetkých grantov, ktorých riziko priamo alebo nepriamo kryje mechanizmus, Komisia vymôže všetky nezaplatené sumy a vráti ich do rozpočtu Únie podľa rozhodnutí legislatívneho orgánu.

7. Mechanizmus môže byť rozšírený na prijímateľov akýchkoľvek iných programov Únie s priamym riadením. Komisia prijme podmienky účasti prijímateľov iných programov.

Článok 38

Vlastníctvo a ochrana

1. Prijímatelia sú vlastníkami výsledkov, ktoré vytvoria. Musia zabezpečiť, aby práva ich zamestnancov alebo iných strán v súvislosti s výsledkami mohli byť uplatňované spôsobom zlučiteľným s povinnosťami prijímateľov v dohode o grante.

Dvaja alebo viacerí prijímatelia spoločne vlastnia výsledky, ak:

- a) ich spoločne vytvorili; a

⁽³²⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES z 18. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013) (Ú. v. EÚ L 412, 30.12.2006, s. 1).

b) nie je možné:

- i) určiť príslušný príspevok každého prijímateľa; alebo
- ii) rozdeliť tieto výsledky pri podávaní žiadosti o ich ochranu, získaní alebo zachovaní tejto ochrany.

Spoluvlastníci sa písomne dohodnú na rozdelení spoluvlastníctva a podmienkach jeho uplatňovania. Ak nie je v dohode o konzorciu alebo dohode o spoluvlastníctve dohodnuté inak, každý spoluvlastník môže udeliť tretím stranám nevýhradné licencie na využívanie výsledkov v spoluvlastníctve (bez práva udeľovať sublicencie), ak s tým vopred oboznámi ostatných spoluvlastníkov a ak títo dostanú spravodlivú a primeranú náhradu. Spoluvlastníci sa môžu písomne dohodnúť na uplatnení iného režimu, než je spoluvlastníctvo.

2. Prijímatelia, ktorí získali finančné prostriedky Únie, musia primerane chrániť svoje výsledky, ak je ochrana možná a odôvodnená, s prihliadnutím na všetky príslušné aspekty vrátane vyhliadok na komerčné využitie a akýchkoľvek iných oprávnených záujmov. Pri rozhodovaní o ochrane prijímateľa zohľadňujú aj oprávnené záujmy ostatných prijímateľov v akcii.

Článok 39

Využívanie a šírenie výsledkov

1. Každý prijímateľ, ktorý získal finančné prostriedky Únie, sa musí čo najviac usilovať využiť výsledky, ktoré vlastní, alebo umožniť ich využitie inému právnomu subjektu. Využitie môže byť priame zo strany prijímateľov alebo nepriame, najmä prostredníctvom prevodu a udelenia licencie na využívanie výsledkov v súlade s článkom 40.

V pracovnom programe sa môžu stanoviť ďalšie povinnosti týkajúce sa využívania.

Ak napriek maximálnemu úsiliu prijímateľa o priame alebo nepriame využitie jeho výsledkov nedôjde v určenej lehote stanovenej v dohode o grante k využívaniu výsledkov, prijímateľ použije pri hľadaní záujemcov o využívanie uvedených výsledkov príslušnú online platformu uvedenú v dohode o grante. Od uvedenej povinnosti možno upustiť na základe odôvodnenej žiadosti prijímateľa.

2. Prijímatelia šíria svoje výsledky hneď, ako je to možné, vo verejne dostupnom formáte s výhradou akýchkoľvek obmedzení vyplývajúcich z ochrany duševného vlastníctva, pravidiel bezpečnosti alebo oprávnených záujmov.

V pracovnom programe sa môžu stanoviť ďalšie povinnosti týkajúce sa šírenia, pričom sa musia chrániť hospodárske a vedecké záujmy Únie.

3. Prijímatelia zabezpečia, aby sa na vedecké publikácie vzťahoval otvorený prístup v súlade s podmienkami stanovenými v dohode o grante. Prijímatelia najmä zabezpečia, aby si oni sami alebo autori zachovali práva duševného vlastníctva dostatočne na splnenie požiadaviek na zabezpečenie otvoreného prístupu.

Otvorený prístup k výskumným údajom je všeobecným pravidlom za podmienok stanovených v dohode o grante, pričom sa zabezpečí možnosť uplatnenia výnimiek v súlade so zásadou „čo najotvorenejší, ale obmedzený podľa potreby“ a s prihliadnutím na oprávnené záujmy prijímateľov vrátane obchodného využitia a na ostatné obmedzenia, ako sú pravidlá ochrany osobných údajov, súkromie, dôvernosc, obchodné tajomstvá, záujmy Únie v oblasti hospodárskej súťaže, pravidlá bezpečnosti alebo práva duševného vlastníctva.

V pracovnom programe sa môžu stanoviť ďalšie stimuly alebo povinnosti na účel dodržiavania postupov otvorenej vedy.

4. Prijímatelia spravujú všetky výskumné údaje získané v akcii v rámci programu v súlade so zásadami FAIR a v súlade s dohodou o grante a vypracujú plán správy údajov.

V pracovnom programe sa môžu v odôvodnených prípadoch stanoviť ďalšie povinnosti využívať európsky cloud pre otvorenú vedu (EOSC - European Open Science Cloud) na ukladanie výskumných údajov a poskytovanie prístupu k nim.

5. Prijímatelia, ktorí majú v úmysle šíriť svoje výsledky, o tom vopred informujú ostatných prijímateľov v akcii. Ktorýkoľvek z ostatných prijímateľov môže vzniesť námietku, ak preukáže, že šírenie výsledkov by podstatne ohrozilo jeho oprávnené záujmy vo vzťahu k jeho výsledkom alebo podkladom. V takýchto prípadoch sa výsledky nesmú šíriť, pokiaľ sa neprijmú náležité opatrenia na ochranu uvedených oprávnených záujmov.

6. Ak sa v pracovnom programe nestanovuje inak, návrhy musia obsahovať plán využívania a šírenia výsledkov. Ak očakávané využívanie výsledkov zahŕňa vývoj, vytvorenie, výrobu a uvedenie na trh výrobku alebo procesu, alebo vytvorenie a poskytovanie služby, plán musí obsahovať stratégiu takéhoto využívania. Ak sa v pláne stanovuje využívanie výsledkov predovšetkým v nepridružených tretích krajinách, právne subjekty vysvetlia, ako je uvedené využívanie stále považované v záujme Únie.

Prijímatelia aktualizujú plán využívania a šírenia výsledkov počas trvania akcie i po jej skončení v súlade s dohodou o grante.

7. Na účely monitorovania a šírenia, ktoré vykonáva Komisia alebo príslušný financujúci orgán, prijímatelia poskytnú všetky požadované informácie týkajúce sa využívania a šírenia ich výsledkov v súlade s dohodou o grante. S výhradou oprávnených záujmov prijímateľov sa takéto informácie sprístupnia verejnosti.

Článok 40

Prevod a udelenie licencie

1. Prijímatelia môžu previesť vlastníctvo svojich výsledkov. Musia zabezpečiť, aby sa ich povinnosti vzťahovali aj na nového vlastníka a aby tento mal povinnosť preniesť tieto povinnosti pri akomkoľvek následnom prevode.

2. Ak nie je v prípade konkrétne uvedených tretích strán vrátane prepojených subjektov písomne dohodnuté inak alebo ak to nie je znemožnené podľa uplatniteľného práva, prijímatelia, ktorí majú v úmysle previesť vlastníctvo výsledkov, to vopred oznámia akýmkoľvek iným prijímateľom, ktorí stále vlastnia prístupové práva k výsledkom. Toto oznámenie musí obsahovať dostatočné informácie o novom vlastníkovi, aby prijímateľ mohol posúdiť účinok prevodu na jeho prístupové práva.

Ak nie je v prípade konkrétne uvedených tretích strán vrátane prepojených subjektov písomne dohodnuté inak, prijímateľ môže namietať proti prevodu vlastníctva výsledkov uskutočňovanému iným prijímateľom, ak preukáže, že prevod by nepriaznivo ovplyvnil jeho prístupové práva. V tomto prípade sa prevod nesmie uskutočniť dovtedy, kým sa nedosiahne dohoda medzi príslušnými prijímateľmi. Lehoty v tejto súvislosti sa stanovujú v dohode o grante.

3. Prijímatelia môžu udeliť licencie k svojim výsledkom alebo iným spôsobom poskytnúť právo na ich využívanie, a to aj výhradné právo, ak to nemá vplyv na plnenie ich povinností. Výhradné licencie na výsledky sa môžu udeliť pod podmienkou súhlasu všetkých ostatných dotknutých prijímateľov, že sa vzdávajú svojich prístupových práv k týmto výsledkom.

4. V odôvodnených prípadoch sa v dohode o grante stanoví právo Komisie alebo príslušného financujúceho orgánu namietať proti prevodom vlastníctva výsledkov alebo udeleniu výhradnej licencie k výsledkom, ak:

- a) prijímatelia, ktorí vytvorili výsledky, získali finančné prostriedky Únie;
- b) ide o prevod alebo udelenie licencie právnomu subjektu usadenému v nepridruženej tretej krajine; a
- c) prevod alebo udelenie licencie nie je v súlade so záujmami Únie.

Ak je stanovené právo na námietku, prijímateľ musí vopred oznámiť svoj zámer previesť vlastníctvo výsledkov alebo udeliť výhradnú licenciu k výsledkom. Práva na námietku proti prevodu alebo udeleniu licencií konkrétne určeným právnym subjektom sa možno vzdať písomne, ak sú zavedené opatrenia chrániace záujmy Únie.

Článok 41

Prístupové práva

1. Žiadosti o uplatnenie prístupových práv a vzdanie sa prístupových práv sa predkladajú písomne.
2. Ak nie je inak dohodnuté s udeľovateľom, prístupové práva nezahŕňajú právo udeliť sublicenciu.
3. Prijímatelia sa pred pristúpením k dohode o grante navzájom informujú o akomkoľvek obmedzení udelenia prístupu k ich podkladom.
4. Ak prijímateľ už nie je zapojený do akcie, nemá to vplyv na jeho povinnosť udeliť prístup.
5. Ak si jeden z prijímateľov neplní svoje povinnosti, prijímatelia sa môžu dohodnúť, že uvedený prijímateľ už nemá prístupové práva.
6. Prijímatelia udedia prístup k:
 - a) svojim výsledkom bez poplatku akýmkoľvek iným prijímateľom v akcii, ktorí ich potrebujú na plnenie vlastných úloh;
 - b) svojim podkladom akýmkoľvek prijímateľom v akcii, ktorí ich potrebujú na plnenie vlastných úloh, pri dodržaní prípadných obmedzení uvedených v odseku 3; tento prístup sa udeľuje bez poplatku, ak sa prijímatelia pred pristúpením k dohode o grante nedohodnú inak;
 - c) svojim výsledkom a pri dodržaní prípadných obmedzení uvedených v odseku 3 k svojim podkladom ktorýmkoľvek iným prijímateľom v akcii, ktorí ich potrebujú na využívanie vlastných výsledkov; tento prístup sa udeľuje za spravodlivých a primeraných podmienok, ktoré sa dohodnú.
7. Ak sa prijímatelia nedohodnú inak, udedia tiež prístup k svojim výsledkom a pri dodržaní prípadných obmedzení uvedených v odseku 3 k svojim podkladom právneho subjektu, ktorý:
 - a) je usadený v členskom štáte alebo pridruženej krajine;
 - b) je pod priamou alebo nepriamou kontrolou iného prijímateľa, alebo je pod rovnakou priamou alebo nepriamou kontrolou ako uvedený prijímateľ, alebo priamo alebo nepriamo kontroluje uvedeného prijímateľa; a
 - c) potrebuje prístup na využívanie výsledkov uvedeného prijímateľa v súlade s povinnosťami prijímateľa týkajúcimi sa využívania.

Prístup sa udeľuje za spravodlivých a primeraných podmienok, ktoré sa dohodnú.

8. Žiadosť o prístup na účely využívania sa môže predložiť do jedného roka po ukončení akcie, pokiaľ sa prijímatelia nedohodnú na inej lehote.
9. Prijímatelia, ktorí získali finančné prostriedky Únie, udedia prístup k svojim výsledkom bez poplatku inštitúciám, orgánom, úradom alebo agentúram Únie na účely vypracovania, implementácie a monitorovania ich politik alebo programov v tejto oblasti. Prístup je obmedzený na nekomerčné a nekonkurenčné využitie.

Takéto prístupové práva sa nevzťahujú na podklady prijímateľov.

Pokiaľ ide o akcie v rámci klastra „Civilná bezpečnosť pre spoločnosť“, prijímatelia, ktorí získali finančné prostriedky Únie, udedia prístup k svojim výsledkom bez poplatku aj vnútroštátnym orgánom členských štátov na účely vypracovania, implementácie a monitorovania ich politik alebo programov v tejto oblasti. Prístup je obmedzený na nekomerčné a nekonkurenčné využitie a je predmetom dvojstrannej dohody stanovujúcej konkrétne podmienky na zabezpečenie toho, aby sa uvedené prístupové práva využívali len na určený účel a aby sa zaviedli primerané povinnosti, pokiaľ ide o dôvernosť informácií. Žiadajúci členský štát, inštitúcia, orgán, úrad alebo agentúra Únie informujú o takýchto žiadostiach všetky členské štáty.

10. V pracovnom programe sa môžu v náležitom prípade stanoviť ďalšie prístupové práva.

Článok 42

Osobitné ustanovenia

1. Na akcie ERC, akcie zamerané na odbornú prípravu a mobilitu, akcie zamerané na obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím, akcie zamerané na verejné obstarávanie inovačných riešení, akcie na spolufinancovanie programu a na koordinačné a podporné akcie sa môžu vzťahovať osobitné ustanovenia týkajúce sa vlastníctva, využívania a šírenia, prevodu a udeľovania licencie, ako aj prístupových práv.
2. Osobitné ustanovenia uvedené v odseku 1 sa stanovujú v dohode o grante a nesmú sa nimi meniť zásady a povinnosti týkajúce sa otvoreného prístupu.

Článok 43

Ceny

1. Ak sa v tejto kapitole nestanovuje inak, motivačné ocenenie alebo cena ako vyjadrenie uznania v rámci programu sa udeľuje a riadi v súlade s hlavou IX nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Ak sa v pracovnom programe alebo pravidlách súťaže nestanovuje inak, na súťaži sa môže zúčastniť akýkoľvek právny subjekt bez ohľadu na to, kde je usadený.
3. Komisia alebo príslušný financujúci orgán môžu v náležitom prípade organizovať súťaže o ceny s:
 - a) inými orgánmi Únie;
 - b) tretími krajinami vrátane ich vedeckých a technologických organizácií alebo agentúr;
 - c) medzinárodnými organizáciami alebo
 - d) neziskovými právnymi subjektmi.
4. Povinnosti týkajúce sa komunikácie a v náležitom prípade využívania a šírenia, vlastníctva a prístupových práv vrátane ustanovení o udeľovaní licencií sa uvedú v pracovných programoch alebo v pravidlách súťaže.

KAPITOLA III

Obstarávanie

Článok 44

Obstarávanie

1. Ak sa v tejto kapitole nestanovuje inak, obstarávanie v rámci programu sa vykonáva v súlade s hlavou VII nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Obstarávanie môže mať aj formu obstarávania vo fáze pred komerčným využitím alebo verejného obstarávania inovačných riešení, ktoré vykonáva Komisia alebo príslušný financujúci orgán vo svojom mene alebo spoločne s verejnými obstarávateľmi z členských štátov a pridružených krajín. V takýchto prípadoch sa uplatňujú pravidlá stanovené v článku 26.

KAPITOLA IV

Operácie kombinovaného financovania a kombinované financovanie

Článok 45

Operácie kombinovaného financovania

Operácie kombinovaného financovania v rámci programu sa implementujú v súlade s programom InvestEU a hlavou X nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 46

Kombinované financovanie z programu Horizont Európa a kombinované financovanie EIC

1. Na zložky kombinovaného financovania z programu Horizont Európa a kombinovaného financovania EIC, ktorými sú grant a vratný preddavok, sa vzťahujú články 34 až 37.
2. Kombinované financovanie EIC sa implementuje v súlade s článkom 48 tohto nariadenia. Podporu na základe kombinovaného financovania EIC možno udeliť, kým akciu možno financovať ako operáciu kombinovaného financovania alebo ako operáciu financovania a investovania, plne krytú zárukou Únie v rámci programu InvestEU. Odchylné od článku 209 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa v čase udelenia kombinovaného financovania EIC neuplatňujú podmienky stanovené v odseku 2 uvedeného článku, a najmä v jeho písmenách a) a d).
3. Kombinované financovanie z programu Horizont Európa možno poskytnúť na akciu na spolufinancovanie programu, keď sa v spoločnom programe členských štátov a pridružených krajín predpokladá nasadenie finančných nástrojov na podporu vybraných akcií. Hodnotenie a výber takýchto akcií prebieha v súlade s článkami 15, 23, 24, 27, 28 a 29. Podmienky implementácie kombinovaného financovania z programu Horizont Európa musia byť v súlade s článkom 32, analogicky s článkom 48 ods. 10 a akýmkoľvek ďalšími a odôvodnenými podmienkami stanovenými v pracovnom programe.
4. Vrátené platby vrátane vratných preddavkov a príjmov kombinovaného financovania z programu Horizont Európa a kombinovaného financovania EIC sa považujú za vnútorné pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 3 písm. f) a článkom 21 ods. 4 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
5. Kombinované financovanie z programu Horizont Európa a kombinované financovanie EIC sa poskytujú tak, aby podporovali konkurencieschopnosť Únie a nenarúšali pritom hospodársku súťaž na vnútornom trhu.

Článok 47

Nástroj Prieskumník

1. Nástroj Prieskumník poskytuje granty pre vysokorizikové špičkové projekty vykonávané konzorciami alebo jednotlivými prijímateľmi s cieľom rozvíjať radikálne inovácie a nové trhové príležitosti. Nástroj Prieskumník poskytuje podporu pre počiatočné fázy vedeckého, technologického a špičkového technologického výskumu a vývoja vrátane overenia koncepcie a prototypov na technologickú validáciu.

Nástroj Prieskumník sa vykonáva najmä prostredníctvom otvorenej výzvy na predkladanie návrhov na návrhy zdola nahor s pravidelnými uzávierkami za rok a stanovuje tiež konkurenčné výzvy na rozvoj kľúčových strategických cieľov vyžadujúcich špičkové technologické a radikálne myslenie.

2. Prechodné činnosti v rámci nástroja Prieskumník pomáhajú všetkým typom výskumných pracovníkov a inovátorov nájsť cestu ku komerčnému rozvoju v Únii, ako sú demonštračné činnosti a štúdie uskutočniteľnosti na posúdenie potenciálnych obchodných prípadov, a podporujú vytvorenie spin-off podnikov a startupov.

Spustenie a obsah výziev na predkladanie návrhov na prechodné činnosti v rámci nástroja Prieskumník sa stanoví so zreteľom na ciele a rozpočet určené v pracovnom programe vo vzťahu k portfóliu predmetných akcií.

Dodatočné granty s pevne stanovenou sumou najviac 50 000 EUR možno udeliť každému návrhu, ktorý už bol vybraný v rámci nástroja Prieskumník a v relevantnom prípade v rámci prechodných činností nástroja Prieskumník na základe výzvy na predkladanie návrhov na účely vykonávania doplnkových činností vrátane naliehavých koordinačných a podporných akcií, na účely posilnenia komunity prijímateľov v rámci portfólia, ako je posúdenie možných spin-off podnikov, potenciálnych inovácií vytvárajúcich trhové príležitosti alebo vytvárania obchodného plánu. Programový výbor zriadený v osobitnom programe bude o týchto prípadoch informovaný.

3. Na nástroj Prieskumník sa vzťahujú kritériá na vyhodnotenie návrhov uvedené v článku 28.

Článok 48

Nástroj Akcelerátor

1. Nástroj Akcelerátor sa zameriava v podstate na podporu inovácií vytvárajúcich trhové príležitosti. Podporuje len jednotlivých prijímateľov a poskytuje najmä kombinované financovanie. Za určitých podmienok sa môže tiež poskytnúť podpora len vo forme grantov a len vo forme kapitálu.

V rámci nástroja Akcelerátor sa poskytujú tieto druhy podpory:

- podpora vo forme kombinovaného financovania pre MSP vrátane startupov a vo výnimočných prípadoch malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou, ktoré realizujú prelomové a disruptívne inovácie, ktoré nie sú financovateľné bankami;
- podpora len vo forme grantov pre MSP vrátane startupov, ktoré realizujú akýkoľvek druh inovácie počnúc prírastkovou až po prelomovú a disruptívnu inováciu a majú za cieľ následné rozširovanie;
- podpora len vo forme kapitálu pre MSP vrátane startupov, ktoré nie sú financovateľné bankami a už dostali podporu len vo forme grantu, sa môže tiež poskytnúť.

Podpora len vo forme grantu v rámci nástroja Akcelerátor sa poskytuje len vtedy, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:

- projekt zahŕňa informácie o kapacite a ochote žiadateľa týkajúcej sa rozširovania;
- prijímateľ je startup alebo MSP;
- podpora len vo forme grantu v rámci nástroja Akcelerátor sa prijímateľovi počas obdobia vykonávania programu poskytne len raz, a to v maximálnej výške 2,5 milióna EUR.

2. Prijímateľom v rámci nástroja Akcelerátor je právny subjekt, ktorý spĺňa podmienky na označenie ako startup, MSP alebo vo výnimočných prípadoch ako malá spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou, ktorá má v úmysle rozširovať sa, usadený v členskom štáte alebo pridruženej krajine. Návrh môže predložiť buď prijímateľ alebo na základe predchádzajúceho súhlasu prijímateľa jedna či viaceré fyzické osoby alebo právne subjekty, ktoré majú v úmysle zriadiť alebo podporovať uvedeného prijímateľa. V druhom uvedenom prípade sa dohoda o financovaní podpíše len s prijímateľom.

3. Na všetky formy príspevku Únie poskytovaného v rámci kombinovaného financovania EIC sa vzťahuje jediné rozhodnutie o udelení, ktorým sa poskytuje financovanie.

4. Návrhy hodnotia na základe ich individuálneho prínosu nezávislí externí experti a vyberajú sa na financovanie prostredníctvom otvorenej výzvy na predkladanie návrhov s dátumami uzávierok, a to na základe článkov 27, 28 a 29, v súlade s odsekom 5 tohto článku.

5. Predložené návrhy sa hodnotia na základe týchto kritérií na vyhodnotenie návrhov:

- excelentnosť;
- vplyv;
- úroveň rizika akcie, ktorá by zabraňovala investíciám, kvalita a efektívnosť vykonávania a potreba podpory Únie.

6. Komisia alebo financujúce orgány vykonávajúce program (vrátane znalostných a inovačných spoločenstiev EIT) môžu so súhlasom dotknutých žiadateľov podrobiť návrh inovačnej akcie alebo akcie trhového nasadenia, ktorý už spĺňa kritériá na vyhodnotenie návrhov uvedené v odseku 5 písm. a) a b), hodnoteniu priamo na základe kritéria na vyhodnotenie návrhov uvedeného v odseku 5 písm. c), a to ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:

- a) návrh vychádza z akejkoľvek inej akcie financovanej z programu Horizont 2020, z programu alebo, s výhradou prieskumnej pilotnej fázy, ktorá sa má spustiť v rámci prvého pracovného programu, z celoštátnych a/alebo regionálnych programov, pričom prvým krokom bude zmapovanie dopytu po takejto schéme, ktorej podrobnosti sa stanovujú v osobitnom programe uvedenom v článku 1 ods. 2 písm. a);
- b) návrh je založený na preskúmaní projektu, ktoré sa vykonalo v predchádzajúcich dvoch rokoch, hodnotiacom excelentnosť a vplyv návrhu a dodržiava podmienky a postupy podrobne uvedené v pracovnom programe.

7. Známkou excelentnosti možno udeliť, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:

- a) prijímateľ je startup, MSP alebo malá spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou;
- b) návrh bol oprávnený a splnil príslušné prahové hodnoty kritérií na vyhodnotenie návrhov uvedených v odseku 5 písm. a) a b);
- c) činnosť by mohla byť oprávnená v rámci inovačnej akcie.

8. V prípade návrhu, ktorý prešiel hodnotením, nezávislí externí experti navrhujú zodpovedajúcu podporu z nástroja Akcelerátor na základe vzniknutého rizika a potrebných zdrojov a času na uvedenie a nasadenie inovácie na trh.

Komisia môže z opodstatnených dôvodov vrátane z dôvodu nesúladu s cieľmi politik Únie zamietnuť návrh, ktorý si osvojili nezávislí externí experti. Programový výbor musí byť o dôvodoch takéhoto zamietnutia informovaný.

9. Zložka podpory z nástroja Akcelerátor, ktorá zodpovedá grantu alebo vratnému preddavku, nepresahuje 70 % celkových oprávnených nákladov vybranej inovačnej akcie.

10. Podmienky implementácie zložiek podpory z nástroja Akcelerátor, ktorými sú vlastný kapitál a splatná podpora, sú stanovené v rozhodnutí (EÚ) 2021/764

11. V zmluve o vybranej akcii sa stanovujú konkrétne merateľné míľniky a zodpovedajúce predbežné financovanie a platby z podpory z nástroja Akcelerátor vo forme splátok.

V prípade kombinovaného financovania EIC je možné začať vykonávať činnosti zodpovedajúce inovačnej akcii a vyplatiť prvú zálohovú platbu grantu alebo vratný preddavok pred implementáciou ostatných zložiek udeleného kombinovaného financovania EIC. Implementácia uvedených zložiek je podmienená dosiahnutím špecifických míľnikov stanovených v zmluve.

12. V súlade so zmluvou sa akcia pozastaví, zmení alebo v riadne odôvodnených prípadoch ukončí, ak nie sú dosiahnuté merateľné míľniky. Akcia sa môže takisto ukončiť, ak nie je možné, najmä v Únii, dosiahnuť očakávané trhové nasadenie.

Vo výnimočných prípadoch a na základe odporúčania rady EIC môže Komisia pod podmienkou preskúmania projektu nezávislými externými expertmi rozhodnúť o zvýšení podpory z nástroja Akcelerátor. Programový výbor musí byť o takýchto prípadoch informovaný.

KAPITOLA V

Experti

Článok 49

Vymenovanie nezávislých externých expertov

1. Nezávislí externí experti sa určujú a vyberajú na základe výziev na vyjadrenie záujmu od jednotlivcov a prostredníctvom výziev adresovaných príslušným organizáciám, ako sú napríklad výskumné agentúry, výskumné inštitúcie, univerzity, normalizačné organizácie, organizácie občianskej spoločnosti alebo podniky, s cieľom vytvoriť databázu kandidátov.

Odchyľne od článku 237 ods. 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách môže Komisia alebo príslušný financujúci orgán vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch transparentným spôsobom vybrať akéhokoľvek jednotlivého experta s vhodnými zručnosťami, ktorý v databáze nie je uvedený, ak sa na základe výzvy na vyjadrenie záujmu neurčili vhodní nezávislí externí experti.

Takíto experti musia deklarovat svoju nezávislosť a schopnosť podporovať ciele programu.

2. V súlade s článkom 237 ods. 2 a 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách sú nezávislí externí experti odmeňovaní na základe štandardných podmienok. V odôvodnených a výnimočných prípadoch možno priznať primeranú výšku odmeny nad rámec štandardných podmienok založených na trhových štandardoch, a to najmä pokiaľ ide o špecifických expertov s vysokou úrovňou odborných znalostí. Takéto náklady sa uhrádzajú z programu.

3. Popri informáciách uvedených v článku 38 ods. 2 a 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa mená a odborná oblasť nezávislých externých expertov hodnotiacich žiadosti o grant, ktorí sú vymenovaní na základe osobnej spôsobilosti, uverejňujú aspoň raz ročne na webovom sídle Komisie alebo financujúceho orgánu. Takéto informácie sa zhromažďujú, spracúvajú a uverejňujú v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725⁽³³⁾.

4. Komisia alebo príslušný financujúci orgán prijme vhodné opatrenia na predchádzanie konfliktom záujmov, pokiaľ ide o zapojenie nezávislých externých expertov v súlade s článkom 61 a článkom 150 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Komisia alebo príslušný financujúci orgán zabezpečí, aby expert, ktorý čelí konfliktu záujmov súvisiacemu so záležitosťou, ku ktorej má tento expert poskytnúť svoje stanovisko, nevykonával v súvislosti s touto osobitnou záležitosťou hodnotenia a neposkytoval poradenstvo ani pomoc.

5. Pri vymenúvaní nezávislých externých expertov vykoná Komisia alebo príslušný financujúci orgán vhodné opatrenia na dosiahnutie vyváženého zloženia skupín expertov a hodnotiacich komisií, pokiaľ ide o zručnosti, skúsenosti, vedomosti vrátane špecializácie, najmä v oblasti spoločenských a humanitných vied, a o geografickú a rodovú rozmanitosť, a to pri zohľadnení situácie v oblasti akcie.

6. Pre každý návrh sa v relevantných prípadoch zabezpečí primeraný počet nezávislých externých expertov, aby sa zaručila kvalita hodnotenia.

7. Informácie o výške odmeny všetkých nezávislých externých expertov sa sprístupnia Európskemu parlamentu a Rade.

HLAVA III

MONITOROVANIE PROGRAMU, KOMUNIKÁCIA, HODNOTENIE A KONTROLA

Článok 50

Monitorovanie a podávanie správ

1. Komisia priebežne monitoruje riadenie a vykonávanie programu, osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. a) a činností EIT. V záujme posilnenia transparentnosti sa údaje zároveň zverejňujú prístupným spôsobom na webovom sídle Komisie podľa poslednej aktualizácie. Do jednej databázy sa zahrnú predovšetkým údaje týkajúce sa projektov financovaných v rámci ERC, európskych partnerstiev, misií, EIC a EIT.

⁽³³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

Databáza obsahuje:

- a) časovo viazané ukazovatele na účely každoročného podávania správ o pokroku programu pri dosahovaní cieľov stanovených v článku 3 a uvedené v prílohe V spolu so spôsobmi dosahovania vplyvu;
- b) informácie o úrovni začlenenia spoločenských a humanitných vied, pomere medzi nižšími a vyššími úrovňami technickej pripravenosti vo výskume založenom na spolupráci, pokroku v účasti krajín, ktorých sa týka rozširovanie účasti, geografickom zložení konzorcií v rámci projektov spolupráce, vývoji platov výskumných pracovníkov, používaní dvojfázového postupu podávania a hodnotenia návrhov, opatreniach zameraných na uľahčenie prepojení týkajúcich sa spolupráce v oblasti európskeho výskumu a inovácií, využívaní preskúmania hodnotenia a počte a typoch sťažností, miere začleňovania problematiky klímy a súvisiacich výdavkoch, účasti MSP, účasti súkromného sektora, účasti z rodového hľadiska na financovaných akciách, hodnotiacich komisiách, výboroch a poradných skupinách, Známkach excelentnosti, európskych partnerstvách, ako aj miere spolufinancovania, doplnkovom a kumulatívnom financovaní z iných programov Únie, výskumných infraštruktúrach, čase medzi podaním žiadosti a udelením grantu, úrovni medzinárodnej spolupráce, zapojení občanov a účasti občianskej spoločnosti;
- c) úrovne výdavkov rozčlenené na úrovni projektov s cieľom umožniť osobitnú analýzu, a to aj pre jednotlivé oblasti intervencie;
- d) úrovne nadmerného podávania návrhov, najmä počet návrhov a počet návrhov na jednu výzvu na predkladanie návrhov, ich priemerné bodové hodnotenie, podiel návrhov nad a pod kvalitatívnymi prahovými hodnotami.

2. Na zabezpečenie účinného posúdenia pokroku programu pri dosahovaní jeho cieľov je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 55 s cieľom zmeniť prílohu V, pokiaľ ide o ukazovatele spôsobu dosahovania vplyvu, ak sa to považuje za potrebné, a stanovenie východiskových a cieľových hodnôt, ako aj o doplnenie tohto nariadenia o ustanovenia o vytvorení rámca pre monitorovanie a hodnotenie.

3. Systémom podávania správ o výkonnosti sa zabezpečí, aby sa údaje na monitorovanie vykonávania a výsledkov programu získavali efektívne, účinne a včas bez zvyšovania administratívneho zaťaženia prijímateľov. Na uvedený účel sa príjmom finančných prostriedkov Únie, a to aj na úrovni výskumných pracovníkov zapojených do akcií, aby bolo možné sledovať ich kariéru a mobilitu, a v náležitých prípadoch členským štátom ukladajú primerané požiadavky na podávanie správ.

4. Kvantitatívne údaje sa v čo najvyššej miere doplnia kvalitatívnou analýzou vypracovanou Komisiou a financujúcimi orgánmi Únie alebo vnútroštátnymi financujúcimi orgánmi.

5. Opatrenia zamerané na uľahčovanie prepojení týkajúcich sa spolupráce v rámci európskeho výskumu a inovácií sa monitorujú a preskúmavajú v kontexte pracovných programov.

Článok 51

Informovanie, komunikácia, publicita a šírenie a využívanie

1. Prijemcovia finančných prostriedkov Únie priznajú pôvod uvedených finančných prostriedkov a zabezpečia viditeľnosť finančných prostriedkov Únie, najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov (a to aj v prípade cien) tým, že poskytujú koherentné, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.

2. Komisia implementuje informačné a komunikačné akcie v súvislosti s programom, akciami vykonávanými v rámci programu a s dosiahnutými výsledkami. Navyše poskytuje včasné a podrobné informácie členským štátom a prijímateľom. Sprostredkovateľské služby, ktoré vychádzajú z dôkazov a získavajú informácie prostredníctvom analýz a blízkosti kontaktov, sa poskytujú zainteresovaným subjektom na účely vytvárania konzorcií pre projekty spolupráce, pričom osobitná pozornosť sa venuje identifikácii príležitostí na nadviazovanie kontaktov pre právne subjekty z krajín s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií. Na základe takejto analýzy sa môžu usporadúvať ciele sprostredkovateľské podujatia na účely konkrétnych výziev na predkladanie návrhov.

3. Komisia tiež vytvorí stratégiu šírenia a využívania s cieľom zvýšiť dostupnosť a prenikanie výskumných a inovačných výsledkov a vedomostí vytvorených v rámci programu, aby sa urýchlilo ich využívanie smerujúce k uplatneniu na trhu a aby sa posilnil vplyv programu.

4. Finančné zdroje vyčlenené na program zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, ako aj k činnostiam informovania, komunikácie, publicity, šírenia a využívania, pokiaľ sa uvedené priority týkajú cieľov uvedených v článku 3.

Článok 52

Hodnotenie programu

1. Hodnotenia programu sa vykonávajú včas, aby sa mohli využiť v rozhodovacom procese týkajúcom sa programu, nasledujúceho rámcového programu a ďalších relevantných výskumných a inovačných iniciatív.
2. Priebežné hodnotenie programu sa vykonáva s pomocou nezávislých expertov, vybratých transparentným procesom hneď, ako sú k dispozícii dostatočné informácie o vykonávaní programu, najneskôr však štyri roky po začatí uvedeného vykonávania. Zahŕňa analýzu portfólia a posúdenie dlhodobého vplyvu predchádzajúcich rámcových programov a predstavuje základ pre prípadnú úpravu alebo preorientovanie programu. Posudzuje účinnosť programu, jeho efektívnosť, relevantnosť, koherentnosť a pridanú hodnotu Únie.
3. Na konci vykonávania programu, najneskôr však štyri roky po uplynutí obdobia uvedeného v článku 1, Komisia dokončí záverečné hodnotenie programu. Zahŕňa posúdenie dlhodobého vplyvu predchádzajúcich rámcových programov.
4. Komisia uverejní a oznámi závery týchto hodnotení spolu so svojimi pripomienkami a predloží ich Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

Článok 53

Audity

1. Systémom kontroly programu sa zabezpečuje primeraná rovnováha medzi dôverou a kontrolou s prihliadnutím na administratívne a iné náklady na kontroly na všetkých úrovniach, a to najmä pre prijímateľov. Pravidlá auditu musia byť jasné, konzistentné a koherentné v celom programe.
2. Stratégia auditu programu vychádza z finančného auditu reprezentatívnej vzorky výdavkov programu ako celku. Táto reprezentatívna vzorka sa doplní o výber založený na posúdení rizika súvisiaceho s výdavkami. Akcie, ktoré prijímajú spoločné financovanie z rôznych programov Únie, sa podrobujú auditu iba raz, pričom jeho súčasťou sú všetky dotknuté programy a ich príslušné uplatniteľné pravidlá.
3. Komisia alebo príslušný financujúci orgán okrem toho môžu využiť systémové a procesné audity na úrovni prijímateľov. Uvedené audity sú pre niektoré typy prijímateľov voliteľné a preverujú systémy a procesy prijímateľov a sú doplnené o audit transakcií. Vykonáva ich spôsobilý nezávislý audítor kvalifikovaný na vykonávanie štatutárnych auditov účtovných dokladov v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES⁽³⁴⁾. Komisia alebo príslušný financujúci orgán môžu využiť systémové a procesné audity, aby sa z celkového hľadiska uistili o správnom finančnom riadení výdavkov a aby prehodnotili úroveň *ex post* auditov a osvedčení o finančných výkazoch.
4. V súlade s článkom 127 nariadenia o rozpočtových pravidlách môže Komisia alebo príslušný financujúci orgán využiť audity použitia príspevkov Únie vykonávané inými nezávislými a kompetentnými osobami alebo subjektmi vrátane tých, ktoré neboli poverené inštitúciami alebo orgánmi Únie.
5. Audity možno vykonávať až do dvoch rokov od platby zostatku.

⁽³⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES zo 17. mája 2006 o štatutárnom audite ročných účtovných závierok a konsolidovaných účtovných závierok, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS a ktorou sa zrušuje smernica Rady 84/253/EHS (Ú. v. EÚ L 157, 9.6.2006, s. 87).

6. Komisia uverejní usmernenia pre audit s cieľom zabezpečiť spoľahlivé a jednotné uplatňovanie a výklad postupov a pravidiel auditu počas celého trvania programu.

Článok 54

Ochrana finančných záujmov Únie

Ak sa prostredníctvom rozhodnutia prijatého podľa medzinárodnej dohody alebo na základe akéhokoľvek iného právneho nástroja zúčastňuje na programe tretia krajina, táto tretia krajina udelí potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí. V prípade OLAF-u tieto práva zahŕňajú právo viesť vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013.

Článok 55

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 50 ods. 2 sa Komisii udeľuje do 31. decembra 2028.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 50 ods. 2 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 50 ods. 2 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

HLAVA IV

PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 56

Zrušenie

Nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 sa zrušujú s účinnosťou od 1. januára 2021.

Článok 57

Prechodné ustanovenia

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zmenu akcií začatých podľa nariadení (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013, ktoré sa na uvedené akcie aj naďalej vzťahujú až do ich ukončenia. Pracovné plány a akcie uvedené v pracovných plánoch prijatých podľa nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a podľa základných aktov príslušných financujúcich orgánov tiež až do ich skončenia naďalej upravuje nariadenie (EÚ) č. 1290/2013 a uvedené základné akty.
2. Z finančného krytia na program sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc, potrebné na zabezpečenie prechodu medzi programom a opatreniami prijatými podľa nariadenia (EÚ) č. 1291/2013.

Článok 58

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 28. apríla 2021

Za Európsky parlament
predseda
D. M. SASSOLI

Za Radu
predsedníčka
A. P. ZACARIAS

PRÍLOHA I

HLAVNÉ SMERY ČINNOSTÍ

Všeobecné a špecifické ciele stanovené v článku 3 tohto nariadenia sa v rámci programu dosahujú prostredníctvom oblastí intervencie a hlavných smerov činností opísaných v tejto prílohe a v prílohe II k tomuto nariadeniu, ako aj v prílohe I k rozhodnutiu (EÚ) 2021/764.

1. Pilier I „Excelentná veda“

Prostredníctvom nasledujúcich činností tento pilier v súlade s článkom 4 podporuje vedeckú excelentnosť, priláha najtalentovanejších ľudí do Európy, poskytuje primeranú podporu začínajúcim výskumným pracovníkom a podporuje vznik a šírenie vedeckej excelentnosti, vysokokvalitných vedomostí, metódik a zručností, technológií a riešení globálnych sociálnych, environmentálnych a hospodárskych výziev. Prispieva aj k plneniu ostatných špecifických cieľov programu stanovených v článku 3.

- a) Európska rada pre výskum (ERC): poskytuje atraktívne a flexibilné financovanie s cieľom umožniť talentovaným a kreatívnym jednotlivým výskumným pracovníkom, s dôrazom na začínajúcich výskumných pracovníkov, a ich tímom realizovať najslubnejšie výskumné projekty na hraniciach vedy bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť a krajinu pôvodu a na základe súťaže v rámci celej Únie založenej výhradne na kritériu excelentnosti.

Oblasť intervencie: veda na hraniciach poznania.

- b) Akcie Marie Curie-Sklodowskej (MSCA): prinášajú výskumným pracovníkom nové vedomosti a zručnosti prostredníctvom mobility a cezhraničnej, medziodvetvovej a interdisciplinárnej expozície, posilňujú systémy odbornej prípravy a kariérneho rastu a štruktúrujú a zlepšujú nábor na inštitucionálnej a vnútroštátnej úrovni, a to pri zohľadnení Európskej charty výskumných pracovníkov a kódexu správania pre nábor výskumných pracovníkov; MSCA tak pomáhajú položiť základy európskeho prostredia excelentného výskumu v celej Európe, prispievajú k zvyšovaniu zamestnanosti, rastu a investícií a k riešeniu súčasných a budúcich spoločenských výziev.

Oblasti intervencie: pestovanie excelentnosti prostredníctvom cezhraničnej, medziodvetvovej a interdisciplinárnej mobility výskumných pracovníkov; podpora nových zručností prostredníctvom excelentnej odbornej prípravy výskumných pracovníkov; posilnenie rozvoja ľudských zdrojov a zručností v celom európskom výskumnom priestore; zlepšenie a uľahčenie synergii; podpora šírenia informácií verejnosti.

- c) Výskumné infraštruktúry: poskytujú Európe udržateľné výskumné infraštruktúry svetovej úrovne, ktoré sú otvorené a prístupné najlepším výskumným pracovníkom z Európy aj mimo nej. Podporujú využívanie existujúcich výskumných infraštruktúr vrátane infraštruktúr financovaných z fondov politiky súdržnosti Únie. Tým sa popri činnostiach týkajúcich sa politik Únie a medzinárodnej spolupráce zväčšuje potenciál výskumnej infraštruktúry podporovať vedecký pokrok a inovácie a umožňovať otvorenú a excelentnú vedu, a to v súlade so zásadami FAIR.

Oblasti intervencie: konsolidácia a rozvoj prostredia európskych výskumných infraštruktúr; otvorenie, integrácia a vzájomné prepojenie výskumných infraštruktúr; inovačný potenciál európskych výskumných infraštruktúr a činnosti v záujme inovácií a odbornej prípravy; posilňovanie európskej politiky v oblasti výskumných infraštruktúr a medzinárodnej spolupráce.

2. Pilier II „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“

Prostredníctvom nasledujúcich činností tento pilier v súlade s článkom 4 podporuje nadobúdanie a lepšie šírenie nových vysokokvalitných vedomostí, technológií a udržateľných riešení a posilňuje konkurencieschopnosť európskeho priemyslu, posilňuje vplyv výskumu a inovácií pri tvorbe, podpore a vykonávaní politik Únie a podporuje nasadzovanie inovačných riešení v priemysle, najmä v rámci MSP a startupov, a v spoločnosti na účely riešenia globálnych výziev. Prispieva aj k plneniu ostatných špecifických cieľov programu stanovených v článku 3.

Spoločenské a humanitné vedy sú v plnej miere integrované vo všetkých klastroch vrátane osobitných a cielených činností.

Na maximalizáciu vplyvu, flexibility a synergií sa výskumné a inovačné činnosti organizujú v šiestich klastroch, vzájomne prepojených prostredníctvom celoeurópskych výskumných infraštruktúr, ktoré samostatne aj spoločne stimulujú interdisciplinárnu, medziodvetvovú, cezhraničnú a medzinárodnú spoluprácu prekračujúcu hranice jednotlivých politík. Na činnosti zo širokého spektra úrovni technickej pripravenosti vrátane nižších úrovni technickej pripravenosti sa vzťahuje pilier II programu.

Každý klastor prispieva k plneniu viacerých cieľov udržateľného rozvoja a mnohé ciele udržateľného rozvoja sú podporované viacerými klastrami.

Výskumné a inovačné činnosti sa vykonávajú v rámci týchto klastrov a naprieč nimi:

- a) Klastor „Zdravie“: zlepšovanie a ochrana zdravia a životných podmienok občanov každého veku prostredníctvom získavania nových vedomostí, rozvoja inovačných riešení, v relevantnom prípade zabezpečenia začleňovania rodového hľadiska na účely prevencie, diagnostiky, monitorovania, liečby a vyliečenia chorôb, ako aj rozvoja zdravotníckych technológií; zmierňovanie zdravotných rizík; ochrana obyvateľstva a podpora dobrého zdravia a životných podmienok, a to aj na pracoviskách; zvyšovanie nákladovej efektívnosti, spravodlivosti a udržateľnosti verejných systémov zdravotnej starostlivosti; predchádzanie ochoreniam spojeným s chudobou a riešenie tohto problému; a podpora pacientov a umožnenie ich účasti a samostatnej starostlivosti.

Oblasti intervencie: zdravie počas celého života; environmentálne a sociálne determinanty zdravia; neprenosné a zriedkavé choroby; infekčné choroby vrátane ochorení spojených s chudobou a zanedbávaných ochorení; nástroje, technológie a digitálne riešenia pre zdravie a zdravotnú starostlivosť vrátane personalizovanej medicíny; systémy zdravotnej starostlivosti.

- b) Klastor „Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť“: posilnenie demokratických hodnôt vrátane právneho štátu a základných práv; ochrana nášho kultúrneho dedičstva; preskúvanie potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu a podpora sociálno-ekonomickej transformácie, ktorá prispieva k inklúzii a rastu, vrátane riadenia migrácie a integrácie migrantov.

Oblasti intervencie: demokracia a správa vecí verejných; kultúra, kultúrne dedičstvo a kreativita; sociálna a hospodárska transformácia.

- c) Klastor „Civilná bezpečnosť pre spoločnosť“: reakcia na výzvy, ktoré vyplývajú z pretrvávajúcich bezpečnostných hrozieb vrátane kybernetickej kriminality, ako aj prírodných katastrof a katastrof spôsobených ľudskou činnosťou.

Oblasti intervencie: spoločnosť odolná voči katastrofám; ochrana a bezpečnosť; kybernetická bezpečnosť.

- d) Klastor „Digitalizácia, priemysel a vesmír“: posilnenie kapacít a zabezpečenie sebestačnosti Európy v oblasti kľúčových podporných technológií pre digitalizáciu a výrobu, ako aj v oblasti vesmírnych technológií v rámci celého hodnotového reťazca; vybudovanie konkurencieschopného, digitálneho, nízkouhlíkového a obehového priemyslu; zabezpečenie udržateľných dodávok surovín; vývoj progresívnych materiálov a poskytnutie základu pre pokrok a inovácie vo vzťahu k celosvetovým spoločenským výzvam.

Oblasti intervencie: výrobné technológie; kľúčové digitálne technológie vrátane kvantových technológií; vznikajúce podporné technológie; progresívne materiály; umelá inteligencia a robotika; internet ďalšej generácie; vyspelá výpočtová technika a veľké dáta (big data); obehový priemysel; nízkouhlíkový a ekologický priemysel; vesmír vrátane pozorovania Zeme.

- e) Klastor „Klíma, energetika a mobilita“: boj proti zmene klímy lepším pochopením jej príčin, vývoja, rizík, vplyvov a súvisiacich príležitostí, zabezpečením toho, aby boli odvetvia energetiky a dopravy šetrnejšie ku klíme a životnému prostrediu, účinnejšie a konkurencieschopnejšie, bezpečnejšie a odolnejšie a aby sa posilnil ich inteligentný charakter, podporovaním využívania energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti, zlepšením odolnosti Únie voči vonkajším šokom a prispôbením sociálneho správania vzhľadom na ciele udržateľného rozvoja.

Oblasti intervencie: klimatológia a riešenia v oblasti klímy; zásobovanie energiou; energetické systémy a siete; budovy a priemyselné zariadenia v priebehu energetickej transformácie; obce a mestá; konkurencieschopnosť priemyslu v oblasti dopravy; ekologická, bezpečná a dostupná doprava a mobilita; inteligentná mobilita; uskladňovanie energie.

- f) Klastor „Potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie“: ochrana životného prostredia, obnova, udržateľné hospodárenie s prírodnými a biologickými zdrojmi na pevnine, vo vnútrozemských vodách a v mori a ich využívanie na ukončenie narušovania biodiverzity, na riešenie potravinovej a výživovej bezpečnosti pre všetkých a prechod na nízkouhlíkové, obehové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje a udržateľné biohospodárstvo.

Oblasti intervencie: pozorovanie životného prostredia; biodiverzita a prírodné zdroje; poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a vidiecke oblasti; moria, oceány a vnútrozemské vody; potravinové systémy; systémy inovácií na biologickej báze v biohospodárstve Únie; obehové systémy.

- g) Nejadrové priame akcie JRC: poskytovanie kvalitných vedeckých dôkazov v záujme účinných a cenovo dostupných dobrých verejných politík. Pre nové iniciatívy a návrhy právnych aktov Únie je nevyhnutné citlivé vypracovanie transparentných, komplexných a vyvážených dôkazov, zatiaľ čo pre vykonávanie politík je nevyhnutné meranie a monitorovanie dôkazov. Nezávislé vedecké dôkazy a technickú podporu počas celého politického cyklu pre politiky Únie poskytuje JRC. JRC svoj výskum zameriava na politické priority Únie.

Oblasti intervencie: posilňovanie znalostnej základne pre tvorbu politík; globálne výzvy (zdravie; kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť; civilná bezpečnosť pre spoločnosť; digitalizácia, priemysel a vesmír; klíma, energetika a mobilita; potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie); inovácie, hospodársky rozvoj a konkurencieschopnosť; vedecká excelentnosť; územný rozvoj a podpora členských štátov a regiónov.

3. Pilier III „Inovatívna Európa“

Tento pilier podporuje prostredníctvom nasledujúcich činností v súlade s článkom 4 všetky formy inovácií vrátane netechnologických inovácií, predovšetkým v rámci MSP vrátane startupov, a to uľahčením technologického rozvoja, demonstračných činností a prenosu vedomostí a posilňovaním zavádzania inovačných riešení. Prispieva aj k plneniu ostatných špecifických cieľov programu stanovených v článku 3. EIC sa vykonáva najmä prostredníctvom dvoch nástrojov: nástroja Prieskumník, vykonávaného najmä prostredníctvom kolaboratívneho výskumu, a nástroja Akcelerátor.

- a) EIC: zameriava sa najmä na prelomové a disruptívne inovácie s osobitným dôrazom na inovácie vytvárajúce trhové príležitosti, pričom zároveň podporuje všetky typy inovácií vrátane prírastkových inovácií.

Oblasti intervencie: nástroj Prieskumník pre pokročilý výskum – podpora budúcich a vznikajúcich prelomových technológií, technológií vytvárajúcich trhové príležitosti a/alebo špičkových technológií; nástroj Akcelerátor – preklenutie medzery vo financovaní medzi záverečnými fázami výskumných a inovačných činností a využívaním na trhu s cieľom efektívne zavádzať prelomové inovácie vytvárajúce trhové príležitosti a rozširovať spoločnosti v prípadoch, keď trh neposkytuje životaschopné financovanie; dodatočné činnosti EIC, ako sú ocenenia a štipendiá, ako aj služby pre podniky s pridanou hodnotou.

- b) Európske inovačné ekosystémy

Oblasti intervencie: činnosti zahŕňajúce najmä prepojenie – v relevantnom prípade v spolupráci s EIT – s vnútroštátnymi a regionálnymi aktérmi v oblasti inovácií a podporu vykonávania spoločných cezhraničných inovačných programov členskými štátmi, regiónmi a pridruženými krajinami, a to od výmeny postupov a vedomostí v oblasti riadenia inovácií až po zlepšovanie mäkkých inovačných zručností, výskumné a inovačné činnosti vrátane otvorených inovácií alebo inovácií z hľadiska použitia s cieľom zvýšiť účinnosť európskeho inovačného systému. To by sa malo vykonávať v synergii okrem iného s podporou Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „EFRR“) pre inovačné ekosystémy a medziregionálne partnerstvá, ktoré sa sústreďujú okolo tém inteligentnej špecializácie.

- c) Európsky inovačný a technologický inštitút

Oblasti intervencie (vymedzené v prílohe II): udržateľné inovačné ekosystémy v celej Európe; inovácie a podnikateľské zručnosti z perspektívy celoživotného vzdelávania vrátane zvyšovania kapacít inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v celej Európe; nové riešenia pre trh na zvládanie globálnych výziev; synergie a pridaná hodnota v rámci programu.

4. Časť „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“

Táto časť prostredníctvom nasledujúcich činností sleduje špecifické ciele stanovené v článku 3 ods. 2 písm. d). Prispieva aj k plneniu ostatných špecifických cieľov programu stanovených v článku 3. Táto časť, ktorá je základom celého programu, zároveň podporuje činnosti, ktoré prispievajú k prilákaniu talentov, podpore cirkulácie mozgov a zabráneniu ich úniku, inovačnejšej Európe viac založenej na vedomostiach, v ktorej majú ženy a muži rovnaké postavenie a ktorá je na čele globálnej hospodárskej súťaže, ako aj k posilňovaniu nadnárodnej spolupráce, a tým k optimalizácii národných silných stránok a potenciálu v rámci celej Európy v dobre fungujúcom Európskom výskumnom priestore, v ktorom sa vedomosti a vysokokvalifikovaná pracovná sila môžu voľne a vyváženým spôsobom pohybovať a v ktorom sa výsledky výskumu a inovácií vo veľkom rozsahu šíria medzi informovanými občanmi, ktorí ich chápu a dôverujú im, pričom tieto výsledky sú prínosom pre spoločnosť ako celok, a v ktorom sa politika Únie, najmä politika v oblasti výskumu a inovácií, zakladá na kvalitných vedeckých dôkazoch.

Táto časť podporuje aj činnosti zamerané na zlepšovanie kvality návrhov právnych subjektov z krajín s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií, ako sú napríklad profesionálne predbežné kontroly návrhov a poradenstvo, ako aj na posilnenie činnosti národných kontaktných bodov na účely podpory nadväzovania kontaktov na medzinárodnej úrovni, ako aj činnosti zamerané na podporu právnych subjektov z krajín s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií zapájať sa do už vybraných projektov spolupráce, na ktorých sa právne subjekty z takýchto krajín nezúčastňujú.

Oblasti intervencie: rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti, a to aj prostredníctvom tímovej spolupráce, partnerstiev, zapojenia vedúcich výskumných pracovníkov Európskeho výskumného priestoru, európskej spolupráce v oblasti vedy a techniky (ďalej len „COST“), iniciatív zameraných na excelentnosť a činností určených na podporu cirkulácie mozgov; reforma a zlepšenie európskeho systému výskumu a inovácií, napríklad aj prostredníctvom podpory reformy národnej politiky v oblasti výskumu a inovácií, poskytovania atraktívnych kariérnych možností a podpory rodovej rovnosti a občianskej vedy.

PRÍLOHA II

EURÓPSKY INOVAČNÝ A TECHNOLOGICKÝ INŠTITÚT (EIT)

Pri vykonávaní činností programu EIT sa uplatňujú tieto pravidlá:

1. Zdôvodnenie

Ako sa uvádza v správe skupiny na vysokej úrovni o maximalizácii vplyvu výskumu a inovácií Únie (Lamyho skupina na vysokej úrovni), ďalší krok je „vzdelávať pre budúcnosť a investovať do ľudí, ktorí prinesú zmenu“. Najmä európske inštitúcie vysokoškolského vzdelávania sa vyzývajú k podpore podnikania, odstráneniu hraníc medzi odborními a inštitucionalizácii úzkej interdisciplinárnej spolupráce medzi akademickou obcou a priemyslom. Podľa nedávnych prieskumov je prístup k talentovaným ľuďom zďaleka najdôležitejším faktorom, ktorý ovplyvňuje voľbu miesta pri zakladaní európskych startupov. Podnikateľské vzdelanie, príležitosti odbornej prípravy a rozvoj tvorivých zručností zohrávajú kľúčovú úlohu, pokiaľ ide o výchovu budúcich inovátorov a rozvíjanie schopností tých existujúcich, aby mohli úspešnejšie rozvíjať vlastné podniky. Prístup k podnikateľským talentom spolu s prístupom k profesionálnym službám, kapitálu a trhom na úrovni Únie a združovanie kľúčových inovačných aktérov okolo spoločného cieľa sú kľúčovými zložkami rozvoja inovačného ekosystému. Je potrebné koordinovať úsilie v rámci Únie na vytvorenie kritického množstva prepojených celoúnijských podnikateľských klastrov a ekosystémov.

EIT je v súčasnosti najväčší integrovaný inovačný ekosystém v Európe, ktorý združuje partnerov z oblasti obchodu, výskumu, vzdelávania a ďalších oblastí. EIT naďalej podporuje svoje znalostné a inovačné spoločenstvá, čo sú rozsiahle európske partnerstvá na riešenie osobitných globálnych výziev, a posilňuje inovačné ekosystémy okolo týchto spoločenstiev. Uskutočňuje to podporovaním integrácie vzdelávania, výskumu a inovácií najvyšších štandardov, čím vytvára prostredia nábádajúce k inováciám, a presadzovaním a podporovaním novej generácie podnikateľov a podnecovaním vytvárania inovačných podnikov v úzkej súčinnosti a na základe komplementarity s EIC.

V rámci celej Európy je naďalej potrebné sa usilovať o rozvoj ekosystémov, v ktorých môžu výskumní pracovníci, inovátori, priemyselné odvetvia a vlády ľahko spolupracovať. Inovačné ekosystémy v skutočnosti stále nedosahujú optimálny výkon z mnohých dôvodov, napríklad pretože:

- a) organizačné, regulačné a kultúrne prekážky stále bránia interakcii medzi inovačnými aktérmi;
- b) úsilie na posilnenie inovačných systémov potrebuje koordináciu a jasné zameranie na špecifické ciele a vplyv.

S cieľom riešiť budúce spoločenské výzvy, využiť možnosti nových technológií a prispieť k ekologickému a udržateľnému hospodárskemu rastu, pracovným miestam, konkurencieschopnosti a blahobytu európskych občanov je potrebné ďalej posilňovať inovačnú schopnosť Európy: posilňovaním existujúcich a podporou vytvárania nových prostredí, ktoré vedú k spolupráci a inováciám; posilnením inovačných schopností akademickej obce a výskumného sektora; podporou novej generácie podnikateľov; stimuláciou zakladania a rozvoja inovačných podnikov, ako aj zvyšovaním viditeľnosti a uznávania výskumných a inovačných činností financovaných Úniou, najmä financovania EIT v radoch širšej verejnosti.

Vzhľadom na povahu a rozsah výziev v oblasti inovácií je potrebné spojiť a mobilizovať aktérov a zdroje na európskej úrovni posilnením cezhraničnej spolupráce. Je potrebné odstrániť prekážky medzi disciplínami a pozdĺž hodnotových reťazcov a podporiť vytváranie priaznivého prostredia pre účinnú výmenu vedomostí a odborných znalostí, ako aj na rozvoj a prilákanie podnikateľských talentov. Strategický inovačný program EIT zabezpečí koherentnosť s výzvami programu, ako aj komplementaritu s EIC.

2. Oblasti intervencie

2.1. Udržateľné inovačné ekosystémy v celej Európe

V súlade s nariadením o EIT a so strategickým inovačným programom EIT zohráva EIT významnejšiu úlohu pri posilňovaní udržateľných a na výzvy orientovaných inovačných ekosystémov v celej Európe. EIT naďalej funguje najmä prostredníctvom svojich znalostných a inovačných spoločenstiev a rozsiahlych európskych partnerstiev na riešenie osobitných spoločenských výziev. Pokračuje v posilňovaní súvisiacich inovačných ekosystémov ich otvorením a podporou integrácie výskumu, inovácií a vzdelávania. Okrem toho EIT posilňuje inovačné ekosystémy v celej Európe rozšírením svojho regionálneho inovačného programu (RIS). EIT pracuje s inovačnými ekosystémami, ktoré vykazujú vysoký inovačný potenciál, na základe stratégie, tematického zosúladenia a očakávaného vplyvu v úzkej súčinnosti so stratégiami pre inteligentnú špecializáciu a príslušnými platformami.

Hlavné smery

- a) posilnenie účinnosti existujúcich znalostných a inovačných spoločenstiev a ich otvorenosti pre nových partnerov, čím sa umožní prechod k sebestačnosti v dlhodobom horizonte, a analyzovanie potreby vytvárania nových znalostných a inovačných spoločenstiev s cieľom riešiť globálne výzvy. Osobitné tematické oblasti sú vymedzené v strategickom inovačnom programe EIT s ohľadom na strategické plánovanie;
- b) urýchlenie regionálneho rozvoja na účely dosiahnutia excelentnosti v krajinách, ktoré sú uvedené v strategickom inovačnom programe EIT, v úzkej spolupráci so štrukturálnymi fondmi a vo vhodnom prípade ďalšími príslušnými programami Únie.

2.2. Inovácie a podnikateľské zručnosti z perspektívy celoživotného vzdelávania vrátane zvyšovania kapacít inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v celej Európe

Vzdelávacie činnosti EIT sa posilňujú na podporu inovácií a podnikania prostredníctvom účelného vzdelávania a odbornej prípravy. Väčší dôraz na rozvoj ľudského kapitálu je založený na rozšírení existujúcich vzdelávacích programov znalostných a inovačných spoločenstiev EIT s cieľom ďalej ponúkať študentom a odborníkom kvalitné učebné plány vypracované so zreteľom na inovácie, kreativitu a podnikavosť v súlade so stratégiou Únie v oblasti priemyslu a zručností. Môže sa to týkať výskumných pracovníkov a inovátorov podporovaných z iných častí programu, konkrétne MSCA. EIT podporuje aj modernizáciu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v celej Európe a ich začlenenie do inovačných ekosystémov tým, že podnikati a zvýši ich podnikateľský potenciál a schopnosti a motivuje ich k lepšiemu predvídaní nových požiadaviek na zručnosti.

Hlavné smery

- a) vypracovanie inovačných učebných plánov s prihliadnutím na budúce potreby spoločnosti a priemyslu a prierezové programy pre študentov, podnikateľov a odborníkov v celej Európe a mimo nej, pričom dochádza k spojeniu odborných vedomostí a vedomostí špecifických pre dané odvetvie so zručnosťami zameranými na inovácie a s podnikateľskými zručnosťami, ako sú napríklad zručnosti v oblasti špičkových technológií súvisiace s digitálnymi a udržateľnými kľúčovými podpornými technológiami;
- b) posilnenie a rozšírenie značky EIT s cieľom zlepšiť viditeľnosť a uznávanie vzdelávacích programov EIT na základe partnerstiev medzi rôznymi inštitúciami vysokoškolského vzdelávania, výskumnými centrami a spoločnosťami pri súčasnom zvyšovaní jej celkovej kvality ponúkaním učebných plánov v zmysle „učenie sa v praxi“ a účelného podnikateľského vzdelávania spolu s medzinárodnou, medziorganizačnou a medziodvetvovou mobilitou;
- c) rozvíjanie inovačných a podnikateľských schopností v sektore vysokoškolského vzdelávania vďaka využívaniu a podporovaniu odborných znalostí spoločenstva EIT pri prepájaní vzdelávania, výskumu a podnikania;
- d) posilnenie úlohy komunity absolventov EIT ako vzoru pre nových študentov a spoľahlivého nástroja na informovanie o vplyve EIT.

2.3. Nové riešenia pre trh na zvládanie globálnych výziev

EIT umožňuje, podporuje a oceňuje spoluprácu podnikateľov, inovátorov, výskumných pracovníkov, pedagógov, študentov a iných inovačných aktérov pri súčasnom zabezpečení uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti v interdisciplinárnych tímoch s cieľom prinášať nápady a premieňať ich na prírastkové a disruptívne inovácie. Činnosti sa vyznačujú prístupom otvorených inovácií a cezhraničným prístupom so zameraním na zahrnutie relevantných činností vedomostného trojuholníka, ktoré sú dôležité pre ich úspech (napríklad predkladatelia projektov môžu zlepšiť svoj prístup k špecifickým odborne spôsobilým absolventom, hlavným používateľom, startupom s inovačnými nápadi, zahraničným firmám s príslušnými doplnkovými aktívami atď.).

Hlavné smery

- a) podpora vývoja nových výrobkov, služieb a trhových príležitostí, pričom aktéri vedomostného trojuholníka spolupracujú na vypracovaní riešení globálnych výziev;
- b) plná integrácia celého hodnotového reťazca inovácií: od študenta po podnikateľa, od myšlienky po výrobok, od laboratória po zákazníka. Zahŕňa to podporu startupov a rozširujúcich sa podnikov;

- c) poskytovanie služieb na vysokej úrovni a podpora inovačných podnikov vrátane technickej pomoci pri doťahovaní výrobkov alebo služieb, dôkladného mentorstva, podpory pri ochrane cieľových zákazníkov a získavaní kapitálu v záujme rýchleho uvedenia na trh a urýchlenia ich tempa rastu.

2.4. Synergie a pridaná hodnota v rámci programu

EIT intenzívnejšie využíva synergie a komplementárnosť medzi existujúcimi znalostnými a inovačnými spoločnosťami a s rôznymi aktérmi a iniciatívami na úrovni Únie a globálnej úrovni a rozšíri svoju sieť spolupracujúcich organizácií na strategickej aj operačnej úrovni, pričom zabráni zdvojovaniu.

Hlavné smery

- a) úzka spolupráca s EIC a programom InvestEU pri zefektívnení podpory (najmä financovanie a služby) ponúkanej inovačným podnikom vo fáze startupu aj rozširovania, najmä prostredníctvom znalostných a inovačných spoločností;
- b) plánovanie a vykonávanie činností EIT s cieľom maximalizovať synergie a komplementárnosť s ďalšími časťami programu;
- c) spolupráca s členskými štátmi na národnej aj regionálnej úrovni, nadviazanie štruktúrovaného dialógu a koordinácia úsilia s cieľom umožniť synergie s vnútroštátnymi a regionálnymi iniciatívami vrátane stratégií pre inteligentnú špecializáciu, a to aj pri zohľadnení možnosti vytvorenia európskych inovačných ekosystémov, aby mohli identifikovať, vymieňať si a šíriť najlepšie postupy a poznatky;
- d) výmena a šírenie inovačných postupov a poznatkov v celej Európe i mimo nej s cieľom prispievať k inovačnej politike v Európe v koordinácii s inými časťami programu;
- e) poskytovanie vstupov do diskusií o inovačnej politike a prínos ku koncipovaniu a k vykonávaniu politických priorít Únie nepretržitou spolupracou so všetkými príslušnými útvarmi Komisie, inými programami Únie a ich zainteresovanými stranami a ďalším využívaním príležitostí v rámci iniciatív na vykonávanie politik;
- f) využívanie synergií s inými programami Únie vrátane programov na podporu rozvoja ľudského kapitálu a inovácií (napríklad COST, ESF+, EFRR, Erasmus +, Kreatívna Európa a COSME Plus/jednotný trh, program InvestEU);
- g) vytváranie strategických spojení s kľúčovými aktérmi v oblasti inovácie na úrovni Únie a medzinárodnej úrovni a podpora znalostných a inovačných spoločností pri rozvoji spolupráce a prepojenia s kľúčovými partnermi vedomostného trojuholníka z tretích krajín s cieľom otvoriť nové trhy pre riešenia podporované znalostnými a inovačnými spoločnosťami a prilákať financovanie a talenty zo zahraničia. Podporuje sa účasť tretích krajín so zreteľom na zásady reciprocity a vzájomného prospechu.

PRÍLOHA III

EURÓPSKE PARTNERSTVÁ

Európske partnerstvá sa vyberajú, implementujú, monitorujú, hodnotia, postupne ukončujú alebo obnovujú na základe týchto kritérií:

1. Výber

Preukázanie, že európske partnerstvo je efektívnejšie pri dosahovaní príslušných cieľov programu prostredníctvom účasti a záväzkov partnerov, a to predovšetkým pri dosahovaní jasných vplyvov pre Úniu a jej občanov, najmä pokiaľ ide o riešenie globálnych výziev a plnenie výskumných a inovačných cieľov, zabezpečovanie konkurencieschopnosti Únie, udržateľnosť a prispievanie k posilňovaniu Európskeho výskumného priestoru, a v relevantnom prípade k plneniu medzinárodných záväzkov.

V prípade inštitucionalizovaných európskych partnerstiev zriadených v súlade s článkom 185 ZFEÚ je povinná účasť najmenej 40 % členských štátov:

- a) koherentnosť a synergie európskeho partnerstva vo výskumnom a inovačnom prostredí Únie, pričom pravidlá programu sa majú dodržiavať v čo najväčšom rozsahu;
- b) transparentnosť a otvorenosť európskeho partnerstva, pokiaľ ide o určenie priorít a cieľov z hľadiska očakávaných výsledkov a vplyvov a pokiaľ ide o zapojenie partnerov a zainteresovaných strán z celého hodnotového reťazca, z rôznych odvetví, prostredí a disciplín, a to aj na medzinárodnej úrovni, ak je to relevantné, a nezasahujúcich do európskej konkurencieschopnosti; jasné postupy na podporu účasti MSP a šírenie a využívanie výsledkov, najmä zo strany MSP, a to aj prostredníctvom sprostredkovateľských organizácií;
- c) *ex-ante* preukázanie doplnkovosti a zameranosti európskeho partnerstva vrátane spoločnej strategickej vízie účelu európskeho partnerstva. Uvedená vízia zahŕňa najmä:
 - i) určenie merateľných očakávaných výstupov, výsledkov a vplyvov v rámci konkrétnych lehôt vrátane kľúčovej hospodárskej a/alebo spoločenskej hodnoty pre Úniu;
 - ii) preukázanie očakávaných kvalitatívnych a podstatných kvantitatívnych pákových efektov vrátane metódy na meranie kľúčových ukazovateľov výkonnosti;
 - iii) prístupy k zabezpečeniu flexibility implementácie a k prispôbaniu sa meniacim sa politickým, spoločenským a/alebo trhovým potrebám či vedeckému pokroku s cieľom zvýšiť koherentnosť politík na regionálnej a vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni Únie;
 - iv) stratégie vystúpenia z programu a opatrenia na jeho postupné ukončenie;
- d) *ex-ante* preukázanie dlhodobého záväzku partnerov vrátane minimálneho podielu verejných a/alebo súkromných investícií.

V prípade inštitucionalizovaných európskych partnerstiev vytvorených v súlade s článkom 185 alebo 187 ZFEÚ dosahujú finančné a/alebo nefinančné príspevky od partnerov iných ako Únia aspoň 50 % a môžu dosiahnuť až 75 % celkových rozpočtových záväzkov európskeho partnerstva. Podiel príspevkov partnerov iných ako Únia bude mať v prípade všetkých takýchto inštitucionalizovaných európskych partnerstiev formu finančných príspevkov. Pre partnerov iných ako Únia a zúčastnené štáty by sa mali finančné príspevky zameriavať predovšetkým na pokrytie administratívnych nákladov, ako aj na koordináciu a podporu a iné nekonkurenčné činnosti.

2. Implementácia:

- a) systematický prístup zabezpečujúci aktívnu a včasnú účasť členských štátov a dosahovanie očakávaných vplyvov európskeho partnerstva prostredníctvom flexibilnej implementácie spoločných akcií s vysokou pridanou hodnotou Únie aj nad rámec spoločných výziev na predkladanie návrhov na výskumné a inovačné činnosti vrátane tých, ktoré sa týkajú prijatia na trhu a regulačného alebo politického využitia;
- b) primerané opatrenia na zabezpečenie nepretržitej otvorenosti iniciatívy a transparentnosti počas implementácie, najmä pokiaľ ide o stanovenie priorít a účasť na výzvach na predkladanie návrhov, informovanie o fungovaní riadenia, zviditeľnenie Únie, komunikačné a osvetové opatrenia, šírenie a využívanie výsledkov vrátane jasnej stratégie zameranej na otvorený prístup/používateľa v celom hodnotovom reťazci; vhodné opatrenia na informovanie MSP a podporu ich účasti;

- c) koordinácia alebo spoločné činnosti s inými relevantnými výskumnými a inovačnými iniciatívami na zaistenie optimálnej úrovne vzájomných prepojení a zabezpečenie účinných synergii, okrem iného s cieľom prekonať prípadné prekážky implementácie na vnútroštátnej úrovni a zvýšiť nákladovú účinnosť;
- d) záväzky všetkých partnerov, pokiaľ ide o finančné a/alebo nefinančné príspevky, v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi počas trvania iniciatívy;
- e) v prípade inštitucionalizovaného európskeho partnerstva prístup k výsledkom a iným informáciám súvisiacim s akciou pre Komisiu na účely vytvárania, implementácie a monitorovania politik alebo programov Únie.

3. Monitorovanie:

- a) monitorovací systém v súlade s článkom 50 na sledovanie pokroku v dosahovaní špecifických cieľov politiky, výsledkov a kľúčových ukazovateľov výkonnosti na posúdenie výsledkov, vplyvov a potenciálnej potreby nápravných opatrení v priebehu času;
- b) pravidelné podávanie osobitných správ o kvantitatívnych a kvalitatívnych pákových efektoch vrátane prisľúbených a skutočne poskytovaných finančných a nefinančných príspevkov, viditeľnosti a pozície v medzinárodnom kontexte, vplyvu na riziká investícií zo súkromného sektora súvisiace s výskumom a inováciami;
- c) podrobné informácie o procese hodnotenia a výsledkoch všetkých výziev na predkladanie návrhov v rámci európskych partnerstiev, ktoré sa majú sprístupniť včas a v dostupnej forme v spoločnej elektronickej databáze.

4. Hodnotenie, postupné ukončenie a obnovenie:

- a) hodnotenie vplyvov dosiahnutých na úrovni Únie a vnútroštátnej úrovni, pokiaľ ide o vymedzené cieľové hodnoty a kľúčové ukazovatele výkonnosti, ktoré sa využije v hodnotení programu uvedenom v článku 52 vrátane posúdenia najúčinnnejšieho spôsobu politickej intervencie pri budúcich akciách; a pozícia prípadného obnoveného európskeho partnerstva v celkovom prostredí európskych partnerstiev, ako aj jeho politické priority;
- b) v prípade neobnovenia, vhodné opatrenia, ktorými sa zabezpečí postupné ukončenie financovania z programu podľa podmienok a harmonogramu dohodnutých *ex-ante* s právne zaviazanými partnermi bez toho, aby bolo dotknuté prípadné pokračovanie nadnárodného financovania z vnútroštátnych programov alebo iných programov Únie a bez toho, aby boli dotknuté súkromné investície a prebiehajúce projekty.

—

PRÍLOHA IV

SYNERGIE S INÝMI PROGRAMAMI ÚNIE

Synergie s inými programami Únie sú založené na komplementárnosti návrhu programu a cieľov, ako aj na zlučiteľnosti pravidiel financovania a procesov na úrovni implementácie.

Financovanie z programu sa použije len na financovanie činností v oblasti výskumu a inovácií. Strategickým plánovaním sa zabezpečí zosúladenie priorít pre rôzne programy Únie a zabezpečia sa koherentné možnosti financovania v rôznych fázach cyklu výskumu a inovácií. Misie a európske partnerstvá budú okrem iného ťažiť zo synergií s inými programami a politikami Únie.

Využívanie výsledkov výskumu a inovačných riešení vytvorených v programe sa uľahčí podporou iných programov Únie, najmä prostredníctvom stratégií šírenia a využívania, prenosu vedomostí, zdrojov doplnkového a kumulatívneho financovania a súvisiacich politických opatrení. Financovanie činností v oblasti výskumu a inovácií využije harmonizované pravidlá, ktorých účelom je zabezpečiť pridanú hodnotu Únie, zabrániť prekryvaniu s rôznymi programami Únie a dosiahnuť maximálnu účinnosť a administratívne zjednodušenie.

Bližšie podrobnosti, ako sa synergie uplatnia medzi programom a rôznymi programami Únie, sú uvedené v nasledujúcich bodoch:

1. Synergiami s Európskym poľnohospodárskym záručným fondom (EPZF) a Európskym poľnohospodárskym fondom pre rozvoj vidieka (EPFRV) v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) sa zabezpečí, aby:
 - a) sa napríklad v rámci európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť určili výskumné a inovačné potreby poľnohospodárskeho odvetvia a vidieckych oblastí v Únii a zohľadnili sa v rámci strategického plánovania programu, ako aj v pracovných programoch;
 - b) SPP optimálne využívala výsledky výskumu a inovácií a podporovala využívanie, implementáciu a zavádzanie inovačných riešení vrátane tých, ktoré sú výsledkom projektov financovaných z rámcových programov pre výskum a inovácie, európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť a príslušných znalostných a inovačných spoločenstiev EIT;
 - c) EPFRV podporoval využívanie a šírenie vedomostí a riešení, ktoré plynú z výsledkov programu a ktoré vedú k dosiahnutiu dynamickejšieho poľnohospodárskeho odvetvia a k vytvoreniu nových príležitostí na rozvoj vidieckych oblastí.
2. Synergiami s Európskym námorným, rybolovným a akvakultúrnym fondom (ENRAF) sa zabezpečí, aby:
 - a) program a ENRAF boli úzko vzájomne prepojené, keďže sa výskumné a inovačné potreby Únie v oblasti morskej a integrovanej námornej politiky premietajú prostredníctvom strategického plánovania programu;
 - b) ENRAF podporoval zavádzanie nových technológií a inovačných výrobkov, procesov a služieb, najmä tých, ktoré sú výsledkom tohto programu v oblasti morskej a integrovanej námornej politiky; ENRAF podporoval aj zber údajov z terénu, ich spracúvanie a monitorovanie a šíril výsledky relevantných akcií podporovaných týmto programom, čím sa zase prispieje k vykonávaniu spoločnej rybárskej politiky, integrovanej námornej politiky EÚ, medzinárodnej správy oceánov a medzinárodných záväzkov.
3. Synergiami s Európskym fondom regionálneho rozvoja (EFRR) sa zabezpečí, aby:
 - a) sa mechanizmami alternatívneho a kumulatívneho financovania z EFRR a programu s cieľom posilňovať Európsky výskumný priestor a prispievať k dosahovaniu cieľov udržateľného rozvoja podporovali činnosti, ktorými sa zabezpečuje prepojenie najmä medzi stratégiami pre inteligentnú špecializáciu a excelentnosťou v oblasti výskumu a inovácií vrátane spoločných medziregionálnych/nadnárodných programov a celoeurópskych výskumných infraštruktúr;
 - b) sa EFRR zameriaval okrem iného na rozvoj a posilňovanie regionálnych a miestnych výskumných a inovačných ekosystémov, sietí a priemyselnej transformácie vrátane podpory budovania výskumných a inovačných kapacít, ako aj využívania výsledkov a zavádzania nových technológií a inovačných riešení, ktoré sú šetrné voči klíme, z rámcových programov pre výskum a inovácie prostredníctvom EFRR.

4. Synergiami s Európskym sociálnym fondom plus (ESF+) sa zabezpečí, aby:
 - a) ESF+ mohol prostredníctvom národných alebo regionálnych programov vo všeobecnosti zavádzať inovačné učebné plány podporované programom a prispievať k ich rozšíreniu s cieľom zabezpečiť, aby ľudia získali zručnosti a kompetencie potrebné z dôvodu vyvíjajúcich sa požiadaviek na pracovnom trhu;
 - b) sa mechanizmy alternatívneho a kombinovaného financovania z ESF+ mohli s cieľom posilňovať Európsky výskumný priestor použiť na podporu činností programu, ktorými sa presadzuje rozvoj ľudského kapitálu v oblasti výskumu a inovácií;
 - c) sa prostredníctvom ESF+ zavádzali inovačné technológie a nové obchodné modely a riešenia, najmä tie, ktoré sú výsledkom programu, s cieľom prispieť k dosiahnutiu inovačných, účinných a udržateľných systémov zdravotnej starostlivosti a európskym občanom uľahčiť prístup k lepšej a bezpečnejšej zdravotnej starostlivosti.
5. Synergiami s programom EU4Health sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby Únie v oblasti zdravia;
 - b) program EU4Health prispel k zabezpečeniu najlepšieho využitia výsledkov výskumu, najmä tých, ktoré vyplývajú z programu.
6. Synergiami s Nástrojom na prepájanie Európy (NPE) sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby v oblastiach dopravy, energetiky a v odvetví digitálnych technológií v Únii;
 - b) NPE podporil rozsiahle zavádzanie a nasadenie inovačných nových technológií a riešení v oblasti dopravy, energetiky a digitálnych fyzických infraštruktúr, najmä tých, ktoré sú výsledkom rámcových programov pre výskum a inovácie;
 - c) sa uľahčila výmena informácií a údajov medzi programom a projektmi NPE, napríklad tým, že sa zdôraznia technológie z programu, ktoré sa vyznačujú vysokým stupňom pripravenosti na uvedenie na trh a ktoré by sa mohli ďalej zavádzať prostredníctvom NPE.
7. Synergiami s programom Digitálna Európa sa zabezpečí, aby:
 - a) sa typy akcií, ktoré sa majú podporovať, ich očakávané výsledky a ich intervenčná logika navzájom odlišovali a dopĺňali, keďže viacero tematických oblastí, ktoré sa riešia v rámci tohto programu a programu Digitálna Európa, navzájom súvisí;
 - b) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby súvisiace s aspektmi digitálnych technológií programu; patria medzi ne napríklad výskum a inovácie v oblasti vysokovýkonnej výpočtovej techniky, umelej inteligencie, kybernetickej bezpečnosti, technológie distribuovaných záznamov, kvantových technológií, ktoré kombinujú digitálne technológie s inými podpornými technológiami a netechnologickými inováciami; podpora rozšírenia spoločností zavádzajúcich prelomové inovácie (z ktorých mnohé kombinujú digitálne a fyzické technológie); a podpora infraštruktúr digitálneho výskumu;
 - c) sa program Digitálna Európa sústredil na budovanie rozsiahlej digitálnej kapacity a infraštruktúry, napríklad v oblasti vysokovýkonnej výpočtovej techniky, umelej inteligencie, kybernetickej bezpečnosti, technológie distribuovaných záznamov, kvantových technológií a pokročilých digitálnych zručností so zameraním na široké využívanie a zavádzanie kritických existujúcich alebo testovaných inovačných digitálnych riešení v celej Únii v medziach niektorého z rámcov Únie v oblastiach verejného záujmu (ako napríklad zdravotníctvo, verejná správa, spravodlivosť a vzdelávanie) alebo v prípade zlyhania trhu (ako napríklad digitalizácia podnikov, najmä MSP); aby sa program Digitálna Európa implementoval hlavne prostredníctvom koordinovaných a strategických investícií s členskými štátmi, najmä prostredníctvom spoločného verejného obstarávania, do digitálnych kapacít, ktoré sa majú spoločne využívať v celej Únii, a do akcií v celej Únii, ktorými sa podporuje interoperabilita a normalizácia ako súčasť rozvoja Jednotného digitálneho trhu;
 - d) sa kapacity a infraštruktúry programu Digitálna Európa sprístupnili výskumnej a inovačnej komunite, a to aj na činnosti podporované v rámci programu vrátane testovania, pokusov a demonštračných činností vo všetkých odvetviach a odboroch;
 - e) sa nové digitálne technológie, ktoré sa vyvinuli prostredníctvom programu, postupne využívali a zavádzali prostredníctvom programu Digitálna Európa;
 - f) sa iniciatívy programu na vypracovanie učebných plánov na zlepšovanie zručností a kompetencií vrátane tých, ktoré sa realizujú v príslušných znalostných a inovačných spoločenstvách EIT, doplnili budovaním kapacít pokročilých digitálnych zručností podporovaných z programu Digitálna Európa;
 - g) pre oba programy existovali silné koordinačné mechanizmy strategického programovania, prevádzkových postupov a riadiacich štruktúr.

8. Synergiami s Programom pre jednotný trh sa zabezpečí, aby:
- sa Programom pre jednotný trh riešili zlyhania trhu, ktoré ovplyvňujú MSP, a podporovalo podnikanie a zakladanie a rast spoločností, a existovala komplementárnosť medzi Programom pre jednotný trh a akciami EIT i EIC zameranými na inovačné spoločnosti, ako aj v oblasti podporných služieb pre MSP, a to najmä v prípadoch, keď trh neposkytuje životaschopné financovanie;
 - sieť Enterprise Europe Network mohla popri iných existujúcich štruktúrach, ktorými sa podporujú MSP (napríklad národné kontaktné body, inovačné agentúry, centrá digitálnych inovácií, kompetenčné centrá, inkubátory), slúžiť na poskytovanie podporných služieb v rámci programu vrátane EIC.
9. Synergiami s LIFE – Programom pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) sa zabezpečí, aby:
- sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby na riešenie problémov v oblasti životného prostredia, klímy a energetiky v Únii;
 - LIFE naďalej pôsobil ako katalyzátor pri vykonávaní politiky a právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia, klímy a príslušnej politiky a právnych predpisov v oblasti energetiky, a to aj prostredníctvom prijatia a uplatňovania výsledkov výskumu a inovácií z programu a pomoci pri ich zavádzaní na vnútroštátnej, medziregionálnej a regionálnej úrovni, kde môže pomôcť pri riešení problémov v oblasti životného prostredia, klímy alebo otázok prechodu na čistú energiu. Predovšetkým sa programom LIFE naďalej stimulujú synergie s programom tak, že sa počas hodnotenia budú udeľovať bonusové body návrhom, v ktorých sa plánuje využívanie výsledkov programu;
 - sa štandardnými projektmi akcií v rámci programu LIFE podporoval vývoj, testovanie alebo názorné predvádzanie technológií alebo metódik financovaných z iných zdrojov vrátane tohto programu, ktoré sú vhodné na vykonávanie politiky Únie v oblasti životného prostredia a klímy a ktoré môžu byť následne zavedené v širokom rozsahu. EIT, ako aj EIC môžu poskytnúť podporu pri šírení a komercializácii nových prelomových nápadov, ktoré môžu byť výsledkom implementácie projektov programu LIFE.
10. Synergiami s programom Erasmus+ sa zabezpečí, aby:
- sa kombinované zdroje z programu, okrem iného z EIT, a programu Erasmus+ používali na podporu činností určených na posilnenie, modernizáciu a transformáciu európskych inštitúcií vysokoškolského vzdelávania. Programom sa v náležitom prípade dopĺňa podpora z programu Erasmus+ pre iniciatívu „Európske univerzity“ v jej výskumnom rozmere, ako súčasť rozvoja nových spoločných a integrovaných dlhodobých a udržateľných stratégií vzdelávania, výskumu a inovácií založených na interdisciplinárnych a medziodvetvových prístupoch s cieľom zaviesť do praxe vedomostný trojuholník. Činnosti EIT by mohli dopĺňať stratégie, ktoré sa majú implementovať v rámci iniciatívy „Európske univerzity“;
 - sa programom a programom Erasmus+ podnecovala integrácia vzdelávania a výskumu tým, že napomôžu inštitúciám vysokoškolského vzdelávania formulovať a zavádzať spoločné stratégie a siete vzdelávania, výskumu a inovácií prostredníctvom informovania vzdelávacích systémov, vyučujúcich a školiteľov o najnovších výskumných objavoch a postupoch a poskytnutia všetkým študentom a vysokoškolským pracovníkom, a najmä výskumným pracovníkom, možnosti aktívnej výskumnej skúsenosti, a aby sa podporili ďalšie činnosti, ktorými sa integruje vysokoškolské vzdelávanie a výskum a inovácie.
11. Synergiami s Vesmírnym programom Únie sa zabezpečí, aby:
- sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby Vesmírneho programu Únie a dodávateľského a odberateľského sektora v rámci Únie; sa akcie v oblasti vesmírneho výskumu implementované prostredníctvom programu implementovali vzhľadom na obstarávanie a oprávnenosť právnych subjektov v náležitom prípade v súlade s Vesmírnym programom Únie;
 - sa vesmírne údaje a služby, ktoré sa prostredníctvom Vesmírneho programu Únie sprístupnili ako verejný statok, používali v oblasti výskumu a inovácií na vývoj prelomových riešení, a to aj v programe, najmä pokiaľ ide o udržateľné potraviny a prírodné zdroje, monitorovanie klímy, atmosféru, pevninu, pobrežné a morské prostredie, inteligentné mestá, prepojenú a automatizovanú mobilitu, bezpečnosť a zvládanie katastrof;
 - služby prístupu k údajom a informáciám programu Copernicus prispievali k európskemu cloudu pre otvorenú vedu (EOSC), a tým uľahčovali prístup k údajom programu Copernicus pre výskumných pracovníkov, vedcov a inovátorov; výskumné infraštruktúry, najmä siete na pozorovanie *in situ*, tvorili podstatné prvky infraštruktúry na pozorovanie *in situ*, ktorou sa podporujú služby programu Copernicus, pričom budú mať prospech z informácií vytváraných službami programu Copernicus.

12. Synergiami s Nástrojom susedstva a rozvojevej a medzinárodnej spolupráce (NDICI) a nástrojom predvstupovej pomoci (IPA III) sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja určili výskumné a inovačné potreby v oblasti NDICI a IPA III;
 - b) sa v rámci výskumných a inovačných činností programu, na ktorých sa zúčastňujú tretie krajiny, a cielených akcií medzinárodnej spolupráce vynakladalo na základe spoločného vymedzenia potrieb a oblastí intervencie úsilie o dosiahnutie súladu a koherentnosti s paralelnými líniami akcií v rámci NDICI a IPA III, ktoré sa zameriavajú na využívanie riešení na trhu a budovanie kapacít.
13. Synergiami s Fondom pre vnútornú bezpečnosť a nástrojom pre riadenie hraníc ako súčasti Fondu pre integrované riadenie hraníc sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby v oblasti bezpečnosti a oblasti integrovaného riadenia hraníc;
 - b) sa z Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Fondu pre integrované riadenie hraníc podporovalo zavádzanie nových inovačných technológií a riešení, najmä tých, ktoré sú výsledkami rámcových programov pre výskum a inovácie v oblasti výskumu týkajúceho sa bezpečnosti.
14. Synergiami s programom InvestEU sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom programu poskytovalo kombinované financovanie z programu Horizont Európa a kombinované financovanie EIC pre inovátorov, ktorí sa vyznačujú vysokým stupňom rizika a pre ktorých trh neposkytuje dostatočné životaschopné financovanie; programom sa zároveň podporuje účinné poskytovanie a riadenie súkromnej časti kombinovaného financovania prostredníctvom fondov a sprostredkovateľov podporovaných z programu InvestEU a ďalších zdrojov;
 - b) sa finančné nástroje pre výskum a inovácie a MSP zoskupili v rámci programu InvestEU, a to najmä prostredníctvom špecializovaného tematického nástroja pre výskum a inovácie a prostredníctvom produktov zavedených v rámci špecializovaného nástroja pre MSP, čím sa prispeje k dosiahnutiu cieľov oboch programov a medzi oboma programami sa vytvoria silné komplementárne väzby;
 - c) sa v relevantnom prípade prostredníctvom programu poskytovala primeraná podpora s cieľom pomôcť presmerovať projekty, ktoré sú financovateľné bankami, ale nie sú vhodné na financovanie z EIC, do programu InvestEU.
15. Synergiami s inovačným fondom systému obchodovania s emisiami (inovačný fond) sa zabezpečí, aby:
 - a) sa inovačný fond osobitne zamerlal na inovácie v oblasti nízkouhlíkových technológií a procesov vrátane environmentálne bezpečného zachytávania a využívania uhlíka, ktorým sa podstatne prispieva k zmierneniu zmeny klímy, ako aj výrobkov, ktorými sa nahrádzajú výrobky s vysokou uhlíkovou náročnosťou, aby pomáhal stimulovať vytváranie a prevádzku projektov, ktorých cieľom je environmentálne bezpečné zachytávanie a geologické ukladanie oxidu uhličitého, ako aj rozvoj inovačných technológií na získavanie energie z obnoviteľných zdrojov a jej uskladňovanie, a aby podporoval a stimuloval „zelenšie“ výrobky;
 - b) sa z programu, najmä prostredníctvom činností v rámci jeho piliera II a piliera III, financoval rozvoj a názorné predvádzanie technológií vrátane prelomových riešení, ktorými sa môžu dosiahnuť ciele Únie v oblasti klimateckej neutrality a energetickej a priemyselnej transformácie;
 - c) inovačný fond mohol pod podmienkou splnenia kritérií na výber a vyhodnotenie návrhov podporovať demonštračnú fázu oprávnených projektov, ktoré môžu získať podporu z programu, pričom sa medzi oboma programami vytvoria silné komplementárne väzby.
16. Synergiami s Mechanizmom spravodlivej transformácie sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili výskumné a inovačné potreby na podporu spravodlivej transformácie smerom ku klimateckej neutralite;
 - b) sa propagovalo využívanie a zavádzanie inovačných riešení šetrných ku klíme, najmä riešení vyplývajúcich z programu.
17. Synergiami s výskumným a vzdelávacím programom Euratomu sa zabezpečí, aby:
 - a) sa v programe a vo výskumnom a vzdelávacom programe Euratomu vypracovali komplexné akcie na podporu vzdelávania a odbornej prípravy (vrátane MSCA) s cieľom zachovať a rozvíjať príslušné zručnosti v Európe;

- b) sa v programe a vo výskumnom a vzdelávacom programe Euratomu vypracovali spoločné výskumné akcie so zameraním na prierezové aspekty bezpečného a zabezpečeného využívania aplikácií ionizujúceho žiarenia nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie v odvetviach, ako sú napríklad medicína, priemysel, poľnohospodárstvo, vesmír, zmena klímy, bezpečnosť a pripravenosť na núdzové situácie, ako aj na príspevok jadrovej vedy.
18. Potenciálne synergie s Európskym obranným fondom sú prínosom pre civilný a obranný výskum s cieľom zabráňovať zbytočnej duplicitě a sú v súlade s článkom 5 a článkom 7 ods. 1.
19. Synergie s programom Kreativna Európa sa podporia tým, že sa prostredníctvom strategického plánovania programu určujú výskumné a inovačné potreby v oblasti kultúrnych a kreatívnych politík.
20. Synergiami s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí, aby:
- a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili výskumné a inovačné potreby na podporu zvýšenia odolnosti hospodárstiev a spoločnosti členských štátov a ich lepšej pripravenosti na budúcnosť;
- b) sa podporilo využívanie a zavádzanie inovačných riešení, najmä riešení vyplývajúcich z programu.
-

PRÍLOHA V

KLÚČOVÉ UKAZOVATELE SPÔSOBU DOSAHOVANIA VPLYVU

Monitorovanie pokroku pri plnení cieľov programu stanovených v článku 3 musí byť štruktúrované podľa spôsobov dosahovania vplyvu a súvisiacich kľúčových ukazovateľov spôsobu dosahovania vplyvu. Spôsoby dosahovania vplyvu sú závislé od času a odrážajú tri doplnkové kategórie vplyvu, v ktorých sa prejavuje nelineárna povaha investícií do výskumu a inovácií: vedecký, sociálny a technologický alebo hospodársky. V prípade všetkých uvedených kategórií vplyvu sa na sledovanie pokroku používajú zástupné ukazovatele rozlišujúce medzi krátkodobým, strednodobým a dlhodobým vplyvom, a to aj nad rámec trvania programu, s možnosťami rozčlenení vrátane rozčlenenia podľa členských štátov a pridružených krajín. Uvedené ukazovatele sa zostavujú pomocou kvantitatívnych a kvalitatívnych metodík. K uvedeným ukazovateľom prispievajú jednotlivé časti programu v rôznej miere a prostredníctvom rôznych mechanizmov. Na monitorovanie jednotlivých častí programu možno v relevantnom prípade použiť dodatočné ukazovatele.

Mikroudaje pre kľúčové ukazovatele spôsobu dosahovania vplyvu sa zbierajú za všetky časti programu a za všetky mechanizmy jeho plnenia centrálnou riadeným a harmonizovaným spôsobom a na vhodnej úrovni podrobnosti pri zachovaní minimálneho zaťaženia prijímateľov v súvislosti s ich zasielaním.

Popri kľúčových ukazovateľoch spôsobu dosahovania vplyvu a okrem nich sa ako súčasť údajov o vykonávaní a riadení uvedených v článku 50 v takmer reálnom čase zhromažďujú a nahlasujú údaje o optimalizovanom dosahovaní cieľov programu v záujme posilnenia Európskeho výskumného priestoru, podporenia účasti na programe na základe excelentnosti zo všetkých členských štátov, ako aj uľahčenia prepojení týkajúcich sa spolupráce v oblasti európskeho výskumu a inovácií. To zahŕňa monitorovanie prepojení, ktoré sa týkajú spolupráce, analýzy sietí, údajov o návrhoch, žiadostiach, účasti, projektoch, žiadateľoch a účastníkoch (vrátane údajov o druhu organizácie, ako sú napríklad organizácie občianskej spoločnosti, MSP a súkromný sektor), krajiny (napríklad špecifická klasifikácia podľa skupín krajín, ako sú členské štáty, pridružené krajiny a tretie krajiny), rodovej príslušnosti, úlohy v projekte, vedeckej disciplíny alebo odvetvia vrátane spoločenských a humanitných vied), a monitorovanie miery začleňovania problematiky klímy a súvisiacich výdavkov.

Ukazovatele spôsobu dosahovania vedeckého vplyvu

Vedecký vplyv programu by sa mal prejavovať tak, že vytvorí kvalitné nové poznatky, posilní ľudský kapitál v oblasti výskumu a inovácií a podporí šírenie poznatkov a otvorenú vedu. Pokrok pri dosahovaní tohto vplyvu sa monitoruje prostredníctvom zástupných ukazovateľov stanovených podľa týchto troch kľúčových spôsobov dosahovania vplyvu.

Tabuľka 1

Dosahovanie vedeckého vplyvu	Krátkodobé hľadisko	Strednodobé hľadisko	Dlhodobé hľadisko
Vytváranie kvalitných nových poznatkov	Publikácie – počet recenzovaných vedeckých publikácií, ktoré sú výsledkom programu	Citácie – vážený index citácií recenzovaných vedeckých publikácií v danom odbore, ktoré sú výsledkom programu	Veda svetovej úrovne – počet a podiel recenzovaných publikácií, ktoré sú výsledkom projektov financovaných programom, ktoré predstavujú kľúčový príspevok k jednotlivým vedeckým odborom
Posilňovanie ľudského kapitálu v oblasti výskumu a inovácií	Zručnosti – počet výskumných pracovníkov zapojených do činností zameraných na zvyšovanie úrovne zručností (odborná príprava, mentorstvo/ inštruktorstvo, mobilita a prístup k výskumným a inovačným infraštruktúram) v projektoch financovaných programom	Kariérny rast – počet a podiel výskumných pracovníkov zapojených do programu, ktorým sa počas programu zvýšila kvalifikácia a dosiahli väčší individuálny vplyv vo svojom výskumnom a inovačnom odbore	Pracovné podmienky – počet a podiel výskumných pracovníkov zapojených do programu, ktorým sa počas programu zvýšila kvalifikácia a zlepšili pracovné podmienky vrátane platiev výskumných pracovníkov

Dosahovanie vedeckého vplyvu	Krátkodobé hľadisko	Strednodobé hľadisko	Dlhodobé hľadisko
Podpora šírenia poznatkov a otvorenej vedy	Spoločne využívané vedomosti – podiel výskumných výstupov (otvorené údaje/publikácie/software atď.), ktoré sú výsledkom programu, zdieľaných prostredníctvom otvorených vedomostných infraštruktúr	Šírenie vedomostí – podiel aktívne využívaných/citovaných výskumných výstupov s otvoreným prístupom, ktoré sú výsledkom programu	Nové prípady spolupráce – podiel prijímateľov programu, ktorí vytvorili nové interdisciplinárne/medziodvetvové spôsoby spolupráce s používateľmi svojich verejne prístupných výskumných výstupov, ktoré sú výsledkom programu

Ukazovatele spôsobu dosahovania spoločenského vplyvu

Spoločenský vplyv programu by sa mal prejavovať v riešení politických priorít Únie a globálnych výziev vrátane cieľov udržateľného rozvoja v súlade so zásadami Agendy 2030 a cieľmi Parížskej dohody prostredníctvom výskumu a inovácií, v prínosoch a vplyve, ktoré bude mať plnenie výskumných a inovačných misií a využívanie európskych partnerstiev, a v posilnení uplatňovania inovácií v spoločnosti, čo v konečnom dôsledku prispeje k blahobytu ľudí. Pokrok pri dosahovaní tohto vplyvu sa monitoruje prostredníctvom zástupných ukazovateľov stanovených podľa týchto troch kľúčových spôsobov dosahovania vplyvu.

Tabuľka 2

Dosahovanie spoločenského vplyvu	Krátkodobé hľadisko	Strednodobé hľadisko	Dlhodobé hľadisko
Riešenie politických priorít Únie a globálnych výziev prostredníctvom výskumu a inovácií	Výsledky – počet a podiel výsledkov zameraných na riešenie identifikovaných politických priorít Únie a globálnych výziev (vrátane cieľov udržateľného rozvoja) (viacrozmerné: pre každú identifikovanú prioritu) Vrátane: počtu a podielu výsledkov súvisiacich s klímou a zameraných na plnenie záväzku Únie podľa Parížskej dohody	Riešenia – počet a podiel inovačných a výskumných výstupov, ktorými sa riešia identifikované politické priority Únie a globálne výzvy (vrátane cieľov udržateľného rozvoja) (viacrozmerné: pre každú identifikovanú prioritu) Vrátane: počtu a podielu inovácií a výskumných výstupov súvisiacich s klímou a zameraných na plnenie záväzku Únie podľa Parížskej dohody	Prínosy – celkové odhadované účinky využívania výsledkov financovaných programom na riešenie identifikovaných politických priorít Únie a globálnych výziev (vrátane cieľov udržateľného rozvoja) vrátane prínosu k cyklu tvorby politik a právnych predpisov (ako sú normy a štandardy) (viacrozmerné: pre každú identifikovanú prioritu) Vrátane: celkových odhadovaných účinkov využívania výsledkov financovaných programom s významom pre klímu na plnenie záväzku Únie podľa Parížskej dohody vrátane prínosu k cyklu tvorby politik a právnych predpisov (ako sú normy a štandardy)
Dosahovanie prínosov a vplyvu prostredníctvom výskumných a inovačných misií	Výsledky výskumných a inovačných misií – výsledky konkrétnych výskumných a inovačných misií (viacrozmerné: pre každú identifikovanú misiu)	Výstupy výskumných a inovačných misií – výstupy konkrétnych výskumných a inovačných misií (viacrozmerné: pre každú identifikovanú misiu)	Dosiahnuté ciele výskumných a inovačných misií – dosiahnuté ciele konkrétnych výskumných a inovačných misií (viacrozmerné: pre každú identifikovanú misiu)

Dosahovanie spoločenského vplyvu	Krátkodobé hľadisko	Strednodobé hľadisko	Dlhodobé hľadisko
Posilňovanie uplatňovania výskumu a inovácií v spoločnosti	Spoluvytváranie – počet a podiel projektov financovaných programom, v ktorých občania Únie a koncoví používatelia prispievajú k spoluvytváraniu výskumného a inovačného obsahu	Zapojenie – počet a podiel zúčastnených právnych subjektov, ktoré majú zavedené mechanizmy zapojenia občanov a koncových používateľov po ukončení projektov financovaných programom	Uplatňovanie výskumu a inovácií v spoločnosti – uplatňovanie a dosah spoluvytvorených vedeckých výsledkov a inovačných riešení, ktoré boli vytvorené v rámci programu

Ukazovatele spôsobu dosahovania technologického a hospodárskeho vplyvu

Technologický a hospodársky vplyv programu by sa mal prejaviť najmä v rámci Únie v účinku na zakladanie a rast podnikov, predovšetkým MSP vrátane startupov, vo vytváraní priamych a nepriamych pracovných miest najmä v rámci Únie a vo zvyšovaní investícií do výskumu a inovácií. Pokrok pri dosahovaní tohto vplyvu sa monitoruje prostredníctvom zástupných ukazovateľov stanovených podľa týchto troch kľúčových spôsobov dosahovania vplyvu.

Tabuľka 3

Dosahovanie technologického/ hospodárskeho vplyvu	Krátkodobé hľadisko	Strednodobé hľadisko	Dlhodobé hľadisko
Vytváranie rastu založeného na inováciách	Inovačné výsledky – počet inovačných výrobkov, procesov alebo metód, ktoré sú výsledkom programu (podľa typu inovácie) a prihlášok práv duševného vlastníctva	Inovácie – počet inovácií, ktoré sú výsledkom projektov financovaných programom (podľa typu inovácie) vrátane inovácií z udelených práv duševného vlastníctva	Hospodársky rast – zakladanie, rast a trhové podiely podnikov, ktoré vytvorili inovácie v rámci programu
Vytváranie väčšieho počtu a lepších pracovných miest	Podporované zamestnávanie – počet vytvorených pracovných miest na plný úväzok a pracovných miest, ktoré zúčastnené právne subjekty udržiavajú pre projekt financovaný programom (podľa druhu práce)	Trvalé zamestnávanie – zvýšenie počtu pracovných miest na plný úväzok v zúčastnených právnych subjektoch v nadväznosti na projekt financovaný programom (podľa druhu práce)	Celkové zamestnávanie – počet priamych a nepriamych pracovných miest vytvorených alebo udržaných v dôsledku šírenia výsledkov z programu (podľa druhu práce)
Zvýšenie investícií do výskumu a inovácií	Spoločné investície – objem verejných a súkromných investícií mobilizovaných prostredníctvom počiatkovej investície z programu	Rozšírenie – výška verejných a súkromných investícií mobilizovaných na využívanie alebo rozšírenie výsledkov z programu (vrátane zahraničných priamych investícií)	Príspevok k dosiahnutiu cieľa 3 % – pokrok Únie dosiahnutý pri plnení cieľa 3 % HDP v dôsledku programu

PRÍLOHA VI

**OBLASTI MOŽNÝCH MISÍ A MOŽNÝCH INŠTITUCIONALIZOVANÝCH EURÓPSKÝCH PARTNERSTIEV,
KTORÉ SA MAJÚ ZRIADIŤ NA ZÁKLADE ČLÁNKU 185 ALEBO 187 ZFEÚ**

V súlade s článkami 8 a 12 tohto nariadenia sa v tejto prílohe stanovujú oblasti možných misí a možných európskych partnerstiev, ktoré sa majú zriadiť podľa článku 185 alebo 187 ZFEÚ.

I. Oblasti možných misí:

- Oblasť misí 1: adaptácia na zmenu klímy vrátane spoločenskej transformácie.
- Oblasť misí 2: rakovina.
- Oblasť misí 3: zdravé oceány, moria, pobrežné a vnútrozemské vody.
- Oblasť misí 4: klimaticky neutrálne a inteligentné mestá.
- Oblasť misí 5: zdravie pôdy a potraviny.

Každá misia postupuje podľa zásad stanovených v článku 8 ods. 4 tohto nariadenia.

II. Oblasti možných inštitucionalizovaných európskych partnerstiev na základe článku 185 alebo 187 ZFEÚ:

- Oblasť partnerstva 1: rýchlejší rozvoj a bezpečnejšie využívanie inovácií v oblasti zdravotníctva pre európskych pacientov a celosvetové zdravie.
- Oblasť partnerstva 2: pokrok v oblasti kľúčových digitálnych a podporných technológií a ich využitia vrátane napríklad nových technológií, akými sú umelá inteligencia, fotonika a kvantové technológie.
- Oblasť partnerstva 3: vedúce postavenie Európy v metrologii vrátane integrovaného metrologického systému.
- Oblasť partnerstva 4: zrýchlenie posilnenia konkurencieschopnosti, bezpečnosti a environmentálnych vlastností letovej prevádzky, letectva a železníc v Únii.
- Oblasť partnerstva 5: udržateľné, inkluzívne a obehové riešenia na biologickom základe.
- Oblasť partnerstva 6: vodíkové technológie a technológie uskladňovania energie z udržateľných zdrojov s menšou environmentálnou stopou a energeticky menej náročnou výrobou.
- Oblasť partnerstva 7: ekologické, prepojené, kooperatívne, autonómne a automatizované riešenia budúceho dopytu v oblasti mobility, pokiaľ ide o ľudí a tovar.
- Oblasť partnerstva 8: inovačné a na výskum a vývoj zamerané MSP.

Postup posudzovania potreby inštitucionalizovaného európskeho partnerstva v jednej z uvedených oblastí partnerstva môže vyústiť do legislatívneho návrhu v súlade s právom iniciatívy Komisie. Príslušná oblasť partnerstva tiež môže byť predmetom európskeho partnerstva podľa článku 10 ods. 1 písm. a) alebo b) tohto nariadenia alebo sa môže vykonávať prostredníctvom iných výziev na predkladanie návrhov v rámci programu.

Keďže možné oblasti inštitucionalizovaných európskych partnerstiev zahŕňajú široké tematické oblasti, môžu sa vykonávať prostredníctvom viac než jedného európskeho partnerstva na základe posúdenia potrieb.

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/696**z 28. apríla 2021,****ktorým sa zriaďuje Vesmírny program Únie a Agentúra Európskej únie pre vesmírny program a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 912/2010, (EÚ) č. 1285/2013 a (EÚ) č. 377/2014 a rozhodnutie č. 541/2014/EÚ**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 189 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽¹⁾,

keďže:

- (1) Vesmírne technológie, dáta a služby sa stali nevyhnutnou súčasťou každodenného života Európanov a zohrávajú zásadnú úlohu pri ochrane mnohých strategických záujmov. Vesmírny priemysel Únie je už teraz jedným z najkonkurencieschopnejších na svete. Nástupom nových hráčov a vývojom nových technológií sa však zásadne menia tradičné priemyselné modely. Preto, aby Únia zostala jedným z popredných hráčov na medzinárodnej scéne a mala v oblasti vesmíru značnú slobodu konania, je nevyhnutné, aby podnecovala vedecký a technický pokrok a podporovala konkurencieschopnosť a inovačnú schopnosť odvetví vesmírneho sektora Únie, najmä malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“), startupov a inovačných podnikov.
- (2) Možnosti, ktoré vesmír ponúka z hľadiska bezpečnosti Únie a jej členských štátov, je potrebné využiť, ako sa uvádza najmä v Globálnej stratégii pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie z júna 2016, a zároveň zachovať civilný charakter Vesmírneho programu Únie (ďalej len „VPÚ“) a rešpektovať možné ustanovenia o neutralite alebo nepripájaní sa stanovené v ústavnom práve členských štátov. Vývoj vesmírneho sektora je historicky spätý s bezpečnosťou. Zariadenia, komponenty a nástroje, ktoré sa používajú vo vesmírnom sektore, ako aj vesmírne dáta a služby, sú v mnohých prípadoch položkami s dvojakým použitím. Bezpečnostná a obranná politika Únie sa však vymedzuje v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky v súlade s hlavou V Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“).
- (3) Únia od konca 90. rokov minulého storočia vyvíja vlastné vesmírne iniciatívy a programy, konkrétne Európsku geostaciárnu navigačnú prekryvnú službu (ďalej len „EGNOS“) a následne Galileo a Copernicus, ktoré reagujú na potreby občanov Únie a na požiadavky vyplývajúce z verejných politík. Treba zaistiť kontinuitu týchto iniciatív a programov a zlepšiť služby, ktoré ponúkajú, aby vyhovovali novým potrebám používateľov, naďalej zostali v popredí, pokiaľ ide o vývoj nových technológií a transformácie v digitálnej oblasti a oblasti informačných a komunikačných technológií, a boli schopné plniť politické priority týkajúce sa napríklad zmeny klímy vrátane monitorovania zmien v polárnej oblasti, dopravy, bezpečnosti a obrany.
- (4) Je potrebné využívať synergie medzi dopravným, vesmírnym a digitálnym sektorom s cieľom podporiť širšie využívanie nových technológií, napríklad eCall, digitálny tachograf, dohľad nad dopravou a jej riadenie, autonómne šoférovanie a bezpilotné vozidlá a lietadlá a odpovedať na potrebu bezpečného a plynulého prepojenia, spoľahlivej lokalizácie, intermodality a interoperability. Takéto využívanie synergií by zvýšilo konkurencieschopnosť dopravných služieb a priemyslu.

⁽¹⁾ Pozícia Európskeho parlamentu zo 17. apríla 2019 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a pozícia Rady v prvom čítaní z 19. apríla 2021 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku). Pozícia Európskeho parlamentu z 28. apríla 2021 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku).

- (5) Na účely plného využitia prínosov VPÚ vo všetkých členských štátoch a zo strany všetkých ich občanov je zároveň nevyhnutné presadzovať využívanie a uplatnenie poskytovaných dát, informácií a služieb, ako aj podporovať rozvoj odberateľských aplikácií založených na týchto dátach, informáciách a službách. V záujme toho by členské štáty, Komisia a zodpovedné subjekty mohli predovšetkým pravidelne uskutočňovať informačné kampane o prínosoch VPÚ.
- (6) Ak má Únia dosiahnuť ciele, ktorými sú sloboda konania, nezávislosť a bezpečnosť, je nevyhnutné, aby mala k dispozícii autonómny prístup do vesmíru a bola schopná ho bezpečne využívať. Preto je nevyhnutné, aby Únia podporovala autonómny, spoľahlivý a nákladovo efektívny prístup do vesmíru, najmä pokiaľ ide o kritickú infraštruktúru a technológie, verejnú bezpečnosť a bezpečnosť Únie a jej členských štátov. Komisia by preto mala mať v súlade s článkom 189 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) možnosť združovať služby vynášania na obežnú dráhu na európskej úrovni, a to tak pre vlastné potreby, ako aj pre potreby iných subjektov vrátane členských štátov na ich žiadosť. Ak chce Únia zostať na rýchlo sa vyvíjajúcom trhu naďalej konkurencieschopná, je zároveň veľmi dôležité, aby mala aj naďalej prístup k modernej, účinnej a flexibilnej infraštruktúre vynášania na obežnú dráhu a využívala vhodné nosné systémy. Preto bez toho, aby boli dotknuté opatrenia prijaté členskými štátmi alebo Európskou vesmírnou agentúrou (ďalej len „ESA“), malo by byť možné v rámci VPÚ podporovať úpravy vesmírnej pozemnej infraštruktúry vrátane nového vývoja, ktoré sú potrebné na vykonávanie VPÚ, a úpravy vesmírnych nosných systémov vrátane technologického vývoja, ktoré sú potrebné na vynášanie družíc na obežnú dráhu vrátane alternatívnych technológií a inovačných systémov na účely vykonávania zložiek VPÚ. Tieto činnosti by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 ^(*) (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“) a s cieľom dosiahnuť lepšiu nákladovú efektívnosť VPÚ. Vzhľadom na to, že neexistuje osobitný rozpočet, akciami na podporu prístupu do vesmíru by nemalo byť dotknuté vykonávanie zložiek VPÚ.
- (7) V záujme posilnenia konkurencieschopnosti vesmírneho priemyslu Únie a zvýšenia kapacity v oblasti navrhovania, budovania a prevádzkovania jej vlastných systémov by Únia mala podporovať vytváranie, rast a rozvoj celého vesmírneho priemyslu. Zavádzanie modelu, ktorý podnecuje podnikanie a inováciu, by sa malo na európskej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni podporovať prostredníctvom iniciatív, ako sú vesmírne dátové centrá, ktoré spájajú vesmírny, digitálny a ďalšie sektory, ako aj používateľov. Tieto vesmírne dátové centrá by mali byť zamerané na podporu podnikania a zručností a mali by sa usilovať o synergie s centrami digitálnych inovácií. Únia by mala podporovať vytváranie a expanziu vesmírnych spoločností so sídlom v Únii, aby im pomohla uspieť, a to aj tým, že ich bude podporovať pri prístupe k rizikovému financovaniu, keďže vesmírne startupy nemajú v rámci Únie dostatočný prístup k súkromnému kapitálu, a že bude zvyšovať dopyt známy ako prístup prevej zákazky.
- (8) Vesmírny hodnotový reťazec je vo všeobecnosti rozdelený medzi dodávateľské (upstream) činnosti a odberateľské (downstream) činnosti. Dodávateľské činnosti zahŕňajú činnosti vedúce k funkčnému vesmírному systému vrátane vývoja, výroby a vynášania na obežnú dráhu, ako aj prevádzku takéhoto systému. Odberateľské činnosti zahŕňajú poskytovanie vesmírnych služieb a produktov používateľom. Digitálne platformy sú dôležitým prvkom, ktorý podporuje rozvoj vesmírneho sektora. Umožňujú prístup k dátam a produktom, ako aj k súborom nástrojov, ukladaniu a výpočtovým zariadeniam.
- (9) Únia vykonáva svoje právomoci v oblasti vesmíru v súlade s článkom 4 ods. 3 ZFEÚ. Komisia by mala zabezpečiť súlad činností vykonávaných v rámci VPÚ.
- (10) Keďže vo viacerých členských štátoch majú aktívne odvetvia súvisiace s vesmírom svoju tradíciu, je potrebné uznať potrebu rozvoja a zdokonaľovania vesmírnych odvetví v členských štátoch so vznikajúcimi spôsobilosťami, ako aj potrebu reagovať na výzvy, ktorým čelia tradičné vesmírne odvetvia a ktoré prináša koncept tzv. „New Space“. Mali by sa podporovať akcie zamerané na rozvoj kapacity vesmírneho priemyslu v celej Únii a na uľahčenie spolupráce v rámci vesmírneho priemyslu vo všetkých členských štátoch.

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

- (11) Akcie v rámci VPÚ by mali vychádzať a ťažiť z vnútroštátnych a európskych kapacít, ktoré existujú v čase vykonávania danej akcie.
- (12) Vzhľadom na dosah VPÚ a jeho potenciál pomáhať pri riešení globálnych výziev majú vesmírne činnosti výrazný medzinárodný rozmer. V úzkej koordinácii s členskými štátmi a s ich súhlasom sa môžu príslušné orgány VPÚ zúčastňovať na záležitostiach týkajúcich sa VPÚ, na medzinárodnej spolupráci a spolupracovať na pôde príslušných sektorových orgánov Organizácie Spojených národov (ďalej len „OSN“). Pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa VPÚ, Komisia môže v mene Únie a v oblasti svojej pôsobnosti koordinovať činnosti na medzinárodnej scéne, najmä obhajovať záujmy Únie a jej členských štátov na medzinárodných fórach, a to aj v oblasti frekvencií, pokiaľ ide o VPÚ, bez toho, aby boli dotknuté právomoci členských štátov v tejto oblasti. Je osobitne dôležité, aby Únia zastúpená Komisiou spolupracovala v rámci orgánov medzinárodného programu Cospas-Sarsat.
- (13) Medzinárodná spolupráca je mimoriadne dôležitá z hľadiska podpory úlohy Únie ako globálneho aktéra v rámci vesmírneho sektora a podpory technológií a priemyslu Únie, posilnenia spravodlivej hospodárskej súťaže na medzinárodnej úrovni, majúť na zreteli potrebu zabezpečiť reciprocitu práv a povinností zainteresovaných strán a podnecovať spoluprácu v oblasti odbornej prípravy. Medzinárodná spolupráca je zásadným prvkom Stratégie pre Európu v oblasti kozmického priestoru stanovenej Komisiou v svojom oznámení z 26. októbra 2016. Komisia by mala využívať VPÚ na to, aby prostredníctvom iniciatív prispievala k medzinárodnému úsiliu a ťažila z neho, propagovala európske technológie a priemysel na medzinárodnej úrovni, napríklad prostredníctvom bilaterálnych dialógov, priemyselných seminárov a podpory internacionalizácie MSP, uľahčovala prístup na medzinárodné trhy a posilňovala spravodlivú hospodársku súťaž, pričom využije aj iniciatívy v oblasti hospodárskej diplomacie. Európske iniciatívy v oblasti vesmírnej diplomacie by mali byť plne súdržné a mali by sa dopĺňať s existujúcimi politikami, prioritami a nástrojmi Únie, pričom Únia by v snahe zachovať si líderskú pozíciu na medzinárodnej scéne mala spolu s členskými štátmi zohrávať kľúčovú úlohu.
- (14) Bez toho, aby boli dotknuté právomoci členských štátov, by Komisia spolu s vysokým predstaviteľom Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoký predstaviteľ“) a v úzkej koordinácii s členskými štátmi mala pri vykonávaní VPÚ presadzovať zodpovedné správanie vo vesmíre vrátane obmedzovania narastajúceho množstva vesmírneho odpadu. Komisia by tiež mala preskúmať možnosť Únie prijať práva a povinnosti stanovené v príslušných dohodách a dohovoroch OSN a v prípade potreby predložiť vhodné návrhy.
- (15) VPÚ má podobné ciele ako iné programy Únie, najmä program Horizont Európa zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695⁽³⁾, Program InvestEU zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523⁽⁴⁾, Európsky obranný fond zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/697⁽⁵⁾ a fondy podľa nariadenia (EÚ), ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a víza (ďalej len „nariadenie o všeobecných ustanoveniach“). Preto by sa malo stanoviť kumulatívne financovanie z týchto programov za predpokladu, že sa skutočne nevzťahujú na rovnaké nákladové položky, a to najmä prostredníctvom opatrení na doplnkové financovanie z programov Únie, pri ktorých to spôsoby riadenia umožňujú, a to buď následne, striedavo, alebo prostredníctvom kombinácie fondov, ako aj opatrení na spoločné financovanie akcií, ktoré podľa možnosti umožňujú inovatívne partnerstvá a operácie kombinovaného financovania. Komisia by preto mala počas vykonávania VPÚ podporovať synergie s ďalšími súvisiacimi programami a finančnými nástrojmi Únie, ktoré by podľa možnosti umožnili využívanie prístupu k rizikovému financovaniu, inovatívnym partnerstvám a kumulatívne alebo kombinované financovaniu. Komisia by mala zároveň zabezpečiť synergie a súdržnosť medzi riešeniami vypracovanými v rámci týchto programov, najmä programu Horizont Európa, a riešeniami vypracovanými v rámci VPÚ.

(3) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inováciu, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú sa nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (pozri stranu 1 tohto úradného vestníka).

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017 (Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30).

(5) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/697 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky obranný fond a zrušuje nariadenie (EÚ) 2018/1092 (pozri stranu 149 tohto úradného vestníka).

- (16) V súlade s článkom 191 ods. 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách nie je za žiadnych okolností možné financovať z rozpočtu Únie tie isté náklady dvakrát.
- (17) Politické ciele VPÚ by tiež patrili medzi oblasti oprávnené na financovanie a investície prostredníctvom finančných nástrojov a rozpočtovej záruky Programu InvestEU, najmä v rámci jeho segmentov politiky v oblasti udržateľnej infraštruktúry a výskumu, inovácie a digitalizácie. Finančná podpora by sa mala primerane použiť na riešenie zlyhání trhu alebo suboptimálnych investičných podmienok, pričom akcie by sa nemali zameriavať na tie isté oblasti ako súkromné financovanie, vytláčať takéto financovanie ani narúšať hospodársku súťaž na vnútornom trhu. Akcie by mali mať jednoznačnú európsku pridanú hodnotu.
- (18) Koherentnosť a synergie medzi programom Horizont Európa a VPÚ by mali podnietiť existenciu konkurencieschopného a inovatívneho európskeho vesmírneho sektora, zvýšiť nezávislosť Európy, pokiaľ ide o prístup do vesmíru a jeho využívanie v chránenom a bezpečnom prostredí a posilniť postavenie Európy ako celosvetového aktéra. Prelomové riešenia v rámci programu Horizont Európa by sa podporili dátami a službami, ktoré výskumnej a inovačnej komunite poskytnú VPÚ.
- (19) Na maximalizáciu sociálno-ekonomického prínosu VPÚ je nevyhnutné udržiavať najmodernejšie systémy, modernizovať ich tak, aby spĺňali vyvíjajúce sa potreby používateľov a zabezpečiť, aby sa v odberateľskom sektore vesmírnych aplikácií zohľadňoval nový vývoj. Únia by mala podporovať činnosti súvisiace s vývojom v oblasti výskumu a technológií alebo skoré fázy vývoja v súvislosti s infraštruktúrami zriadenými v rámci VPÚ, ako aj činnosti v oblasti výskumu a vývoja súvisiace s aplikáciami a službami založenými na systémoch vytvorených v rámci VPÚ, a tak stimulovať dodávateľské a odberateľské hospodárske činnosti. Vhodným nástrojom na úrovni Únie na financovanie týchto výskumných a inovačných činností je program Horizont Európa. Veľmi špecifická časť činností v oblasti vývoja by sa však mala financovať z rozpočtu vyčleneného v rámci tohto nariadenia na Galileo a EGNOS, najmä ak sa tieto činnosti týkajú základných prvkov, akými sú čipové súbory a prijímače kompatibilné so systémom Galileo, ktoré by uľahčili vývoj aplikácií v rozličných odvetviach hospodárstva. Takéto financovanie by však nemalo ohroziť rozmiestňovanie alebo využívanie infraštruktúr vznikajúcich v rámci daných programov.
- (20) V záujme zabezpečenia konkurencieschopnosti európskeho vesmírneho priemyslu v budúcnosti by sa mal v rámci VPÚ podporovať rozvoj pokročilých zručností v oblastiach týkajúcich sa vesmíru, ako aj vzdelávanie a odborná príprava, a presadzovať pritom rovnaké príležitosti vrátane rodovej rovnosti s cieľom využiť plný potenciál občanov Únie v tejto oblasti.
- (21) V súvislosti s infraštruktúrou určenou pre potreby VPÚ by mohol byť potrebný ďalší výskum a inovácia, ktoré by sa mohli podporovať z programu Horizont Európa, pričom snahou bude dosiahnuť súlad s činnosťami, ktoré v tejto oblasti uskutočňuje ESA. Synergiami s programom Horizont Európa by sa malo zabezpečiť, aby sa potreby vesmírneho sektora v oblasti výskumu a inovácií identifikovali a stanovovali v rámci procesu strategického plánovania výskumu a inovácie. Vesmírne dáta a služby voľne sprístupnené v rámci VPÚ by sa využívali na vývoj prelomových riešení prostredníctvom výskumu a inovácie, a to aj v rámci programu Horizont Európa, v záujme podpory priorít politik Únie. V procese strategického plánovania v rámci programu Horizont Európa by sa identifikovali činnosti v oblasti výskumu a inovácie, pri ktorých by sa mali využívať infraštruktúry vlastnené Úniou, ako sú Galileo, EGNOS a Copernicus. Výskumné infraštruktúry, hlavne siete pre pozorovania *in situ*, by tvorili základné prvky infraštruktúry na pozorovanie *in situ*, ktorá podporuje služby systému Copernicus.
- (22) Je dôležité, aby Únia bola vlastníkom všetkého hnutel'ného a nehnuteľného majetku vytvoreného alebo vyvinutého na základe verejného obstarávania, ktoré financuje v rámci VPÚ. Aby sa zaistilo, že sa budú v plnej miere dodržiavať všetky základné práva spojené s vlastníctvom, mali by sa uzavrieť potrebné dohody so všetkými existujúcimi vlastníckmi. Takýmto vlastníctvom Únie by nemala byť dotknutá možnosť, aby Únia v súlade s týmto nariadením a tam, kde sa to na základe individuálneho posúdenia považuje za vhodné, sprístupnila takýto majetok tretím stranám alebo sa ho zbavila.
- (23) V záujme podpory čo najširšieho možného využívania služieb ponúkaných VPÚ by bolo užitočné zdôrazniť, že dáta, informácie a služby sa poskytujú bez záruky, a to bez toho, aby tým boli dotknuté povinnosti vyplývajúce z právne záväzných ustanovení.

- (24) Komisia by mala mať možnosť pri plnení niektorých svojich úloh neregulačnej povahy v prípade potreby využiť v nevyhnutnom rozsahu technickú pomoc určitých externých strán. Rovnakú technickú pomoc by mali mať možnosť pri plnení úloh, ktoré im boli zverené podľa tohto nariadenia, využívať aj iné subjekty zapojené do verejnej správy VPÚ.
- (25) Týmto nariadením sa na celé obdobie trvania VPÚ stanovuje finančné krytie, ktoré má pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu predstavovať hlavnú referenčnú sumu v zmysle bodu 18 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov ⁽⁶⁾.
- (26) Vzhľadom na význam boja proti zmene klímy v súlade so záväzkami Únie vykonávať Parížsku dohodu prijatú na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy ⁽⁷⁾ a záväzkom plniť ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja akcie podľa tohto nariadenia by mali prispieť k zohľadňovaniu opatrení v oblasti klímy a k dosahovaniu všeobecného cieľa, aby sa klimatické ciele podporovali aspoň 30 % rozpočtových výdavkov Únie. Príslušné akcie by sa mali určiť počas prípravy a vykonávania VPÚ a opätovne posúdiť v rámci príslušných postupov hodnotenia a preskúmania. Európsky parlament, Rada a Komisia budú spolupracovať na účinnej, transparentnej a komplexnej metodike, ktorú stanoví Komisia, aby sa posúdili výdavky v rámci všetkých programov viacročného finančného rámca na ciele v oblasti biodiverzity s ohľadom na existujúce prekrývanie cieľov v oblasti klímy a biodiverzity.
- (27) Príjmy vytvorené zložkami VPÚ by mali pripadnúť Únii, aby sa čiastočne vykompenzovali investície, ktoré už uskutočnila, a mali by sa použiť na podporu dosahovania cieľov VPÚ. Z rovnakého dôvodu by malo byť možné stanoviť v zmluvách uzatvorených so subjektmi zo súkromného sektora mechanizmus rozdeľovania príjmov.
- (28) Na VPÚ sa vzťahuje nariadenie o rozpočtových pravidlách. Nariadenie o rozpočtových pravidlách stanovuje pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho riadenia, finančných nástrojov, rozpočtových záruk, finančnej pomoci a refundácie výdavkov externých expertov.
- (29) Keďže VPÚ v zásade financuje Únia, mali by byť verejné zákazky uzatvárané v rámci VPÚ na činnosti financované z VPÚ v súlade s pravidlami Únie. V tejto súvislosti by mala byť Únia zároveň zodpovedná za vymedzenie cieľov, ktoré sa majú sledovať v súvislosti s verejným obstarávaním. V nariadení o rozpočtových pravidlách sa stanovuje, že na základe výsledkov *ex ante* posúdenia má Komisia možnosť využívať systémy a postupy osôb alebo subjektov implementujúcich finančné prostriedky Únie. Konkrétne potrebné úpravy týchto systémov a postupov, ako aj opatrenia na predĺženie existujúcich zákaziek by sa mali vymedziť v zodpovedajúcej rámcovej dohode o finančnom partnerstve (ďalej len „FFPA“) alebo dohode o príspevku.
- (30) VPÚ sa opiera o zložité technológie, ktoré sa neustále menia. Z toho vyplýva neistota a riziko, pokiaľ ide o verejné zákazky uzatvárané v rámci VPÚ, ak takéto zákazky zahŕňajú dlhodobé záväzky vo vzťahu k zariadeniam alebo službám. Preto sú okrem pravidiel stanovených v nariadení o rozpočtových pravidlách potrebné aj osobitné opatrenia týkajúce sa verejných zákaziek. Malo by byť teda možné zadať zákazku vo forme zmluvy rozdelenej na podmienené časti, za určitých podmienok pripojiť k zmluve v rámci jej plnenia dodatok alebo stanoviť minimálny podiel subdodávateľského plnenia, najmä s cieľom umožniť účasť MSP a startupov. A napokon, vzhľadom na neistotu súvisiacu s technológiami, ktorá je príznačná pre zložky VPÚ, nemožno vždy zmluvné ceny dopredu presne stanoviť, a preto by malo byť možné uzatvoriť zmluvy bez stanovenia presnej a konečnej ceny a začleniť doložky o ochrane finančných záujmov Únie.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 28.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ L 282, 19.10.2016, s. 4.

- (31) Na podporu verejného dopytu a inovácie vo verejnom sektore by sa malo v rámci VPÚ presadzovať využívanie jeho dát, informácií a služieb na podporu tvorby prispôbených riešení zo strany priemyslu a MSP na regionálnej a miestnej úrovni prostredníctvom inovačných partnerstiev súvisiacich s vesmírom, ako sa uvádza v bode 7 prílohy 1 k nariadeniu o rozpočtových pravidlách, čím by sa umožnilo pokrytie všetkých fáz od vývoja až po zavádzanie a verejné obstarávanie prispôbených interoperabilných vesmírnych riešení pre verejné služby.
- (32) V záujme splnenia cieľov VPÚ je dôležité, aby bolo možné v prípade potreby využiť kapacity, ktoré ponúkajú verejné a súkromné subjekty z Únie pôsobiace v oblasti vesmíru, a zároveň spolupracovať na medzinárodnej úrovni s tretími krajinami alebo medzinárodnými organizáciami. Z tohto dôvodu by sa mala stanoviť možnosť využitia všetkých relevantných nástrojov a metód riadenia stanovených v ZFEÚ a v nariadení o rozpočtových pravidlách a postupov spoločného verejného obstarávania.
- (33) Najmä v prípade grantov zo skúseností vyplýva, že uplatnenie u používateľov a na trhu a celkový dosah fungujú lepšie, keď sa postupuje decentralizovaným spôsobom, než keď Komisia uplatňuje prístup zhora nadol. Poukazy, ktoré sú formou finančnej podpory od prijímateľa grantov tretím stranám, patria dosiaľ medzi najúspešnejšie opatrenia vo vzťahu k novým účastníkom a MSP. Ich využívanie však brzdí strop finančnej podpory stanovený v nariadení o rozpočtových pravidlách. Uvedený strop by sa mal preto v prípade VPÚ zvýšiť, aby bolo možné udržať tempo s rastúcim potenciálom trhových aplikácií vo vesmírnom sektore.
- (34) Formy financovania a spôsoby vykonávania podľa tohto nariadenia by sa mali vyberať na základe toho, či dokážu plniť špecifické ciele akcií a priniesť výsledky, pričom by sa malo prihliadať najmä na náklady na kontroly, administratívnu záťaž a očakávané riziko nedodržania. Pritom by sa malo zväziť aj využívanie jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a jednotkových nákladov, ako aj financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, ako sa uvádza v článku 125 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
- (35) Podľa rozhodnutia Rady 2013/755/EÚ⁽⁸⁾ osoby a subjekty usadené v zámorských krajinách alebo územiach sú oprávnené získať financovanie v súlade s pravidlami a cieľmi VPÚ a prípadnými dojednaniami uplatniteľnými na členský štát, s ktorým sú zámorská krajina alebo územie spojené.
- (36) Na toto nariadenie sa vzťahujú horizontálne rozpočtové pravidlá prijaté Európskym parlamentom a Radou na základe článku 322 ZFEÚ. Uvedené pravidlá sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách a určujú najmä postup zostavovania a plnenia rozpočtu prostredníctvom grantov, verejného obstarávania, cien a nepriameho plnenia a zabezpečujú kontroly zodpovednosti finančných aktérov. Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ zahŕňajú aj všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.
- (37) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁽⁹⁾ a nariadeniami Rady (Euratom, ES) č. 2988/95⁽¹⁰⁾, (Euratom, ES) 2185/96⁽¹¹⁾ a (EÚ) 2017/1939⁽¹²⁾ sa finančné záujmy Únie majú chrániť prostredníctvom primeraných opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa: prevencie, odhaľovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov; vymáhania stratených, neoprávnených vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov; a uloženia administratívnych sankcií v náležitých prípadoch. Konkrétne má Európsky úrad pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) právomoc vykonávať v súlade s nariadeniami (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013 administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, ku korupcii alebo

⁽⁸⁾ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“) (Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1).

⁽⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽¹¹⁾ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽¹²⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

k akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. Európska prokuratúra je v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 splnomocnená vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371⁽¹³⁾. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť potrebné práva a prístup Komisii, OLAF-u, Dvoru audítorov a, pokiaľ ide o tie členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, Európskej prokuratúre, a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

- (38) Členovia Európskeho združenia voľného obchodu (ďalej len „EZVO“), ktorí sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „EHP“), prístupujúce krajiny, kandidátske krajiny a potenciálni kandidáti, ako aj krajiny európskej susedskej politiky, sa v súlade so svojimi príslušnými dohodami môžu zúčastňovať na VPÚ s výnimkou zložiek Galileo, EGNOS, GOVSATCOM a podzložky SST. Na VPÚ s výnimkou zložiek Galileo, EGNOS, GOVSATCOM a podzložky SST sa môžu na základe dohody, ktorá sa uzavrie v súlade s článkom 218 ZFEÚ, zúčastňovať aj iné tretie krajiny. Zložky Galileo a EGNOS by mali byť otvorené pre účasť členov EZVO, ktorí sú členmi EHP, v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore⁽¹⁴⁾. V prípade zložiek Galileo a EGNOS sa na VPÚ môžu zúčastniť aj iné tretie krajiny na základe dohody, ktorá sa uzavrie v súlade s článkom 218 ZFEÚ. Zložka GOVSATCOM by mala byť otvorená pre akúkoľvek tretiu krajinu len na základe dohody, ktorá sa uzavrie v súlade s článkom 218 ZFEÚ.
- (39) V tomto nariadení by sa malo zaviesť osobitné ustanovenie, ktorým sa bude od tretích krajín vyžadovať, aby udelili potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov, aby mohli riadne vykonávať svoje príslušné právomoci.
- (40) Od medzinárodných organizácií, ktoré nemajú hlavné sídlo v Únii, a ktoré si želajú pristúpiť k službám SST, ktoré nie sú verejne dostupné, by sa malo vyžadovať uzavretie dohody v súlade s článkom 218 ZFEÚ. Medzinárodné organizácie, ktoré majú hlavné sídlo v Únii a sú verejnými vlastníčkami a prevádzkovateľmi vesmírnych plavidiel, by sa mali považovať za kmeňových používateľov služieb SST.
- (41) Za verejne dostupné informácie pre služby SST by sa mali považovať akékoľvek informácie, ktoré používatelia môžu odôvodnene považovať za zákonne prístupné. Služby SST zamerané na zabránenie kolíziám, návrat do atmosféry a rozpad sú založené na externých verejne prístupných informáciách SST, ktoré sú k dispozícii na základe žiadosti o prístup. Služby SST zamerané na zabránenie kolíziám, návrat do atmosféry a rozpad by sa preto mali považovať za verejne dostupné služby a nemali by si vyžadovať uzavretie dohody v súlade s článkom 218 ZFEÚ. Prístup k nim by mal byť k dispozícii na základe žiadosti potenciálneho používateľa.
- (42) Riadna verejná správa VPÚ si vyžaduje jasné rozdelenie povinností a úloh medzi jednotlivé zúčastnené subjekty, aby sa predišlo zbytočnému prekryvaniu a obmedzilo prekračovanie nákladov a meškanie. Všetci aktéri správy VPÚ by mali v rámci svojej pôsobnosti a v súlade so svojimi povinnosťami podporovať dosahovanie cieľov VPÚ.
- (43) Členské štáty pôsobia v oblasti vesmíru už dlho. Majú systémy, infraštruktúru, vnútroštátne agentúry a orgány spojené s vesmírnou oblasťou. Môžu preto výrazne prispieť k VPÚ, najmä k jeho vykonávaniu. Môžu spolupracovať s Úniou pri presadzovaní služieb a aplikácií VPÚ. Komisia by mohla mať možnosť mobilizovať prostriedky, ktorými disponujú členské štáty, využívať ich pomoc a po vzájomnej dohode na podmienkach by im mohla zveriť neregulačné úlohy pri vykonávaní VPÚ. Dotknuté členské štáty by okrem toho mali prijať všetky opatrenia

⁽¹³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ L 1, 3.1.1994, p. 3.

potrebné na zaistenie ochrany pozemných staníc zriadených na svojich územiach. Členské štáty a Komisia by sa navyše mali v súlade s rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 243/2012/EÚ⁽¹⁵⁾, prostredníctvom vzájomnej spolupráce, ako aj spolupráce s príslušnými medzinárodnými subjektmi a regulačnými orgánmi snažiť zabezpečiť, aby boli k dispozícii frekvencie potrebné pre VPÚ a aby boli tieto frekvencie chránené na primeranej úrovni tak, aby bolo možné v plnej miere vyvíjať a zavádzať aplikácie založené na ponúkaných službách.

- (44) Keďže Komisia presadzuje všeobecný záujem Únie, zodpovedá za vykonávanie VPÚ, nesie celkovú zodpovednosť a propaguje jeho využívanie. V záujme optimálneho využitia zdrojov a kompetencií rôznych zainteresovaných strán by Komisia mala mať možnosť zveriť určité úlohy za odôvodnených okolností iným subjektom. Keďže Komisia nesie celkovú zodpovednosť za VPÚ, mala by určiť hlavné technické a prevádzkové požiadavky na vykonávanie vývoja systémov a služieb. Mala by tak urobiť po konzultácii s expertmi členských štátov, používateľmi a inými relevantnými zainteresovanými stranami. Napokon, vzhľadom na to, že v súlade s článkom 4 ods. 3 ZFEÚ výkon právomoci Únie v oblasti vesmíru nebráni členským štátom vykonávať ich právomoci, by Komisia mala zabezpečiť súlad činností vykonávaných v kontexte VPÚ.
- (45) Poslaním Agentúry Európskej únie pre vesmírny program (ďalej aj „agentúra“), ktorá nahrádza Agentúru pre európsky GNSS zriadenú nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 912/2010⁽¹⁶⁾ a je jej nástupkyňou, je prispievať k VPÚ, najmä pokiaľ ide o bezpečnostnú akreditáciu, ako aj vývoj trhových a odberateľských aplikácií. Agentúre by sa preto mali prideliť určité úlohy spojené s týmito oblasťami. Najmä v súvislosti s bezpečnosťou by agentúra vzhľadom na svoje skúsenosti v tejto oblasti mala byť zodpovedná za úlohy v oblasti bezpečnostnej akreditácie pri všetkých akciách Únie vo vesmírnom sektore. Na základe pozitívnych výsledkov pri presadzovaní uplatnenia systémov Galileo a EGNOS u používateľov a na trhu by sa agentúre mali zveriť aj činnosti zamerané na uplatnenie iných zložiek VPÚ u používateľov, než sú Galileo a EGNOS, ako aj činnosti v oblasti vývoja odberateľských aplikácií v rámci všetkých zložiek VPÚ. To by umožnilo využiť úspory z rozsahu a poskytnúť priležitost' na vývoj aplikácií na základe viacerých zložiek VPÚ (integrované aplikácie). Uvedené činnosti by však nemali mať vplyv na činnosti zamerané na uplatnenie služieb a na uplatnenie u používateľov, ktorými Komisia poverila subjekty systému Copernicus. Poverenie agentúry vývojom odberateľských aplikácií nebráni tomu, aby odberateľské aplikácie vyvíjali aj iné poverené subjekty. Okrem toho by agentúra mala plniť úlohy, ktoré jej Komisia zverí prostredníctvom jednej alebo viacerých dohôd o príspevku podľa FFPA, ktoré sa vzťahujú na iné určité úlohy spojené s VPÚ. Pri poverovaní agentúry úlohami by sa jej mali poskytnúť primerané ľudské, administratívne a finančné zdroje.
- (46) Za určitých riadne odôvodnených okolností by agentúra mala mať možnosť poveriť určitými úlohami členské štáty alebo skupinu členských štátov. Toto poverenie by sa malo obmedziť na činnosti, na ktorých vykonávanie nemá agentúra kapacitu, a nemalo by mať vplyv na správu VPÚ a pridelenie úloh podľa tohto nariadenia.
- (47) Galileo a EGNOS sú zložité systémy, ktoré si vyžadujú intenzívnu koordináciu. Vzhľadom na to, že sú zložkami Únie, túto koordináciu by mala vykonávať inštitúcia alebo orgán. Na základe odborných znalostí nadobudnutých počas uplynulých rokov je agentúra najvhodnejším orgánom na koordináciu všetkých operačných úloh súvisiacich s využívaním týchto systémov, s výnimkou medzinárodnej spolupráce. Agentúra by preto mala byť poverená riadením využívania systémov EGNOS a Galileo. To však neznamená, že by agentúra mala všetky úlohy súvisiace

⁽¹⁵⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 243/2012/EÚ zo 14. marca 2012, ktorým sa zriaďuje viacročný program politiky rádiového frekvenčného spektra (Ú. v. EÚ L 81, 21.3.2012, s. 7).

⁽¹⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 912/2010 z 22. septembra 2010 o zriadení Agentúry pre európsky GNSS, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1321/2004 o štruktúrach riadenia európskych programov satelitnej rádiovej navigácie a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 683/2008 (Ú. v. EÚ L 276, 20.10.2010, s. 11).

s využívaním systémov vykonávať sama. Mohla by využívať odborné znalosti iných subjektov, najmä ESA. Tieto znalosti by mali zahŕňať činnosti týkajúce sa navrhovania a vývoja častí pozemného segmentu a družíc, ktoré by sa mali zveriť ESA. Pri pridelení úloh iným subjektom sa vychádza z kompetencií týchto subjektov a malo by sa zabrániť duplicitne práce.

- (48) ESA je medzinárodná organizácia s rozsiahlymi odbornými znalosťami v oblasti vesmíru, ktorá v roku 2004 uzavrela rámcovú dohodu s Európskym spoločenstvom ⁽¹⁷⁾ (ďalej len „rámcová dohoda z roku 2004“). Je preto pri vykonávaní VPÚ dôležitým partnerom, s ktorým by sa mali nadviazať náležité vzťahy. V tejto súvislosti a v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách by Komisia mala uzavrieť s ESA a s agentúrou FFPA, ktorou sa upravujú všetky finančné vzťahy medzi Komisiou, agentúrou a ESA, zabezpečiť sa ich konzistentnosť a je v súlade s rámcovou dohodou z roku 2004, najmä s jej článkami 2 a 5. Keďže však ESA nie je orgánom Únie a nepodlieha právnym predpisom Únie, v tejto dohode sa musí stanoviť, že ESA prijme primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany záujmov Únie a jej členských štátov a pokiaľ ide o plnenie rozpočtu, že úlohy, ktoré sa jej zveria, budú v súlade s rozhodnutiami prijatými Komisiou. Dohoda by mala zároveň obsahovať všetky doložky potrebné na ochranu finančných záujmov Únie.
- (49) Fungovanie Satelitného strediska Európskej únie (ďalej len „SATCEN“) ako európskej autonómnej spôsobilosti poskytujúcej prístup k informáciám a službám, ktoré sú výsledkom využívania príslušných vesmírnych prostriedkov a nevyhnutných doplnkových dát, sa už uznalo v rámci vykonávania rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 541/2014/EÚ ⁽¹⁸⁾.
- (50) S cieľom štruktúrne začleniť zastúpenie používateľov do správy služby GOVSATCOM a zoskupovať potreby a požiadavky používateľov naprieč hranicami jednotlivých štátov a hranicou medzi civilnou a vojenskou sférou môžu príslušné subjekty Únie, ktoré majú úzke vzťahy s používateľmi, ako je Európska obranná agentúra, Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (ďalej len „Frontex“), Európska námorná bezpečnostná agentúra, Európska agentúra pre kontrolu rybníctva, Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva, útvar pre plánovanie a vedenie vojenských operácií/útvar pre plánovanie a vedenie civilných operácií a Koordinačné centrum pre reakcie na núdzové situácie, zohrávať koordinačnú úlohu vo vzťahu ku konkrétnym skupinám používateľov. Na súhrnnej úrovni by agentúra mala koordinovať používateľské aspekty pre komunity civilných používateľov a môže monitorovať prevádzkové využívanie, dopyt, dodržiavanie požiadaviek a meniace sa potreby a požiadavky.
- (51) Vzhľadom na význam činností súvisiacich s vesmírom pre hospodárstvo Únie a život jej občanov a na dvojakú povahu systémov a aplikácií založených na týchto systémoch by jednou z hlavných priorít VPÚ malo byť dosiahnutie a zachovanie vysokej úrovne bezpečnosti, najmä s cieľom chrániť záujmy Únie a jej členských štátov, a to aj pokiaľ ide o utajované a iné citlivé neutajované skutočnosti.
- (52) Bez toho, aby boli dotknuté právomoci členských štátov v oblasti národnej bezpečnosti, by Komisia a vysoký predstaviteľ mali v rámci svojich oblastí pôsobnosti zaistiť bezpečnosť VPÚ v súlade s týmto nariadením a v relevantných prípadoch s rozhodnutím Rady (SZBP) 2021/698 ⁽¹⁹⁾.
- (53) Keďže Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ďalej len „ESVČ“) disponuje špecifickými odbornými znalosťami a udržiava pravidelný kontakt s orgánmi tretích krajín a medzinárodnými organizáciami, môže pomáhať Komisii pri plnení niektorých jej úloh týkajúcich sa bezpečnosti VPÚ v oblasti vonkajších vzťahov v súlade s rozhodnutím Rady 2010/427/EÚ ⁽²⁰⁾.

⁽¹⁷⁾ Ú. v EÚ L 261, 6.8.2004, s. 64.

⁽¹⁸⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 541/2014/EÚ zo 16. apríla 2014, ktorým sa zriaďuje rámec na podporu dohľadu nad kozmickým priestorom a sledovania tohto priestoru (Ú. v. EÚ L 158, 27.5.2014, s. 227).

⁽¹⁹⁾ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2021/698 z 30. apríla 2021 o bezpečnosti systémov a služieb, ktoré sa zavádzajú, prevádzkujú a používajú v rámci Vesmírneho programu Únie a ktoré môžu ovplyvniť bezpečnosť Únie, a o zrušení rozhodnutia 2014/496/SZBP (pozri stranu 178 tohto úradného vestníka).

⁽²⁰⁾ Rozhodnutie Rady z 26. júla 2010 o organizácii a fungovaní Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (2010/427/EÚ) (Ú. v. EÚ L 201, 3.8.2010, s. 30).

- (54) Bez toho, aby bola dotknutá výlučná zodpovednosť členských štátov v oblasti národnej bezpečnosti, ako sa stanovuje v článku 4 ods. 2 Zmluvy o EÚ, a právo členských štátov chrániť základné záujmy svojej bezpečnosti v súlade s článkom 346 ZFEÚ, malo by sa v záujme hladkého vykonávania VPÚ zriadiť osobitné riadenie v oblasti bezpečnosti. Toto riadenie by sa malo opierať o tri hlavné zásady. Po prvé, je nevyhnutné, aby sa v čo najväčšej možnej miere zohľadnili rozsiahle a jedinečné skúsenosti členských štátov v otázkach bezpečnosti. Po druhé, s cieľom predchádzať konfliktom záujmu a akýmkoľvek nedostatkom pri uplatňovaní bezpečnostných predpisov by mali byť prevádzkové funkcie oddelené od funkcií v oblasti bezpečnostnej akreditácie. Po tretie, subjekt zodpovedný za riadenie všetkých alebo niektorých zložiek VPÚ má zároveň najlepšie predpoklady na riadenie bezpečnosti úloh, ktoré mu boli zverené. Bezpečnosť VPÚ by vychádzala zo skúseností získaných počas uplynulých rokov pri vykonávaní systémov Galileo, EGNOS a Copernicus. Primerané riadenie bezpečnosti si takisto vyžaduje, aby sa úlohy vhodne rozdelili medzi jednotlivých aktérov. Keďže za VPÚ zodpovedá Komisia, bez toho, aby boli dotknuté právomoci členských štátov v oblasti národnej bezpečnosti, mala by stanoviť všeobecné bezpečnostné požiadavky vzťahujúce sa na jednotlivé zložky VPÚ.
- (55) Kybernetická bezpečnosť európskych vesmírnych infraštruktúr, pozemných i vesmírnych, je kľúčom k zabezpečeniu kontinuity prevádzky systémov a služieb. Pri stanovovaní bezpečnostných požiadaviek by sa preto mala náležite zohľadňovať potreba chrániť systémy a ich služby pred kybernetickými útokmi, a to aj pomocou nových technológií.
- (56) Komisia by mala v náležitých prípadoch po analýze rizík a hrozieb určiť štruktúru monitorovania bezpečnosti. Uvedená štruktúra monitorovania bezpečnosti by mala byť subjektom reagujúcim na pokyny vypracované v rámci rozsahu pôsobnosti rozhodnutia (SZBP) 2021/698. V prípade systému Galileo by týmto orgánom malo byť Stredisko na monitorovanie bezpečnosti systému Galileo. Pokiaľ ide o vykonávanie rozhodnutia (SZBP) 2021/698 úloha rady pre bezpečnostnú akreditáciu by sa mala obmedziť na poskytovanie vstupov Rade alebo vysokému predstaviteľovi v súvislosti s bezpečnostnou akreditáciou systému.
- (57) Vzhľadom na jedinečnosť a zložitosť VPÚ a jeho súvis s bezpečnosťou by sa mali pri bezpečnostnej akreditácii dodržiavať uznávané a ustálené zásady. Je preto nevyhnutné, aby sa činnosti v oblasti bezpečnostnej akreditácie vykonávali na základe kolektívnej zodpovednosti za bezpečnosť Únie a jej členských štátov, pričom by sa malo vyvíjať úsilie o dosiahnutie konsenzu a zapojenie všetkých, ktorých sa týka otázka bezpečnosti, a aby sa zaviedol postup neustáleho monitorovania rizík. Tiež je nevyhnutné, aby sa technické činnosti bezpečnostnej akreditácie zverili riadne kvalifikovaným odborníkom na akreditáciu zložitých systémov s bezpečnostnou previerkou na príslušnej úrovni.
- (58) S utajovanými skutočnosťami EÚ (ďalej len „EUCI“) sa má nakladať v súlade s bezpečnostnými predpismi stanovenými v rozhodnutí Rady 2013/488/EÚ⁽²¹⁾ a rozhodnutí Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444⁽²²⁾. V súlade s rozhodnutím 2013/488/EÚ majú členské štáty dodržiavať zásady a minimálne normy, ktoré sú v ňom stanovené, aby sa zabezpečila rovnaká úroveň ochrany EUCI.
- (59) V záujme bezpečnej výmeny informácií by sa mali uzavrieť vhodné dohody na zabezpečenie ochrany EUCI, ktoré sa v kontexte VPÚ poskytujú tretím krajinám a medzinárodným organizáciám.
- (60) Jedným z hlavných cieľov VPÚ je zaistiť bezpečnosť a posilniť strategickú autonómiu v rámci kľúčových technológií a hodnotových reťazcov a zároveň zachovať otvorené hospodárstvo vrátane voľného a spravodlivého obchodu a využívať možnosti, ktoré vesmír ponúka z hľadiska bezpečnosti Únie a jej členských štátov. Tento cieľ si v osobitných prípadoch vyžaduje stanovenie požadovaných podmienok oprávnenosti a účasti, aby sa zabezpečila

⁽²¹⁾ Rozhodnutie Rady 2013/488/EÚ z 23. septembra 2013 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 274, 15.10.2013, s. 1).

⁽²²⁾ Rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444 z 13. marca 2015 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 72, 17.3.2015, s. 53).

ochrana integrity, bezpečnosti a odolnosti operačných systémov Únie. Nemalo by to ohroziť potrebu konkurencieschopnosti a nákladovej efektívnosti. Pri hodnotení právnych subjektov, ktoré podliehajú kontrole tretej krajiny alebo subjektu z tretej krajiny, by Komisia mala zohľadniť zásady a kritériá stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/452 ⁽²³⁾.

- (61) V kontexte VPÚ existujú určité informácie, s ktorými, aj keď nie sú utajované, sa má nakladať v súlade s právnymi aktmi Únie alebo s vnútroštátnymi zákonmi, pravidlami a predpismi, čo zahŕňa okrem iného aj obmedzenia ich šírenia.
- (62) Systémy satelitnej navigácie a pozorovania Zeme sa stále intenzívnejšie využívajú v čoraz väčšom počte kľúčových odvetví hospodárstva, najmä v odvetví dopravy, telekomunikácií, poľnohospodárstva a energetiky. V rámci VPÚ by sa mali využívať synergie medzi týmito odvetviami, pričom by sa mali zohľadňovať prínosy vesmírnych technológií pre tieto odvetvia, mal by sa podporovať vývoj kompatibilných zariadení a presadzovať vývoj príslušných noriem a certifikácií. Zvyšuje sa aj synergia medzi činnosťami v oblasti vesmíru a činnosťami spojenými s bezpečnosťou a obranou Únie a jej členských štátov. Plná kontrola nad satelitnou navigáciou by preto mala zaručiť technologickú nezávislosť Únie, a to aj z dlhodobejšieho hľadiska, pokiaľ ide o komponenty zariadení infraštruktúry, a zabezpečiť jej strategickú autonómiu.
- (63) Cieľom systému Galileo je zriadiť a prevádzkovať prvú globálnu infraštruktúru satelitnej navigácie a lokalizácie, ktorá bude osobitne určená na civilné účely a ktorú budú môcť používať rôzne verejné a súkromné subjekty v Európe i vo svete. Galileo funguje nezávisle od iných existujúcich či potenciálnych systémov, čím okrem iného prispieva k strategickej autonómii Únie. Do roku 2030 by sa mala postupne zavádzať druhá generácia systému Galileo, spočiatku s obmedzenou prevádzkovou kapacitou.
- (64) Cieľom systému EGNOS je zlepšiť kvalitu otvorených signálov vysielaných existujúcimi globálnymi systémami satelitnej navigácie, najmä tých, ktoré vysielajú Galileo. Služby poskytované systémom EGNOS by mali najneskôr do roku 2026 prednostne pokrývať územia členských štátov, ktoré sa geograficky nachádzajú v Európe, pričom na tento účel sa za takéto územia považujú aj Cyprus, Azory, Kanárske ostrovy a Madeira. V letectve by mali mať všetky tieto územia možnosť využívať EGNOS v oblasti leteckých navigačných služieb na všetkých úrovniach výkonu, ktoré EGNOS podporuje. Geografické pokrytie služieb poskytovaných systémom EGNOS by sa mohlo pod podmienkou technickej uskutočniteľnosti a z dôvodu ochrany ľudského života (Safety of Life) na základe medzinárodných dohôd rozšíriť na ďalšie regióny sveta. Bez toho, aby bolo dotknuté nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1139 ⁽²⁴⁾ a nevyhnutné monitorovanie kvality služieb systému Galileo na účely letectva, treba uviesť, že hoci sa signály vysielané systémom Galileo môžu používať na účinnú lokalizáciu lietadiel v každej fáze letu prostredníctvom nevyhnutných spresňujúcich systémov vrátane regionálnej, miestnej a palubnej avioniky, za služby riadenia letovej prevádzky (ATM) a letecké navigačné služby (ANS) sa môžu považovať len regionálne alebo miestne systémy spresňovania signálu, ako napríklad EGNOS v Európe. Služba systému EGNOS v oblasti ochrany ľudského života (Safety of Life) by sa mala poskytovať v súlade s príslušnými normami Medzinárodnej organizácie civilného letectva (ďalej len „normy ICAO“).
- (65) Je nevyhnutné zabezpečiť udržateľnosť systémov Galileo a EGNOS a kontinuitu, dostupnosť, presnosť, spoľahlivosť a bezpečnosť ich služieb. V meniacom sa prostredí a na rýchlo sa rozvíjajúcom trhu by sa malo pokračovať aj vo vývoji týchto systémov a mali by sa pripraviť ich nové generácie, ktoré budú zohľadňovať aj súvisiaci vývoj vesmírneho a pozemného segmentu.

⁽²³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/452 z 19. marca 2019, ktorým sa ustanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Únie (Ú. v. EÚ L 79I, 21.3.2019, s. 1).

⁽²⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1139 zo 4. júla 2018 o spoločných pravidlách v oblasti civilného letectva, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre bezpečnosť letectva a ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2111/2005, (ES) č. 1008/2008, (EÚ) č. 996/2010, (EÚ) č. 376/2014 a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/30/EÚ a 2014/53/EÚ a zrušujú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 552/2004 a (ES) č. 216/2008 a nariadenie Rady (EHS) č. 3922/91 (Ú. v. EÚ L 212, 22.8.2018, s. 1).

- (66) Pojem „komerčná služba“ použitý v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1285/2013 ⁽²⁵⁾, už nie je vzhľadom na vývoj tejto služby vhodný. Namiesto toho sa určili dve samostatné služby vo vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2017/224 ⁽²⁶⁾, a to služba vysokej presnosti a služba overovania.
- (67) V záujme optimalizácie využívania poskytovaných služieb by služby poskytované systémami Galileo a EGNOS mali byť podľa možnosti kompatibilné a interoperabilné navzájom, a to aj na úrovni používateľov, pokiaľ možno aj s ďalšími systémami satelitnej navigácie a s konvenčnými prostriedkami rádiovej navigácie, ak je takáto kompatibilita a interoperabilita stanovená v medzinárodnej dohode, a to bez toho, aby bol dotknutý cieľ strategickej autonómie Únie.
- (68) Vzhľadom na význam pozemnej infraštruktúry systémov Galileo a EGNOS pre tieto systémy a jej vplyv na ich bezpečnosť by o umiestnení tejto infraštruktúry mala rozhodovať Komisia. Rozmiestňovanie pozemnej infraštruktúry týchto systémov by sa malo naďalej uskutočňovať v rámci otvoreného a transparentného procesu, do ktorého by mohla byť v náležitých prípadoch zapojená agentúra na základe rozsahu svojej pôsobnosti.
- (69) V záujme maximalizácie sociálno-ekonomických prínosov systémov Galileo a EGNOS, ktoré prispievajú k strategickej autonómii Únie, najmä v citlivých odvetviach a v oblasti bezpečnosti a ochrany, by sa malo presadzovať využívanie služieb poskytovaných týmito systémami aj v iných oblastiach politiky Únie, v odôvodnených a prínosných prípadoch aj regulačnými prostriedkami. Dôležitou súčasťou tohto procesu sú aj opatrenia na podnecovanie využívania týchto služieb vo všetkých členských štátoch.
- (70) Zložky VPÚ by mali stimulovať uplatňovanie digitálnych technológií vo vesmírnych systémoch, v distribúcii dát a služieb, ako aj odberateľský vývoj. V tejto súvislosti by sa osobitná pozornosť mala venovať iniciatívam a akciám, ktoré Komisia navrhla vo svojich oznámeniach zo 14. septembra 2016 s názvom Pripojenie pre konkurencieschopný jednotný digitálny trh – smerom k európskej gigabitovej spoločnosti a zo 14. septembra 2016 s názvom 5G pre Európu: akčný plán.
- (71) Copernicus by mal zabezpečovať autonómny prístup k poznatkom o životnom prostredí a kľúčovým technológiám pre služby pozorovania Zeme a geoinformačné služby, a tak podporovať Úniu v tom, aby mohla nezávisle rozhodovať a nezávisle konať v oblastiach, okrem iných, životného prostredia, zmeny klímy, morí, námornej oblasti, pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, zachovania kultúrneho dedičstva, civilnej ochrany, monitorovania krajiny a infraštruktúry, bezpečnosti, ako aj digitálnej ekonomiky.
- (72) Copernicus by mal stavať na činnostiach a úspechoch dosiahnutých na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 377/2014 ⁽²⁷⁾, ktorým sa zriaďuje program Únie pre pozorovanie a monitorovanie Zeme (Copernicus), ako aj nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 911/2010 ⁽²⁸⁾, ktorým sa zriadil predchádzajúci program globálneho monitorovania pre životné prostredie a bezpečnosť (GMES) a stanovili sa pravidlá zabezpečovania jeho počítačovej prevádzky, a mal by na tieto činnosti nadväzovať a zdokonaľovať ich, pričom by sa mali zohľadňovať najnovšie trendy vo výskume, technologický pokrok a inovácia, ktoré ovplyvňujú pozorovanie Zeme, ako aj vývoj v oblastiach analýzy veľkých dát a umelej inteligencie a súvisiace stratégie a iniciatívy na úrovni Únie ako uvádza Komisia vo svojej Bielej knihe z 19. februára 2020 o umelej inteligencii s názvom Európsky prístup k excelentnosti a dôvere a vo svojom oznámení z 19. februára 2020 s názvom Európska dátová stratégia. Pri vývoji nových aktív by mala Komisia úzko spolupracovať s členskými štátmi, ESA, Európskou organizáciou pre využitie meteorologických družíc (ďalej len „EUMETSAT“) a v náležitých prípadoch aj s inými subjektmi, ktoré vlastnia relevantné vesmírne aktíva a aktíva *in situ*. V čo najväčšej možnej miere by

⁽²⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1285/2013 z 11. decembra 2013 o zriadení a využívaní európskych systémov satelitnej navigácie, ktorým sa ruší nariadenie Rady (ES) č. 876/2002 a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 683/2008 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 1).

⁽²⁶⁾ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2017/224 z 8. februára 2017, ktorým sa stanovujú technické a prevádzkové špecifikácie, ktoré umožňujú, aby komerčná služba poskytovaná systémom vytvoreným na základe programu Galileo zodpovedala funkcii podľa článku 2 ods. 4 písm. c) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1285/2013 (Ú. v. EÚ L 34, 9.2.2017, s. 36).

⁽²⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 377/2014 z 3. apríla 2014, ktorým sa zriaďuje program Copernicus a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 911/2010 (Ú. v. EÚ L 122, 24.4.2014, s. 44).

⁽²⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 911/2010 z 22. septembra 2010 o európskom programe monitorovania Zeme (GMES) a jeho počítačovej prevádzke (2011 – 2013) (Ú. v. EÚ L 276, 20.10.2010, s. 1).

Copernicus mal využívať kapacity vesmírnych pozorovaní Zeme členských štátov, ESA, EUMETSAT-u, ako aj iných subjektov vrátane komerčných iniciatív v Únii, a taktiež takto prispievať k rozvoju životaschopného komerčného vesmírneho sektora v Európe. V uskutočniteľných a vhodných prípadoch by Copernicus mal využívať aj dostupné dáta *in situ* a pomocné dáta poskytované hlavne členskými štátmi v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES⁽²⁹⁾. Komisia by mala spolupracovať s členskými štátmi a Európskou environmentálnou agentúrou s cieľom zaistiť pre Copernicus účinný prístup k dátovým súborom *in situ* a ich účinné využívanie.

- (73) Copernicus by sa mal vykonávať v súlade s cieľmi smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/98/ES⁽³⁰⁾, a to najmä pokiaľ ide o transparentnosť, vytvorenie podmienok podporujúcich rozvoj služieb a prispievanie k hospodárskemu rastu a tvorbe pracovných miest v Únii. Dáta a informácie zo systému Copernicus by mali byť dostupné bezplatne a otvorene.
- (74) Plný potenciál systému Copernicus pre spoločnosť a hospodárstvo Únie nad rámec priamych prijímateľov by sa mal využiť prostredníctvom zintenzívnenia opatrení zameraných na jeho uplatnenie u používateľov, čo si vyžaduje ďalšie opatrenia na produkovanie dát, ktoré môžu využiť aj laici, čím sa podporí rast, tvorba pracovných miest a prenos vedomostí.
- (75) Copernicus vychádza z potrieb používateľov. Jeho vývoj by mal byť preto založený na vyvíjajúcich sa požiadavkách kmeňových používateľov systému Copernicus, pričom by sa mal zároveň zohľadniť aj vznik nových komunit používateľov, či už verejných alebo súkromných. Copernicus by mal vychádzať z analýzy možností naplnenia vyvíjajúcich sa potrieb používateľov vrátane tých, ktoré sa týkajú vykonávania, a z monitorovania politik Únie, čo si vyžaduje neustále a účinné zapojenie používateľov, najmä pokiaľ ide o vymedzenie a validáciu požiadaviek.
- (76) Copernicus je už v prevádzke. Je preto dôležité zaistiť kontinuitu infraštruktúry a služieb, ktoré sú už zavedené, a zároveň sa prispôsobiť meniacim sa potrebám používateľov, trhovému prostrediu, najmä nástupu súkromných subjektov v oblasti vesmíru a sociálno-politickému vývoju, na ktorý treba rýchlo reagovať. To si vyžaduje rozvoj funkčnej štruktúry systému Copernicus, aby lepšie odrážala posun od prvej fázy prevádzkových služieb k poskytovaniu pokročilých a cielenejších služieb novým komunitám používateľov a posilnenie odberateľských trhov s pridanou hodnotou. Na tento účel by sa pri jeho ďalšom vykonávaní mal prijať prístup sledujúci dátový hodnotový reťazec, t. j. získavanie dát, spracovávanie, distribúcia a využívanie dát a informácií, činnosti zamerané na uplatnenie u používateľov a na trhu a na budovanie kapacít, zatiaľ čo prostredníctvom procesu strategického plánovania v rámci programu Horizont Európa by sa určili výskumné a inovačné činnosti, pri ktorých by sa mal využívať Copernicus.
- (77) Pokiaľ ide o získavanie dát, cieľom činností v rámci systému Copernicus by malo byť doplnenie a udržiavanie existujúcej vesmírnej infraštruktúry, príprava dlhodobého nahrádzania družíc na konci ich životnosti, ako aj iniciovanie nových misií zameraných predovšetkým na nové systémy pozorovania, ktoré budú podporovať riešenie výzvy spojenej s globálnou zmenou klímy, ako je monitorovanie antropogénnych emisií CO₂ a emisií ďalších skleníkových plynov. V rámci systému Copernicus by sa malo rozšíriť pokrytie globálneho monitorovania na polárne oblasti a podporovať zabezpečenie dodržiavania environmentálnych predpisov, monitorovanie životného prostredia a podávanie správ o ňom na základe zákonných povinností, ako aj inovatívne environmentálne aplikácie v pôdohospodárstve, lesníctve, v oblasti riadenia vodných a morských zdrojov a kultúrneho dedičstva, ako je monitorovanie plodín, hospodárenie s vodami a rozšírené monitorovanie požiarov. Pritom by sa mali v rámci systému Copernicus mobilizovať a čo najlepšie využívať investície uskutočnené v predchádzajúcom období financovania (2014 – 2020) vrátane tých, ktoré uskutočnili členské štáty, ESA a EUMETSAT, a zároveň by sa mali preskúmať nové prevádzkové a obchodné modely na ďalšie doplnenie kapacít systému Copernicus. Copernicus môže zároveň stavať na úspešných partnerstvách s členskými štátmi, aby sa ďalej rozvíjal jeho bezpečnostný rozmer v rámci vhodných mechanizmov riadenia a aby bolo možné reagovať na vyvíjajúce sa potreby používateľov v oblasti bezpečnosti.

⁽²⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES zo 14. marca 2007, ktorou sa zriaďuje Infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve (Inspire) (Ú. v. EÚ L 108, 25.4.2007, s. 1).

⁽³⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/98/ES zo 17. novembra 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora (Ú. v. EÚ L 345, 31.12.2003, s. 90).

- (78) V rámci funkcie spracovávanía dát a informácií by Copernicus mal zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť a ďalší rozvoj služieb systému Copernicus, ktoré by mali poskytovať informácie na účely uspokojenia potrieb verejného sektora a potrieb vyplývajúcich z medzinárodných záväzkov Únie, ako aj na účely maximalizácie príležitostí na komerčné využitie. Konkrétne by mal Copernicus na európskej, vnútroštátnej, miestnej a celosvetovej úrovni poskytovať informácie o zložení atmosféry a kvalite ovzdušia; informácie o stave a dynamike oceánov; informácie na podporu monitorovania krajiny a ľadu, ktorými sa podporuje vykonávanie únijských, vnútroštátnych a miestnych politík; informácie na podporu adaptácie na zmenu klímy a jej zmierňovania; geopriestorové informácie na podporu riadenia núdzových situácií, okrem iného aj prostredníctvom preventívnych opatrení, zaistenia dodržiavania environmentálnych predpisov, ako aj civilnej bezpečnosti vrátane podpory vonkajšej činnosti Únie. Komisia by mala určiť vhodné zmluvné dojednania na posilnenie udržateľnosti poskytovania služieb.
- (79) Pri vykonávaní služieb systému Copernicus by sa Komisia mala opierať o kompetentné subjekty, príslušné agentúry Únie, zoskupenia alebo konzorciá vnútroštátnych orgánov, alebo akýkoľvek relevantný orgán oprávnený na uzavretie dohody o príspevku. Pri výbere týchto subjektov by Komisia mala zabezpečiť, aby nedochádzalo k narušeniu operácií a poskytovania služieb, a pokiaľ ide o dáta citlivé z hľadiska bezpečnosti, aby dotknuté subjekty mali spôsobilosti včasného varovania a monitorovania kríz v kontexte spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, a najmä spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky. V súlade s článkom 154 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách sú osoby a subjekty poverené implementovaním finančných prostriedkov Únie povinné dodržiavať zásadu nediskriminácie vo vzťahu ku všetkým členským štátom. Dodržiavanie tejto zásady by sa malo zabezpečiť prostredníctvom príslušných dohôd o príspevku týkajúcich sa poskytovania služieb systému Copernicus.
- (80) Zavádzaním služieb systému Copernicus by sa malo podporiť uplatnenie služieb v radoch verejnosti, keďže používatelia by mali byť schopní predvídať dostupnosť a vývoj služieb, ako aj spoluprácu s členskými štátmi a ďalšími stranami. Na tento účel by Komisia a jej poverené subjekty poskytujúce služby mali pri ďalšom rozvoji portfólia služieb a informácií systému Copernicus nadviazať úzku spoluprácu s komunitami kmeňových používateľov systému Copernicus v celej Európe s cieľom zabezpečiť naplnenie meniacich sa potrieb verejného sektora a jednotlivých politík, a tak maximalizovať uplatnenie údajov získaných pozorovaním Zeme. Komisia a členské štáty by mali spolupracovať na vývoji zložky *in situ* systému Copernicus a mali by uľahčovať integráciu dát *in situ* systému Copernicus s dátovými súbormi z vesmíru v záujme modernizovaných služieb systému Copernicus.
- (81) Politika bezplatných, úplných a otvorených dát v rámci systému Copernicus bola vyhodnotená ako jeden z najúspešnejších prvkov vykonávania systému Copernicus a zohrala zásadnú úlohu pri podnecovaní silného dopytu po jeho dátach a informáciách, vďaka čomu sa Copernicus stal jedným z najväčších poskytovateľov údajov získaných pozorovaním Zeme na svete. Je jednoznačne potrebné zaručiť dlhodobú a bezpečnú kontinuitu poskytovania bezplatných, úplných a otvorených dát a zabezpečiť prístup k nim s cieľom splniť ambiciózne ciele stanovené v Stratégii pre Európu v oblasti kozmického priestoru. Dáta systému Copernicus sa vytvárajú predovšetkým pre Európanov a vďaka celosvetovej bezplatnej dostupnosti sa maximalizujú možnosti pre podniky a akademickú obec v Únii, čo prispieva k vytváraniu účinného európskeho vesmírneho ekosystému. Akékoľvek obmedzenie prístupu k dátam systému Copernicus a informáciám systému Copernicus by malo byť v súlade s dátovou politikou systému Copernicus, ako sa uvádza v tomto nariadení a delegovanom nariadení Komisie (EÚ) č. 1159/2013⁽³¹⁾.
- (82) Dáta a informácie vytvorené v rámci systému Copernicus by sa mali sprístupniť v plnom rozsahu, otvorene a bezplatne s výhradou primeraných podmienok a obmedzení, aby sa podporilo ich používanie a zdieľanie a aby sa posilnili európske trhy v oblasti pozorovania Zeme, najmä odberateľský sektor, čím sa umožní rast a tvorba pracovných miest v Únii. Dáta a informácie by sa naďalej mali poskytovať s vysokou mierou konzistentnosti, kontinuity, spoľahlivosti a kvality. To si vyžaduje rozsiahly a používateľsky ústretový prístup, spracovanie a využívanie dát systému Copernicus a informácií systému Copernicus s rôznou mierou aktuálnosti, pričom by Komisia v tejto súvislosti mala naďalej uplatňovať integrovaný prístup na úrovni Únie aj členských štátov, ktorý umožní aj integráciu s inými zdrojmi dát a informácií. Komisia by preto mala prostredníctvom vhodných opatrení zabezpečiť, aby dáta systému Copernicus a informácie systému Copernicus boli ľahko a účinne prístupné a použiteľné, najmä prostredníctvom podpory služieb prístupu k dátam a informáciám (ďalej len „DIAS“) v rámci

⁽³¹⁾ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1159/2013 z 12. júla 2013, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 911/2010 o európskom programe monitorovania Zeme (GMES) stanovením registračných a licenčných podmienok pre užívateľov GMES a vymedzením kritérií na obmedzenie prístupu k špecializovaným údajom GMES a informáciám služieb GMES (Ú. v. EÚ L 309, 19.11.2013, s. 1).

členských štátov a podľa možnosti aj zvyšovaním interoperability medzi existujúcimi európskymi infraštruktúrami pre údaje získané pozorovaním Zeme s cieľom vytvoriť synergie s týmito aktívami v záujme maximalizovania a posilnenia uplatnenia dát systému Copernicus a informácií systému Copernicus na trhu.

- (83) Komisia by mala v spolupráci s poskytovateľmi dát dohodnúť licenčné podmienky pre dáta tretích strán s cieľom uľahčiť ich využívanie v rámci systému Copernicus v súlade s týmto nariadením a uplatniteľnými právami tretích strán. Keďže niektoré dáta a informácie systému Copernicus vrátane snímok s vysokým rozlíšením môžu mať vplyv na bezpečnosť Únie alebo členských štátov, v riadne odôvodnených prípadoch sa môžu prijať opatrenia na riešenie rizík a hrozieb pre bezpečnosť Únie alebo členských štátov.
- (84) S cieľom podporovať a uľahčovať využívanie údajov získaných pozorovaním Zeme a súvisiacich technológií vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi, MSP, vedeckými a výskumnými pracovníkmi by sa prostredníctvom činností zameraných na uplatnenie u používateľov mali presadzovať špecializované siete na distribúciu dát systému Copernicus, ktoré zahŕňajú vnútroštátne a regionálne subjekty, ako napríklad Copernicus Relays a Copernicus Academies. Komisia a členské štáty by sa mali na tento účel snažiť nadviazať užšie prepojenia medzi systémom Copernicus s politikami Únie a členských štátov s cieľom stimulovať dopyt po komerčných aplikáciách a službách a umožniť podnikom, najmä MSP a startupom, vyvíjať aplikácie založené na dátach systému Copernicus a informáciách systému Copernicus, aby v Európe vznikol konkurencieschopný ekosystém údajov získaných pozorovaním Zeme.
- (85) Na medzinárodnej úrovni by mal Copernicus poskytovať presné a spoľahlivé informácie na účely spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami a na podporu vonkajšej politiky Únie a jej politiky rozvojovej spolupráce. Copernicus by sa mal považovať za európsky príspevok ku Globálnej sústave systémov pozorovania Zeme, Výboru pre satelitné pozorovanie Zeme, Konferencii zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy z roku 1992, k dosiahnutiu cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja a sendaiskému rámcu pre znižovanie rizika katastrof. Komisia by mala nadviazať alebo udržiavať primeranú spoluprácu s príslušnými odvetvovými orgánmi OSN a Svetovou meteorologickou organizáciou.
- (86) Komisia by sa pri vykonávaní systému Copernicus mala vo vhodných prípadoch opierať o európske medzinárodné organizácie, s ktorými už nadviazala partnerstvá, a to najmä o ESA, pokiaľ ide o vývoj, koordináciu, vykonávanie a rozvoj vesmírnych zložiek, vo vhodných prípadoch prístup k dátam tretích strán a realizáciu špecializovaných misí, ak ich už nevykonávajú iné subjekty. Komisia by sa okrem toho mala opierať aj o organizáciu EUMETSAT, a to pokiaľ ide o realizáciu špecializovaných misí alebo ich častí a v náležitých prípadoch prístup k dátam z podporných misí v súlade s jej odbornými znalosťami a mandátom.
- (87) V oblasti služieb by Komisia mala náležite využívať osobitné kapacity poskytované agentúrami Únie, ako je Európska environmentálna agentúra, Európska námorná bezpečnostná agentúra, Frontex, SATCEN, ako aj medzivládne Európske centrum pre strednodobé predpovede počasia a už uskutočnené európske investície do služieb monitorovania morského prostredia prostredníctvom spoločnosti Mercator Ocean. V oblasti bezpečnosti by sa spolu s vysokým predstaviteľom hľadal komplexný prístup na úrovni Únie. Spoločné výskumné centrum (ďalej len „JRC“) Komisie sa aktívne zapája už od začiatku iniciatívy GMES a podporuje vývoj v súvislosti so systémom Galileo a podzložkou SWE. Podľa nariadenia (EÚ) č. 377/2014 JRC riadi službu riadenia mimoriadnych situácií systému Copernicus a globálnu zložku služby monitorovania krajiny systému Copernicus, prispieva ku skúmaniu kvality a vhodnosti dát a informácií na príslušný účel a k budúcemu vývoju. Komisia by sa mala pri vykonávaní VPÚ aj naďalej opierať o vedecké a technické poradenstvo JRC.
- (88) V nadväznosti na žiadosti Európskeho parlamentu a Rady rozhodnutím č. 541/2014/EÚ zriadila Únia rámec na podporu dohľadu nad kozmickým priestorom a sledovania tohto priestoru (ďalej len „SST“). Vesmírny odpad sa stal vážnou hrozbou pre bezpečnosť, ochranu a udržateľnosť činností vo vesmíre. SST je preto základným predpokladom zachovania kontinuity zložiek VPÚ a ich príspevkov k politikám Únie. Snahou zabrániť zvyšovaniu

množstva vesmírneho odpadu prispieva SST k zabezpečeniu udržateľného a garantovaného prístupu do vesmíru a jeho využívania, čo je spoločným globálnym cieľom. V uvedenom kontexte by sa týmto spôsobom mohla podporiť príprava európskych projektov na vyčistenie obežnej dráhy Zeme.

- (89) V rámci SST by sa mala ďalej rozvíjať výkonnosť a autonómia spôsobilostí. Na tento účel by SST malo viesť k vytvoreniu autonómneho európskeho katalógu vesmírnych objektov na základe dát zo siete senzorov SST. V náležitých prípadoch by Únia mohla zväziť možnosť sprístupniť niektoré zo svojich dát na komerčné, nekomerčné a výskumné účely. SST by mala tiež naďalej podporovať prevádzku a poskytovanie služieb SST. Keďže služby SST vychádzajú z potrieb používateľov, mali by sa zaviesť vhodné mechanizmy na zhromažďovanie požiadaviek používateľov vrátane tých, ktoré sa týkajú bezpečnosti a prenosu relevantných informácií z verejných inštitúcií a do nich, aby sa zlepšila účinnosť systému, pričom sa musia rešpektovať politiky národnej bezpečnosti a ochrany.
- (90) Poskytovanie služieb SST by malo byť založené na spolupráci medzi Úniou a členskými štátmi a na využívaní existujúcich, ako aj budúcich odborných znalostí a prostriedkov jednotlivých štátov vrátane tých, ktoré sa vyvinuli prostredníctvom ESA alebo ktoré vyvinula Únia. Malo by byť možné poskytovať finančnú podporu na vývoj nových senzorov SST. Vzhľadom na citlivú povahu SST by si kontrolu nad senzormi jednotlivých štátov a ich prevádzkou, údržbou a obnovou a nad spracovaním dát, ktoré vedie k poskytovaniu služieb SST, mali ponechať členské štáty zúčastnené na SST.
- (91) Členské štáty, ktoré vlastnia náležité spôsobilosti, ktoré sú k dispozícii pre SST, alebo k nim majú prístup, by mali mať možnosť zúčastniť sa na poskytovaní služieb SST. V prípade členských štátov zúčastnených na konzorciu zriadenom podľa rozhodnutia č. 541/2014/EÚ, by sa malo vlastníctvo náležitých spôsobilostí, ktoré sú k dispozícii pre SST, alebo prístup k nim považovať za splnené. Členské štáty, ktoré sa chcú zúčastniť na poskytovaní služieb SST, by mali predložiť jeden spoločný návrh a preukázať súlad s ďalšími prvkami týkajúcimi sa prevádzkovej štruktúry. Na účely výberu a organizácie týchto členských štátov by sa mali stanoviť vhodné pravidlá.
- (92) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci týkajúce sa prijatia podrobných postupov a prvkov na stanovenie účasti členských štátov na poskytovaní služieb SST. Ak sa nepredloží žiaden spoločný návrh členských štátov, ktoré sa chcú zúčastniť na poskytovaní služieb SST, alebo ak sa Komisia domnieva, že takýto návrh nespĺňa stanovené kritériá, Komisia by mala mať možnosť spustiť druhú fázu výberu účasti členských štátov na poskytovaní služieb SST. V rámci postupov a prvkov tejto druhej fázy by sa mali vymedziť obežné dráhy, ktoré sa majú pokryť, a zohľadniť potreba maximalizovať účasť členských štátov na poskytovaní služieb SST. Ak sa v rámci týchto postupov a prvkov predpokladá, že Komisia môže vybrať viacero návrhov na pokrytie všetkých obežných dráh, mali by sa zabezpečiť aj vhodné mechanizmy koordinácie medzi skupinami členských štátov a účinné riešenie na pokrytie všetkých služieb SST. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ⁽³²⁾.
- (93) SST by mal po zriadení rešpektovať zásady komplementárnosti činností a kontinuity vysokokvalitných služieb SST vychádzajúcich z potrieb používateľov a mala by vychádzať z najlepších odborných znalostí. V súvislosti s SST je preto potrebné predísť zbytočnej duplicite. Nadbytočné spôsobilosti by mali zabezpečiť kontinuitu, kvalitu a odolnosť služieb SST. Pri predchádzaní takejto zbytočnej duplicite by mali pomôcť činnosti tímov expertov.
- (94) SST by okrem toho mal podporovať existujúce zmierňujúce opatrenia, ako sú usmernenia COPUOS pre znižovanie objemu vesmírneho odpadu a usmernenia pre dlhodobú udržateľnosť vesmírnych činností, alebo iné iniciatívy s cieľom zaistiť ochranu, bezpečnosť a udržateľnosť činností vo vesmíre. V záujme zníženia rizika zrážky by sa v rámci SST mali hľadať aj synergie s iniciatívami aktívneho odstraňovania a pasivizácie vesmírneho odpadu. SST

⁽³²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

by mal prispievať k zabezpečeniu mierového využitia a výskumu vesmíru. Zintenzívnenie vesmírnych činností môže mať vplyv na medzinárodné iniciatívy v oblasti riadenia vesmírnej prevádzky (STM- Space Traffic Management). Únia by mala tento vývoj monitorovať a môže ho zohľadniť v kontexte preskúmania súčasného viacročného finančného rámca v polovici obdobia.

- (95) Pri činnostiach súvisiacich s SST, SWE a NEO by sa mal brať ohľad na spoluprácu s medzinárodnými partnermi, najmä Spojenými štátmi americkými, medzinárodnými organizáciami a ďalšími tretími stranami, a to najmä s cieľom predísť zrážkam vo vesmíre, zabrániť zvyšovaniu množstva vesmírneho odpadu a zvýšiť pripravenosť na účinky extrémnych javov vesmírneho počasia a objektov v blízkosti Zeme.
- (96) Bezpečnostný výbor Rady odporučil vytvoriť štruktúru riadenia rizík na zabezpečenie riadneho zohľadňovania záležitostí týkajúcich sa bezpečnosti dát pri vykonávaní rozhodnutia č. 541/2014/EÚ. Na tento účel a s prihliadnutím na vykonanú prácu by členské štáty zúčastnené na SST mali vytvoriť primerané štruktúry a postupy riadenia rizík.
- (97) Extrémne a závažné javy vesmírneho počasia môžu ohroziť bezpečnosť občanov a narušiť prevádzku vesmírnej a pozemnej infraštruktúry. Preto by sa mala v rámci VPÚ vytvoriť podzložka venovaná SWE, v rámci ktorej by sa mali posudzovať riziká spojené s vesmírnym počasím a súvisiace potreby používateľov, zvyšovať informovanosť o rizikách spojených s vesmírnym počasím, zabezpečovať poskytovanie služieb SWE vychádzajúcich z potrieb používateľov a zlepšovať spôsobilosti členských štátov poskytovať služby SWE. Komisia by mala určiť odvetvia, ktorým sa majú prioritne poskytovať operatívne služby SWE, pričom by mala zohľadniť potreby používateľov, riziká a technologickú pripravenosť. Z dlhodobého hľadiska sa môžu pokryť aj potreby ďalších odvetví. Poskytovanie služieb na úrovni Únie podľa potrieb používateľov by si vyžadovalo ciele, koordinované a nepretržité činnosti v oblasti výskumu a vývoja zamerané na podporu rozvoja služieb SWE. Poskytovanie služieb SWE by malo byť založené na existujúcich spôsobilostiach jednotlivých štátov a Únie a malo by umožňovať širokú účasť členských štátov, európskych a medzinárodných organizácií a zapojenie súkromného sektora.
- (98) V Bielej knihe Komisie z 1. marca 2017 o budúcnosti Európy, Rímskej deklarácii hláv štátov a vlád 27 členských štátov EÚ z 25. marca 2017 a vo viacerých uzneseniach Európskeho parlamentu sa pripomína, že Únia zohráva významnú úlohu pri zaistovaní chránenej, bezpečnej a odolnej Európy, ktorá je schopná čeliť výzvam, ako sú regionálne konflikty, terorizmus, kybernetické hrozby a rastúce migračné tlaky. Zabezpečený a garantovaný prístup k satelitnej komunikácii je pre aktérov z oblasti bezpečnosti nevyhnutným nástrojom a združovaním a spoločným využívaním tohto kľúčového bezpečnostného zdroja na úrovni Únie sa posilňuje Únia, ktorá chráni svojich občanov.
- (99) Európska rada v záveroch zo svojho zasadnutia, ktoré sa konalo 19. – 20. decembra 2013, uvítala, že prebiehajú prípravy prostredníctvom úzkej spolupráce medzi členskými štátmi, Komisiou a ESA na ďalšiu generáciu vládnej satelitnej komunikácie (GOVSATCOM). GOVSATCOM bol označený aj za jeden z prvkov Globálnej stratégie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie z júna 2016. GOVSATCOM by mal prispievať k reakcii EÚ na hybridné hrozby a poskytovať podporu v súvislosti so stratégiou námornej bezpečnosti EÚ a politikou EÚ pre Arktídu.
- (100) GOVSATCOM je program s výrazným bezpečnostným rozmerom zameraný na používateľov. Prípady využívania GOVSATCOM by malo byť možné rozdeliť na základe relevantných aktérov do troch hlavných skupín: krízové riadenie, ktoré môže zahŕňať civilné a vojenské misie a operácie v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, prírodné a človekom spôsobené katastrofy, humanitárne krízy a núdzové situácie na mori; dohľad, ktorý môže zahŕňať hraničný dozor, dozor v predhraničnom pásme, dozor nad námornými hranicami, námorný dozor a sledovanie nelegálneho obchodovania; a kľúčové infraštruktúry, ktoré môžu zahŕňať diplomatickú sieť, policajnú komunikáciu, digitálnu infraštruktúru, ako sú dátové centrá a servery, kritické infraštruktúry, ako sú energetické a dopravné infraštruktúry a vodné bariéry, ako sú priehrady, a vesmírne infraštruktúry.

- (101) Kapacity a služby GOVSATCOM by sa mali používať v rámci kritických misií a operácií v oblasti bezpečnosti a ochrany, ktoré vykonávajú aktéri Únie a členských štátov. Preto je potrebné zabezpečiť primeranú úroveň nezávislosti od tretích strán (tretích krajín a subjektov z tretích krajín), ktorá zahŕňa všetky prvky GOVSATCOM, ako sú vesmírne a pozemné technológie na úrovni zložiek, subsystémov a systémov, výrobné odvetvia, vlastníci a prevádzkovatelia vesmírnych systémov, a fyzické umiestnenie zložiek pozemného systému.
- (102) Satelitná komunikácia je obmedzený zdroj limitovaný satelitnou kapacitou, frekvenciou a geografickým pokrytím. Preto je v záujme nákladovej efektívnosti a využitia úspor z rozsahu potrebné, aby sa dosiahla optimálna zhoda medzi dopytom zo strany používateľov GOVSATCOM a ponukou zabezpečovanou na základe zmlúv o satelitných kapacitách a službách uzatvorených v rámci GOVSATCOM. Keďže sa dopyt aj potenciálna ponuka v priebehu času menia, je potrebné služby GOVSATCOM neustále monitorovať a flexibilne prispôbovať.
- (103) Prevádzkové požiadavky by mali vychádzať z analýzy prípadov využívania. Na základe týchto prevádzkových požiadaviek v kombinácii s bezpečnostnými požiadavkami by sa malo vyvinúť portfólio služieb. Portfólio služieb by malo predstavovať uplatniteľné východisko pre služby GOVSATCOM. S cieľom zachovať čo najväčšiu možnú zhodu medzi dopytom a poskytovanými službami by malo byť možné potrebné portfólio služieb GOVSATCOM pravidelne aktualizovať.
- (104) V prvej fáze GOVSATCOM, približne do roku 2025, by sa využívali existujúce kapacity. V tejto súvislosti by Komisia mala obstaráť kapacity GOVSATCOM od členských štátov, ktoré disponujú vnútroštátnymi systémami a vesmírnymi kapacitami, a od poskytovateľov komerčných satelitných komunikácií alebo služieb, pričom by mala zohľadniť základné bezpečnostné záujmy Únie. Počas tejto prvej fázy by sa služby zavádzali postupne. Ak sa v priebehu prvej fázy na základe podrobnej analýzy budúcej ponuky a dopytu ukáže, že tento prístup na pokrytie vyvíjajúceho sa dopytu nepostačuje, malo by byť možné rozhodnúť sa prejsť k druhej fáze a rozvíjať ďalšie individualizované vesmírne infraštruktúry alebo kapacity prostredníctvom jedného alebo viacerých verejno-súkromných partnerstiev, napríklad so satelitnými operátormi z Únie.
- (105) S cieľom optimalizovať dostupné zdroje satelitnej komunikácie, zaručiť prístup v nepredvídateľných situáciách, ako sú prírodné katastrofy, a zaisťiť prevádzkovú efektívnosť a krátke časy odozvy je potrebný pozemný segment, ako sú centrá GOVSATCOM a možno aj ďalšie pozemné prvky. Pozemný segment by mal byť navrhnutý na základe prevádzkových a bezpečnostných požiadaviek. V záujme zmiernenia rizík môže centrum GOVSATCOM pozostávať z viacerých fyzických lokalít. Môžu byť potrebné aj ďalšie prvky pozemného segmentu, ako napríklad základňové stanice.
- (106) Pre používateľov satelitných komunikácií sú kľúčovým prevádzkovým rozhraním používateľské zariadenia. Prístup ku GOVSATCOM by mal väčšine používateľom umožňovať, aby mohli na služby GOVSATCOM aj naďalej využívať svoje existujúce používateľské zariadenia.
- (107) Používatelia uviedli, že v záujme prevádzkovej efektívnosti je dôležité usilovať sa o interoperabilitu používateľských zariadení a o používateľské zariadenia, ktoré dokážu využívať rôzne satelitné systémy. V tejto oblasti môže byť potrebný výskum a vývoj.
- (108) Na úrovni vykonávania by sa mali úlohy a zodpovednosti rozdeliť medzi špecializované subjekty, ako je EDA, ESVČ, ESA, agentúra, a iné agentúry Únie tak, aby boli v súlade s ich hlavnou úlohou, najmä pokiaľ ide o aspekty súvisiace s používateľmi.
- (109) Príslušný orgán pre GOVSATCOM zohráva dôležitú úlohu, pretože monitoruje, či používatelia a iné vnútroštátne subjekty, ktoré zohrávajú úlohu v súvislosti s GOVSATCOM, dodržiavajú pravidlá zdieľania a prioritizácie a bezpečnostné postupy stanovené v bezpečnostných požiadavkách. Členský štát, ktorý si neurčil príslušný orgán pre GOVSATCOM, by si mal v každom prípade určiť kontaktné miesto pre riešenie akéhokoľvek zisteného rušenia, ktoré má vplyv na GOVSATCOM.
- (110) Členské štáty, Rada, Komisia a ESVČ by mali mať možnosť zapojiť sa do GOVSATCOM, pokiaľ sa rozhodnú autorizovať používateľov GOVSATCOM alebo poskytnúť kapacity, lokality alebo zariadenia. Vzhľadom na to, že o autorizácii používateľov GOVSATCOM alebo o poskytnutí kapacít, lokalít alebo zariadení rozhoduje členský štát, členským štátom by nebolo možné ukladať povinnosť zapojiť sa do GOVSATCOM ani povinnosť umiestniť

na svojom území infraštruktúru GOVSATCOM. GOVSATCOM by preto nebolo dotknuté právo členských štátov nezapojiť sa do GOVSATCOM, a to aj v súlade s ich vnútroštátnym právom alebo ústavnými požiadavkami vo vzťahu k politikám, ktoré sa týkajú neprípájania sa k vojenským alianciám a neúčasti na nich.

- (111) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci týkajúce sa prijatia prevádzkových požiadaviek na služby GOVSATCOM a portfólio služieb pre služby GOVSATCOM. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením (EÚ) č. 182/2011.
- (112) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci týkajúce sa podrobných pravidiel zdieľania a prioritizácie pri využívaní združených kapacít satelitnej komunikácie v rámci GOVSATCOM. Pri vymedzovaní podrobných pravidiel zdieľania a prioritizácie by Komisia mala zohľadniť prevádzkové a bezpečnostné požiadavky, ako aj analýzu rizík a očakávaného dopytu zo strany účastníkov GOVSATCOM. Hoci služby GOVSATCOM by sa v zásade mali používaťom GOVSATCOM poskytovať bezplatne, ak sa v analýze dospeje k záveru, že existuje nedostatok kapacít, mohla by sa na základe tohto záveru, ako aj v záujme zabránenia narušeniu trhu vypracovať v rámci podrobných pravidiel zdieľania a prioritizácie cenová politika. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením (EÚ) č. 182/2011.
- (113) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci týkajúce sa umiestnenia infraštruktúry pozemného segmentu GOVSATCOM. Komisia by mala mať možnosť zohľadniť pri výbere takýchto lokalít prevádzkové a bezpečnostné požiadavky, ako aj existujúcu infraštruktúru. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením (EÚ) č. 182/2011.
- (114) Nariadením (EÚ) č. 912/2010 sa zriadila agentúra Únie s názvom Agentúra pre európsky GNSS na riadenie určitých aspektov systémov satelitnej navigácie Galileo a EGNOS. V tomto nariadení sa zverujú Agentúre pre európsky GNSS nové úlohy, najmä bezpečnostná akreditácia, a to nielen v súvislosti so systémami Galileo a EGNOS, ale aj s ďalšími zložkami VPÚ. Názov Agentúry pre európsky GNSS, jej úlohy a organizačné aspekty by sa preto mali zodpovedajúcim spôsobom upraviť.
- (115) V súlade s rozhodnutím 2010/803/EÚ⁽³³⁾ je sídlom agentúry Praha. V rámci plnenia úloh agentúry môžu byť zamestnanci agentúry umiestnení v jednom z pozemných centier systémov Galileo alebo EGNOS uvedených vo vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2016/413⁽³⁴⁾ na účely vykonávania činností VPÚ stanovených v príslušnej dohode. Navyše, aby agentúra fungovala čo najefektívnejšie a najúčinnejšie, obmedzený počet zamestnancov by mohol byť umiestnený v miestnych kanceláriách v jednom alebo vo viacerých členských štátoch. Takéto umiestnenie zamestnancov mimo sídla agentúry alebo pozemných centier systémov Galileo a EGNOS by nemalo viesť k presunu kmeňových činností agentúry do takýchto miestnych kancelárií.
- (116) Vzhľadom na rozšírený rozsah činnosti Agentúry pre európsky GNSS, ktorý už by nemal byť obmedzený iba na Galileo a EGNOS, by sa jej názov mal zmeniť. V rámci agentúry by sa však mala zabezpečiť kontinuita činností Agentúry pre európsky GNSS, a to aj pokiaľ ide o práva a povinnosti, zamestnancov a platnosť všetkých prijatých rozhodnutí.
- (117) Vzhľadom na mandát agentúry a úlohu Komisie pri vykonávaní VPÚ je vhodné stanoviť, že niektoré rozhodnutia prijímané správnu radou by sa nemali prijímať bez súhlasného hlasovania zástupcov Komisie.

⁽³³⁾ Rozhodnutie prijaté vzájomnou dohodou zástupcov vlád členských štátov 2010/803/EÚ z 10. decembra 2010 o sídle Agentúry pre európsky GNSS (Ú. v. EÚ L 342, 28.12.2010, s. 15).

⁽³⁴⁾ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/413 z 18. marca 2016, ktorým sa určuje lokalizácia pozemnej infraštruktúry systému zriadeného v rámci programu Galileo a ktorým sa prijímajú opatrenia potrebné na zabezpečenie jej fungovania, a o zrušení vykonávacieho rozhodnutia 2012/117/EÚ (Ú. v. EÚ L 74, 19.3.2016, s. 45).

- (118) Bez toho, aby boli dotknuté právomoci Komisie, správna rada, rada pre bezpečnostnú akreditáciu a výkonný riaditeľ by mali byť pri výkone svojich povinností nezávislí a konať vo verejnom záujme.
- (119) Je možné a rozhodne pravdepodobné, že niektoré zložky VPÚ by boli založené na využívaní citlivej alebo bezpečnostnej infraštruktúry jednotlivých štátov. Pre taký prípad je z dôvodov národnej bezpečnosti potrebné stanoviť, že na zasadnutiach správnej rady a rady pre bezpečnostnú akreditáciu sa zúčastňujú zástupcovia členských štátov a Komisie na základe potreby poznania. V správnej rade sa na hlasovaní zúčastňujú len zástupcovia tých členských štátov, ktoré vlastnia príslušnú infraštruktúru, a zástupca Komisie. V rokovacom poriadku správnej rady a rady pre bezpečnostnú akreditáciu by sa mali uviesť situácie, v ktorých sa uplatňuje tento postup.
- (120) Podľa bodov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva ⁽³⁵⁾ by sa VPÚ mal hodnotiť na základe informácií získaných v súlade s osobitnými požiadavkami na monitorovanie, pričom by sa malo predchádzať administratívne zaťaženie, najmä vo vzťahu k členským štátom, a nadmernej regulácii. V prípade potreby by uvedené požiadavky mali zahŕňať merateľné ukazovatele ako základ hodnotenia účinkov VPÚ.
- (121) Využívanie služieb systému Copernicus a systému Galileo by malo mať podľa prognóz vo všeobecnosti významný vplyv na európske hospodárstvo. Zdá sa však, že v súčasnosti prevládajú ad hoc merania a prípadové štúdie. Komisia (Eurostat) by mala vymedziť relevantné štatistické merania a ukazovatele, ktoré by predstavovali základ systematického a autoritatívneho monitorovania vplyvu vesmírnych činností Únie.
- (122) Európsky parlament a Rada by mali byť bezodkladne informovaní o pracovných programoch.
- (123) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci týkajúce sa prerozdelenia finančných prostriedkov medzi kategóriami výdavkov rozpočtu VPÚ, prijatia rozhodnutí o dohodách o príspevku, určenia technických a prevádzkových požiadaviek potrebných pre vykonávanie a rozvoj zložiek VPÚ a služieb, ktoré poskytujú, rozhodovania o FPPA, prijatia opatrení potrebných pre bezproblémové fungovanie systémov Galileo a EGNOS a ich prijatia trhom, prijatia podrobných ustanovení o prístupe k službám SST a príslušných postupoch, prijatia viacročného plánu a kľúčových ukazovateľov pre rozvoj služieb SST Únie, prijatia podrobných pravidiel o fungovaní organizačného rámca účasti členských štátov na SST, výberu služieb SWE a prijatia pracovných programov. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením (EÚ) č. 182/2011. Komisii by mal pomáhať programový výbor, ktorý by sa mal schádzať v špecifickom zložení.
- (124) Keďže zložky VPÚ sú orientované na používateľa, na vykonávanie a rozvoj si vyžadujú nepretržité a účinné zapájanie používateľov, najmä pokiaľ ide o vymedzovanie a validáciu požiadaviek na služby. V záujme zvýšenia hodnoty pre používateľov by sa mali aktívne získavať ich podnety prostredníctvom pravidelných konzultácií s konečnými používateľmi z verejného a súkromného sektora členských štátov a v náležitých prípadoch s medzinárodnými organizáciami. Na tieto účely by sa mala zriadiť pracovná skupina (ďalej len „forum používateľov“), ktorá by programovému výboru pomáhala identifikovať požiadavky používateľov, overovať súlad služieb a zisťovať nedostatky poskytovaných služieb. V rokovacom poriadku programového výboru by sa mala stanoviť organizácia fóra používateľov, aby sa zohľadnili osobitosti jednotlivých zložiek VPÚ a jednotlivých služieb v rámci zložiek. Členské štáty by mali vždy, keď je to možné, prispievať do fóra používateľov na základe systematických a koordinovaných konzultácií s používateľmi na vnútroštátnej úrovni.

⁽³⁵⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (125) Keďže riadna verejná správa si vyžaduje jednotné riadenie VPÚ, rýchlejšie rozhodovanie a rovnaký prístup k informáciám, zástupcovia subjektov, ktorým boli zverené úlohy v súvislosti s VPÚ, by mohli mať možnosť zúčastňovať sa ako pozorovatelia na práci programového výboru zriadeného podľa nariadenia (EÚ) č. 182/2011. Z rovnakých dôvodov by mohli mať možnosť zúčastňovať sa na práci programového výboru zástupcovia tretích krajín a medzinárodných organizácií, ktoré uzavreli s Úniou medzinárodnú dohodu, ktorá sa týka VPÚ alebo jeho zložiek alebo podzložiek, s výhradou bezpečnostných obmedzení a v súlade s ustanoveniami takejto dohody. Zástupcovia subjektov, ktorým boli zverené úlohy v súvislosti s VPÚ, zástupcovia tretích krajín a zástupcovia medzinárodných organizácií by nemali byť oprávnení zúčastňovať sa na hlasovaní programového výboru. Podmienky účasti pozorovateľov a ad hoc účastníkov by sa mali stanoviť v rokovacom poriadku programového výboru.
- (126) S cieľom zabezpečiť účinné posúdenie pokroku VPÚ pri plnení jeho cieľov by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o doplnenie ustanovení o dátach systému Copernicus a informáciách systému Copernicus, ktoré sa majú poskytnúť užívateľom systému Copernicus v súvislosti so špecifikáciami a podmienkami a postupmi prístupu k takýmto dátam a informáciám a ich použitia, pokiaľ ide o zmenu prílohy k tomuto nariadeniu v súvislosti s ukazovateľmi a pokiaľ ide o doplnenie ustanovenia o zriadení rámca na monitorovanie a hodnotenie. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinstitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva. Predovšetkým, v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov, sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov, a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (127) Keďže cieľ tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov jeho rozsahu a dôsledkov akcie, ktorá presahuje finančné a technické kapacity jednotlivých členských štátov, ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (128) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania bezpečnostných požiadaviek VPÚ by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením (EÚ) č. 182/2011. Členské štáty by mali mať možnosť vykonávať maximálnu kontrolu nad bezpečnostnými požiadavkami VPÚ. Pri prijímaní vykonávacích aktov v oblasti bezpečnosti VPÚ by Komisii mal pomáhať programový výbor, ktorý by sa schádzal v osobitnom bezpečnostnom zložení. Vzhľadom na citlivosť bezpečnostných záležitostí by sa predseda programového výboru mal usilovať nájsť riešenia, ktoré majú vo výbere čo najširšiu podporu. V prípadoch, keď programový výbor nezaujme žiadne stanovisko, by Komisia nemala prijímať vykonávacie akty, ktorými sa určujú všeobecné bezpečnostné požiadavky VPÚ.
- (129) VPÚ by sa mal zriadiť na obdobie siedmich rokov, aby sa jeho trvanie zosúladiť s trvaním viacročného finančného rámca na roky 2021 až 2027 stanoveným v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 ⁽³⁶⁾ (ďalej len „VFR na roky 2021 – 2027“). Toto časové obmedzenie by sa nemalo vzťahovať na agentúru, ktorá si plní vlastné úlohy.
- (130) S cieľom zabezpečiť kontinuitu pri poskytovaní podpory v príslušnej oblasti politiky a umožniť začať vykonávanie od začiatku VFR na roky 2021 – 2027, toto nariadenie by malo nadobudnúť účinnosť čo najskôr a malo by sa uplatňovať so spätnou účinnosťou od 1. januára 2021.
- (131) Nariadenia (EÚ) č. 912/2010, (EÚ) č. 1285/2013 a (EÚ) č. 377/2014 a rozhodnutie č. 541/2014/EÚ by sa preto mali zrušiť,

⁽³⁶⁾ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11).

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa zriaďuje Vesmírny program Únie (ďalej len „VPÚ“) na obdobie trvania VFR na roky 2021 – 2027. Stanovujú sa v ňom ciele VPÚ, rozpočet na obdobie rokov 2021 – 2027, formy financovania z prostriedkov Únie a pravidlá poskytovania takéhoto financovania, ako aj pravidlá vykonávania VPÚ.

Týmto nariadením sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre vesmírny program (ďalej aj „agentúra“), ktorá nahrádza Agentúru pre európsky GNSS zriadenú nariadením (EÚ) č. 912/2010 a stáva sa jej nástupkyňou, a stanovujú sa pravidlá fungovania tejto agentúry.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „vesmírne plavidlo“ je objekt na obežnej dráhe určený na vykonávanie konkrétnej funkcie alebo misie, ako napríklad v oblasti komunikácie, navigácie alebo pozorovania Zeme vrátane vrchných stupňov nosných rakiet (nosičov) družíc a návratných modulov; vesmírne plavidlo, ktoré už nie je schopné plniť plánovanú misiu, sa považuje za nefunkčné; vesmírne plavidlo v rezerve alebo v pohotovostnom režime, ktoré čaká na možnú opätovnú aktiváciu, sa považuje za funkčné;
2. „vesmírny objekt“ je akýkoľvek človekom vytvorený objekt vo vesmíre;
3. „objekty v blízkosti Zeme“ alebo „NEO“ sú prirodzené objekty v slnečnej sústave, ktoré sa približujú k Zemi;
4. „vesmírny odpad“ je akýkoľvek vesmírny objekt vrátane vesmírneho plavidla alebo ich úlomkov a častí, ktorý sa nachádza na obežnej dráhe Zeme alebo vstupuje do atmosféry Zeme a je nefunkčný alebo už neslúži na žiadny konkrétny účel, pričom zahŕňa aj časti rakiet alebo umelých družíc, alebo nečinné umelé družice;
5. „javy vesmírneho počasia“ alebo „SWE“ sú prirodzené sa vyskytujúce zmeny vesmírneho priestoru na Slnku a v okolí Zeme, vrátane slnečných erupcií, slnečných energetických častíc, zmien slnečného vetra, výronov koronálnej hmoty, geomagnetických búrok a dynamiky, radiačných búrok a ionosférických porúch, ktoré môžu ovplyvniť zemskú a vesmírnu infraštruktúru;
6. „získavanie informácií o situácii vo vesmíre“ alebo „SSA“ je holistický prístup, ktorý zahŕňa komplexné znalosti a pochopenie hlavných rizík vo vesmíre, medzi ktoré patria zrážky vesmírnych objektov, rozpad a návrat vesmírnych objektov do atmosféry, javy vesmírneho počasia a objekty v blízkosti Zeme;
7. „systém dohľadu nad kozmickým priestorom a sledovania tohto priestoru“ alebo „SST“ je sieť pozemných a vesmírnych senzorov, ktoré dokážu vykonávať dohľad nad vesmírnymi objektmi a sledovať ich, spolu so spracovateľskými kapacitami zameranými na poskytovanie dát, informácií a služieb zameraných na vesmírne objekty, ktoré sa nachádzajú na obežnej dráhe Zeme;
8. „senzor SST“ je zariadenie alebo kombinácia zariadení, ako sú pozemné alebo vesmírne radary, lasery a teleskopy, ktoré sú schopné vykonávať dohľad nad kozmickým priestorom alebo jeho sledovanie a merať fyzické parametre vesmírnych objektov, ako je veľkosť, poloha a rýchlosť;
9. „dáta SST“ sú fyzické parametre vesmírnych objektov vrátane vesmírneho odpadu zachytené senzormi SST alebo orbitálne parametre vesmírnych objektov odvodené z pozorovaní senzormi SST v rámci podzložky SST;

10. „informácie SST“ sú spracované dáta SST, ktoré majú pre príjemcu bezprostrednú výpovednú hodnotu;
11. „spätný kanál“ je funkčná schopnosť pátracej a záchranej podpornej služby systému Galileo (SAR); táto služba systému Galileo bude prispievať k službe celosvetového monitorovania lietadiel v súlade s vymedzením Medzinárodnej organizácie civilného letectva (ICAO);
12. „družice Sentinel systému Copernicus“ sú družice, vesmírne plavidlá alebo náklady vesmírnych plavidiel vyhradené pre Copernicus a slúžiace na pozorovanie Zeme z vesmíru;
13. „dáta systému Copernicus“ sú dáta poskytované družicami Sentinel systému Copernicus vrátane ich metadát;
14. „dáta a informácie tretích strán systému Copernicus“ sú priestorové dáta a informácie, ktoré pochádzajú z iných zdrojov, ako sú družice Sentinel systému Copernicus, a ktoré boli licencované alebo sprístupnené na použitie v rámci systému Copernicus;
15. „dáta *in situ* systému Copernicus“ sú dáta získané pozorovaním prostredníctvom pozemných, námorných alebo vzdušných senzorov, ako aj referenčné a doplnkové dáta licencované alebo poskytnuté na využívanie v rámci systému Copernicus;
16. „informácie systému Copernicus“ sú informácie generované službami systému Copernicus po spracovaní alebo modelovaní vrátane ich metadát;
17. „štáty zúčastňujúce sa na systéme Copernicus“ sú tretie krajiny, ktoré na základe podmienok medzinárodnej dohody uzavretej s Úniou finančne prispievajú do systému Copernicus a zúčastňujú sa na ňom;
18. „kmeňoví používatelia systému Copernicus“ sú inštitúcie a orgány Únie a európske, vnútroštátne alebo regionálne verejné subjekty v Únii alebo štátoch zúčastňujúcich sa na systéme Copernicus poverené vykonávaním verejnej služby v súvislosti s vymedzením, vykonávaním, presadzovaním alebo monitorovaním civilných verejných politík, ako napríklad v oblasti životného prostredia, civilnej ochrany, bezpečnosti vrátane bezpečnosti infraštruktúry alebo v oblasti bezpečnostných politík, ktoré využívajú dáta systému Copernicus a informácie systému Copernicus a majú dodatočnú úlohu hnacej sily vývoja systému Copernicus;
19. „iní používatelia systému Copernicus“ sú výskumné a vzdelávacie organizácie, komerčné a súkromnoprávne subjekty, charitatívne organizácie, mimovládne organizácie a medzinárodné organizácie, ktoré využívajú dáta systému Copernicus a informácie systému Copernicus;
20. „používatelia systému Copernicus“ sú kmeňoví používatelia systému Copernicus a iní používatelia systému Copernicus;
21. „služby systému Copernicus“ sú služby s pridanou hodnotou všeobecného a spoločného záujmu Únie a členských štátov, ktoré sú financované z VPU a ktoré transformujú údaje získané pozorovaním Zeme, dáta *in situ* systému Copernicus a iné doplnkové dáta do spracovaných, súhrnných a interpretovaných informácií prispôbených potrebám používateľov systému Copernicus;
22. „používateľ GOVSATCOM“ je orgán verejnej moci, subjekt poverený výkonom verejnej právomoci, medzinárodná organizácia alebo fyzická či právnická osoba náležite splnomocnená a poverená vykonávať úlohy súvisiace s dohľadom nad kritickými bezpečnostnými misiami, operáciami a infraštruktúrami a s ich riadením;
23. „centrum GOVSATCOM“ je operačné centrum, ktorého hlavnou funkciou je bezpečné prepojenie používateľov GOVSATCOM s poskytovateľmi kapacity a služieb GOVSATCOM, čím sa optimalizuje ponuka a dopyt v ktoromkoľvek danom okamihu;
24. „prípád využívania GOVSATCOM“ je prevádzkový scenár v konkrétnom prostredí, v ktorom sa vyžadujú služby GOVSATCOM;
25. „utajovaná skutočnosť EÚ“ alebo „EUCI“ je každá informácia alebo vec označené stupňom utajenia EÚ, ktorého neoprávnené zverejnenie by mohlo v rôznej miere poškodiť záujmy Únie alebo jedného alebo viacerých členských štátov;
26. „citlivé neutajované skutočnosti“ sú neutajované skutočnosti v zmysle článku 9 rozhodnutia Komisie (EÚ, Euratom) 2015/443 ⁽³⁷⁾, ktorým sa zavádza povinnosť chrániť citlivé neutajované skutočnosti, ktorá sa vzťahuje výlučne na Komisiu a agentúry a orgány Únie, ktorým zo zákona vyplýva povinnosť uplatňovať bezpečnostné predpisy Komisie;

⁽³⁷⁾ Rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/443 z 13. marca 2015 o bezpečnosti v Komisii (Ú. v. EÚ L 72, 17.3.2015, s. 41).

27. „operácia kombinovaného financovania“ sú opatrenia podporované z rozpočtu Únie vrátane opatrení v rámci mechanizmov kombinovaného financovania podľa článku 2 ods. 6 nariadenia o rozpočtových pravidlách, v ktorých sa kombinujú nesplatné formy podpory alebo finančné nástroje alebo rozpočtové záruky z rozpočtu Únie so splatnými formami podpory z rozvojových alebo iných verejných finančných inštitúcií, ako aj z komerčných finančných inštitúcií a od investorov;
28. „právny subjekt“ je fyzická osoba alebo právnická osoba zriadená a uznaná ako taká podľa práva Únie, vnútroštátneho práva alebo medzinárodného práva, ktorá má právnu subjektivitu a spôsobilosť konať vo svojom mene, vykonávať práva a podliehať povinnostiam, alebo subjekt, ktorý nemá právnu subjektivitu podľa článku 197 ods. 2 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách;
29. „dôvernický subjekt“ je právny subjekt, ktorý je nezávislý od Komisie alebo tretej strany a ktorý dostáva od Komisie alebo danej tretej strany dáta na účely bezpečného uchovávanía a spracovania uvedených dát.

Článok 3

Zložky VPÚ

1. VPÚ pozostáva z týchto zložiek:
 - a) „Galileo“ autonómny civilný globálny systém satelitnej navigácie (ďalej aj „GNSS“) pod civilnou kontrolou, ktorý zahŕňa sústavu družíc, centrá a celosvetovú sieť pozemných staníc a poskytuje služby lokalizácie, navigácie a určovania času a zohľadňuje potreby a požiadavky v oblasti bezpečnosti;
 - b) „Európska geostacionárna navigačná prekryvná služba“ (ďalej len „EGNOS“) civilný regionálny systém satelitnej navigácie pod civilnou kontrolou, ktorý pozostáva z centier a pozemných staníc a z viacerých transpondérov nainštalovaných na geosynchronných družiciach a ktorý spresňuje a koriguje otvorené signály vysielané systémom Galileo a ďalšími GNSS, okrem iného na účely služieb riadenia letovej prevádzky, leteckých navigačných služieb a ďalších dopravných systémov;
 - c) „Copernicus“ operačný autonómny systém civilného pozorovania Zeme, ktorý vychádza z potrieb používateľov, je pod civilnou kontrolou, nadväzuje na existujúce národné a európske kapacity, ponúka geoinformačné dáta a služby, zahŕňa družice, pozemnú infraštruktúru, zariadenia na spracovanie dát a informácií a distribučnú infraštruktúru, vychádza z politiky bezplatných, úplných a otvorených dát a v náležitých prípadoch zohľadňuje potreby a požiadavky v oblasti bezpečnosti;
 - d) „získavanie informácií o situácii vo vesmíre“ alebo „SSA“, ktorá zahŕňa tieto podzložky:
 - i) „SST“ – systém pre dohľad nad kozmickým priestorom a sledovanie tohto priestoru, ktorého cieľom je zlepšovať prevádzkovať a poskytovať dáta, informácie a služby súvisiace s dohľadom nad vesmírnymi objektmi, ktoré obiehajú okolo Zeme, a ich sledovaním;
 - ii) „SWE“ – arametre z pozorovaní týkajúce sa javov vesmírneho počasia a
 - iii) NEO“ – monitorovanie rizika súvisiaceho s objektami v blízkosti Zeme, ktoré sa približujú k Zemi;
 - e) „GOVSATCOM“ služba satelitnej komunikácie pod civilnou a vládnu kontrolou, ktorá umožňuje poskytovanie kapacít a služieb satelitnej komunikácie orgánom Únie a členských štátov, ktoré riadia kritické bezpečnostné misie a infraštruktúry.
2. VPÚ zahŕňa dodatočné opatrenia na zabezpečenie účinného a autonómneho prístupu do vesmíru na účely VPÚ a na podporu inovačného a konkurencieschopného európskeho vesmírneho sektoru, dodávateľského i odberateľského, na posilnenie vesmírneho ekosystému Únie a na posilnenie postavenia Únie v pozícii globálneho aktéra.

Článok 4

Ciele

1. VPÚ má tieto všeobecné ciele:
 - a) poskytovať alebo prispievať k poskytovaniu vysokokvalitných, aktuálnych a v prípade potreby aj bezpečných dát, informácií a služieb týkajúcich sa vesmíru bez prerušenia a pokiaľ možno na globálnej úrovni, tým uspokojovať súčasné a budúce potreby a umožňovať podporu politických priorít Únie a súvisiaceho rozhodovania, ktoré je založené na dôkazoch a je nezávislé, okrem iného pre oblasti zmeny klímy, dopravy a bezpečnosti;

- b) maximalizovať sociálno-ekonomické prínosy, najmä posilnením vývoja inovatívnych a konkurencieschopných európskych dodávateľských a odberateľských odvetví vrátane MSP a startupov, čím sa umožní rast a tvorba pracovných miest v Únii a podporí sa čo najširšie uplatnenie a využívanie dát, informácií a služieb, ktoré poskytujú zložky VPÚ, a to v rámci Únie aj mimo nej; pri zabezpečovaní synergie a komplementárnosti s činnosťami Únie v oblasti výskumu a technologického rozvoja, ktoré sa vykonávajú podľa nariadenia (EÚ) 2021/695;
- c) zlepšiť bezpečnosť a ochranu Únie a jej členských štátov a posilniť autonómiu Únie, najmä pokiaľ ide o technológie;
- d) podporovať postavenie Únie ako globálneho aktéra vo vesmírnom sektore, podnecovať medzinárodnú spoluprácu, posilňovať európsku diplomaciu v oblasti vesmíru, a to aj presadzovaním zásad reciprocity a spravodlivej hospodárskej súťaže, a posilňovať úlohu Únie pri riešení globálnych výziev, podporujúc globálne iniciatívy, okrem iného aj pokiaľ ide o udržateľný rozvoj, a zvyšujúc povedomie o vesmíre ako spoločnom dedičstve ľudstva;
- e) zvyšovať bezpečnosť, ochranu a udržateľnosť všetkých vesmírnych činností týkajúcich sa vesmírnych objektov a zvyšovania množstva vesmírneho odpadu, ako aj vesmírneho prostredia, prostredníctvom zavádzania vhodných opatrení vrátane vývoja a zavádzania technológií na likvidáciu vesmírnych plavidiel na konci ich prevádzkovej životnosti a na likvidáciu vesmírneho odpadu.

2. VPÚ má tieto špecifické ciele:

- a) pre Galileo a EGNOS: dlhodobo poskytovať najmodernejšie a bezpečné služby lokalizácie, navigácie a určovania času pri zabezpečovaní kontinuity a spoľahlivosti týchto služieb;
- b) pre Copernicus: poskytovať presné a spoľahlivé údaje, informácie a služby súvisiace s pozorovaním Zeme pri integrovaní ďalších zdrojov dát dodávaných na dlhodobom udržateľnom základe, podporovať formulovanie, vykonávanie a monitorovanie politik a akcií Únie a jej členských štátov, ktoré vychádzajú z potrieb používateľov;
- c) pre SSA: zlepšiť spôsobilosti v oblasti monitorovania, sledovania a identifikácie vesmírnych objektov a vesmírneho odpadu s cieľom ešte viac zvýšiť výkonnosť a autonómiu spôsobilostí v rámci SST na úrovni Únie, poskytovať služby SWE a mapovať a prepájať kapacity členských štátov v rámci NEO;
- d) pre GOVSATCOM: zabezpečiť dlhodobú dostupnosť spoľahlivých, bezpečných a nákladovo efektívnych služieb satelitnej komunikácie pre používateľov GOVSATCOM;
- e) podporovať autonómnú, bezpečnú a nákladovo efektívnu spôsobilosť v oblasti prístupu do vesmíru s ohľadom na základné bezpečnostné záujmy Únie;
- f) podporovať rozvoj silného vesmírneho hospodárstva Únie, okrem iného podporou vesmírneho ekosystému a posilňovaním konkurencieschopnosti, inovácie, podnikania, zručností a budovania kapacít vo všetkých členských štátoch a regiónoch Únie s osobitným zreteľom na MSP a startupy alebo fyzické a právnické osoby z Únie, ktoré pôsobia alebo chcú pôsobiť v tomto sektore.

Článok 5

Prístup do vesmíru

1. VPÚ podporuje verejné obstarávanie a zhromažďovanie služieb vynášania na obežnú dráhu pre potreby VPÚ a na žiadosť členských štátov a medzinárodných organizácií aj takéto zhromažďovanie pre ne.
2. V synergii s inými programami a systémami financovania Únie a bez toho, aby bola dotknutá činnosť ESA v oblasti prístupu do vesmíru, môže VPÚ podporovať:
 - a) úpravy, vrátane technologického vývoja, vesmírnych nosných systémov, ktoré sú potrebné na vynášanie družíc na obežnú dráhu, vrátane alternatívnych technológií a inovačných systémov v oblasti prístupu do vesmíru, na účely vykonávania zložiek VPÚ;
 - b) úpravy pozemnej vesmírnej infraštruktúry vrátane nového vývoja, ktoré sú potrebné na vykonávanie VPÚ.

Článok 6

Akcie na podporu inovatívneho a konkurencieschopného vesmírneho sektora Únie

1. VPÚ presadzuje budovanie kapacít v celej Únii, a preto podporuje:
 - a) inovačné činnosti na čo najlepšie využitie vesmírnych technológií, infraštruktúry alebo služieb a opatrenia na uľahčenie uplatnenia inovačných riešení, ktoré sú výsledkom výskumných a inovačných činností, a na podporu rozvoja odberateľského sektora, najmä prostredníctvom synergií s inými programami Únie a finančnými nástrojmi vrátane Programu InvestEU;
 - b) činnosti zamerané na zvýšenie verejného dopytu a inovácie vo verejnom sektore s cieľom využiť plný potenciál verejných služieb pre občanov a podniky;
 - c) podnikanie, a to už od počiatočného štádia až po štádium rastu, v súlade s článkom 21 a na základe ďalších ustanovení o prístupe k financovaniu uvedených v článku 18 a hlave III kapitole I a využívaním prístupu prvej zákazky;
 - d) vznik podnikateľsky ústretového vesmírneho ekosystému prostredníctvom spolupráce medzi podnikmi vo forme siete vesmírnych dátových centier, ktoré:
 - i) spájajú na vnútroštátnej a regionálnej úrovni aktérov vesmírneho a digitálneho i ďalších sektorov, ako aj používateľov, a
 - ii) sa zameriavajú na poskytovanie podpory, zariadení a služieb občanom a spoločnostiam s cieľom zlepšiť podnikanie a zručnosti, posilňovať synergie v odberateľskom sektore a zintenzívniť spoluprácu s centrami digitálnych inovácií vytvorenými v rámci programu Digitálna Európa zriadenom nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/694 ⁽³⁸⁾;
 - e) poskytovanie činností v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, najmä pre odborníkov, podnikateľov, absolventov vysokých škôl a študentov, najmä prostredníctvom synergií s vnútroštátnymi a regionálnymi iniciatívami, v záujme rozvoja pokročilých zručností;
 - f) prístup k zariadeniam na spracovanie a testovanie pre odborníkov zo súkromného i verejného sektora, študentov a podnikateľov;
 - g) činnosti certifikácie a šandardizácie;
 - h) posilnenie európskych dodávateľských reťazcov v celej Únii prostredníctvom širokej účasti podnikov, najmä MSP a startupov, na všetkých zložkách VPÚ, najmä prostredníctvom článku 14 a posilnenie opatrení na podporu ich konkurencieschopnosti na globálnej úrovni.
2. Pri vykonávaní činností uvedených v odseku 1 sa podporí potreba rozvíjať kapacity v členských štátoch v rámci rozmáhajúceho sa vesmírneho priemyslu, aby sa všetkým členským štátom poskytla rovnaká príležitosť zúčastňovať sa na VPÚ.

Článok 7

Účasť tretích krajín a medzinárodných organizácií na VPÚ

1. Zložky Galileo, EGNOS a Copernicus ako aj podzložky SWE a NEO s výnimkou podzložky SST sú otvorené účasti členov Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO), ktorí sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore.

Zložka Copernicus a podzložky SWE a NEO, s výnimkou podzložky SST, sú otvorené účasti týchto tretích krajín:

- a) prístupujúcim krajinám, kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátom v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;

⁽³⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/694 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje program Digitálna Európa a zrušuje rozhodnutie (EÚ) 2015/2240 (Ú. v. EÚ L 166, 11.5.2021, s. 1).

b) krajinám európskej susedskej politiky v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami.

2. V súlade s podmienkami stanovenými v osobitnej dohode uzavretej v súlade s článkom 218 ZFEÚ, ktorá sa vzťahuje na účasť danej tretej krajiny alebo medzinárodnej organizácie na akomkoľvek programe Únie, sú:

- a) Galileo a EGNOS otvorené účasti tretím krajinám uvedeným v odseku 1 druhom pododseku písm. a) a b);
- b) GOVSATCOM otvorený účasti členom EZVO, ktorí sú členmi EHP, ako aj tretím krajinám uvedeným v odseku 1 druhom pododseku písm. a) a b), a
- c) zložky Galileo, EGNOS, Copernicus a GOVSATCOM, ako aj podložky SWE a NEO, s výnimkou podložky SST, sú otvorené účasti tretím krajinám, na ktoré sa nevzťahuje odsek 1, a medzinárodným organizáciám.

Touto osobitnou dohodou uvedenom v prvom pododseku tohto odseku sa:

- a) zabezpečuje spravodlivú rovnováhu, pokiaľ ide o príspevky a výhody tretej krajiny alebo medzinárodnej organizácie zúčastňujúcej sa na programoch Únie;
- b) stanovujú podmienky účasti na programoch vrátane výpočtu finančných príspevkov na jednotlivé programy a ich administratívne náklady;
- c) neudeľuje tretej krajine ani medzinárodnej organizácii rozhodovacia právomoc v súvislosti s programom Únie;
- d) zaručujú práva Únie na zabezpečenie správneho finančného riadenia a na ochranu jej finančných záujmov.

Príspevky uvedené v druhom pododseku písmene b) predstavujú pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

3. Účasť na zložkách alebo podzložkách VPÚ s výnimkou podložky SST je otvorená účasti tretím krajinám a medzinárodným organizáciám podľa tohto článku len za predpokladu, že sú chránené základné bezpečnostné záujmy Únie a jej členských štátov, a to aj pokiaľ ide o ochranu utajovaných skutočností podľa článku 43.

Článok 8

Prístup tretích krajín a medzinárodných organizácií k službám SST, službám GOVSATCOM a verejnej regulovanej službe systému Galileo

1. Tretie krajiny a medzinárodné organizácie môžu mať prístup k službám GOVSATCOM len vtedy, ak:

- a) uzavrú dohodu v súlade s článkom 218 ZFEÚ, v ktorej sa stanovujú podmienky prístupu k službám GOVSATCOM, a
- b) spĺňajú článok 43 tohto nariadenia.

2. Tretie krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nemajú hlavné sídla v Únii, môžu mať prístup k službám SST uvedeným v článku 55 ods. 1 písm. d), ak:

- a) uzavrú dohodu v súlade s článkom 218 ZFEÚ, v ktorej sa stanovujú podmienky prístupu k týmto službám SST, a
- b) spĺňajú článok 43 tohto nariadenia.

3. V prípade prístupu k službám SST, ktoré sú verejne dostupné, ako sa uvádza v článku 55 ods. 1 písm. a), b) a c), sa žiadna dohoda uzavretá v súlade s článkom 218 ZFEÚ nevyžaduje. Prístup k týmto službám podlieha žiadosti potenciálnych používateľov v súlade s článkom 56.

4. Prístup tretích krajín a medzinárodných organizácií k verejnej regulovanej službe (ďalej len „PRS“), ktorú poskytuje Galileo, sa upravuje v článku 3 ods. 5 rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1104/2011/EÚ ⁽³⁹⁾.

Článok 9

Vlastníctvo a využívanie majetku

1. Pokiaľ odsek 2 neustanovuje inak, Únia je vlastníkom všetkého hmotného aj nehmotného majetku vytvoreného alebo vyvinutého v rámci zložiek VPÚ. Na tento účel Komisia zabezpečí, aby príslušné zmluvy, dohody a iné dojednania týkajúce sa činností, ktoré môžu viesť k vytvoreniu alebo vývoju takéhoto majetku, zahŕňali ustanovenia, ktorými sa zabezpečí Únii vlastníctvo tohto majetku.

2. Odsek 1 sa nevzťahuje na hmotný a nehmotný majetok vytvorený alebo vyvinutý v rámci zložiek VPÚ, ak sa činnosti, ktoré môžu viesť k vytvoreniu alebo vývoju takéhoto majetku:

- a) vykonávajú na základe grantov alebo cien, ktoré sú v plnej miere financované Úniou;
- b) nefinancujú v plnej miere zo strany Únie alebo
- c) týkajú vývoja, výroby alebo používania prijímačov PRS, ktoré obsahujú EUCI, alebo komponentov takýchto prijímačov.

3. Komisia zabezpečí, aby zmluvy, dohody a iné dojednania týkajúce sa činností uvedených v odseku 2 tohto článku zahŕňali ustanovenia stanovujúce vhodný režim vlastníctva tohto majetku a, pokiaľ ide o odseku 2 písm. c) tohto článku, aby zabezpečovali, že Únia môže využívať prijímače PRS v súlade s rozhodnutím č. 1104/2011/EÚ.

4. Komisia sa usiluje uzavrieť s tretími stranami zmluvy, dohody alebo iné dojednania, pokiaľ ide o:

- a) už existujúce vlastnícke práva k hmotnému a nehmotnému majetku vytvorenému alebo vyvinutému v rámci zložiek VPÚ;
- b) nadobudnutie vlastníckych práv alebo licenčných práv v súvislosti s iným hmotným a nehmotným majetkom, ktorý je potrebný na vykonávanie VPÚ.

5. Komisia prostredníctvom vhodného rámca zabezpečuje optimálne využívanie hmotného a nehmotného majetku uvedeného v odsekoch 1 a 2, ktorý vlastní Únia.

6. Ak majetok uvedený v odsekoch 1 a 2 pozostáva z práv duševného vlastníctva, Komisia spravuje tieto práva čo možno najefektívnejšie, pričom berie do úvahy:

- a) potrebu chrániť majetok a zhodnocovať ho;
- b) oprávnené záujmy všetkých dotknutých zainteresovaných strán;
- c) potrebu zabezpečiť harmonický rozvoj trhov a nových technológií a
- d) potrebu kontinuity služieb poskytovaných zložkami VPÚ.

Komisia najmä zabezpečí, aby príslušné zmluvy, dohody a iné dojednania zahŕňali možnosť prevodu týchto práv duševného vlastníctva na tretie strany alebo udelenia licencií k týmto právam tretím stranám vrátane pôvodcu duševného vlastníctva a aby agentúra mohla tieto práva využívať bez obmedzenia, ak je to potrebné na vykonávanie jej úloh podľa tohto nariadenia.

FFPA stanovená v článku 28 ods. 4 alebo dohody o príspevku uvedené v článku 32 ods. 1 musia obsahovať príslušné ustanovenia, ktoré ESA a iným povereným subjektom umožňujú využívať práva duševného vlastníctva uvedené v prvom pododseku tohto odseku, ak je to potrebné na plnenie svojich úloh podľa tohto nariadenia, a podmienky tohto využitia.

⁽³⁹⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1104/2011/EÚ z 25. októbra 2011 o pravidlách prístupu k verejnej regulovanej službe, ktorú poskytuje globálny satelitný navigačný systém zriadený v rámci programu Galileo (Ú. v. EÚ L 287, 4.11.2011, s. 1).

Článok 10

Záruka

1. Bez toho, aby tým boli dotknuté povinnosti vyplývajúce z právne záväzných ustanovení, sa služby, dáta a informácie poskytované zložkami VPÚ poskytujú bez akejkoľvek výslovnej alebo implicitnej záruky, pokiaľ ide o ich kvalitu, presnosť, dostupnosť, spoľahlivosť, rýchlosť a vhodnosť na akýkoľvek účel.
2. Komisia zabezpečí, aby používatelia týchto služieb, dát a informácií boli riadne informovaní o odseku 1.

HLAVA II

ROZPOČTOVÝ PRÍSPEVOK A MECHANIZMY

Článok 11

Rozpočet

1. Finančné krytie na vykonávanie VPÚ na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027 a na pokrytie súvisiacich rizík sa stanovuje na 14 880 miliárd EUR v bežných cenách.

Suma uvedená v prvom pododseku sa rozdelí na tieto kategórie výdavkov:

- a) pre Galileo a EGNOS: 9,017 miliardy EUR;
- b) pre Copernicus: 5,421 miliardy EUR;
- c) pre SSA a GOVSATCOM: 0,442 miliardy EUR.

2. Komisia môže prerozdeliť finančné prostriedky medzi kategóriami výdavkov uvedenými v odseku 1 tohto článku, pokiaľ neprekročí strop 7,5 % sumy určenej pre kategórie výdavkov, ktorá prijíma finančné prostriedky, alebo kategórie, z ktorej sa finančné prostriedky poskytujú. Komisia môže prostredníctvom vykonávacích aktov prerozdeliť finančné prostriedky medzi kategóriami výdavkov uvedenými v odseku 1 tohto článku, ak kumulatívna suma tohto prerozdelenia presahuje 7,5 % sumy pridelenej kategórii výdavkov, ktorá prijíma finančné prostriedky, alebo kategórii, z ktorej sa finančné prostriedky poskytujú. Uvedené vykonávacie akty sa prijímajú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

3. Ďalšie opatrenia stanovené v článku 3 ods. 2, najmä činnosti uvedené v článkoch 5 a 6, sa financujú v rámci zložiek VPÚ.

4. Rozpočtové prostriedky Únie pridelené na VPÚ pokrývajú všetky činnosti potrebné na splnenie cieľov uvedených v článku 4. Takéto výdavky sa môžu vynakladať na:

- a) štúdie a stretnutia expertov, najmä na posúdenie dodržiavania nákladových a časových obmedzení;
- b) informačné a komunikačné činnosti vrátane inštitucionálnej komunikácie o politických prioritách Únie, ak priamo súvisia s cieľmi tohto nariadenia, najmä s cieľom vytvoriť synergie s inými politikami Únie;
- c) siete informačných technológií, ktoré slúžia na spracovávanie alebo výmenu informácií, a opatrenia administratívneho riadenia vykonávané Komisiou, okrem iného aj v oblasti bezpečnosti;
- d) technickú a administratívnu pomoc určenú na vykonávanie VPÚ, ako sú prípravné, monitorovacie, kontrolné, auditorské a hodnotiace činnosti vrátane inštitucionálnych systémov informačných technológií.

5. Akcie, ktoré sa kumulatívne financujú z rôznych programov Únie, sa podrobia auditu iba raz, pričom sa zahrnú všetky zapojené programy a ich príslušné uplatniteľné pravidlá.

6. Rozpočtové záväzky súvisiace s VPÚ, ktoré sa vzťahujú na činnosti uskutočňované v priebehu viac ako jedného finančného roka, sa môžu v priebehu viacerých rokov rozdeliť do ročných čiastkových platieb.

7. Zdroje pridelené členským štátom v rámci zdieľaného riadenia sa môžu na základe žiadosti členských štátov previesť na VPÚ za podmienok stanovených v článku 26 nariadenia o všeobecných ustanoveniach. Komisia implementuje tieto zdroje priamo v súlade s článkom 62 ods. 1 prvým pododsekom písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách alebo nepriamo v súlade s ods. 1 písm. c) uvedeného pododseku. Uvedené zdroje sa použijú v prospech dotknutého členského štátu.

Článok 12

Pripísané príjmy

1. Príjmy vytvorené zložkami VPÚ sa vyplatia do rozpočtu Únie a použijú sa na financovanie zložky, ktorá ich vytvorila.
2. Členské štáty môžu poskytnúť na zložku VPÚ dodatočný finančný príspevok na pokrytie dodatočných prvkov pod podmienkou, že takéto dodatočné prvky nespôsobia dotknutej zložke žiadne finančné ani technické zaťaženie ani oneskorenie. Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov rozhodne, či sú tieto podmienky splnené. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.
3. Dodatočné finančné príspevky uvedené v tomto článku sa považujú za vonkajšie pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 13

Vykonávanie a formy financovania z prostriedkov Únie

1. VPÚ sa vykonáva v rámci priameho riadenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách alebo v rámci nepriameho riadenia so subjektmi uvedenými v článku 62 ods. 1 prvom pododseku písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Z VPÚ sa môžu poskytovať finančné prostriedky v akejkoľvek forme stanovenej v nariadení o rozpočtových pravidlách, najmä vo forme grantov, cien a verejného obstarávania. Takisto sa z neho môže poskytovať financovanie vo forme finančných nástrojov v rámci operácií kombinovaného financovania.
3. Ak sa rozpočet systému Copernicus plní nepriamym riadením, pravidlá verejného obstarávania pre subjekty poverené úlohami týkajúcimi sa plnenia rozpočtu sa môžu uplatňovať v rozsahu, ktorý umožňujú články 62 a 154 nariadenia o rozpočtových pravidlách. Špecifické úpravy potrebné pre tieto pravidlá verejného obstarávania sa vymedzia v príslušných dohodách o príspevku.

HLAVA III

FINANČNÉ USTANOVENIA

KAPITOLA I

Verejné obstarávanie

Článok 14

Zásady verejného obstarávania

1. Verejný obstarávateľ koná pri postupoch verejného obstarávania na účely VPÚ v súlade s týmito zásadami:

- a) podporovať vo všetkých členských štátoch v celej Únii a v celom dodávateľskom reťazci čo najširšiu a najotvorenejšiu účasť hospodárskych subjektov, najmä startupov, nových účastníkov a MSP, vrátane prípadov, keď uchádzači zadávajú zákazky subdodávateľom;
- b) zabezpečiť účinnú hospodársku súťaž a vyhýbať sa, pokiaľ možno, závislosti od jedného poskytovateľa, najmä v súvislosti s kritickými zariadeniami a službami, berúc do úvahy cieľ technologickej nezávislosti a kontinuity služieb;
- c) odchyľne od článku 167 nariadenia o rozpočtových pravidlách využívať, vždy keď je to vhodné, viaceré zdroje dodávok s cieľom zabezpečiť lepšiu celkovú kontrolu nad všetkými zložkami VPU, ich nákladmi a harmonogramom;
- d) dodržiavať zásady otvoreného prístupu a spravodlivej hospodárskej súťaže v celom odvetvovom dodávateľskom reťazci, verejnými súťažami na základe transparentných a aktualizovaných informácií, jasného oznamovania uplatniteľných pravidiel a postupov verejného obstarávania, výberových kritérií a kritérií na vyhodnotenie návrhov a akýchkoľvek ďalších relevantných informácií, ktoré umožňujú zabezpečiť rovnaké podmienky pre všetkých potenciálnych uchádzačov vrátane MSP a startupov;
- e) posilňovať autonómiu Únie, najmä z technologického hľadiska;
- f) dodržiavať bezpečnostné požiadavky zložiek VPU a prispievať k ochrane základných bezpečnostných záujmov Únie a jej členských štátov;
- g) presadzovať kontinuitu a spoľahlivosť služieb;
- h) spĺňať príslušné sociálne a environmentálne kritériá.

2. Rada pre verejné obstarávanie v rámci Komisie preskúma postup verejného obstarávania týkajúci sa všetkých zložiek VPU a monitoruje zmluvné plnenie rozpočtu Únie delegované na poverené subjekty. Podľa potreby sa prizývajú zástupcovia každého z poverených subjektov.

Článok 15

Zákazky rozdelené na podmienené časti

1. Pokiaľ ide o špecifické operačné a infraštruktúrne činnosti, verejný obstarávateľ môže zadať zákazku vo forme zákazky rozdelenej na podmienené časti v súlade s týmto článkom.
2. V súťažných podkladoch zákazky rozdelenej na podmienené časti sa uvedú osobitné charakteristiky zákaziek rozdelených na podmienené časti. Stanoví sa v nich najmä predmet zákazky, cena alebo pravidlá určenia ceny a podmienky realizácie prác, dodávok a poskytovania služieb v jednotlivých častiach.
3. Zákazka rozdelená na podmienené časti obsahuje:
 - a) pevnú časť, z ktorej vyplýva pevný záväzok realizovať práce, dodávky alebo poskytovať služby zmluvne dohodnuté pre danú časť, a
 - b) jednu alebo viacero častí podmienených z hľadiska rozpočtu a vykonávania.
4. Povinnosti v rámci pevnej časti zákazky a povinnosti v rámci jednotlivých podmienených častí tvoria súdržný celok, pričom sa zohľadňujú povinnosti v rámci predchádzajúcich alebo nasledujúcich častí.
5. Plnenie každej podmienenej časti podlieha rozhodnutiu verejného obstarávateľa, ktoré sa oznamuje dodávateľovi v súlade s uzavretou zmluvou.

Článok 16

Zákazky s refundáciou nákladov

1. Verejný obstarávateľ si môže za podmienok stanovených v odseku 3 zvoliť zákazku s refundáciou všetkých alebo niektorých nákladov.
2. Cena, ktorá sa má zaplatiť podľa zákazky s refundáciou, pozostáva z refundácie:

- a) všetkých priamych nákladov, ktoré dodávateľovi skutočne vznikli v súvislosti s plnením zákazky, ako sú výdavky na pracovnú silu, materiál, spotrebný materiál a používanie zariadení a infraštruktúr potrebných na plnenie zákazky;
 - b) nepriamych nákladov;
 - c) fixného zisku a
 - d) primeranej motivačnej odmeny založenej na plnení cieľov týkajúcich sa harmonogramu výsledkov a dodávok.
3. Verejný obstarávateľ si môže zvoliť zákazku s refundáciou všetkých alebo niektorých nákladov, ak je vzhľadom na neistotu spojenú s plnením zákazky ťažké alebo nevhodné presne stanoviť pevnú cenu, pretože:
- a) prvky zákazky sú veľmi komplexné alebo si vyžadujú využívanie novej technológie, a preto sú s ňou spojené značné technické riziká; alebo
 - b) činnosti, ktoré sú predmetom zákazky, sa musia z prevádzkových dôvodov začať bezodkladne, aj keď vzhľadom na značné riziká alebo na to, že plnenie zákazky sčasti závisí od plnenia iných zákaziek, ešte nemožno v plnej miere presne stanoviť pevnú cenu.
4. Pri zákazkách s refundáciou nákladov sa stanoví maximálny cenový strop. Maximálnym cenovým stropom v prípade zákazky s refundáciou všetkých alebo niektorých nákladov je maximálna splatná cena. Cena sa môže zmeniť v súlade s článkom 172 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 17

Zadanie zákazky subdodávateľom

1. S cieľom podporiť nových účastníkov, MSP a startupy a ich cezhraničnú účasť a ponúkať čo najširšie možné geografické pokrytie a zároveň chrániť strategickú autonómiu Únie verejný obstarávateľ požaduje, aby uchádzač zadal prostredníctvom verejnej súťaže na príslušnej úrovni subdodávok časť zákazky spoločnostiam, ktoré nepatria do skupiny uchádzača.
2. Uchádzač musí zdôvodniť akékoľvek odchýlky od požiadavky podľa odseku 1.
3. V prípade zákaziek nad 10 miliónov EUR sa verejný obstarávateľ zameria na zabezpečenie toho, aby sa aspoň 30 % hodnoty zákazky zadalo prostredníctvom verejnej súťaže na rôznych úrovniach subdodávateľským spoločnostiam mimo skupiny hlavného uchádzača, a to najmä s cieľom umožniť cezhraničnú účasť MSP. Komisia informuje programový výbor uvedený v článku 107 ods. 1 o plnení tohto cieľa v prípade zmlúv podpísaných po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia.

KAPITOLA II

Granty, ceny a operácie kombinovaného financovania

Článok 18

Granty a ceny

1. Únia môže pokrývať oprávnené náklady až do výšky 100 %, čím však nie je dotknutá zásada spolufinancovania.
2. Odchylné od článku 181 ods. 6 nariadenia o rozpočtových pravidlách môže zodpovedný povolujujúci úradník pri uplatňovaní paušálnych sadzieb povoliť alebo nariadiť financovanie nepriamych nákladov prijímateľa do maximálnej výšky 25 % celkových oprávnených priamych nákladov na akciu.
3. Bez ohľadu na odsek 2 tohto článku sa nepriame náklady môžu vykazovať vo forme jednorazovej platby alebo jednotkových nákladov, ak sa to stanovuje v pracovnom programe uvedenom v článku 100.

4. Odchylné od článku 204 nariadenia o rozpočtových pravidlách maximálna výška finančnej podpory, ktorá sa môže vyplatiť tretej strane, nesmie presiahnuť 200 000 EUR.

Článok 19

Spoločné výzvy v súvislosti s grantmi

1. Komisia alebo poverený subjekt v kontexte VPU môže vydať spoločnú výzvu na predkladanie návrhov so subjektmi, orgánmi alebo osobami uvedenými v článku 62 ods. 1 prvom pododseku písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. V prípade spoločnej výzvy uvedenej v odseku 1 tohto článku:
 - a) uplatňujú sa pravidlá uvedené v hlave VIII nariadenia o rozpočtových pravidlách;
 - b) hodnotiace postupy zahŕňajú vyváženú skupinu expertov vymenovaných každou stranou a
 - c) komisie pre vyhodnotenie postupujú v súlade s článkom 150 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
3. V dohode o grante sa stanoví mechanizmus uplatniteľný na práva duševného vlastníctva.

Článok 20

Granty na verejné obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím a verejné obstarávanie inovačných riešení

1. Akcie môžu zahŕňať alebo mať ako svoj primárny cieľ verejné obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím alebo verejné obstarávanie inovačných riešení, ktoré ako prijímatelia vykonávajú verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia vymedzení v smerniciach Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ⁽⁴⁰⁾, 2014/25/EÚ⁽⁴¹⁾ a 2009/81/ES⁽⁴²⁾.
2. V postupoch verejného obstarávania inovačných riešení sa:
 - a) dodržiavajú zásady transparentnosti, nediskriminácie, rovnakého zaobchádzania, správneho finančného riadenia, proporcionality a pravidiel hospodárskej súťaže;
 - b) môžu, v prípade verejného obstarávania vo fáze pred komerčným využitím, stanovovať osobitné podmienky, ako napríklad obmedzenie miesta výkonu obstarávaných činností na územie členských štátov a tretích krajín, ktoré sa zúčastňujú na VPU;
 - c) môže povoliť zadanie viacerých zákaziek v rámci toho istého postupu (využitie viacerých zdrojov) a
 - d) zabezpečiť, aby sa zákazka zadala uchádzačovi alebo uchádzačom, ktorí predložia ponuku s najvýhodnejším pomerom medzi kvalitou a cenou, pričom je potrebné zabrániť konfliktu záujmov.
3. Dodávateľ, ktorý vytvára výsledky v rámci verejného obstarávania vo fáze pred komerčným využitím, musí vlastníť aspoň práva duševného vlastníctva súvisiace s výsledkom. Verejní obstarávatelia majú aspoň právo na bezplatný prístup k výsledkom na vlastné účely a právo udeliť tretím stranám nevýhradné licencie na využívanie výsledkov pre potreby verejného obstarávateľa za spravodlivých a primeraných podmienok a bez akéhokoľvek práva na udelenie ďalšej licencie, alebo právo požiadať dodávateľa o udelenie takýchto licencií. Ak dodávateľ v stanovenom období po verejnom obstarávaní vo fáze pred komerčným využitím, ktoré je uvedené v zmluve, výsledky komerčne nevyužíva, verejní obstarávatelia môžu od neho požadovať, aby všetky vlastnícke práva k daným výsledkom previedol na verejných obstarávateľov.

⁽⁴⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).

⁽⁴¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).

⁽⁴²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 216, 20.8.2009, s. 76).

Článok 21

Operácie kombinovaného financovania

Operácie kombinovaného financovania, o ktorých sa rozhodne v rámci VPÚ, sa vykonávajú v súlade s nariadením (EÚ) 2021/523 a hlavou X nariadenia o rozpočtových pravidlách.

KAPITOLA III

Ďalšie finančné ustanovenia

Článok 22

Kumulatívne a alternatívne financovanie

1. Na akciu, na ktorú sa poskytol príspevok v rámci VPÚ, možno poskytnúť príspevok aj z iného programu Únie, ak sa tieto príspevky nevzťahujú na tie isté náklady. Zodpovedajúci príspevok na akciu podlieha pravidlám príslušného programu Únie. Kumulatívne financovanie nepresiahne celkové oprávnené náklady na akciu. Podpora z rôznych programov Únie sa môže vypočítavať na pomernom základe v súlade s dokumentmi, ktorými sa stanovujú podmienky podpory.
2. Akcie, ktoré v rámci VPÚ získali známku excelentnosti, môžu získať podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja alebo z Európskeho sociálneho fondu plus v súlade s článkom 73 ods. 4 nariadenia o všeobecných ustanoveniach, ak spĺňajú tieto kumulatívne podmienky:
 - a) boli posúdené vo výzve na predkladanie návrhov v rámci VPÚ;
 - b) spĺňajú minimálne požiadavky na kvalitu stanovené v uvedenej výzve na predkladanie návrhov;
 - c) nemôžu sa financovať v rámci uvedenej výzvy na predkladanie návrhov z dôvodu rozpočtových obmedzení.

Článok 23

Spoločné verejné obstarávanie

1. Ako doplnok k ustanoveniam článku 165 nariadenia o rozpočtových pravidlách môže Komisia alebo agentúra uskutočňovať postupy spoločného verejného obstarávania s ESA alebo inými medzinárodnými organizáciami zapojenými do vykonávania zložiek VPÚ.
2. Pravidlá verejného obstarávania uplatniteľné podľa článku 165 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa uplatňujú analogicky, pokiaľ sa v každom prípade uplatňujú procesné ustanovenia vzťahujúce sa na inštitúcie Únie.

Článok 24

Podmienky oprávnenosti a účasti v záujme ochrany bezpečnosti, integrity a odolnosti operačných systémov Únie

1. Komisia uplatňuje podmienky oprávnenosti a účasti stanovené v odseku 2 na verejné obstarávanie, granty alebo ceny podľa tejto hlavy, ak to považuje za potrebné a vhodné v záujme ochrany bezpečnosti, integrity a odolnosti operačných systémov Únie, pričom zohľadní cieľ presadzovať strategickú autonómiu Únie, najmä pokiaľ ide o technológie v rámci kľúčových technológií a hodnotových reťazcov, a zároveň zachováva otvorené hospodárstvo.

Pred uplatnením podmienok oprávnenosti a účasti v súlade prvým pododsekom tohto odseku Komisia informuje programový výbor uvedený v článku 107 ods. 1 písm. e) a v čo najväčšej miere zohľadní názory členských štátov na rozsah uplatňovania a odôvodnenie týchto podmienok oprávnenosti a účasti.

2. Podmienky oprávnenosti a účasti sú tieto:

- a) oprávnený právny subjekt musí byť usadený v členskom štáte a jeho výkonné riadiace štruktúry musia byť usadené v danom členskom štáte;
- b) oprávnený právny subjekt sa musí zaviazat' vykonávať všetky relevantné činnosti v jednom alebo viacerých členských štátoch, a
- c) oprávnený právny subjekt nesmie byť pod kontrolou tretej krajiny alebo subjektu tretej krajiny.

Na účely tohto článku sa kontrola chápe ako schopnosť priamo alebo nepriamo uplatňovať rozhodujúci vplyv na právny subjekt prostredníctvom jedného alebo viacerých sprostredkovateľských právnych subjektov.

Na účely tohto článku sa výkonná riadiaca štruktúra chápe ako orgán právnickej osoby vymenovaný v súlade s vnútroštátnym právom, ktorý sa v náležitých prípadoch zodpovedá výkonnému riaditeľovi alebo inej osobe s porovnateľnou rozhodovacou právomocou, a ktorá je splnomocnená stanovovať stratégiu, ciele a celkové smerovanie právneho subjektu, dohliada na rozhodovanie manažmentu a monitoruje ho.

3. Komisia môže upustiť od podmienok stanovených v odseku 2 prvom pododseku písm. a) alebo b) v prípade konkrétneho právneho subjektu na základe hodnotenia, ktoré vychádza z týchto kumulatívnych kritérií:

- a) pre špecifické technológie, tovar alebo služby potrebné na činnosti uvedené v odseku 1 nie sú v členských štátoch ľahko dostupné žiadne alternatívy;
- b) daný právny subjekt je usadený v krajine, ktorá je členom EHP alebo EZVO, a ktorá uzavrela s Úniou medzinárodnú dohodu, ako sa uvádza v článku 7, jeho výkonné riadiace štruktúry sú usadené v danej krajine a v danej krajine alebo v jednej alebo viacerých takýchto krajinách sa uskutočňujú aj činnosti spojené s verejným obstarávaním, grantom alebo cenou, a
- c) vykonávajú sa dostatočné opatrenia na zabezpečenie ochrany EUCI podľa článku 43, a na zabezpečenie integrity, bezpečnosti a odolnosti zložiek VPÚ, ich prevádzky a služieb.

Odchyľne od prvého pododseku písm. b) tohto odseku môže Komisia oslobodiť právnickú osobu usadenú v tretej krajine, ktorá nie je členom EHP alebo EZVO, od podmienok podľa odseku 2 prvého pododseku písm. a) alebo b), ak v krajinách, ktoré sú členmi EHP alebo EZVO, nie sú ľahko dostupné žiadne alternatívy a ak sú splnené kritériá stanovené v prvom pododseku písm. a) a c).

4. Komisia môže upustiť od podmienky stanovenej v odseku 2 prvom pododseku písm. c), ak právny subjekt usadený v členskom štáte poskytne tieto záruky:

- a) kontrola nad právnym subjektom sa nevykonáva spôsobom, ktorý blokuje alebo obmedzuje jeho schopnosť:
 - i) vykonávať činnosti spojené s obstarávaním, grantom alebo cenou, a
 - ii) dosahovať výsledky, najmä prostredníctvom oznamovacích povinností;
- b) kontrolujúca tretia krajina alebo subjekt z tretej krajiny sa zaviazá, že si vo vzťahu k danému právnemu subjektu nebude uplatňovať žiadne kontrolujúce práva ani ukladať plnenie oznamovacích povinností v súvislosti s obstarávaním, grantom alebo cenou, a
- c) právny subjekt dodržiava článok 34 ods. 7.

5. Príslušné orgány členského štátu, v ktorom je právny subjekt usadený, posúdia, či právny subjekt spĺňa kritériá stanovené v odseku 3 písm. c) a záruky uvedené v odseku 4. Komisia postupuje podľa uvedeného posúdenia.

6. Komisia poskytne programovému výboru uvedenému v článku 107 ods. 1 písm. e) tieto informácie:

- a) rozsah uplatňovania podmienok oprávnenosti a účasti uvedených v odseku 1 tohto článku;
- b) podrobnosti a odôvodnenia týkajúce sa výnimiek udelených v súlade s týmto článkom a

c) hodnotenie, ktoré bolo základom pre udelenie výnimky podľa odsekov 3 a 4 tohto článku, bez toho, aby sa prezradili citlivé obchodné informácie.

7. Podmienky stanovené v odseku 2, kritériá stanovené v odseku 3 a záruky stanovené v odseku 4 sa v uplatniteľných prípadoch zahrnú do dokumentov týkajúcich sa verejného obstarávania, grantu alebo ceny, a v prípade verejného obstarávania sa uplatňujú počas celého životného cyklu výslednej zmluvy.

8. Týmto článkom nie je dotknuté rozhodnutie č. 1104/2011/EÚ a delegované rozhodnutie Komisie z 15. 9. 2015 ⁽⁴³⁾, nariadenie (EÚ) 2019/452, rozhodnutie 2013/488/EÚ a rozhodnutie (EÚ, Euratom) 2015/444, ani bezpečnostné previerky vykonávané členskými štátmi v súvislosti s právnymi subjektmi zapojenými do činností, pri ktorých sa vyžaduje prístup k EUCI v súlade s uplatniteľnými vnútroštátnymi zákonmi a inými právnymi predpismi.

Ak sú zmluvy vyplývajúce z uplatňovania tohto článku utajené, podmienkami oprávnenosti a účasti, ktoré uplatňuje Komisia v súlade s odsekom 1, nesmú byť dotknuté právomoci národných bezpečnostných orgánov.

Týmto článkom sa nesmie zasiahnuť do žiadneho existujúceho postupu previerok bezpečnosti zariadenia a previerok personálnej bezpečnosti v rámci členského štátu, meniť takýto postup ani s ním byť v rozpore.

Článok 25

Ochrana finančných záujmov Únie

Ak sa prostredníctvom rozhodnutia prijatého podľa medzinárodnej dohody alebo na základe akéhokoľvek iného právneho nástroja zúčastňuje na VPÚ tretia krajina, táto tretia krajina udelí potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí. V prípade OLAF-u tieto práva zahŕňajú právo vykonávať vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013.

HLAVA IV

RIADENIE VPÚ

Článok 26

Zásady riadenia

Riadenie VPÚ vychádza z týchto zásad:

- jasné rozdelenie úloh a zodpovedností medzi subjekty zapojené do vykonávania jednotlivých zložiek a opatrení VPÚ, najmä medzi členské štáty, Komisiu, agentúru, ESA a EUMETSAT, na základe ich príslušných právomocí a bez zdvojovania úloh a zodpovedností;
- relevantnosť riadiacej štruktúry z hľadiska osobitných potrieb jednotlivých zložiek a opatrení VPÚ, ak je to vhodné;
- prísna kontrola VPÚ vrátane prísneho dodržiavania nákladov, harmonogramu a výkonnosti všetkými subjektmi v rámci ich príslušných úloh a zodpovedností v súlade s týmto nariadením;
- transparentné a nákladovo efektívne riadenie;
- kontinuita služieb a kontinuita potrebnej infraštruktúry vrátane ochrany pred relevantnými hrozbami;

⁽⁴³⁾ Delegované rozhodnutie Komisie z 15.9.2015, ktorým sa dopĺňa rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1104/2011/EÚ, pokiaľ ide o spoločné minimálne normy, ktoré majú dodržiavať príslušné orgány PRS C(2015) 6123.

- f) systematické a štruktúrované zohľadňovanie potrieb používateľov dát, informácií a služieb poskytovaných zložkami VPÚ, ako aj súvisiaceho vedeckého a technologického vývoja;
- g) nepretržité úsilie o kontrolu a znižovanie rizík.

Článok 27

Úloha členských štátov

1. Členské štáty sa môžu zúčastňovať na VPÚ. Členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na VPÚ, prispievajú svojou technickou odbornosťou, know-how a pomocou, najmä v oblasti ochrany a bezpečnosti, alebo, ak je to vhodné a možné, tým, že Únii sprístupňujú dáta, informácie, služby a infraštruktúru, ktoré majú vo vlastníctve alebo ktoré sa nachádzajú na ich území, pričom okrem iného zabezpečujú efektívny a voľný prístup k dátam *in situ* systému Copernicus a ich využívanie a spolupracujú s Komisiou na zlepšení dostupnosti dát *in situ* systému Copernicus potrebných pre VPÚ, zohľadňujúc príslušné licencie a povinnosti.
2. Komisia môže prostredníctvom dohôd o príspevku zveriť určité úlohy organizáciám členských štátov, ak dotknutý členský štát takéto organizácie určil. Komisia prijíma prostredníctvom vykonávacích aktov rozhodnutia o dohodách o príspevku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímajú v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 107 ods. 2.
3. Za určitých riadne odôvodnených okolností môže agentúra v prípade úloh uvedených v článku 29 zveriť určité úlohy prostredníctvom dohôd o príspevku organizáciám členských štátov, ak boli tieto organizácie určené dotknutým členským štátom.
4. Členské štáty prijímajú všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie bezproblémového fungovania VPÚ, a to aj tým, že pomáhajú na primeranej úrovni chrániť rádiové frekvencie potrebné pre VPÚ.
5. Členské štáty a Komisia môžu spolupracovať s cieľom rozšíriť uplatnenie dát, informácií a služieb poskytovaných zložkami VPÚ.
6. Vždy, keď je to možné, sa príspevok členských štátov do fóra používateľov uvedenom v článku 107 ods. 6 zakladá na systematických a koordinovaných konzultáciách s komunitami koncových používateľov na vnútroštátnej úrovni, najmä pokiaľ ide o Galileo, EGNOS a Copernicus.
7. Členské štáty a Komisia spolupracujú s cieľom rozvíjať zložku *in situ* systému Copernicus a služby pozemnej kalibrácie potrebné na uplatnenie vesmírnych systémov a uľahčiť využívanie plného potenciálu dátových súborov *in situ* systému Copernicus a referenčných dátových súborov, vychádzajúc z existujúcich kapacít.
8. V oblasti bezpečnosti plnia členské štáty úlohy uvedené v článku 34 ods. 6.

Článok 28

Úloha Komisie

1. Komisia nesie celkovú zodpovednosť za vykonávanie VPÚ, a to aj v oblasti bezpečnosti, bez toho, aby boli dotknuté právomoci členských štátov v oblasti národnej bezpečnosti. Komisia v súlade s týmto nariadením určuje priority a dlhodobý vývoj VPÚ na základe požiadaviek používateľov a dohliada na jeho vykonávanie bez toho, aby boli dotknuté iné politiky Únie.
2. Komisia riadi každú zložku alebo podzložku VPÚ, ktorá nie je zverená inému subjektu, najmä GOVSATCOM, NEO, SWE a činnosti uvedené v článku 55 ods. 1 písm. d).

3. Komisia zabezpečuje jednoznačné rozdelenie úloh a zodpovedností medzi rôzne subjekty zapojené do VPÚ a koordinuje činnosti týchto subjektov. Komisia takisto zabezpečí, aby všetky poverené subjekty zapojené do vykonávania VPÚ chránili záujmy Únie, zaručili správne riadenie finančných prostriedkov Únie a dodržiavali nariadenie o rozpočtových pravidlách a toto nariadenie.

4. Komisia uzavrie s agentúrou a, s ohľadom na rámcovú dohodu z roku 2004, s ESA FPPA, ako sa stanovuje v článku 130 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

5. Ak je to potrebné pre bezproblémové fungovanie VPÚ a bezproblémové poskytovanie služieb poskytovaných zložkami VPÚ, Komisia po konzultácii s používateľmi, a to aj prostredníctvom fóra používateľov uvedeného v článku 107 ods. 6, a ostatnými zainteresovanými stranami určí prostredníctvom vykonávacích aktov technické a prevádzkové požiadavky potrebné na vykonávanie a rozvoj týchto zložiek a služieb, ktoré poskytujú. Pri určovaní týchto technických a prevádzkových požiadaviek Komisia dbá na to, aby nedošlo k zníženiu všeobecnej úrovne bezpečnosti a aby boli nevyhnutne splnené požiadavky spätnej kompatibility.

Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

6. Bez toho, aby boli dotknuté úlohy agentúry alebo iných poverených subjektov, Komisia zaistí, aby sa propagovalo a maximalizovalo uplatnenie a využívanie dát a služieb poskytovaných zložkami VPÚ vo verejnom a v súkromnom sektore, okrem iného aj podporou primeraného vývoja týchto služieb a používateľsky ústretových rozhraní a zabezpečením dlhodobého stabilného prostredia. Rozvíja vhodné synergie medzi aplikáciami rôznych zložiek VPÚ. Zabezpečuje komplementárnosť, konzistentnosť, synergie a väzby medzi VPÚ a ďalšími akciami a programami Únie.

7. Vo vhodných prípadoch Komisia zaručí súlad činností vykonávaných v kontexte VPÚ s činnosťami vykonávanými v oblasti vesmíru na únijnej, vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni. Podnecuje spoluprácu medzi členskými štátmi a ak je to relevantné pre VPÚ, uľahčuje konvergenciu ich technologických kapacít a vývoja v oblasti vesmíru. Na tento účel Komisia vo vhodných prípadoch spolupracuje s agentúrou a ESA v oblasti ich príslušnej pôsobnosti.

8. Komisia informuje programový výbor uvedený v článku 107 o predbežných a konečných výsledkoch hodnotenia všetkých verejných súťaží a zmlúv s verejnými a súkromnými subjektmi vrátane zmlúv o subdodávkach.

Článok 29

Úloha agentúry

1. Agentúra má tieto vlastné úlohy:
 - a) prostredníctvom svojej rady pre bezpečnostnú akreditáciu zabezpečovať bezpečnostnú akreditáciu všetkých zložiek VPÚ v súlade s hlavou V kapitoly II;
 - b) plniť úlohy uvedené v článku 34 ods. 3 a 5;
 - c) uskutočňovať činnosti komunikácie, rozvoja trhu a propagácie, pokiaľ ide o služby ponúkané systémami Galileo, EGNOS a Copernicus, najmä činnosti týkajúce sa uplatnenia na trhu a koordinácie potrieb používateľov;
 - d) vykonávať činnosti v oblasti komunikácie, rozvoja trhu a propagácie, pokiaľ ide o dáta, informácie a služby ponúkané systémom Copernicus, bez toho, aby boli dotknuté činnosti vykonávané inými poverenými subjektmi a Komisiou;
 - e) poskytovať Komisii odborné poradenstvo okrem iného na účely prípravy priorít vesmírneho výskumu zameraných na odberateľský sektor.

2. Komisia zverí agentúre tieto úlohy:
 - a) riadenie využívania systémov EGNOS a Galileo, ako sa stanovuje v článku 44;
 - b) celková koordinácia používateľských aspektov GOVSATCOM v úzkej spolupráci s členskými štátmi, relevantnými agentúrami Únie, ESVČ a inými subjektmi na účely misíí a operácií krízového riadenia;
 - c) vykonávanie činností týkajúcich sa vývoja odberateľských aplikácií založených na zložkách VPÚ a základných prvkov a integrovaných aplikácií založených na dátach a službách poskytovaných systémami Galileo, EGNOS a Copernicus, a to aj v prípade, keď sa finančné prostriedky na takéto činnosti sprístupnili v kontexte programu Horizont Európa, alebo v prípade, ak je to potrebné na splnenie cieľov uvedených v článku 4 ods. 1 písm. b);
 - d) vykonávanie činností súvisiacich s uplatnením dát, informácií a služieb u používateľov, ktoré ponúkajú iné zložky VPÚ ako Galileo a EGNOS, bez toho, aby boli dotknuté činnosti a služby systému Copernicus zverené iným subjektom;
 - e) osobitné akcie uvedené v článku 6.
3. Komisia môže na základe hodnotení uvedených v článku 102 ods. 5 zveriť agentúre ďalšie úlohy za predpokladu, že sa tým nezdvijujú činnosti, ktoré vykonávajú iné poverené subjekty v rámci VPÚ, a že ich cieľom je zlepšiť účinnosť vykonávania činností VPÚ.
4. Vždy, keď sa agentúre zveria činnosti, zabezpečia sa primerané finančné, ľudské a administratívne zdroje na ich vykonávanie.
5. Odchyľne od článku 62 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách a s výhradou posúdenia Komisie týkajúceho sa ochrany záujmov Únie môže agentúra prostredníctvom dohôd o príspevku zveriť iným subjektom určité činnosti v oblasti ich príslušných právomocí za podmienok nepriameho riadenia, ktoré sa vzťahujú na Komisiu.

Článok 30

Úloha ESA

1. Za predpokladu, že sú chránené záujmy Únie, sa ESA zveria tieto úlohy:
 - a) pokiaľ ide o Copernicus:
 - i) koordinácia vesmírnej zložky a vykonávanie vesmírnej zložky systému Copernicus a jej vývoja;
 - ii) návrh, vývoj a zhotovenie vesmírnej infraštruktúry systému Copernicus vrátane prevádzky tejto infraštruktúry a súvisiaceho verejného obstarávania okrem prípadov, ak tieto operácie vykonávajú iné subjekty, a
 - iii) vo vhodných prípadoch poskytovanie prístupu k dátam tretích strán;
 - b) pokiaľ ide o Galileo a EGNOS: vývoj systémov a navrhovanie a rozvoj častí pozemného segmentu a družíc vrátane testovania a validácie;
 - c) pokiaľ ide o všetky zložky VPÚ: dodávateľské výskumné a vývojové činnosti v oblastiach odbornosti ESA.
2. Na základe posúdenia Komisie môžu byť ESA zverené ďalšie úlohy na základe potrieb VPÚ za predpokladu, že sa týmito úlohami nezdvijujú činnosti, ktoré vykonáva iný poverený subjekt v rámci VPÚ, a že ich cieľom je zlepšiť účinnosť vykonávania činností VPÚ.
3. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia FFPA uvedenej v článku 31, Komisia alebo agentúra môžu požiadať ESA, aby za spoločne dohodnutých podmienok poskytla odborné technické poradenstvo a informácie potrebné na plnenie úloh, ktoré sú im pridelené na základe tohto nariadenia.

Článok 31

Rámcová dohoda o finančnom partnerstve

1. V FFPA uvedenej v článku 28 ods. 4 sa:
 - a) jasne vymedzujú úlohy, zodpovednosti a povinnosti Komisie, agentúry a ESA v súvislosti s jednotlivými zložkami VPÚ a potrebné mechanizmy koordinácie a kontroly;
 - b) vyžaduje, aby ESA uplatňovala bezpečnostné predpisy Únie vymedzené v bezpečnostných dohodách uzavretých medzi Úniou, jej inštitúciami a agentúrami, a ESA, najmä pokiaľ ide o spracovanie utajovaných skutočností;
 - c) stanovujú podmienky riadenia finančných prostriedkov zverených ESA, najmä pokiaľ ide o verejné obstarávanie vrátane uplatňovania pravidiel Únie v oblasti verejného obstarávania, ak sa obstaráva v mene Únie, alebo uplatňovania pravidiel povereného subjektu v súlade s článkom 154 nariadenia o rozpočtových pravidlách, ďalej o postupy riadenia, očakávané výsledky merané na základe ukazovateľov výkonnosti, opatrenia uplatniteľné v prípade chybného alebo podvodného vykonávania zákaziek z hľadiska nákladov, harmonogramu a výsledkov, ako aj o komunikačnú stratégiu a pravidlá týkajúce sa vlastníctva všetkého hnutelného a nehnuteľného majetku; tieto podmienky musia byť v súlade s hlavami III a V tohto nariadenia a nariadením o rozpočtových pravidlách;
 - d) vyžaduje, aby sa v prípade, že agentúra alebo ESA zriadi radu pre vyhodnotenie ponúk na účely verejného obstarávania v rámci FFPA, zúčastňovali na zasadnutiach rady pre vyhodnotenie ponúk ako členovia experti Komisie a v relevantných prípadoch experti iného povereného subjektu. Touto účasťou nie je dotknutá technická nezávislosť rady pre vyhodnotenie ponúk;
 - e) stanovujú monitorovacie a kontrolné opatrenia, ktoré zahŕňajú najmä:
 - i) systém prognózovania nákladov;
 - ii) systematické poskytovanie informácií Komisii, alebo vo vhodných prípadoch agentúre, o nákladoch a harmonograme, a
 - iii) pre prípad neplnenia plánovaných rozpočtov, výkonov a harmonogramov nápravné opatrenia, ktorými sa zabezpečí plnenie úloh v medziach pridelených rozpočtov;
 - f) stanovujú zásady odmeňovania ESA pre každú zložku VPÚ, ktoré zodpovedá podmienkam, v ktorých sa akcie vykonávajú, pričom sa primerane zohľadnia krízové situácie a stav zraniteľnosti, a vo vhodných prípadoch tieto zásady vychádzajú z výkonnosti; odmeňovanie zahŕňa len všeobecné režijné náklady, ktoré sú spojené s činnosťami, ktoré Únia zverila ESA;
 - g) stanoví, že ESA prijme primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany záujmov Únie a na dosiahnutie súladu s rozhodnutiami prijatými Komisiou v súvislosti s jednotlivými zložkami VPÚ v súlade s týmto nariadením.
2. Komisia rozhodne prostredníctvom vykonávacích aktov o FFPA. Uvedené vykonávacie akty sa prijímajú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3. Európsky parlament a Rada musia byť v dostatočnom predstihu plne informovaní o FFPA, o jej uzavretí a vykonávaní.
3. Podľa FFPA uvedenej v odseku 1 tohto článku sa úlohy uvedené v článku 29 ods. 2 a 3 zveria agentúre a úlohy uvedené v článku 30 ods. 1 sa prostredníctvom dohôd o príspevku zveria ESA. Komisia prijme prostredníctvom vykonávacích aktov rozhodnutie o príspevku týkajúce sa dohôd o príspevku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímajú v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 107 ods. 2. Európsky parlament a Rada musia byť v dostatočnom predstihu plne informovaní o dohodách o príspevku, o ich uzavretí a vykonávaní.

Článok 32

Úloha EUMETSAT-u a iných subjektov

1. Komisia môže v plnom rozsahu alebo čiastočne prostredníctvom dohôd o príspevku poveriť subjekty, ktoré nie sú uvedené v článkoch 29 a 30, vykonávaním týchto úloh:
 - a) modernizácia, príprava prevádzky a prevádzka vesmírnej infraštruktúry systému Copernicus alebo jej častí a vo vhodných prípadoch riadenie prístupu k dátam podpornej misie, ktoré možno zveriť EUMETSAT-u;
 - b) vykonávanie služieb systému Copernicus alebo ich častí vo vzťahu k príslušným agentúram, orgánom alebo organizáciám, ako sú Európska environmentálna agentúra, Frontex, Európska námorná bezpečnostná agentúra, SATCEN a Európske centrum pre strednodobé predpovede počasia; úlohy zverené týmto agentúram, orgánom alebo organizáciám sa vykonávajú na miestach, ktorá sa nachádzajú v Únii; agentúra, orgán alebo organizácia, ktorá je už v procese premiestňovania svojich zverených úloh do Únie, môže pokračovať vo vykonávaní týchto úloh na mieste mimo Únie počas obmedzeného obdobia, ktoré sa skončí najneskôr 31. decembra 2023.
2. Kritériá výberu týchto poverených subjektov odzrkadľujú predovšetkým ich schopnosť zabezpečiť kontinuitu a v prípade potreby bezpečnosť prevádzky bez prerušenia činností VPÚ.
3. Podmienky dohôd o príspevku uvedených v odseku 1 tohto článku musia byť vždy, keď je to možné, v súlade s podmienkami FFPA uvedenými v článku 31 ods. 1.
4. Rozhodnutie o príspevku súvisiace s dohodou o príspevku uvedenou v odseku 1 tohto článku sa konzultuje s programovým výborom v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 107 ods. 2. Programový výbor je vopred informovaný o dohodách o príspevku, ktoré majú uzavrieť Únia zastúpená Komisiou a subjekty uvedené v odseku 1 tohto článku.

HLAVA V

BEZPEČNOSŤ VPÚ

KAPITOLA I

Bezpečnosť VPÚ

Článok 33

Zásady bezpečnosti

Bezpečnosť VPÚ vychádza z týchto zásad:

- a) zohľadňovanie skúseností členských štátov v oblasti bezpečnosti a čerpanie inšpirácie z ich najlepších postupov;
- b) využívanie bezpečnostných predpisov Rady a Komisie, v ktorých sa okrem iného stanovuje oddelenie prevádzkových funkcií a funkcií súvisiacich s akreditáciou.

Článok 34

Riadenie bezpečnosti

1. Komisia vo svojej oblasti pôsobnosti a s podporou agentúry zaistí vysokú úroveň bezpečnosti, predovšetkým pokiaľ ide o:

- a) ochranu pozemnej i vesmírnej infraštruktúry a ochranu poskytovania služieb, najmä pred fyzickými alebo kybernetickými útokmi vrátane rušenia dátových tokov;
- b) kontrolu a riadenie transferov technológií;
- c) rozvoj a udržanie nadobudnutých kompetencií a know-how v Únii;
- d) ochranu citlivých neujavených skutočností a utajovaných skutočností.

2. Na účel odseku 1 tohto článku Komisia zabezpečí, aby sa pre každú zložku VPÚ vykonala analýza rizík a hrozieb. Na základe tejto analýzy prostredníctvom vykonávacích aktov stanoví do konca roku 2023 pre každú zložku VPÚ všeobecné bezpečnostné požiadavky. Komisia pritom zohľadní vplyv týchto požiadaviek na bezproblémové fungovanie príslušnej zložky, predovšetkým z hľadiska nákladov, riadenia rizík a harmonogramu, a zaistí, aby sa neznížila celková úroveň bezpečnosti ani nenarušilo fungovanie existujúcich zariadení založených na danej zložke a aby sa zohľadnili riziká v oblasti kybernetickej bezpečnosti. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

Po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia Komisia oznámi orientačný zoznam vykonávacích aktov, ktoré sa predložia na prerokovanie programovému výboru v bezpečnostnom zložení. K uvedenému zoznamu sa na účely predloženia priloží orientačný harmonogram uvedených vykonávacích aktov.

3. Subjekt zodpovedný za riadenie určitej zložky VPÚ zodpovedá za prevádzkovú bezpečnosť danej zložky a na uvedený účel vykonáva analýzu rizík a hrozieb a všetky potrebné činnosti na zaistenie a monitorovanie bezpečnosti danej zložky, predovšetkým stanovenie technických špecifikácií a prevádzkových postupov, pričom monitoruje ich súlad so všeobecnými bezpečnostnými požiadavkami uvedenými v odseku 2 tohto článku. Podľa článku 29 je týmto subjektom pre Galileo a EGNOS agentúra.

4. Na základe analýzy rizík a hrozieb Komisia v prípade potreby určí štruktúru na monitorovanie bezpečnosti a dodržiavanie pokynov vypracovaných v rozsahu pôsobnosti rozhodnutia (SZBP) 2021/698. Táto štruktúra pôsobí v súlade s bezpečnostnými požiadavkami uvedenými v odseku 2. V prípade systému Galileo je touto štruktúrou Stredisko na monitorovanie bezpečnosti systému Galileo.

5. Agentúra:

- a) zabezpečuje bezpečnostnú akreditáciu všetkých zložiek VPÚ v súlade s kapitolou II tejto hlavy a bez toho, aby boli dotknuté právomoci členských štátov;
- b) zabezpečuje prevádzku Strediska na monitorovanie bezpečnosti systému Galileo v súlade s požiadavkami uvedenými v odseku 2 tohto článku a pokynmi vypracovanými v rámci rozsahu pôsobnosti rozhodnutia (SZBP) 2021/698;
- c) vykonáva úlohy, ktoré sú jej pridelené podľa rozhodnutia č. 1104/2011/EÚ;
- d) poskytuje Komisii svoje technické poradenstvo a všetky informácie potrebné na plnenie jej úloh podľa tohto nariadenia.

6. Členské štáty na zabezpečenie ochrany pozemnej infraštruktúry, ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť VPÚ a ktorá sa nachádza na ich území:

- a) prijímajú opatrenia, ktoré sú prinajmenšom rovnocenné s opatreniami potrebnými na:
 - i) ochranu európskych kritických infraštruktúr v zmysle smernice Rady 2008/114/ES⁽⁴⁴⁾ a
 - ii) ochranu svojich vlastných vnútroštátnych kritických infraštruktúr;
- b) vykonávajú úlohy bezpečnostnej akreditácie uvedené v článku 42 tohto nariadenia.

7. Subjekty zapojené do VPÚ prijímajú v záujme zaistenia jeho bezpečnosti všetky potrebné opatrenia, a to aj v súvislosti so záležitosťami, ktoré boli identifikované v analýze rizík.

⁽⁴⁴⁾ Smernica Rady 2008/114/ES z 8. decembra 2008 o identifikácii a označení európskych kritických infraštruktúr a zhodnotení potreby zlepšiť ich ochranu (Ú. v. EÚ L 345, 23.12.2008, s. 75).

Článok 35

Bezpečnosť zavádzaných systémov a služieb

Vždy, keď prevádzka systémov môže mať vplyv na bezpečnosť Únie alebo jej členských štátov, sa uplatnia postupy stanovené rozhodnutím (SZBP) 2021/698.

KAPITOLA II

Bezpečnostná akreditácia

Článok 36

Orgán bezpečnostnej akreditácie

Orgánom bezpečnostnej akreditácie pre všetky zložky VPÚ je rada pre bezpečnostnú akreditáciu zriadená v rámci agentúry.

Článok 37

Všeobecné zásady bezpečnostnej akreditácie

Činnosti v oblasti bezpečnostnej akreditácie pre všetky zložky VPÚ sa vykonávajú v súlade s týmito zásadami:

- a) činnosti a rozhodnutia v oblasti bezpečnostnej akreditácie sa vykonávajú v kontexte kolektívnej zodpovednosti za bezpečnosť Únie a členských štátov;
- b) pri prijímaní rozhodnutí v rade pre bezpečnostnú akreditáciu sa vynakladá úsilie o dosiahnutie konsenzu;
- c) pri činnostiach v oblasti bezpečnostnej akreditácie sa uplatňuje prístup posudzovania a riadenia rizík, pričom sa zvažujú riziká pre bezpečnosť danej zložky, a aj vplyv na náklady alebo harmonogram akéhokoľvek opatrenia na zníženie rizík a zohľadňuje sa cieľ neznížiť celkovú úroveň bezpečnosti danej zložky;
- d) rozhodnutia rady pre bezpečnostnú akreditáciu o bezpečnostnej akreditácii pripravujú a prijímajú náležité kvalifikovaní experti na akreditáciu komplexných systémov, ktorí majú bezpečnostnú previerku na primeranom stupni a ktorí konajú objektívne;
- e) vyvinie sa úsilie o konzultáciu so všetkými relevantnými stranami zainteresovanými v bezpečnostných otázkach týkajúcich sa danej zložky;
- f) činnosti v oblasti bezpečnostnej akreditácie vykonávajú všetky relevantné subjekty zainteresované na danej zložke v súlade so stratégiou bezpečnostnej akreditácie, pričom nie je dotknutá úloha Komisie;
- g) rozhodnutia rady pre bezpečnostnú akreditáciu o bezpečnostnej akreditácii sú podľa procesu vymedzeného radou pre bezpečnostnú akreditáciu v relevantnej stratégii bezpečnostnej akreditácie založené na miestnych rozhodnutiach o bezpečnostnej akreditácii prijatých príslušnými vnútroštátnymi orgánmi bezpečnostnej akreditácie členských štátov;
- h) procesom nepretržitého, transparentného a plne zrozumiteľného monitorovania sa zabezpečuje, aby boli známe bezpečnostné riziká pre danú zložku, aby sa vymedzili bezpečnostné opatrenia na zníženie takýchto rizík na prijateľnú úroveň z hľadiska bezpečnostných potrieb Únie a jej členských štátov a z hľadiska bezproblémového fungovania danej zložky a aby sa tieto opatrenia uplatňovali v súlade s koncepciou hĺbkovej ochrany. Účinnosť týchto opatrení sa priebežne vyhodnocuje. Proces súvisiaci s posudzovaním a riadením bezpečnostných rizík vykonávajú strany zainteresované na danej zložke spoločne ako iteratívny proces;
- i) rada pre bezpečnostnú akreditáciu prijíma rozhodnutia o bezpečnostnej akreditácii úplne nezávisle, a to aj vo vzťahu ku Komisii a iným subjektom zodpovedným za vykonávanie danej zložky a poskytovanie súvisiacich služieb, ako aj vo vzťahu k výkonnému riaditeľovi a správnej rade agentúry;

- j) pri vykonávaní činností bezpečnostnej akreditácie sa náležite zohľadňuje potreba primeranej koordinácie medzi Komisiou a orgánmi zodpovednými za vykonávanie bezpečnostných predpisov;
- k) bezpečnostnou akreditáciou systému EGNOS, ktorú vykonáva rada pre bezpečnostnú akreditáciu, nie sú dotknuté akreditačné činnosti, ktoré v súvislosti s letectvom vykonáva Európska agentúra pre bezpečnosť letectva.

Článok 38

Úlohy rady pre bezpečnostnú akreditáciu

1. Rada pre bezpečnostnú akreditáciu si plní úlohy bez toho, aby boli dotknuté zodpovednosti Komisie alebo zodpovednosti zverené iným subjektom agentúry, najmä pokiaľ ide o otázky súvisiace s bezpečnosťou, a bez toho, aby boli dotknuté právomoci členských štátov súvisiace s bezpečnostnou akreditáciou.
2. Rada pre bezpečnostnú akreditáciu má tieto úlohy:
 - a) vymedzovanie a schvaľovanie stratégie bezpečnostnej akreditácie, ktorá stanovuje:
 - i) rozsah činností potrebných na vykonanie a udržanie akreditácie zložiek VPÚ alebo častí týchto zložiek a všetkých prepojení medzi nimi a inými systémami alebo zložkami;
 - ii) proces bezpečnostnej akreditácie pre zložky VPÚ alebo ich časti s mierou podrobností, ktorá zodpovedá požadovanému stupňu uistenia, a s jasne uvedenými podmienkami akreditácie;
 - iii) úlohu relevantných zainteresovaných strán, ktoré sa podieľajú na procese akreditácie;
 - iv) harmonogram akreditácie, ktorý zodpovedá fázam zložiek VPÚ, najmä pokiaľ ide o zavedenie infraštruktúry, poskytovanie služieb a vývoj;
 - v) zásady bezpečnostnej akreditácie pre siete pripojené k systémom zriadeným v rámci zložiek VPÚ alebo pre časti týchto zložiek a pre zariadenia pripojené k systémom zriadeným týmito zložkami, ktoré uplatňujú vnútroštátne subjekty členských štátov príslušné konať v bezpečnostných záležitostiach;
 - b) prijímanie rozhodnutí o bezpečnostnej akreditácii, najmä pokiaľ ide o schvaľovanie vynášania družíc na obežnú dráhu, povoľovanie prevádzkovania systémov zriadených v rámci zložiek VPÚ alebo prvkov týchto zložiek v rôznych konfiguráciách a na rôzne služby, ktoré poskytujú, vrátane signálu vo vesmíre, a povoľovanie prevádzkovania pozemných staníc;
 - c) prijímanie rozhodnutí o sieťach a zariadeniach pripojených k PRS uvedenej v článku 45 alebo pripojených k akejkoľvek inej bezpečnej službe vychádzajúcej zo zložiek VPÚ, len o udeľovaní povolení subjektom na účely vývoja alebo výroby citlivých technológií PRS, prijímačov PRS alebo bezpečnostných modulov PRS, alebo akejkoľvek inej technológie alebo zariadenia, ktoré je nutné skontrolovať podľa všeobecných bezpečnostných požiadaviek uvedených v článku 34 ods. 2, pričom zohľadňuje odporúčania vnútroštátnych subjektov, ktoré sú príslušné konať v bezpečnostných záležitostiach, ako aj celkové bezpečnostné riziká;
 - d) preverovanie a okrem prípadov, keď ide o dokumenty, ktoré Komisia prijíma na základe článku 34 ods. 2 tohto nariadenia a článku 8 rozhodnutia č. 1104/2011/EÚ, schvaľovanie všetkej dokumentácie týkajúcej sa bezpečnostnej akreditácie;
 - e) poskytovanie poradenstva Komisii v rámci svojich právomocí v súvislosti s prípravou návrhov znení aktov uvedených v článku 34 ods. 2 tohto nariadenia a článku 8 rozhodnutia č. 1104/2011/EÚ, a to aj na účely zavádzania operačných bezpečnostných postupov, a poskytovanie vyhlásenia so svojím záverečným stanoviskom;
 - f) preverovanie a schvaľovanie posúdenia bezpečnostných rizík vypracovaného v súlade s postupom monitorovania uvedeným v článku 37 písm. h) tohto nariadenia, zohľadňujúc súlad s dokumentmi uvedenými v písmene c) tohto odseku a dokumentmi vypracovanými v súlade s článkom 34 ods. 2 tohto nariadenia, ako aj s článkom 8 rozhodnutia č. 1104/2011/EÚ; a spolupráca s Komisiou na vymedzovaní opatrení na zmiernenie rizika;

- g) kontrola vykonávania bezpečnostných opatrení v súvislosti s bezpečnostnou akreditáciou zložiek VPÚ vykonávaním alebo financovaním bezpečnostných posúdení, inšpekcií, auditov alebo preskúmaní v súlade s článkom 42 ods. 2 tohto nariadenia;
 - h) potvrdzovanie výberu schválených produktov a opatrení, ktoré chránia pred elektronickým odpočúvaním (TEMPEST), a schválených kryptografických produktov, ktoré sa používajú na zaistenie bezpečnosti zložiek VPÚ;
 - i) schvaľovanie alebo v relevantných prípadoch účasť na spoločnom schvaľovaní s príslušnými subjektmi, ktoré sú oprávnené konať v bezpečnostných otázkach, v súvislosti s prepojením systémov zriadených v rámci zložiek VPÚ alebo v rámci ich častí a iných systémov;
 - j) uzavretie dohody s príslušným členským štátom o modeli na kontrolu prístupu uvedenom v článku 42 ods. 4;
 - k) príprava správ o rizikách a informovanie Komisie, správnej rady a výkonného riaditeľa o svojom posúdení rizík a poskytovanie poradenstva uvedeným subjektom o možnosti riešenia zostatkových rizík spojených s daným rozhodnutím o bezpečnostnej akreditácii;
 - l) pomoc, v úzkej spolupráci s Komisiou, Rade a vysokému predstaviteľovi pri vykonávaní rozhodnutia (SZBP) 2021/698 na základe osobitnej žiadosti Rady alebo vysokého predstaviteľa;
 - m) vykonávanie konzultácií potrebných na plnenie svojich úloh;
 - n) prijatie a uverejnenie svojho rokovacieho poriadku.
3. Bez toho, aby boli dotknuté právomoci a zodpovednosti členských štátov, sa pod dohľadom rady pre bezpečnostnú akreditáciu zriadi osobitný podriadený subjekt zastupujúci členské štáty, ktorý plní najmä tieto úlohy:
- a) riadenie letových kľúčov VPÚ;
 - b) overovanie, monitorovanie a posudzovanie zavedenia a presadzovania postupov evidencie, bezpečnej manipulácie, uchovávanía, distribúcie a likvidácie kľúčov PRS systému Galileo.

Článok 39

Zloženie rady pre bezpečnostnú akreditáciu

1. Rada pre bezpečnostnú akreditáciu sa skladá z jedného zástupcu za každý členský štát, zástupcu Komisie a zástupcu vysokého predstaviteľa. Funkčné obdobie členov rady pre bezpečnostnú akreditáciu trvá štyri roky a je obnoviteľné.
2. Účasť na zasadnutiach rady pre bezpečnostnú akreditáciu vychádza z potreby poznať. Vo vhodných prípadoch môžu byť na zasadnutia rady pre bezpečnostnú akreditáciu ako pozorovatelia prizvaní zástupcovia ESA a zástupcovia agentúry, ktorí nie sú zapojení do bezpečnostnej akreditácie. Výnimočne možno na zasadnutia rady pre bezpečnostnú akreditáciu pozvať aj zástupcov agentúr Únie, tretích krajín alebo medzinárodných organizácií ako pozorovateľov v otázkach, ktoré sa priamo týkajú daných tretích krajín alebo medzinárodných organizácií, predovšetkým v otázkach týkajúcich sa infraštruktúry, ktorá im patrí alebo ktorá je zriadená na ich území. Dojednania týkajúce sa takejto účasti zástupcov tretích krajín alebo medzinárodných organizácií a podmienky takejto účasti sa stanovujú v príslušných dohodách, pričom musia byť v súlade s rokovacím poriadkom rady pre bezpečnostnú akreditáciu.

Článok 40

Pravidlá hlasovania rady pre bezpečnostnú akreditáciu

Ak nemožno dosiahnuť konsenzus podľa všeobecných zásad uvedených v článku 37 písm. b) tohto nariadenia, rada pre bezpečnostnú akreditáciu prijíma rozhodnutia hlasovaním kvalifikovanou väčšinou v súlade s článkom 16 Zmluvy o EÚ. Zástupca Komisie a zástupca vysokého predstaviteľa nehlasujú. Rozhodnutia prijaté radou pre bezpečnostnú akreditáciu podpisuje v mene rady pre bezpečnostnú akreditáciu jej predseda.

Článok 41

Oznamovanie a vplyv rozhodnutí rady pre bezpečnostnú akreditáciu

1. Rozhodnutia rady pre bezpečnostnú akreditáciu sú určené Komisii.
2. Komisia priebežne informuje radu pre bezpečnostnú akreditáciu o vplyve všetkých zamýšľaných rozhodnutí rady pre bezpečnostnú akreditáciu na riadne fungovanie zložiek VPÚ a o vykonávaní plánov riešenia zostatkových rizík. Rada pre bezpečnostnú akreditáciu berie všetky takéto informácie prijaté od Komisie na vedomie.
3. Komisia bezodkladne informuje Európsky parlament a Radu o vplyve prijatia rozhodnutí o bezpečnostnej akreditácii na riadne fungovanie zložiek VPÚ. Ak sa Komisia nazdáva, že rozhodnutie, ktoré prijala rada pre bezpečnostnú akreditáciu, by mohlo mať významný vplyv na riadne fungovanie týchto zložiek, napríklad z hľadiska nákladov, harmonogramu alebo výkonnosti, bezodkladne to oznámi Európskemu parlamentu a Rade.
4. Správna rada pravidelne dostáva informácie o hodnotení práce rady pre bezpečnostnú akreditáciu.
5. Harmonogram práce rady pre bezpečnostnú akreditáciu nesmie negatívne ovplyvniť harmonogram činností stanovený v pracovnom programe uvedenom v článku 100.

Článok 42

Úloha členských štátov pri bezpečnostnej akreditácii

1. Členské štáty posielajú rade pre bezpečnostnú akreditáciu všetky informácie, ktoré považujú za relevantné na účely bezpečnostnej akreditácie.
2. Po dohode s vnútroštátnymi orgánmi príslušnými pre bezpečnostné otázky a pod ich dohľadom členské štáty povolia riadne oprávneným osobám vymenovaným radou pre bezpečnostnú akreditáciu, aby mali prístup ku všetkým informáciám a do všetkých oblastí a lokalít súvisiacich s bezpečnosťou systémov, ktoré patria do ich právomoci, a to v súlade s ich vnútroštátnymi zákonmi a inými právnymi predpismi, okrem iného aj na účely bezpečnostných inšpekcií, auditov a skúšok podľa rozhodnutia rady pre bezpečnostnú akreditáciu a na účely procesu monitorovania bezpečnostných rizík uvedeného v článku 37 písm. h). Tento prístup sa povolí bez akejkoľvek diskriminácie na základe štátnej príslušnosti príslušníkov členských štátov.
3. Audity a skúšky uvedené v odseku 2 sa uskutočňujú v súlade s týmito zásadami:
 - a) zdôrazňuje sa význam bezpečnosti a účinného riadenia rizík v rámci preverovaných subjektov;
 - b) odporúčajú sa protiopatrenia na zmiernenie konkrétnych následkov v prípade, že dôjde k strate dôvernosti, integrity alebo dostupnosti utajovaných skutočností.
4. Každý členský štát zodpovedá za vypracovanie modelu na kontrolu prístupu, ktorý obsahuje prehľad alebo zoznam oblastí alebo lokalít, ktoré sa majú akreditovať. Model na kontrolu prístupu vopred odsúhlasia členské štáty a rada pre bezpečnostnú akreditáciu, čím sa zabezpečí, aby všetky členské štáty poskytovali rovnakú úroveň kontroly prístupu.
5. Členské štáty zodpovedajú na miestnej úrovni za akreditáciu bezpečnosti lokalít, ktoré sa nachádzajú na ich území a sú súčasťou oblastí s bezpečnostnou akreditáciou pre zložky VPÚ, a podávajú na tieto účely správy rade pre bezpečnostnú akreditáciu.

KAPITOLA III

Ochrana utajovaných skutočností

Článok 43

Ochrana utajovaných skutočností

1. Výmena utajovaných skutočností, ktoré sa týkajú VPÚ, podlieha existencii medzinárodnej dohody medzi Úniou a treťou krajinou alebo medzinárodnou organizáciou o výmene utajovaných skutočností alebo, v príslušných prípadoch, dojednania uzavretého medzi príslušnou inštitúciou alebo orgánom Únie a príslušnými orgánmi tretej krajiny alebo medzinárodnej organizácie o výmene utajovaných skutočností, ako aj v nich stanovených podmienkach.

2. Fyzické osoby s pobytom v tretích krajinách a právnické osoby usadené v tretích krajinách môžu nakladať s EUCI týkajúcimi sa VPÚ, len ak sa na ne v týchto tretích krajinách vzťahujú bezpečnostné predpisy zabezpečujúce aspoň taký stupeň ochrany, aký zaručujú bezpečnostné predpisy Komisie stanovené v rozhodnutí (EÚ, Euratom) 2015/444 a bezpečnostné predpisy Rady stanovené v prílohách k rozhodnutiu 2013/488/EÚ. Rovnocennosť bezpečnostných predpisov uplatňovaných v tretej krajine alebo medzinárodnej organizácii sa vymedzí v dohode o bezpečnosti informácií, v relevantných prípadoch vrátane záležitostí priemyselnej bezpečnosti, uzavretej medzi Úniou a danou treťou krajinou alebo medzinárodnou organizáciou v súlade s postupom stanoveným v článku 218 ZFEÚ a s ohľadom na článok 13 rozhodnutia 2013/488/EÚ.

3. Bez toho, aby bol dotknutý článok 13 rozhodnutia 2013/488/EÚ a predpisy, ktoré upravujú oblasť priemyselnej bezpečnosti, ako sa uvádza v rozhodnutí (EÚ, Euratom) 2015/444, sa fyzickým osobám alebo právnickým osobám, tretím krajinám alebo medzinárodným organizáciám môže poskytnúť prístup k EUCI, ak sa to v danom prípade považuje za potrebné na základe povahy a obsahu takýchto skutočností, príjemcovej potreby poznať a miery výhodnosti pre Úniu.

HLAVA VI

Galileo a EGNOS

Článok 44

Oprávnené akcie

Využívanie systémov Galileo a EGNOS zahŕňa tieto oprávnené akcie:

- a) riadenie, prevádzka, údržba, sústavné zdokonaľovanie, vývoj a ochrana vesmírnej infraštruktúry vrátane riadenia modernizácie a zastarávania;
- b) riadenie, prevádzka, údržba, sústavné zdokonaľovanie, vývoj a ochrana pozemnej infraštruktúry, najmä pozemných stredísk a staníc uvedených vo vykonávacom rozhodnutí (EÚ) 2016/413 alebo vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2017/1406 ⁽⁴⁵⁾, sietí, vrátane modernizácie a riadenia zastarávania;
- c) vývoj budúcich generácií systémov a vývoj služieb poskytovaných systémami Galileo a EGNOS, a to aj s ohľadom na potreby príslušných zainteresovaných strán; týmto by nemali byť dotknuté budúce rozhodnutia o finančných výhladoch Únie;
- d) podpora vývoja odberateľských aplikácií systémov Galileo a EGNOS a vývoja a rozvoja základných technických prvkov, ako sú čipové sady a prijímače kompatibilné so systémom Galileo;
- e) podpora činností certifikácie a štandardizácie týkajúcich sa systémov Galileo a EGNOS, najmä v odvetví dopravy;

⁽⁴⁵⁾ Vykonávanie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2017/1406 z 31. júla 2017, ktorým sa určuje umiestnenie pozemnej infraštruktúry systému EGNOS (Ú. v. EÚ L 200, 1.8.2017, s. 4).

- f) nepretržité poskytovanie služieb poskytovaných systémami Galileo a EGNOS a, v rámci komplementárnosti s členskými štátmi a iniciatívami súkromného sektora, rozvoj trhu týchto služieb, najmä s cieľom maximalizovať sociálno-ekonomické prínosy uvedené v článku 4 ods. 1 písm. b);
- g) spolupráca s inými regionálnymi alebo globálnymi systémami satelitnej navigácie, okrem iného aj s cieľom uľahčiť kompatibilitu a interoperabilitu;
- h) prvky na monitorovanie spoľahlivosti systémov a ich využívania a výkonnosti služieb;
- i) činnosti súvisiace s poskytovaním služieb a koordináciou rozšírenia ich pokrytia.

Článok 45

Služby poskytované systémom Galileo

1. Služby poskytované systémom Galileo zahŕňajú:
 - a) otvorenú službu systému Galileo (Galileo open service – GOS), ktorej používanie je pre používateľov bezplatné a ktorá poskytuje lokalizačné a synchronizačné informácie určené najmä pre masové aplikácie satelitnej navigácie na účely použitia spotrebiteľmi;
 - b) službu vysokej presnosti (high-accuracy service – HAS), ktorá je pre používateľov bezplatná a poskytuje prostredníctvom doplnujúcich dát šírených v ďalšom frekvenčnom pásme vysokopresné lokalizačné a synchronizačné informácie určené najmä pre aplikácie satelitnej navigácie na profesionálne alebo komerčné účely;
 - c) službu overovania signálu (signal authentication service – SAS) založenú na zašifrovaných kódoch obsiahnutých v signáloch, ktorá je určená najmä pre aplikácie satelitnej navigácie na profesionálne alebo komerčné účely;
 - d) verejnú regulovanú službu (public regulated service – PRS), určenú pre používateľov schválených vládou na citlivé aplikácie, ktoré vyžadujú účinnú kontrolu prístupu a vysokú mieru nepretržitosti poskytovania služby, okrem iného v oblasti bezpečnosti a obrany; je bezplatná pre členské štáty, Radu, Komisiu, ESVČ a vo vhodných prípadoch aj pre riadne oprávnené agentúry Únie; otázka spoplatnenia ostatných účastníkov PRS uvedených v článku 2 rozhodnutia č. 1104/2011/EÚ sa posudzuje v každom jednotlivom prípade a príslušné ustanovenia sa uvedú v dohodách uzavretých podľa článku 3 ods. 5 uvedeného rozhodnutia; prístup k PRS je regulovaný v súlade s rozhodnutím č. 1104/2011/EÚ;
 - e) pohotovostnú službu (emergency service – ES), ktorá je pre používateľov bezplatná a prostredníctvom vysielania signálov šíri výstrahy v súvislosti s prírodnými katastrofami alebo inými núdzovými situáciami v konkrétnych oblastiach; v relevantných prípadoch sa poskytuje v spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi civilnej ochrany členských štátov;
 - f) službu určovania času (timing service – TS), ktorá je pre používateľov bezplatná a poskytuje presný a spoľahlivý referenčný čas, ako aj realizáciu koordinovaného svetového času, čím uľahčuje vývoj aplikácií na určovanie času založených na systéme Galileo a využívanie v kritických aplikáciách.
2. Galileo prispieva aj k:
 - a) pátracej a záchranej podpornej službe (Search and Rescue Support Service – SAR) systému COSPAS-SARSAT prostredníctvom detekcie núdzových signálov vysielaných majákmi a zasielania správ majákom prostredníctvom „spätného kanála“;
 - b) službám monitorujúcim integritu štandardizovaným na úrovni Únie alebo na medzinárodnej úrovni na používanie službami ochrany života na základe signálov otvorenej služby systému Galileo a v kombinácii so systémom EGNOS a inými systémami satelitnej navigácie;
 - c) informáciám o vesmírnom počasí prostredníctvom centra služieb GNSS ako sa uvádza vo vykonávacom rozhodnutí (EÚ) 2016/413 a službám včasného varovania poskytovaným prostredníctvom pozemnej infraštruktúry systému Galileo, ktoré sú určené najmä na zníženie potenciálnych rizík pre používateľov služieb poskytovaných systémom Galileo a inými GNSS súvisiacimi s vesmírom.

Článok 46

Služby poskytované systémom EGNOS

1. Služby poskytované systémom EGNOS zahŕňajú:
 - a) otvorenú službu systému EGNOS (EGNOS open service – EOS), ktorá nezahŕňa priame poplatky pre používateľov, a ktorá poskytuje lokalizačné a synchronizačné informácie určené najmä pre masové aplikácie satelitnej navigácie na účely použitia spotrebiteľmi;
 - b) službu systému EGNOS na prístup k dátam (EGNOS data access service – EDAS), ktorá nezahŕňa priame poplatky pre používateľov, a ktorá poskytuje lokalizačné a synchronizačné informácie určené najmä pre aplikácie satelitnej navigácie na profesionálne alebo komerčné účely, pričom poskytuje zlepšený výkon a dáta s vyššou pridanou hodnotou v porovnaní s dátami získanými prostredníctvom EOS;
 - c) službu ochrany života (safety-of-life – SoL), ktorá nezahŕňa priame poplatky pre používateľov a ktorá poskytuje lokalizačné a synchronizačné informácie s vysokou úrovňou kontinuity, dostupnosti a presnosti vrátane správ o integrite upozorňujúcich používateľov na každé zlyhanie systému Galileo alebo na signály mimo tolerancie vysielané systémom Galileo a inými GNSS, ktoré EGNOS spresňuje v oblasti pokrytia, pričom je určená predovšetkým pre používateľov, pre ktorých je nevyhnutná bezpečnosť, najmä v sektore civilného letectva na účely leteckých navigačných služieb v súlade s normami ICAO alebo iných odvetví dopravy.
2. Služby uvedené v odseku 1 sa do konca roku 2026 poskytujú prioritne na území všetkých členských štátov, ktoré sa geograficky nachádzajú v Európe, na tento účel vrátane Cypru, Azor, Kanárskych ostrovov a Madeiry.
3. Geografické pokrytie systému EGNOS možno rozšíriť na iné regióny sveta, najmä na územia kandidátskych krajín, tretích krajín pridružených k jednotnému európskemu nebu a tretích krajín európskej susedskej politiky, a to za predpokladu technickej uskutočniteľnosti a v súlade s bezpečnostnými požiadavkami uvedenými v článku 34 ods. 2 a v prípade služby SoL na základe medzinárodných dohôd.
4. Náklady na rozšírenie geografického pokrytia systému EGNOS podľa odseku 3 tohto článku vrátane súvisiacich prevádzkových nákladov špecifických pre dané regióny sa nehradia z rozpočtu uvedeného v článku 11. Komisia posúdi iné programy alebo nástroj na financovanie takýchto činností. Takéto rozšírenie nesmie spôsobiť odklad ponúkania služieb uvedených v odseku 1 tohto článku nikde na území členských štátov, ktoré sa geograficky nachádzajú v Európe.

Článok 47

Vykonávacie opatrenia pre Galileo a EGNOS

Na dosiahnutie bezproblémového fungovania systémov Galileo a EGNOS a ich prijatia trhom Komisia, v prípade potreby, stanoví prostredníctvom vykonávacích aktov opatrenia potrebné na:

- a) riadenie a zníženie rizík spojených s prevádzkou systémov Galileo a EGNOS, najmä na zaručenie kontinuity služieb;
- b) stanovenie kľúčových fáz rozhodovania na monitorovanie a hodnotenie vykonávania systémov Galileo a EGNOS;
- c) určenie umiestnenia centier patriacich do pozemnej infraštruktúry systémov Galileo a EGNOS v súlade s bezpečnostnými požiadavkami a na základe otvoreného a transparentného procesu a zabezpečenie fungovania týchto centier.
- d) stanovenie technických a prevádzkových špecifikácií týkajúcich sa služieb uvedených v článku 45 ods. 1 písm. c), e) a f) a v článku 45 ods. 2 písm. c).

Uvedené vykonávacie akty sa prijímajú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

Článok 48

Kompatibilita, interoperabilita a štandardizácia

1. Galileo a EGNOS a služby, ktoré poskytujú, sú z technického hľadiska vzájomne kompatibilné a interoperabilné, a to aj na úrovni používateľov.
2. Galileo a EGNOS a služby, ktoré poskytujú, sú kompatibilné a interoperabilné s inými systémami satelitnej navigácie, ako aj s konvenčnými prostriedkami rádiovkej navigácie, pričom potrebné požiadavky na kompatibilitu a interoperabilitu a príslušné podmienky sú stanovené v medzinárodných dohodách.

HLAVA VII

COPERNICUS

KAPITOLA I

Všeobecné ustanovenia

Článok 49

Rozsah pôsobnosti systému Copernicus

1. Copernicus sa vykonáva v nadväznosti na predchádzajúce investície vrátane investícií zainteresovaných strán, ako je ESA a EUMETSAT, a v náležitých prípadoch a pri nákladovej efektívnosti vychádza z vnútroštátnych alebo regionálnych kapacít členských štátov a zohľadňuje kapacity komerčných dodávateľov porovnateľných dát a informácií a potrebu posilniť hospodársku súťaž a rozvoj trhu pri súčasnej maximalizácii príležitostí pre európskych používateľov.
2. Copernicus poskytuje dáta a informácie vychádzajúce z potrieb používateľov systému Copernicus a na základe politiky bezplatných, úplných a otvorených dát.
3. Copernicus podporuje tvorbu, vykonávanie a monitorovanie politík Únie a jej členských štátov, najmä v oblasti ochrany životného prostredia, zmeny klímy, mora, námornej oblasti, atmosféry, poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, ochrany kultúrneho dedičstva, civilnej ochrany, monitorovania infraštruktúry, bezpečnosti a ochrany, ako aj digitálneho hospodárstva s cieľom ďalej znižovať administratívne zaťaženie.
4. Copernicus zahŕňa tieto prvky:
 - a) získavanie dát, ktoré zahŕňa:
 - i) vývoj a prevádzku družíc Sentinel systému Copernicus;
 - ii) prístup k údajom tretích strán získaných pozorovaním Zeme z vesmíru;
 - iii) prístup k dátam *in situ* a iným doplnkovým dátam;
 - b) spracovanie dát a informácií prostredníctvom služieb systému Copernicus, ktoré zahŕňa činnosti na vytváranie informácií s pridanou hodnotou na podporu monitorovania životného prostredia, podávania správ o životnom prostredí, zaistenia dodržiavania súvisiacich predpisov, civilnú ochranu a bezpečnostné služby;
 - c) prístup k dátam a ich distribúciu, čo zahŕňa infraštruktúru a služby na zabezpečenie objavenia, zobrazenia, sprístupnenia, distribúcie, využívania a dlhodobého uchovávanía dát systému Copernicus a informácií systému Copernicus, a to používateľsky ústretovým spôsobom;
 - d) uplatnenie u používateľov, rozvoj trhu a budovanie kapacít v súlade s článkom 28 ods. 6, ktoré zahŕňa príslušné činnosti, zdroje a služby na propagáciu systému Copernicus, dát systému Copernicus a služieb systému Copernicus, ako aj súvisiace odberateľské aplikácie a ich vývoj na všetkých úrovniach s cieľom maximalizovať sociálno-ekonomické prínosy, ktoré sú uvedené v článku 4 ods. 1, ako aj zber a analýzu potrieb používateľov systému Copernicus.
5. Copernicus presadzuje medzinárodnú koordináciu systémov pozorovania a súvisiacu výmenu dát v záujme posilnenia svojho globálneho rozmeru a komplementárnosti, pričom sa zohľadňujú medzinárodné dohody a koordinačné procesy.

KAPITOLA II

Oprávnené akcie

Článok 50

Oprávnené akcie na získavanie dát

Oprávnené akcie v rámci systému Copernicus zahŕňajú:

- a) akcie na zabezpečenie zlepšenej kontinuity existujúcich misií Sentinel systému Copernicus a na vyvinutie, vynesenie na obežnú dráhu, údržbu a prevádzku ďalších družíc Sentinel systému Copernicus rozširujúcich rozsah pozorovania, pričom sa uprednostňujú najmä pozorovacie kapacity na monitorovanie antropogénnych emisií CO₂ a iných skleníkových plynov, čo umožní monitorovanie polárnych oblastí a využitie inovatívnych environmentálnych aplikácií v oblastiach poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, obhospodarovania vodných a morských zdrojov, ako aj monitorovanie kultúrneho dedičstva;
- b) akcie na poskytnutie prístupu k dátam a informáciám tretích strán systému Copernicus potrebným na generovanie služieb systému Copernicus alebo na používanie týchto dát inštitúciami, agentúrami a decentralizovanými útvarmi Únie a v prípade, ak je to vhodné a nákladovo efektívne, vnútroštátnymi alebo regionálnymi orgánmi verejnej moci;
- c) akcie zamerané na poskytovanie a koordináciu prístupu k dátam *in situ* systému Copernicus a iným doplnkovým dátam systému Copernicus potrebným na generovanie, kalibráciu a validáciu dát systému Copernicus a informácií systému Copernicus, ak je to vhodné a nákladovo efektívne aj za využitia existujúcich vnútroštátnych kapacít a pri predchádzaní zdvojeniu.

Článok 51

Oprávnené akcie pre služby systému Copernicus

1. Oprávnené akcie pre služby systému Copernicus zahŕňajú:

- a) služby monitorovania životného prostredia, podávania správ o životnom prostredí a zaistenia dodržiavania súvisiacich predpisov, ktoré zahŕňajú:
 - i) monitorovanie atmosféry na celosvetovej úrovni s cieľom poskytovať informácie o kvalite ovzdušia so zameraním najmä na európsku úroveň a informácie o zložení atmosféry;
 - ii) monitorovanie morského prostredia s cieľom poskytovať informácie o stave a dynamike oceánskych, morských a pobrežných ekosystémov, ich zdrojov a využívania;
 - iii) monitorovanie krajiny a poľnohospodárstva s cieľom poskytovať informácie o krajinej pokrývke, využívaní pôdy a zmene využívania pôdy, lokalitách kultúrneho dedičstva, pohybe zeme, mestských oblastiach, množstve a kvalite vnútrozemských vôd, o lesoch, poľnohospodárstve a iných prírodných zdrojoch, biodiverzite a kryosfére;
 - iv) monitorovanie zmeny klímy s cieľom poskytovať informácie o antropogénnych emisiách a absorbciiach CO₂ a ďalších skleníkových plynov, základných klimatických premenných, opätovných analýzach klímy, sezónnych predpovediach, projekciách a atribúcií klímy, o zmenách v polárnej a arktickej oblasti, ako aj ukazovatele v relevantných časových a priestorových škálach;
- b) služba riadenia núdzových situácií s cieľom poskytovať informácie na podporu orgánov verejnej moci zodpovedných za civilnú ochranu a koordinovať sa s nimi, podporovať civilnú ochranu a operácie reakcií na núdzové situácie (zlepšenie činností včasného varovania a kapacít reakcie na krízu) a podporovať akcie v oblasti prevencie a pripravenosti (analýzy rizík a obnovy) v súvislosti s rôznymi druhmi katastrof;
- c) bezpečnostná služba na podporu dozoru nad Úniou a jej vonkajšími hranicami, námorného dozoru, vonkajšej činnosti Únie, ktorá reaguje na bezpečnostné výzvy, ktorým čelí Únia, a cieľov a činností spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky.

2. Komisia, v náležitých prípadoch s využitím externých nezávislých odborných znalostí, zabezpečí relevantnosť služieb systému Copernicus týmito opatreniami:

- a) validácia technickej uskutočniteľnosti a vhodnosti na účely požiadaviek, ktoré vyjadrili komunity používateľov;
- b) posúdenie prostriedkov a riešení, ktoré sa navrhujú alebo vykonávajú, na účely splnenia požiadaviek komunit používateľov a cieľov VPÚ.

Článok 52

Oprávnené akcie v oblasti prístupu k dátam a informáciám a ich distribúcie

1. Copernicus zahŕňa akcie na zabezpečenie zlepšeného prístupu ku všetkým dátam systému Copernicus a informáciám systému Copernicus a vo vhodných prípadoch poskytuje doplnkovú infraštruktúru a služby na podporu distribúcie týchto dát a informácií, prístupu k nim a ich využívania.
2. V prípade, že sa dáta systému Copernicus alebo informácie systému Copernicus považujú za citlivé z hľadiska bezpečnosti v zmysle článkov 12 až 16 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 1159/2013, Komisia môže zveriť verejné obstarávanie daných dát a informácií, dohľad nad ich nadobúdaním, prístup k nim a ich distribúciu jednému alebo niekoľkým dôverným subjektom. Takéto subjekty zriadia a spravujú register akreditovaných používateľov a udeľujú prístup k obmedzeným dátam prostredníctvom oddeleného pracovného procesu.

KAPITOLA III

Dátová politika systému Copernicus

Článok 53

Dátová a informačná politika systému Copernicus

1. Dáta systému Copernicus a informácie systému Copernicus sa poskytujú používateľom systému Copernicus na základe tejto politiky bezplatných, úplných a otvorených dát:
 - a) používatelia systému Copernicus môžu bezplatne a celosvetovo reprodukovat', distribuovat', verejne oznamovat', prispôsobovat' a upravovat' všetky dáta systému Copernicus a informácie systému Copernicus a kombinovat' ich s inými dátami a informáciami;
 - b) politika bezplatných, úplných a otvorených dát zahŕňa tieto obmedzenia:
 - i) formátovacie, časové a distribučné charakteristiky dát systému Copernicus a informácií systému Copernicus sú vopred vymedzené;
 - ii) v príslušných prípadoch sa dodržiavajú licenčné podmienky vzťahujúce sa na dáta a informácie tretích strán systému Copernicus použité pri vytváraní informácií systému Copernicus;
 - iii) bezpečnostné obmedzenia vyplývajúce zo všeobecných bezpečnostných požiadaviek uvedených v článku 34 ods. 2;
 - iv) zabezpečí sa ochrana systému vytvárajúceho alebo sprístupňujúceho dáta systému Copernicus a informácie systému Copernicus, ako aj ochrana samotných dát proti riziku narušenia;
 - v) zabezpečí sa ochrana spoľahlivého prístupu k dátam systému Copernicus a informáciám systému Copernicus pre európskych používateľov.
2. Komisia v súlade s článkom 105 prijme delegované akty na doplnenie osobitných ustanovení uvedených v odseku 1 tohto článku, pokiaľ ide o špecifikácie, podmienky a postupy prístupu k dátam systému Copernicus a informáciám systému Copernicus a ich využívania.
3. Ak sa to vyžaduje z vážnych a naliehavých dôvodov, na delegované akty prijaté podľa tohto článku sa uplatňuje postup stanovený v článku 106.
4. Komisia vydá v súlade s dátovou politikou systému Copernicus uvedenou v tomto nariadení a príslušnými delegovanými aktmi prijatými podľa odseku 2 licencie a oznámenia na účely prístupu k dátam systému Copernicus a informáciám systému Copernicus a ich využívania vrátane doložiek o atribúcii.

HLAVA VIII

ĎALŠIE ZLOŽKY VPÚ

KAPITOLA I

SSA

Oddiel 1

SST

Článok 54

Rozsah pôsobnosti SST

1. Podzložka SST podporuje tieto činnosti:
 - a) zriadenie, rozvoj a prevádzkovanie siete pozemných a vesmírnych senzorov SST členských štátov vrátane senzorov vyvinutých prostredníctvom ESA alebo súkromného sektora Únie a senzorov Únie prevádzkovaných na vnútroštátnej úrovni, ktoré slúžia na dohľad nad vesmírными objektmi a ich sledovanie a na vytváranie európskeho katalógu vesmírnych objektov;
 - b) spracovanie a analýzu dát SST na vnútroštátnej úrovni s cieľom poskytovať informácie a služby SST uvedené v článku 55 ods. 1;
 - c) poskytovanie služieb SST uvedených v článku 55 ods. 1 používateľom SST uvedeným v článku 56;
 - d) monitorovanie a hľadanie synergii s iniciatívami, ktoré podporujú rozvoj a zavádzanie technológií na likvidáciu vesmírnych plavidiel na konci prevádzkovej životnosti a technologických systémov na prevenciu a odstraňovanie vesmírneho odpadu, ako aj s medzinárodnými iniciatívami v oblasti riadenia vesmírnej prevádzky.
2. Podzložka SST poskytuje aj technickú a administratívnu podporu na zabezpečenie prechodu medzi VPÚ a rámcom na podporu SST zriadeným rozhodnutím č. 541/2014/EÚ.

Článok 55

Služby SST

1. Služby SST zahŕňajú:
 - a) posúdenie rizika zrážky vesmírnych plavidiel medzi sebou alebo ich zrážky s vesmírnym odpadom a možné vydávanie varovaní pred kolíziami počas týchto fáz vesmírnych misií: vynášanie, počiatková fáza na obežnej dráhe, fáza zvyšovania obežnej dráhy, operácie na obežnej dráhe a fáza likvidácie vesmírneho objektu;
 - b) zisťovanie a charakterizácia úlomkov, rozpadov alebo zrážok na obežnej dráhe;
 - c) posúdenie rizika neriadeného návratu vesmírnych objektov a vesmírneho odpadu do zemskej atmosféry a vytváranie súvisiacich informácií vrátane odhadu časového rámca a pravdepodobného miesta možného dopadu;
 - d) vývoj činností v rámci prípravy na:
 - i) znižovanie objemu vesmírneho odpadu s cieľom znížiť jeho vytváranie a
 - ii) sanácia vesmírneho odpadu riadením existujúceho vesmírneho odpadu.
2. Služby SST sú bezplatné, dostupné kedykoľvek bez prerušenia a prispôbené potrebám používateľov SST uvedených v článku 56.
3. Členské štáty zúčastnené na SST, Komisia a v relevantných prípadoch dispečing SST uvedený v článku 59 ods. 1 nenesú zodpovednosť za:

- a) škody spôsobené nedostupnosťou služieb SST alebo prerušením ich poskytovania;
- b) oneskorenie pri poskytovaní služieb SST;
- c) nesprávnosť informácií poskytnutých prostredníctvom služieb SST;
- d) konanie v reakcii na poskytovanie služieb SST.

Článok 56

Používatelia SST

1. Používateľmi SST v Únii sú:

- a) kmeňoví používatelia SST: členské štáty, ESVC, Komisia, Rada, agentúra, ako aj verejní a súkromní vlastníci a prevádzkovatelia vesmírnych plavidiel usadení v Únii;
- b) ostatní používatelia SST: iné verejné a súkromné subjekty usadené v Únii.

Kmeňoví používatelia SST majú prístup ku všetkým službám SST uvedeným v článku 55 ods. 1.

Ostatní používatelia SST majú prístup k službám SST uvedeným v článku 55 ods. 1 písm. b), c) a d).

2. Medzinárodní používatelia SST sú tretie krajiny, medzinárodné organizácie, ktoré nemajú svoje hlavné sídlo v Únii, a súkromné subjekty, ktoré nie sú usadené v Únii. Medzinárodní používatelia SST majú prístup k službám SST uvedeným v článku 55 ods. 1 písm. d) za týchto podmienok:

- a) tretie krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nemajú hlavné sídlo v Únii, môžu mať prístup k službám SST podľa článku 8 ods. 2;
- b) súkromné subjekty, ktoré nie sú usadené v Únii, môžu mať prístup k službám SST, ktorý podlieha medzinárodnej dohode uzavretej Úniou v súlade s článkom 8 ods. 2 s treťou krajinou, v ktorej sú usadené a ktorá im udeľuje tento prístup.

Žiadna medzinárodná dohoda sa nevyžaduje na prístup k verejne dostupným službám SST uvedeným v článku 55 ods. 1 písm. a), b) a c).

3. Komisia môže prostredníctvom vykonávacích aktov prijať podrobné ustanovenia o prístupe k službám SST a príslušných postupoch. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

Článok 57

Účasť členských štátov na SST

1. Členské štáty, ktoré sa chcú zúčastniť na poskytovaní služieb SST uvedených v článku 55 ods. 1 pokrývajúcich všetky obežné dráhy, predložia Komisii jeden spoločný návrh, v ktorom preukážu splnenie týchto kritérií:

- a) vlastníctvo vhodných senzorov SST, ktoré sú k dispozícii pre SST, alebo prístup k nim a ľudské zdroje na ich ovládanie, alebo primerané kapacity na prevádzkové analýzy a spracovávanie dát, ktoré sú osobitne určené pre SST a sú k dispozícii pre SST;
- b) počiatočné posúdenie bezpečnostných rizík každého senzoru SST, ktoré vykonal a validoval príslušný členský štát;
- c) akčný plán, v ktorom sa zohľadňuje koordinačný plán prijatý podľa článku 6 rozhodnutia č. 541/2014/EÚ, na účely vykonávania činností stanovených v článku 54 tohto nariadenia;
- d) rozdelenie rôznych činností medzi tímy expertov zriadené podľa článku 58 tohto nariadenia;
- e) pravidlá týkajúce sa zdieľania dát potrebných na dosiahnutie cieľov uvedených v článku 4 tohto nariadenia.

Pokiaľ ide o kritériá stanovené v písmenách a) a b) prvého pododseku, každý členský štát, ktorý sa chce zapojiť do poskytovania služieb SST, preukáže splnenie daných kritérií samostatne.

Pokiaľ ide o kritériá stanovené v písmenách c), d) a e) prvého pododseku, všetky členské štáty, ktoré sa chcú zapojiť do poskytovania služieb SST, preukážu splnenie daných kritérií kolektívne.

2. V prípade členských štátov zúčastnených na SST, ktorých určené vnútroštátne subjekty sú k 12. máju 2021 členmi konzorcia, ktoré bolo zriadené podľa článku 7 ods. 3 rozhodnutia č. 541/2014/EÚ, sa kritériá uvedené v odseku 1 prvom pododseku písm. a) a b) tohto článku považujú za splnené.

3. Ak nebol predložený spoločný návrh v súlade s odsekom 1 alebo ak sa Komisia domnieva, že takto predložený spoločný návrh nespĺňa kritériá uvedené v odseku 1, najmenej päť členských štátov môže predložiť Komisii nový spoločný návrh, ktorý preukazuje splnenie kritérií uvedených v odseku 1.

4. Komisia môže prostredníctvom vykonávacích aktov prijať podrobné ustanovenia o postupoch a prvkoch uvedených v odsekoch 1 až 3 tohto článku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

Článok 58

Organizačný rámec účasti členských štátov na SST

1. Každý členský štát, ktorý predložil spoločný návrh, ktorý Komisia považuje v súlade s článkom 57 ods. 1 za vyhovujúci, alebo ktorý Komisia vybrala podľa postupu uvedeného v článku 57 ods. 3, určí vnútroštátny ustanovujúci subjekt usadený na svojom území, ktorý ho bude zastupovať. Určený vnútroštátny ustanovujúci subjekt je orgán verejnej moci členského štátu alebo subjekt poverený výkonom takejto verejnej moci.

2. Vnútroštátne ustanovujúce subjekty určené podľa odseku 1 tohto článku uzavrú dohodu, ktorou sa vytvorí partnerstvo SST (ďalej len „dohoda o partnerstve SST“) a ktorou sa stanovia pravidlá a mechanizmy ich spolupráce pri vykonávaní činností uvedených v článku 54. Dohoda o partnerstve SST zahŕňa predovšetkým prvky uvedené v článku 57 ods. 1 písm. c), d) a e) a zriadenie štruktúry na riadenie rizík s cieľom zabezpečiť vykonávanie ustanovení o používaní a bezpečnej výmene dát SST a informácií SST.

3. Vnútroštátne ustanovujúce subjekty vyvíjajú vysokokvalitné služby SST Únie v súlade s viacročným plánom, relevantnými kľúčovými ukazovateľmi výkonnosti a požiadavkami používateľov na základe činností tímov expertov uvedených v odseku 6 tohto článku. Komisia môže prostredníctvom vykonávacích aktov prijať viacročný plán a kľúčové ukazovatele výkonnosti. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

4. Vnútroštátne ustanovujúce subjekty spoja existujúce a potenciálne budúce senzory do siete, aby ich mohli prevádzkovať koordinovaným a optimalizovaným spôsobom, s cieľom vytvoriť a spravovať aktuálny spoločný európsky katalóg, a to bez toho, aby boli dotknuté právomoci členských štátov v oblasti národnej bezpečnosti.

5. Členské štáty zúčastnené na SST vykonávajú bezpečnostnú akreditáciu na základe všeobecných bezpečnostných požiadaviek uvedených v článku 34 ods. 2.

6. Členské štáty zúčastnené na SST, určia tímy expertov zodpovedné za konkrétne otázky týkajúce sa rôznych činností SST. Tímy expertov sú stále, riadia ich a personálne obsadzujú vnútroštátne ustanovujúce subjekty členských štátov, ktoré ich určili, a môžu zahŕňať expertov z každého vnútroštátneho ustanovujúceho subjektu.

7. Vnútroštátne ustanovujúce subjekty a tímy expertov zabezpečujú ochranu dát SST, informácií SST a služieb SST.

8. Komisia prijme prostredníctvom vykonávacích aktov podrobné pravidlá fungovania organizačného rámca účasti členských štátov na SST. Tieto pravidlá sa vzťahujú aj na neskoršie začlenenie členského štátu do dohody o partnerstve SST tým, že sa stane zmluvnou stranou partnerstva SST, ako sa uvádza v odseku 2 tohto článku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

Článok 59

Dispečing SST

1. Komisia, berúc do úvahy odporúčanie vnútroštátnych ustanovujúcich subjektov, vyberie dispečing SST na základe najlepších odborných znalostí v otázkach bezpečnosti a poskytovania služieb. Tento dispečing SST:
 - a) zabezpečuje potrebné bezpečné rozhrania na centralizáciu, uchovávanie a sprístupňovanie informácií SST pre používateľov SST uvedených v článku 56, čím zabezpečuje primerané zaobchádzanie s týmito informáciami a ich vystopovateľnosť;
 - b) poskytuje partnerstvu SST uvedenému v článku 58 ods. 2 a Komisii správy o výkonnosti služieb SST;
 - c) zhromažďuje potrebnú spätnú väzbu pre partnerstvo SST uvedené v článku 58 ods. 2 s cieľom zabezpečiť požadované zosúladenie služieb s očakávaniami používateľov SST;
 - d) podporuje, propaguje a nabáda na využívanie služieb SST.
2. Vnútroštátne ustanovujúce subjekty uzavrú s dispečingom SST potrebné vykonávacie dojednania.

Oddiel 2

SWE a NEO

Článok 60

Činnosti SWE

1. V rámci podzložky SWE sa môžu podporovať tieto činnosti:
 - a) posúdenie a identifikácia potrieb používateľov v sektoroch uvedených v odseku 2 písm. b) s cieľom stanoviť služby SWE, ktoré sa majú poskytovať;
 - b) poskytovanie služieb SWE používateľom služieb SWE podľa identifikovaných potrieb používateľov a technických požiadaviek.
2. Služby SWE sú k dispozícii kedykoľvek bez prerušenia. Komisia vyberie tieto služby prostredníctvom vykonávacích aktov v súlade s týmito pravidlami:
 - a) Komisia určí služby SWE, ktoré sa na úrovni Únie majú prednostne poskytovať podľa potrieb používateľov SWE, technologickej pripravenosti služieb a výsledku posúdenia rizík;
 - b) služby SWE môžu prispievať k činnostiam civilnej ochrany a k ochrane širokej škály sektorov, ako sú napríklad vesmír, doprava, GNSS, elektrizačné systavy a komunikácie.

Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 107 ods. 2.

3. Výber verejných alebo súkromných subjektov na poskytovanie služieb SWE sa vykonáva prostredníctvom výzvy na predkladanie ponúk.

Článok 61

Činnosti NEO

1. V rámci podzložky NEO sa môžu podporovať tieto činnosti:
 - a) mapovanie kapacít členských štátov na odhaľovanie a monitorovanie objektov v blízkosti Zeme;
 - b) presadzovanie tvorby sietí zariadení a výskumných centier členských štátov;
 - c) rozvoj služby uvedenej v odseku 2;
 - d) rozvoj rutínnej služby rýchlej reakcie, ktorá je schopná charakterizovať novoobjavené objekty v blízkosti Zeme;
 - e) vytvorenie európskeho katalógu objektov v blízkosti Zeme.
2. Ak sa zistí, že sa k Zemi približuje objekt v blízkosti Zeme, Komisia môže v oblasti svojich právomocí zaviesť postupy na koordináciu, za účasti príslušných orgánov OSN, akcií orgánov verejnej moci Únie a členských štátov zodpovedných za civilnú ochranu.

KAPITOLA II

GOVSATCOM

Článok 62

Rozsah pôsobnosti GOVSATCOM

V rámci GOVSATCOM sa kapacity a služby satelitnej komunikácie kombinujú do spoločného súboru kapacít a služieb satelitnej komunikácie Únie s primeranými bezpečnostnými požiadavkami. Táto zložka zahŕňa:

- a) rozvoj, výstavbu a prevádzku infraštruktúry pozemného segmentu uvedenej v článku 67 a možnej vesmírnej infraštruktúry uvedenej v článku 102 ods. 2;
- b) verejné obstarávanie kapacít, služieb a používateľských zariadení vládnej a komerčnej satelitnej komunikácie, ktoré sú potrebné na poskytovanie služieb GOVSATCOM;
- c) opatrenia potrebné na ďalšiu interoperabilitu a štandardizáciu používateľských zariadení GOVSATCOM.

Článok 63

Kapacity a služby GOVSATCOM

1. Poskytovanie kapacít a služieb GOVSATCOM sa zabezpečuje tak, ako je stanovené v portfóliu služieb uvedenom v odseku 3 tohto článku, a v súlade s prevádzkovými požiadavkami uvedenými v odseku 2 tohto článku, špecifickými bezpečnostnými požiadavkami GOVSATCOM uvedenými v článku 34 ods. 2 a v rámci obmedzení pravidiel zdieľania a prioritizácie uvedených v článku 66.

Prístup ku kapacitám a službám GOVSATCOM je pre inštitucionálnych a vládnych užívateľov GOVSATCOM bezplatný, pokiaľ Komisia nevyvedie politiku spoplatňovania v súlade s článkom 66 ods. 2.

2. Komisia prijme prostredníctvom vykonávacích aktov prevádzkové požiadavky na služby GOVSATCOM vo forme technických špecifikácií pre prípady využívania GOVSATCOM súvisiace najmä s krízovým riadením, dohľadom a riadením kľúčovej infraštruktúry vrátane diplomatických komunikačných sietí. Tieto prevádzkové požiadavky sú založené na podrobnej analýze požiadaviek používateľov GOVSATCOM a zohľadňujú požiadavky vyplývajúce z existujúcich používateľských zariadení a sietí. Uvedené vykonávacie akty sa prijímajú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

3. Komisia prijme prostredníctvom vykonávacích aktov portfólio služieb pre služby GOVSATCOM, a to vo forme zoznamu kategórií kapacít a služieb satelitnej komunikácie a ich atribútov vrátane geografického pokrytia, frekvencie, šírky pásma, používateľských zariadení a ochranných prvkov. V portfóliu služieb sa zohľadnia existujúce komerčne dostupné služby, aby sa nenarušila hospodárska súťaž na vnútornom trhu. Uvedené vykonávacie akty sa pravidelne aktualizujú a vychádzajú z prevádzkových a bezpečnostných požiadaviek uvedených v odseku 1 tohto článku, pričom sa v nich stanovuje prioritá služieb poskytovaných používateľom podľa ich relevantnosti a kritickosti. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

4. Používatelia GOVSATCOM majú prístup ku kapacitám a službám GOVSATCOM uvedeným v portfóliu služieb uvedenom v odseku 3 tohto článku. Tento prístup sa poskytuje prostredníctvom centier GOVSATCOM uvedených v článku 67 ods. 1.

Článok 64

Poskytovatelia kapacít a služieb satelitnej komunikácie

Kapacity a služby satelitnej komunikácie v rámci GOVSATCOM môžu poskytovať tieto subjekty:

- a) účastníci systému GOVSATCOM uvedení v článku 68 a
- b) právnické osoby, ktoré sú riadne akreditované na poskytovanie kapacít satelitnej komunikácie alebo služieb v súlade s postupom bezpečnostnej akreditácie uvedeným v článku 37, ktorý je v súlade so všeobecnými bezpečnostnými požiadavkami pre GOVSATCOM uvedenými v článku 34 ods. 2.

Článok 65

Používatelia GOVSATCOM

1. Používatelmi GOVSATCOM môžu byť za predpokladu, že sa im zveria úlohy súvisiace s dohľadom nad núdzovými a kritickými bezpečnostnými misiami, operáciami a infraštruktúrami a s ich riadením, tieto subjekty:

- a) orgán verejnej moci Únie alebo členského štátu alebo subjekt poverený výkonom takejto verejnej moci;
- b) fyzická alebo právnická osoba, ktorá koná v mene a pod kontrolou subjektu uvedeného v písmene a) tohto odseku.

2. Používatelia GOVSATCOM uvedení v odseku 1 tohto článku musia byť na využívanie kapacít a služieb GOVSATCOM riadne oprávnení účastníkmi uvedenými v článku 68 a musia spĺňať všeobecné bezpečnostné požiadavky uvedené v článku 34 ods. 2 vymedzené pre GOVSATCOM.

Článok 66

Zdieľanie a prioritizácia

1. Združené kapacity, služby a používateľské zariadenia satelitnej komunikácie sa zdieľajú a prioritizujú medzi účastníkmi GOVSATCOM uvedenými v článku 68 na základe analýzy bezpečnostných a ochranných rizík používateľov. V tejto analýze sa zohľadňuje existujúca komunikačná infraštruktúra a dostupnosť existujúcich spôsobilostí, ako aj ich geografické pokrytie na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni. Pri tomto zdieľaní a prioritizácii sa uprednostňujú používatelia GOVSATCOM podľa ich dôležitosti a kritickosti.

2. Komisia prijme prostredníctvom vykonávacích aktov podrobné pravidlá zdieľania a prioritizácie kapacít satelitnej komunikácie, služieb a používateľských zariadení, pričom zohľadní očakávaný dopyt v rôznych prípadoch využívania GOVSATCOM, analýzu bezpečnostných rizík pre tieto prípady využívania a vo vhodných prípadoch nákladovú efektívnosť.

Stanovením cenovej politiky v týchto pravidlách Komisia zabezpečí, aby poskytovanie kapacít a služieb GOVSATCOM nenarúšalo trh a aby nenastal nedostatok kapacít GOVSATCOM.

Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

3. Zdieľanie a prioritizácia kapacít a služieb satelitnej komunikácie medzi používateľmi GOVSATCOM, ktorí sú oprávnení tým istým účastníkom GOVSATCOM, určuje a vykonáva daný účastník GOVSATCOM.

Článok 67

Infraštruktúra a prevádzka pozemného segmentu

1. Pozemný segment zahŕňa infraštruktúru potrebnú na poskytovanie služieb používateľom GOVSATCOM v súlade s článkom 66, najmä centrá GOVSATCOM, ktoré sa obstarajú v rámci tejto zložky s cieľom prepojiť používateľov GOVSATCOM s poskytovateľmi kapacít a služieb satelitnej komunikácie. Pozemný segment a jeho prevádzka musia spĺňať všeobecné bezpečnostné požiadavky uvedené v článku 34 ods. 2 vymedzené pre GOVSATCOM.

2. Komisia určí umiestnenie infraštruktúry pozemného segmentu prostredníctvom vykonávacích aktov. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3 bez toho, aby nimi bolo dotknuté právo členského štátu rozhodnúť sa, že na svojom území neumiestní žiadnu takúto infraštruktúru.

Článok 68

Účastníci GOVSATCOM a príslušné orgány

1. Členské štáty, Rada, Komisia a ESVČ sú účastníkmi GOVSATCOM, pokiaľ oprávňujú používateľov GOVSATCOM alebo poskytujú kapacity satelitnej komunikácie, lokality pozemného segmentu alebo časť zariadení pozemného segmentu.

Ak Rada, Komisia alebo ESVČ oprávňujú používateľov GOVSATCOM alebo poskytujú kapacity satelitnej komunikácie, lokality pozemného segmentu alebo časť zariadení pozemného segmentu na území niektorého členského štátu, toto oprávnenie alebo poskytnutie nesmie byť v rozpore s ustanoveniami o neutralite alebo neprípájaní sa uvedenými v ústavnom práve tohto členského štátu.

2. Agentúry Únie sa môžu stať účastníkmi GOVSATCOM, iba pokiaľ to potrebujú na vykonávanie svojich úloh a v súlade s podrobnými pravidlami, ktoré sa stanovia v administratívnej dohode uzavretej medzi dotknutou agentúrou a inštitúciou Únie, ktorá nad ňou vykonáva dohľad.

3. Tretie krajiny a medzinárodné organizácie sa môžu stať účastníkmi GOVSATCOM v súlade s článkom 7.

4. Každý účastník GOVSATCOM určí jeden príslušný orgán pre GOVSATCOM.

5. Príslušný orgán pre GOVSATCOM zabezpečí, aby:

- a) bolo využívanie služieb v súlade s uplatniteľnými bezpečnostnými požiadavkami;
- b) sa stanovili a spravovali prístupové práva používateľov GOVSATCOM;
- c) sa používateľské zariadenia a súvisiace pripojenia na elektronickú komunikáciu a informácie používali a spravovali v súlade s uplatniteľnými bezpečnostnými požiadavkami;
- d) sa zriadilo centrálné kontaktné miesto, ktoré bude v prípade potreby pomáhať pri nahlasovaní bezpečnostných rizík a hrozieb, najmä v prípade odhalenia potenciálne škodlivého elektromagnetického rušenia, ktoré má vplyv na služby v rámci tejto zložky.

Článok 69

Monitorovanie ponuky a dopytu v súvislosti s GOVSATCOM

S cieľom optimalizovať rovnováhu medzi ponukou a dopytom po službách GOVSATCOM Komisia nepretržite monitoruje vývoj ponuky, vrátane existujúcich kapacít GOVSATCOM na obežnej dráhe na združovanie a zdieľanie, a dopytu po kapacitách a službách GOVSATCOM, pričom zohľadňuje nové riziká a hrozby, ako aj vývoj nových technológií.

HLAVA IX

AGENTÚRA EURÓPSKEJ ÚNIE PRE VESMÍRNY PROGRAM

KAPITOLA I

Všeobecné ustanovenia o agentúre

Článok 70

Právne postavenie agentúry

1. Agentúra je orgánom Únie. Má právnu subjektivitu.
2. V každom členskom štáte má agentúra najvyšší stupeň právnej spôsobilosti priznávaný podľa jeho vnútroštátneho práva právnickým osobám. Môže predovšetkým nadobúdať hnutelný a nehnuteľný majetok alebo sa ho zbavovať a byť stranou v právnych konaniach.
3. Agentúru zastupuje jej výkonný riaditeľ.

Článok 71

Sídlo a miestne kancelárie agentúry

1. Sídlo agentúry sa nachádza v Prahe v Česku.
2. Zamestnanci agentúry môžu byť umiestnení v jednom z pozemných centier systému Galileo alebo EGNOS uvedených vo vykonávacích rozhodnutiach (EÚ) 2016/413 alebo (EÚ) 2017/1406 na účely vykonávania činností VPÚ stanovených v príslušnej dohode.
3. V závislosti od potrieb VPÚ sa môžu v členských štátoch zriadiť miestne kancelárie v súlade s postupom stanoveným v článku 79 ods. 2.

KAPITOLA II

Organizácia agentúry

Článok 72

Správna a riadiaca štruktúra

1. Správnu a riadiacu štruktúru agentúry tvorí:
 - a) správna rada;
 - b) výkonný riaditeľ;
 - c) rada pre bezpečnostnú akreditáciu.

2. Správna rada, výkonný riaditeľ a rada pre bezpečnostnú akreditáciu spolupracujú s cieľom zaistiť prevádzku agentúry a koordináciu v súlade s postupmi stanovenými vo vnútorných predpisoch agentúry, akými sú napríklad rokovací poriadok správnej rady, rokovací poriadok rady pre bezpečnostnú akreditáciu, rozpočtové pravidlá uplatniteľné na agentúru, vykonávacie predpisy k Služobnému poriadku zamestnancov Európskej únie (ďalej len „služobný poriadok“) a pravidlá prístupu k dokumentom.

Článok 73

Správna rada

1. Správna rada sa skladá z jedného zástupcu z každého členského štátu a troch zástupcov Komisie, pričom všetci majú hlasovacie právo. Jedného člena, bez hlasovacieho práva, menuje do správnej rady aj Európsky parlament.
2. Predseda alebo zástupca predsedu rady pre bezpečnostnú akreditáciu, zástupca Rady, zástupca vysokého predstaviteľa a zástupca ESA sú prizývaní na zasadnutia správnej rady ako pozorovatelia v súvislosti so záležitosťami, ktoré sa ich priamo týkajú, za podmienok stanovených v rokovacom poriadku správnej rady.
3. Každý člen správnej rady má náhradníka. Náhradník zastupuje člena počas jeho neprítomnosti.
4. Každý členský štát vymenuje člena a náhradníka správnej rady s ohľadom na ich znalosti v oblasti úloh agentúry a na relevantné riadiace, administratívne a rozpočtové zručnosti. Na zabezpečenie kontinuity činností správnej rady Európsky parlament, Komisia a členské štáty sa usilujú obmedziť výmenu svojich zástupcov v správnej rade. Všetky strany sa usilujú v správnej rade dosiahnuť vyvážené zastúpenie mužov a žien.
5. Funkčné obdobie členov správnej rady a ich náhradníkov trvá štyri roky a možno ho obnoviť.
6. Účasť zástupcov tretích krajín alebo medzinárodných organizácií a podmienky takejto účasti sa v náležitých prípadoch stanovujú v dohodách uvedených v článku 98 a musia byť v súlade s rokovacím poriadkom správnej rady. Títo zástupcovia nemajú hlasovacie právo.

Článok 74

Predseda správnej rady

1. Správna rada si spomedzi svojich členov s hlasovacím právom zvolí predsedu a podpredsedu. Ak si predseda nemôže plniť svoje úlohy, automaticky ho nahrádza podpredseda.
2. Funkčné obdobie predsedu a podpredsedu trvá dva roky a možno ho jedenkrát obnoviť. Každé funkčné obdobie sa končí zánikom členstva danej osoby v správnej rade.
3. Správna rada má právomoc odvolať predsedu, podpredsedu alebo oboch.

Článok 75

Zasadnutia správnej rady

1. Zasadnutia správnej rady zvoláva jej predseda.

2. Na rokovaní správnej rady sa zúčastňuje výkonný riaditeľ, pokiaľ predseda nerozhodne inak. Výkonný riaditeľ nemá právo hlasovať.
3. Riadne zasadnutia správnej rady sa konajú pravidelne a najmenej dvakrát ročne. Správna rada okrem toho zasadá na základe podnetu predsedu alebo na žiadosť aspoň jednej tretiny svojich členov.
4. Správna rada môže prizvať kohokoľvek, koho stanovisko môže byť pre ňu predmetom záujmu, aby sa zúčastnil na zasadnutí ako pozorovateľ. Členom správnej rady môžu s výhradou jej rokovacieho poriadku pomáhať poradcovia alebo experti.
5. Ak sa rokovanie týka využívania citlivej vnútroštátnej infraštruktúry, na zasadnutiach a rokovaní správnej rady sa môžu zúčastňovať zástupcovia členských štátov a zástupcovia Komisie na základe potreby poznania. Na hlasovaní sa však zúčastňujú len zástupcovia členských štátov, ktoré majú takúto infraštruktúru, a zástupca Komisie. Ak predseda správnej rady nezastupuje jeden z členských štátov, ktoré majú takúto infraštruktúru, nahradia ho zástupcovia členských štátov, ktoré takúto infraštruktúru majú. V rokovacom poriadku správnej rady sa stanovujú situácie, v ktorých sa môže tento postup uplatniť.
6. Sekretariát správnej rady zabezpečuje agentúra.

Článok 76

Pravidlá hlasovania správnej rady

1. Pokiaľ nie je v tomto nariadení ustanovené inak, správna rada prijíma svoje rozhodnutia väčšinou svojich členov, ktorí majú hlasovacie právo.

Na zvolenie a odvolanie predsedu a podpredsedu správnej rady, na prijatie rozpočtu a pracovných programov, schválenie dojednaní uvedených v článku 98 ods. 2, bezpečnostných predpisov agentúry, prijatie rokovacieho poriadku, zriadenie miestnych kancelárií a na schválenie hosťovských dohôd uvedených v článku 92 je potrebná dvojtretinová väčšina všetkých členov, ktorí majú hlasovacie právo.

2. Každý zástupca členského štátu a Komisie má jeden hlas. V prípade neprítomnosti člena s hlasovacím právom je jeho hlasovacie právo oprávnený uplatňovať jeho náhradník. Rozhodnutia podľa článku 77 ods. 2 písm. a), s výnimkou záležitostí podľa hlavy V kapitoly II, alebo podľa článku 77 ods. 5 možno prijať len vtedy, keď za rozhodnutia zahlasujú zástupcovia Komisie.
3. Podrobnejšia úprava hlasovania, najmä podmienky, za ktorých môže jeden člen konať v mene iného člena, a prípadne aj akékoľvek požiadavky týkajúce sa uznášaniaschopnosti, sa stanovujú v rokovacom poriadku správnej rady.

Článok 77

Úlohy správnej rady

1. Správna rada zabezpečuje, aby agentúra plnila úlohy, ktoré jej boli zverené, za podmienok stanovených v tomto nariadení, a prijíma na tento účel všetky potrebné rozhodnutia. Týmto nie sú dotknuté právomoci udelené rade pre bezpečnostnú akreditáciu, pokiaľ ide o činnosti podľa hlavy V, kapitoly II.
2. Správna rada plní aj tieto úlohy:
 - a) do 15. novembra každého roka prijíma pracovný program agentúry na nasledujúci rok po tom, ako doň bez akýchkoľvek zmien začlení časť vypracovanú radou pre bezpečnostnú akreditáciu v súlade s článkom 80 písm. b), a po doručení stanoviska Komisie;

- b) najneskôr do 30. júna prvého roka viacročného finančného rámca stanoveného v článku 312 ZFEÚ prijme viacročný pracovný program agentúry na obdobie, na ktoré sa vzťahuje viacročný finančný rámec, po tom, ako doň bez akýchkoľvek zmien začlení časť vypracovanú radou pre bezpečnostnú akreditáciu v súlade s článkom 80 písm. a) tohto nariadenia, a po doručení stanoviska Komisie. Tento viacročný pracovný program sa konzultuje s Európskym parlamentom za predpokladu, že účelom konzultácií je výmena názorov a výsledok nie je pre agentúru záväzný;
- c) plní rozpočtové funkcie stanovené v článku 84 ods. 5, 6, 10 a 11;
- d) dohliada na prevádzku Strediska na monitorovanie bezpečnosti systému Galileo, ako sa uvádza v článku 34 ods. 5 písm. b);
- e) v súlade s článkom 94 tohto nariadenia prijíma opatrenia na vykonávanie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ⁽⁴⁶⁾;
- f) schvaľuje dojednania uvedené v článku 98 po konzultácii s radou pre bezpečnostnú akreditáciu o tých ustanoveniach uvedených dojednaní, ktoré sa týkajú bezpečnostnej akreditácie;
- g) prijíma technické postupy potrebné na plnenie svojich úloh;
- h) prijíma výročnú správu o činnostiach a vyhládkach agentúry po tom, ako do nej bez akejkoľvek zmeny začlení časť vypracovanú radou pre bezpečnostnú akreditáciu v súlade s článkom 80 písm. c), a každoročne do 1. júla ju postúpi Európskemu parlamentu, Rade, Komisii a Dvoru audítorov;
- i) zabezpečuje vhodné nadviazanie na zistenia a odporúčania vyplývajúce z hodnotení a auditov uvedených v článku 102, ako aj na zistenia a odporúčania vyplývajúce z vyšetrovaní OLAF-om a všetkých správ z interného alebo externého auditu a postupuje rozpočtovému orgánu všetky informácie relevantné z hľadiska výsledkov hodnotiacich postupov;
- j) je konzultovaná výkonným riaditeľom v súvislosti s FPPA uvedenou v článku 31 a dohodami o príspevku uvedenými v článku 27 ods. 3 a článku 29 ods. 5 pred tým, ako sa podpíšu;
- k) prijíma bezpečnostné predpisy agentúry, ako sa uvádza v článku 96;
- l) na základe návrhu výkonného riaditeľa schvaľuje stratégiu boja proti podvodom;
- m) v prípade potreby a na základe návrhov výkonného riaditeľa schvaľuje organizačné štruktúry uvedené v článku 79 ods. 1 písm. l);
- n) vymenúva účtovníka, ktorý môže byť účtovníkom Komisie:
 - i) na ktorého sa uplatňuje služobný poriadok a podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Únie (ďalej len „podmienky zamestnávania“) stanovené v nariadení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 ⁽⁴⁷⁾, a
 - ii) ktorý je pri výkone svojich povinností úplne nezávislý;
- o) prijíma a uverejňuje svoj rokovací poriadok.

3. Vo vzťahu k zamestnancom agentúry správna rada vykonáva právomoci udelené služobným poriadkom menovaciemu orgánu a právomoci udelené podmienkami zamestnávania orgánu oprávnenému uzatvárať pracovné zmluvy (ďalej len „právomoci menovacieho orgánu“).

Správna rada v súlade s postupom stanoveným v článku 110 služobného poriadku prijíma rozhodnutie na základe článku 2 ods. 1 služobného poriadku a článku 6 podmienok zamestnávania, ktorým sa na výkonného riaditeľa delegujú príslušné právomoci menovacieho orgánu a ktorým sa vymedzujú podmienky, za akých sa toto delegovanie právomocí môže pozastaviť. Výkonný riaditeľ predkladá správnej rade správu o výkone týchto delegovaných právomocí. Výkonný riaditeľ je oprávnený uvedené právomoci delegovať ďalej.

⁽⁴⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (Ú. v. ES L 145, 31.5.2001, s. 43).

⁽⁴⁷⁾ Ú. v. ES L 56, 4.3.1968, s. 1.

Pri uplatňovaní druhého pododseku tohto odseku správna rada môže, ak si to vyžadujú mimoriadne okolnosti, prostredníctvom rozhodnutia dočasne pozastaviť delegovanie právomocí menovacieho orgánu na výkonného riaditeľa a právomocí, ktoré výkonný riaditeľ delegoval ďalej, pričom ich môže vykonávať sama alebo ich delegovať na niektorého zo svojich členov alebo na iného zamestnanca ako výkonného riaditeľa.

Odchyľne od druhého pododseku tohto odseku je správna rada povinná delegovať na predsedu rady pre bezpečnostnú akreditáciu právomoci uvedené v prvom pododseku, pokiaľ ide o nábor, hodnotenie a preradenie zamestnancov zapojených do činností podľa hlavy V, kapitoly II, ako aj o disciplinárne opatrenia, ktoré majú byť prijaté voči takýmto zamestnancom.

Správna rada prijíma vykonávacie opatrenia k služobnému poriadku a podmienkam zamestnávania v súlade s postupom stanoveným v článku 110 služobného poriadku. Pokiaľ ide o nábor, hodnotenie a preradenie zamestnancov zapojených do činností podľa hlavy V, kapitoly II tohto nariadenia, a súvisiace disciplinárne opatrenia, ktoré sa majú prijať, najskôr konzultuje s radou pre bezpečnostnú akreditáciu a náležite zohľadňuje jej pripomienky.

Správna rada tiež prijíma rozhodnutie, ktorým sa stanovujú pravidlá vysielania národných expertov do agentúry. Správna rada pred prijatím tohto rozhodnutia konzultuje s radou pre bezpečnostnú akreditáciu o vysielaní národných expertov, ktorí sú zapojení do činností bezpečnostnej akreditácie podľa hlavy V, kapitoly II, a náležite zohľadní jej pripomienky.

4. Správna rada vymenúva výkonného riaditeľa a môže jeho funkčné obdobie predĺžiť alebo ukončiť v súlade s článkom 89.

5. S výnimkou činností vykonávaných v súlade s hlavou V kapitolou II správna rada vykonáva disciplinárnu právomoc nad výkonným riaditeľom v súvislosti s jeho pôsobením, najmä pokiaľ ide o bezpečnostné otázky, ktoré patria do právomoci agentúry.

Článok 78

Výkonný riaditeľ

1. Agentúru riadi jej výkonný riaditeľ. Výkonný riaditeľ sa zodpovedá správnej rade.

Týmto odsekom nie je dotknutá autonómia ani nezávislosť rady pre bezpečnostnú akreditáciu a zamestnancov agentúry pod jej dohľadom v súlade s článkom 82 ani právomoci udelené rade pre bezpečnostnú akreditáciu v súlade s článkom 38 a predsedovi rady pre bezpečnostnú akreditáciu v súlade s článkom 81.

2. Bez toho, aby boli dotknuté právomoci Komisie a správnej rady, je výkonný riaditeľ pri výkone svojich povinností nezávislý a nesmie žiadať ani prijímať pokyny od žiadnej vlády ani od žiadneho iného orgánu.

Článok 79

Úlohy výkonného riaditeľa

1. Výkonný riaditeľ vykonáva tieto úlohy:

- a) zastupuje agentúru a podpisuje dohody uvedené v článku 27 ods. 3 a článku 29 ods. 5 a článku 31;
- b) pripravuje prácu správnej rady a zúčastňuje sa na práci správnej rady bez práva hlasovať v súlade s článkom 75 ods. 2 druhým pododsekom;
- c) vykonáva rozhodnutia správnej rady;

- d) pripravuje viacročný a ročný pracovný program agentúry a predkladá ich správnej rade na schválenie s výnimkou tých častí, ktoré vypracováva a schvaľuje rada pre bezpečnostnú akreditáciu v súlade s článkom 80 písm. a) a b);
- e) vykonáva viacročný a ročný pracovný program s výnimkou tých častí, ktoré vykonáva predseda rady pre bezpečnostnú akreditáciu;
- f) na každé zasadnutie správnej rady pripravuje správu o pokroku pri vykonávaní ročného pracovného programu a relevantných prípadoch viacročného pracovného programu, do ktorej bez akýchkoľvek zmien začleňuje časť vypracovanú predsedom rady pre bezpečnostnú akreditáciu;
- g) pripravuje výročnú správu o činnostiach a vyhlídkach agentúry s výnimkou časti, ktorú vypracováva a schvaľuje rada pre bezpečnostnú akreditáciu v súlade s článkom 80 písm. c), pokiaľ ide o činnosti podľa hlavy V, a predkladá ju správnej rade na schválenie;
- h) uskutočňuje každodennú správu agentúry a prijíma všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie fungovania agentúry v súlade s týmto nariadením, vrátane prijímania vnútorných administratívnych pokynov a uverejňovania oznámení;
- i) vypracováva pre agentúru návrh výkazu odhadov príjmov a výdavkov v súlade s článkom 84 a plní rozpočet v súlade s článkom 85;
- j) zabezpečuje, aby bola agentúra ako prevádzkovateľ Strediska na monitorovanie bezpečnosti systému Galileo schopná reagovať na pokyny vydávané podľa rozhodnutia (SZBP) 2021/698 a plniť svoju úlohu, ako sa uvádza v článku 6 rozhodnutia č. 1104/2011/EÚ;
- k) zabezpečuje obeh všetkých relevantných informácií, najmä o bezpečnosti, v rámci štruktúry agentúry uvedenej v článku 72 ods. 1;
- l) v úzkej spolupráci s predsedom rady pre bezpečnostnú akreditáciu v súvislosti so záležitosťami týkajúcimi sa činností v oblasti bezpečnostnej akreditácie podľa hlavy V, kapitoly II, vymedzuje organizačné štruktúry agentúry a predkladá ich správnej rade na schválenie; tieto štruktúry zohľadňujú osobitné charakteristiky jednotlivých zložiek VPU;
- m) uplatňuje právomoci menovacieho orgánu uvedené v článku 77 ods. 3 prvom pododseku vo vzťahu k zamestnancom agentúry do takej miery, do akej boli naňho prenesené právomoci delegované v súlade s článkom 77 ods. 3 druhým pododsekom;
- n) zabezpečuje, aby rada pre bezpečnostnú akreditáciu, subjekty uvedené v článku 38 ods. 3 a článku 82 ods. 3 a predseda rady pre bezpečnostnú akreditáciu mali k dispozícii služby sekretariátu a všetky zdroje potrebné na svoje riadne fungovanie;
- o) s výnimkou časti akčného plánu týkajúcej sa činností podľa hlavy V, kapitoly II, pripravuje akčný plán s cieľom zabezpečiť, aby sa nadviazalo na zistenia a odporúčania hodnotení uvedených v článku 102 a dvakrát ročne predkladá Komisii správu o pokroku, do ktorej predtým bez akýchkoľvek zmien začlení časť vypracovanú radou pre bezpečnostnú akreditáciu, pričom sa táto správa pre informáciu predkladá aj správnej rade;
- p) prijíma tieto opatrenia na ochranu finančných záujmov Únie:
 - i) preventívne opatrenia proti podvodom, korupcii alebo akejkoľvek inej nezákonnej činnosti a využíva účinné opatrenia dohľadu;
 - ii) v prípade zistenia nezrovnalostí vymáhanie neoprávnene vyplatených súm a v náležitých prípadoch uplatňovanie účinných, primeraných a odrádzajúcich správnych a finančných sankcií;
- q) vypracováva pre agentúru stratégiu boja proti podvodom, ktorá je primeraná riziku podvodu, pričom zohľadňuje analýzu nákladov a prínosov opatrení, ktoré sa majú prijať, a berie do úvahy zistenia a odporúčania vyplývajúce z vyšetrovaní OLAF-om, a predkladá ju správnej rade na schválenie;
- r) po vyzvaní predkladá Európskemu parlamentu správy o plnení svojich povinností; Rada môže vyzvať výkonného riaditeľa, aby podal správu o plnení svojich povinností.

2. Výkonný riaditeľ rozhodne, či je na účely účinného a efektívneho vykonávania úloh agentúry potrebné umiestniť do jedného alebo viacerých členských štátov jedného alebo viacerých zamestnancov. Pred rozhodnutím o zriadení miestnej kancelárie musí výkonný riaditeľ získať súhlas Komisie, správnej rady a dotknutého členského štátu (štátov). V danom rozhodnutí sa vymedzí rozsah činností, ktoré sa majú v miestnej kancelárii vykonávať, a to tak, aby sa zabránilo vzniku zbytočných nákladov a zdvojovaniu administratívnych funkcií agentúry. Ak je to možné, vplyv z hľadiska pridelovania zamestnancov a rozpočtu sa zahrnie do návrhu jednotného programového dokumentu uvedeného v článku 84 ods. 6.

Článok 80

Riadiace úlohy rady pre bezpečnostnú akreditáciu

Okrem úloh uvedených v článku 38 rada pre bezpečnostnú akreditáciu v rámci riadenia agentúry:

- a) pripravuje a schvaľuje tú časť viacročného pracovného programu, ktorá sa týka prevádzkových činností podľa hlavy V, kapitoly II a finančných a ľudských zdrojov potrebných na realizáciu daných činností, pričom túto časť viacročného pracovného programu predkladá správnej rade včas na to, aby sa mohla začleniť do viacročného pracovného programu;
- b) pripravuje a schvaľuje tú časť ročného pracovného programu, ktorá sa týka prevádzkových činností podľa hlavy V, kapitoly II a finančných a ľudských zdrojov potrebných na realizáciu daných činností, pričom túto časť viacročného pracovného programu predkladá správnej rade včas na to, aby sa mohla začleniť do ročného pracovného programu;
- c) pripravuje a schvaľuje tú časť výročnej správy, ktorá sa týka činností a vyhládok agentúry podľa hlavy V, kapitoly II a finančných a ľudských zdrojov potrebných na realizáciu daných činností a vyhládok, pričom túto časť správy predkladá správnej rade včas na to, aby sa mohla začleniť do výročnej správy.

Článok 81

Predseda rady pre bezpečnostnú akreditáciu

1. Rada pre bezpečnostnú akreditáciu si spomedzi svojich členov volí predsedu a podpredsedu dvojtretinovou väčšinou všetkých členov, ktorí majú hlasovacie právo. Ak sa po dvoch zasadnutiach rady pre bezpečnostnú akreditáciu nedosiahne dvojtretinová väčšina, vyžaduje sa jednoduchá väčšina.
2. Ak si predseda nemôže plniť svoje úlohy, automaticky ho nahrádza podpredseda.
3. Rada pre bezpečnostnú akreditáciu má právomoc odvolať predsedu, podpredsedu alebo oboch. Rozhodnutie o odvolaní prijíma dvojtretinovou väčšinou.
4. Funkčné obdobie predsedu a podpredsedu rady pre bezpečnostnú akreditáciu trvá dva roky a možno ho jedenkrát obnoviť. Každé funkčné obdobie oboch sa končí zánikom členstva danej osoby v rade pre bezpečnostnú akreditáciu.

Článok 82

Organizačné aspekty rady pre bezpečnostnú akreditáciu

1. Rada pre bezpečnostnú akreditáciu má prístup ku všetkým ľudským a materiálnym zdrojom, ktoré potrebuje na nezávislé plnenie svojich úloh. Má prístup ku všetkým informáciám, ktoré sú potrebné na plnenie jej úloh a ktoré majú k dispozícii iné subjekty agentúry, a to bez toho, aby boli dotknuté zásady autonómie a nezávislosti uvedené v článku 37 písm. i).

2. Rada pre bezpečnostnú akreditáciu a zamestnanci agentúry pod jej dohľadom vykonávajú svoju prácu tak, aby bola zaručená autonómia a nezávislosť vo vzťahu k iným činnostiam agentúry, najmä k prevádzkovým činnostiam spojeným s využívaním systémov, v súlade s cieľmi jednotlivých zložiek VPU. Žiaden zamestnanec agentúry, ktorý je pod dohľadom rady pre bezpečnostnú akreditáciu, nesmie byť súčasne pridelený na iné úlohy v rámci agentúry.

Na tento účel sa v rámci agentúry zavedie účinné organizačné rozdelenie na zamestnancov zapojených do činností podľa hlavy V, kapitoly II, a ostatných zamestnancov agentúry. Rada pre bezpečnostnú akreditáciu bezodkladne informuje výkonného riaditeľa, správnu radu a Komisiu o všetkých okolnostiach, ktoré by mohli obmedziť jej autonómiu alebo nezávislosť. Ak sa v rámci agentúry nenájde žiadne nápravné riešenie, situáciu preskúma Komisia v rámci konzultácie s relevantnými stranami. Komisia na základe výsledku tohto preskúmania prijme vhodné zmierňujúce opatrenia, ktoré vykoná agentúra, a informuje o nich Európsky parlament a Radu.

3. Rada pre bezpečnostnú akreditáciu zriadi osobitné podriadené orgány konajúce podľa jej pokynov na riešenie osobitných otázok. Pri zabezpečení potrebnej kontinuity práce rada pre bezpečnostnú akreditáciu predovšetkým vytvorí panel na realizáciu preskúmania bezpečnostných analýz a ich skúšok a na vypracovávanie príslušných správ o rizikách, ktorý jej pomáha pri príprave jej rozhodnutí. Rada pre bezpečnostnú akreditáciu môže na podporu práce tohto panelu zriaďovať aj rušiť expertné skupiny.

Článok 83

Úlohy predsedu rady pre bezpečnostnú akreditáciu

1. Predseda rady pre bezpečnostnú akreditáciu zabezpečuje, aby rada vykonávala svoje činnosti v oblasti bezpečnostnej akreditácie nezávisle, a plní tieto úlohy:

- a) pod dohľadom rady pre bezpečnostnú akreditáciu riadi činnosti v oblasti bezpečnostnej akreditácie;
- b) pod dohľadom rady pre bezpečnostnú akreditáciu vykonáva časť viacročného a ročného pracovného programu agentúry podľa hlavy V, kapitoly II;
- c) spolupracuje s výkonným riaditeľom s cieľom pomôcť pri príprave návrhu plánu pracovných miest uvedeného v článku 84 ods. 4 a organizačných štruktúr agentúry;
- d) pripravuje časť správy o pokroku, ktorá sa týka prevádzkových činností podľa hlavy V, kapitoly II, a predkladá ju rade pre bezpečnostnú akreditáciu a výkonnému riaditeľovi včas na to, aby sa mohla začleniť do správy o pokroku;
- e) pripravuje časť výročnej správy a akčného plánu, ktorá sa týka prevádzkových činností podľa hlavy V, kapitoly II, a včas ju predkladá výkonnému riaditeľovi;
- f) zastupuje agentúru v súvislosti s činnosťami a rozhodnutiami podľa hlavy V, kapitoly II;
- g) uplatňuje právomoci uvedené v článku 77 ods. 3 prvom pododseku, ktoré sú naňho delegované v súlade s článkom 77 ods. 3 štvrtým pododsekom, vo vzťahu k zamestnancom agentúry zapojeným do činností podľa hlavy V, kapitoly II.

2. Pokiaľ ide o činnosti podľa hlavy V, kapitoly II, Európsky parlament a Rada môžu vyzvať predsedu rady pre bezpečnostnú akreditáciu na výmenu názorov v týchto inštitúciách o práci a vyhlídkach agentúry, a to aj v súvislosti s viacročným pracovným programom a ročným pracovným programom.

KAPITOLA III

Finančné ustanovenia týkajúce sa agentúry

Článok 84

Rozpočet agentúry

1. Bez toho, aby boli dotknuté iné zdroje a poplatky, príjmy agentúry zahŕňajú príspevok Únie zahrnutý do rozpočtu Únie s cieľom zabezpečiť rovnováhu medzi príjmami a výdavkami. Agentúra môže prijímať granty *ad hoc* z rozpočtu Únie.
2. Výdavky agentúry zahŕňajú výdavky na zamestnancov, administratívu a infraštruktúru, prevádzkové náklady a výdavky spojené s fungovaním rady pre bezpečnostnú akreditáciu vrátane subjektov uvedených v článku 38 ods. 3 a článku 82 ods. 3 a so zmluvami a dohodami, ktoré agentúra uzatvorila s cieľom plniť úlohy, ktoré jej boli zverené.
3. Príjmy a výdavky musia byť v rovnováhe.
4. Výkonný riaditeľ vypracuje v úzkej spolupráci s predsedom rady pre bezpečnostnú akreditáciu v súvislosti s činnosťami podľa hlavy V, kapitoly II, návrh výkazu odhadov príjmov a výdavkov agentúry na nasledujúci rozpočtový rok, v ktorom sa jasne oddelia prvky, ktoré sa týkajú činností v oblasti bezpečnostnej akreditácie, od prvkov týkajúcich sa ostatných činností agentúry. Predseda rady pre bezpečnostnú akreditáciu môže k uvedenému návrhu napísať vyhlásenie a výkonný riaditeľ postúpi návrh výkazu odhadov i toto vyhlásenie správnej rade a rade pre bezpečnostnú akreditáciu spolu s návrhom plánu pracovných miest.
5. Správna rada na základe návrhu výkazu odhadov príjmov a výdavkov a v úzkej spolupráci s radou pre bezpečnostnú akreditáciu, pokiaľ ide o činnosti podľa hlavy V, kapitoly II, každý rok vypracuje výkaz odhadov príjmov a výdavkov agentúry na nasledujúci rozpočtový rok.
6. Správna rada zašle každoročne do 31. januára Komisii a tretím krajinám alebo medzinárodným organizáciám, s ktorými agentúra uzavrela dojednania v súlade s článkom 98, návrh jednotného programového dokumentu, ktorý okrem iného zahŕňa výkaz odhadov, návrh plánu pracovných miest a predbežný ročný pracovný program.
7. Komisia zašle výkaz odhadov príjmov a výdavkov Európskemu parlamentu a Rade (ďalej len „rozpočtový orgán“) spolu s návrhom všeobecného rozpočtu Európskej únie.
8. Na základe výkazu odhadov Komisia začlení do návrhu všeobecného rozpočtu Európskej únie odhady, ktoré považuje za potrebné z hľadiska plánu pracovných miest a výšky dotácie zo všeobecného rozpočtu. Komisia predloží návrh všeobecného rozpočtu rozpočtovému orgánu v súlade s článkom 314 ZFEÚ.
9. Rozpočtový orgán schváli rozpočtové prostriedky na príspevok pre agentúru a prijme plán pracovných miest agentúry.
10. Rozpočet prijíma správna rada. Konečným sa stáva po konečnom prijatí všeobecného rozpočtu Európskej únie. V prípade potreby sa rozpočet zodpovedajúcim spôsobom upraví.
11. Správna rada čo najskôr oznamuje rozpočtovému orgánu svoj zámer uskutočniť akýkoľvek projekt, ktorý by mal významné finančné dôsledky na financovanie rozpočtu, najmä všetky projekty súvisiace s majetkom, ako napríklad prenájom alebo nákup budov. Informuje o tom Komisiu.
12. Ak zložka rozpočtového orgánu oznámila svoj zámer zaujať stanovisko, postúpi svoje stanovisko správnej rade do šiestich týždňov odo dňa oznámenia projektu.

Článok 85**Plnenie rozpočtu agentúry**

1. Rozpočet agentúry plní výkonný riaditeľ.
2. Výkonný riaditeľ každý rok oznámi rozpočtovému orgánu všetky informácie potrebné na vykonávanie jeho hodnotiacich povinností.

Článok 86**Predkladanie účtovnej závierky agentúry a udelenie absolútoría**

Predkladanie predbežnej a konečnej účtovnej závierky agentúry a udelenie absolútoría sa riadi pravidlami a harmonogramom podľa nariadenia o rozpočtových pravidlách a rámcového nariadenia o rozpočtových pravidlách pre subjekty uvedené v článku 70 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 87**Finančné ustanovenia týkajúce sa agentúry**

Rozpočtové pravidlá, ktoré sa vzťahujú na agentúru, prijíma správna rada po porade s Komisiou. Tieto pravidlá sa nesmú odchyľovať od rámcového nariadenia o rozpočtových pravidlách pre subjekty uvedené v článku 70 nariadenia o rozpočtových pravidlách, pokiaľ takáto odchýlka nie je špecificky potrebná na prevádzku agentúry a pokiaľ s ňou Komisia vopred nesúhlasila.

KAPITOLA IV**Ludské zdroje agentúry****Článok 88****Zamestnanci agentúry**

1. Na zamestnancov agentúry sa vzťahuje služobný poriadok, podmienky zamestnávania a pravidlá, ktoré spoločne prijali inštitúcie Únie na účely uplatňovania uvedeného služobného poriadku a podmienok zamestnávania.
2. Zamestnanci agentúry pozostávajú zo zamestnancov, ktorých prijala agentúra na účely plnenia svojich úloh. Musia mať bezpečnostnú preverku zodpovedajúcu stupňu utajenia skutočností, s ktorými narábajú.
3. Vnútrojnými predpismi agentúry, akými sú rokovací poriadok správnej rady, rokovací poriadok rady pre bezpečnostnú akreditáciu, rozpočtové pravidlá uplatniteľné na agentúru, vykonávacie pravidlá k služobnému poriadku a pravidlá prístupu k dokumentom, sa zabezpečuje autonómia a nezávislosť zamestnancov vykonávajúcich činnosti v oblasti bezpečnostnej akreditácie vo vzťahu k zamestnancom vykonávajúcim iné činnosti agentúry v súlade s článkom 37 písm. i).

Článok 89**Vymenovanie a funkčné obdobie výkonného riaditeľa**

1. Výkonný riaditeľ je prijímaný ako dočasný zamestnanec agentúry v súlade s článkom 2 písm. a) podmienok zamestnávania.

Výkonného riaditeľa vymenúva správna rada na základe jeho kvalít a zdokumentovaných administratívnych a manažérskych zručností, ako aj relevantných kompetencií a skúseností zo zoznamu aspoň troch kandidátov, ktorých navrhne Komisia po tom, ako po uverejnení výzvy na vyjadrenie záujmu v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo na iných miestach prebehne otvorené a transparentné výberové konanie.

Kandidáta, ktorého na miesto výkonného riaditeľa vyberie správna rada, možno pri najbližšej príležitosti vyzvať, aby predniesol vyhlásenie pred Európskym parlamentom a odpovedal na otázky jeho poslancov.

Pri podpise zmlúv s výkonným riaditeľom zastupuje agentúru predseda správnej rady.

Správna rada prijíma rozhodnutie o vymenovaní výkonného riaditeľa dvojtretinovou väčšinou svojich členov.

2. Funkčné obdobie výkonného riaditeľa je päť rokov. Na konci funkčného obdobia Komisia uskutoční hodnotenie činnosti výkonného riaditeľa, pri ktorom zohľadní budúce úlohy a výzvy, ktorým čelí agentúra.

Na základe návrhu Komisie môže správna rada s ohľadom na hodnotenie uvedené v prvom pododseku funkčné obdobie výkonného riaditeľa jedenkrát predĺžiť na maximálne obdobie piatich rokov.

Každé rozhodnutie o predĺžení funkčného obdobia výkonného riaditeľa prijímajú členovia správnej rady dvojtretinovou väčšinou.

Výkonný riaditeľ, ktorého funkčné obdobie bolo predĺžené, sa po jeho skončení už nemôže zúčastniť na výberovom konaní na to isté miesto.

Správna rada informuje Európsky parlament o svojom úmysle predĺžiť funkčné obdobie výkonného riaditeľa. Výkonného riaditeľa možno pred predĺžením funkčného obdobia vyzvať, aby predniesol vyhlásenie pred príslušnými výbormi Európskeho parlamentu a odpovedal na otázky ich poslancov.

3. Správna rada môže na návrh Komisie alebo jednej tretiny svojich členov výkonného riaditeľa odvolať rozhodnutím prijatým dvojtretinovou väčšinou svojich členov.

4. Európsky parlament a Rada môžu výkonného riaditeľa vyzvať na výmenu názorov v týchto inštitúciách o práci a vyhlídkach agentúry, a to aj v súvislosti s viacročným pracovným programom a ročným pracovným programom. Táto výmena názorov sa netýka záležitostí súvisiacich s činnosťami v oblasti bezpečnostnej akreditácie podľa hlavy V, kapitoly II.

Článok 90

Vysielanie národných expertov do agentúry

Agentúra môže zamestnávať národných expertov z členských štátov a podľa článku 98 ods. 2 aj národných expertov z tretích krajín a medzinárodných organizácií zúčastnených na práci agentúry. Títo experti musia mať bezpečnostnú previerku zodpovedajúcu stupňu utajenia skutočností, s ktorými narábajú, v súlade s článkom 43 ods. 2. Na týchto zamestnancov sa nevzťahuje služobný poriadok a podmienky zamestnávania.

KAPITOLA V

Ďalšie ustanovenia

Článok 91

Výsady a imunity

Na agentúru a jej zamestnancov sa vzťahuje protokol č. 7 o výsadách a imunitách Európskej únie, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ.

Článok 92

Dohoda o sídle a hosťateľské dohody o miestnych kanceláriách

1. Potrebné dojednania o poskytnutí priestorov agentúre v hosťateľskom členskom štáte, v ktorom sa nachádza sídlo agentúry, a o zariadeniach, ktoré má daný štát sprístupniť, ako aj osobitné pravidlá, ktoré sa v hosťateľskom členskom štáte vzťahujú na výkonného riaditeľa, členov správnej rady, zamestnancov agentúry a ich rodinných príslušníkov, sa stanovujú v dohode o sídle. Dohoda o sídle sa uzavrie medzi agentúrou a dotknutým členským štátom, v ktorom sa nachádza sídlo agentúry, po získaní súhlasu správnej rady.
2. Ak je to potrebné na prevádzku miestnej kancelárie agentúry zriadenej v súlade s článkom 79 ods. 2, uzavrie sa po získaní súhlasu správnej rady medzi agentúrou a dotknutým členským štátom, v ktorom sa miestna kancelária nachádza, hosťateľská dohoda.
3. Hosťateľský členský štát agentúry poskytne čo najlepšie podmienky na zabezpečenie jej plynulého a efektívneho fungovania vrátane viacjazyčného európsky orientovaného vzdelávania a vhodných dopravných spojení.

Článok 93

Jazykový režim agentúry

1. Na agentúru sa vzťahuje nariadenie Rady č. 1 ⁽⁴⁸⁾.
2. Prekladateľské služby potrebné na fungovanie agentúry zabezpečuje Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie.

Článok 94

Politika prístupu k dokumentom v držbe agentúry

1. Na dokumenty, ktoré má agentúra v držbe, sa vzťahuje nariadenie (ES) č. 1049/2001.
2. Správna rada prijme opatrenia na vykonávanie nariadenia (ES) č. 1049/2001.
3. Rozhodnutia, ktoré agentúra prijme podľa článku 8 nariadenia (ES) č. 1049/2001, môžu byť predmetom sťažnosti adresovanej ombudsmanovi podľa článku 228 ZFEÚ alebo žaloby na Súdnom dvore Európskej únie podľa článku 263 ZFEÚ.

⁽⁴⁸⁾ Nariadenie Rady č. 1 z 15. apríla 1958 o používaní jazykov v Európskom hospodárskom spoločenstve (Ú. v. ES 17, 6.10.1958, s. 385).

Článok 95

Predchádzanie podvodom zo strany agentúry

1. S cieľom umožniť boj proti podvodom, korupcii a inému protiprávnemu konaniu v zmysle nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013 agentúra do šiestich mesiacov odo dňa začatia prevádzky pristúpi k medziinštitucionálnej dohode z 25. mája 1999, ktorá sa týka vnútorných vyšetrení Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) ⁽⁴⁹⁾, a prijme primerané ustanovenia uplatniteľné na všetkých zamestnancov agentúry s využitím vzoru rozhodnutia uvedeného v prílohe k uvedenej dohode.
2. Európsky dvor audítorov má právomoc vykonávať na základe dokumentov a na mieste audit všetkých prijímateľov grantov, dodávateľov a subdodávateľov, ktorým agentúra poskytla finančné prostriedky Únie.
3. OLAF môže vykonávať vyšetrenia vrátane kontrol a inšpekcií na mieste v súlade s ustanoveniami a postupmi stanovenými v nariadení (Euratom, ES) č. 2185/96 a v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013 s cieľom zistiť, či v súvislosti s grantom alebo so zmluvou financovanými agentúrou nedošlo k podvodu, korupcii alebo akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie.
4. Dohody o spolupráci s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami, zmluvy agentúry, jej dohody o grante a rozhodnutia o grante musia obsahovať ustanovenia, ktorými sa Európskemu dvoru audítorov a OLAF-u výslovne udeľuje právo na vykonávanie takýchto auditov a vyšetrení v rámci ich príslušných právomocí. Týmto nie sú dotknuté odseky 1, 2 a 3.

Článok 96

Ochrana EUCI alebo citlivých neutajovaných skutočností agentúrou

V súlade s rozhodnutiami (EÚ, Euratom) 2015/443 a (EÚ, Euratom) 2015/444 agentúra na základe predchádzajúcej konzultácie s Komisiou prijme vlastné bezpečnostné predpisy, ktoré sú rovnocenné s bezpečnostnými predpismi Komisie na ochranu EUCI a citlivých neutajovaných skutočností, vrátane pravidiel výmeny, spracovávania a uchovávaní takýchto informácií.

Článok 97

Zodpovednosť agentúry

1. Zmluvná zodpovednosť agentúry sa riadi právom, ktoré sa vzťahuje na príslušnú zmluvu.
2. Súdny dvor Európskej únie je príslušný vydávať rozsudky na základe akejkoľvek rozhodcovskej doložky, ktorú obsahuje zmluva uzatvorená agentúrou.
3. V prípade mimozmluvnej zodpovednosti agentúra v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre právne poriadky členských štátov nahradí všetku škodu spôsobenú svojimi útvarmi alebo zamestnancami pri výkone ich povinností.
4. V sporoch o náhradu škody uvedenej v odseku 3 má právomoc rozhodovať Súdny dvor Európskej únie.
5. Osobnú zodpovednosť zamestnancov voči agentúre upravujú ustanovenia služobného poriadku alebo podmienok zamestnávania, ktoré sa na nich vzťahujú.

Článok 98

Spolupráca s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami

1. Agentúra je otvorená účasti tretích krajín a medzinárodných organizácií, ktoré na tento účel uzavreli s Úniou medzinárodné dohody.

⁽⁴⁹⁾ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 15.

2. Podľa príslušných ustanovení dohôd uvedených v odseku 1 tohto článku a článku 43 sa pripravujú dojednania, v ktorých sa stanoví najmä povaha, rozsah a spôsob účasti dotknutých tretích krajín a medzinárodných organizácií na práci agentúry vrátane ustanovení týkajúcich sa účasti na iniciatívach agentúry, finančných príspevkov a zamestnancov. Pokiaľ ide o personálne otázky, uvedené dojednania musia byť v každom prípade v súlade so služobným poriadkom. V relevantných prípadoch obsahujú aj ustanovenia o výmene a ochrane utajovaných skutočností s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami. Tieto ustanovenia podliehajú predchádzajúcemu schváleniu zo strany Komisie.

3. Správna rada prijme stratégiu pre vzťahy s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami v rámci medzinárodných dohôd uvedených v odseku 1 v otázkach, ktoré patria do právomoci agentúry.

4. Komisia zabezpečí, aby agentúra vo svojich vzťahoch s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami konala v rámci svojho mandátu a existujúceho inštitucionálneho rámca tým, že uzavrie vhodné pracovné dojednania s výkonným riaditeľom.

Článok 99

Konflikty záujmov

1. Členovia správnej rady a rady pre bezpečnostnú akreditáciu, výkonný riaditeľ, vyslaní národní experti a pozorovatelia vydajú vyhlásenie o záväzkoch a vyhlásenie o záujmoch, v ktorých uvedú, či nemajú alebo majú priame alebo nepriame záujmy, ktoré by mohli byť dôvodom na spochybnenie ich nezávislosti. Uvedené vyhlásenia:

- a) musia byť presné a úplné;
- b) vydávajú sa písomne pri nástupe dotknutých osôb do funkcie;
- c) každoročne sa obnovujú a
- d) v prípade potreby, a predovšetkým v prípade relevantných zmien osobnej situácie dotknutých osôb, sa obnovujú.

2. Členovia správnej rady a rady pre bezpečnostnú akreditáciu, výkonný riaditeľ, vyslaní národní experti, pozorovatelia a externí experti, ktorí sa zúčastňujú na ad hoc zasadnutiach pracovných skupín, pred každým zasadnutím, na ktorom sa majú zúčastniť, vydajú presné a úplné vyhlásenie o tom, či majú alebo nemajú záujmy, ktoré by mohli byť dôvodom na spochybnenie ich nezávislosti vo vzťahu ku ktorýmkoľvek bodom programu, a pokiaľ takýto záujem existuje, nezúčastní sa na rokovaní a hlasovaní o takýchto bodoch.

3. Správna rada a rada pre bezpečnostnú akreditáciu stanovujú vo svojom rokovacom poriadku praktické postupy týkajúce sa pravidiel vyhlásenia o záujmoch uvedeného v odsekoch 1 a 2, ako aj predchádzania a riadenia konfliktov záujmov.

HLAVA X

PROGRAMOVANIE, MONITOROVANIE, HODNOTENIE A KONTROLA

Článok 100

Pracovný program

VPÚ sa vykonáva prostredníctvom pracovných programov uvedených v článku 110 nariadenia o rozpočtových pravidlách, pričom ide o špecifické a plne samostatné pracovné programy pre každú zložku VPÚ. V pracovných programoch sa stanovujú akcie a súvisiaci rozpočet potrebný na splnenie cieľov VPÚ a v príslušných prípadoch celková suma vyčlenená na operácie kombinovaného financovania.

Komisia prijme pracovné programy prostredníctvom vykonávacích aktov. Uvedené vykonávacie akty sa prijímajú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 3.

Článok 101

Monitorovanie a podávanie správ

1. Ukazovatele na účely podávania správ o pokroku VPÚ pri dosahovaní všeobecných a špecifických cieľov stanovených v článku 4 sú uvedené v prílohe.
2. Na zabezpečenie účinného posúdenia pokroku VPÚ pri dosahovaní jeho cieľov je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 105 s cieľom zmeniť prílohu na účely preskúmania alebo doplnenia ukazovateľov, ak sa to považuje za potrebné, a doplniť toto nariadenie o ustanovenia o vytvorení rámca pre monitorovanie a hodnotenie.
3. Ak sa to vyžaduje z vážnych a naliehavých dôvodov, na delegované akty prijaté podľa tohto článku sa uplatňuje postup stanovený v článku 106.
4. Systémom podávania správ o výkonnosti sa zabezpečí, aby sa údaje na monitorovanie vykonávania a výsledkov VPÚ získavali efektívne, účinne a včas.

Na uvedený účel sa príjmom finančných prostriedkov Únie a prípadne členskými štátmi ukladajú primerané požiadavky na podávanie správ.

5. Prijemcovia finančných prostriedkov Únie poskytnú príslušné informácie na účely odseku 1. Dáta potrebné na overenie výkonnosti sa získavajú efektívne, účinne a včas.

Článok 102

Hodnotenie

1. Komisia vykonáva hodnotenia VPÚ včas, aby sa mohli využiť v rozhodovacom procese.
2. Do 30. júna 2024 a potom každé štyri roky Komisia zhodnotí vykonávanie VPÚ. Toto hodnotenie sa vzťahuje na všetky zložky a akcie VPÚ. Hodnotí sa:
 - a) výkonnosť poskytovaných služieb podľa VPÚ;
 - b) vývoj potrieb používateľov VPÚ a
 - c) pri hodnotení vykonávania SSA a GOVSATCOM vývoj dostupných kapacít na zdieľanie a združovanie, alebo pri hodnotení vykonávania systémov Galileo, Copernicus a EGNOS vývoj dát a služieb ponúkaných konkurentmi.

V prípade každej zložky VPÚ sa na základe analýzy nákladov a prínosov hodnotí aj vplyv vývoja uvedeného v prvom pododseku písm. c) vrátane potreby zmeny cenovej politiky alebo potreby dodatočnej vesmírnej alebo pozemnej infraštruktúry.

V prípade potreby sa správa predloží spolu s vhodným návrhom.

3. Komisia oznámi závery týchto hodnotení spolu so svojimi pripomienkami Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.
4. Subjekty zapojené do vykonávania tohto nariadenia poskytnú Komisii dáta a informácie potrebné na hodnotenie uvedené v odseku 1.
5. Do 30. júna 2024 a potom každé štyri roky Komisia v súlade so svojimi usmerneniami posúdi výkonnosť agentúry v súvislosti s jej cieľmi, mandátom a úlohami. Toto hodnotenie je založené na analýze nákladov a prínosov. Toto hodnotenie sa zameria najmä na prípadnú potrebu upraviť mandát agentúry a na finančný vplyv akejkoľvek takejto

úpravy. Preskúma sa v ňom aj politika agentúry v oblasti konfliktu záujmov, ako aj nezávislosť a autonómia rady pre bezpečnostnú akreditáciu. Komisia môže vyhodnotiť výkonnosť agentúry aj na to, aby posúdila možnosť poveriť ju dodatočnými úlohami v súlade s článkom 29 ods. 3. V prípade potreby sa správa predloží spolu s vhodným návrhom.

Ak sa Komisia domnieva, že už neexistujú dôvody na to, aby agentúra naďalej vykonávala svoje činnosti vzhľadom na svoje ciele, mandát a úlohy, môže navrhnúť, aby sa toto nariadenie zodpovedajúcim spôsobom zmenilo.

Komisia predloží správu o hodnotení agentúry a svoje závery Európskemu parlamentu, Rade, správnej rade a rade pre bezpečnostnú akreditáciu agentúry. Zistenia tohto hodnotenia sa zverejňujú.

Článok 103

Audity

Audity použitia príspevku Únie vykonávané osobami alebo subjektmi vrátane tých, ktoré neboli poverené inštitúciami alebo orgánmi Únie, tvoria základ celkového uistenia podľa článku 127 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 104

Ochrana osobných údajov a súkromia

1. Každé spracúvanie osobných údajov v rámci úloh a činností stanovených v tomto nariadení, okrem iného zo strany agentúry, sa vykonáva v súlade s uplatniteľným právom v oblasti ochrany osobných údajov, najmä nariadeniami Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 ⁽⁵⁰⁾ a (EÚ) 2018/1725 ⁽⁵¹⁾.
2. Správna rada stanoví opatrenia na uplatňovanie nariadenia (EÚ) 2018/1725 agentúrou vrátane opatrení týkajúcich sa vymenovania úradníka agentúry pre ochranu údajov. Uvedené opatrenia sa stanovujú po konzultácii s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov.

HLAVA XI

DELEGOVANIE PRÁVOMOCÍ A VYKONÁVACIE OPATRENIA

Článok 105

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článkoch 53 a 101 sa Komisii udeľuje do 31. decembra 2028.

⁽⁵⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽⁵¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

3. Delegovanie právomoci uvedené v článkoch 53 a 101 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertami určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článkov 53 a 101 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 106

Postup pre naliehavé prípady

1. Delegované akty prijaté podľa tohto článku nadobúdajú účinnosť okamžite a uplatňujú sa, pokiaľ voči nim nie je v súlade s odsekom 2 vznesená námietka. V oznámení delegovaného aktu Európskemu parlamentu a Rade sa uvedú dôvody použitia postupu pre naliehavé prípady.
2. Európsky parlament alebo Rada môžu vzniesť voči delegovanému aktu námietku v súlade s postupom uvedeným v článku 105 ods. 6. V takom prípade Komisia okamžite po oznámení rozhodnutia Európskeho parlamentu alebo Rady vzniesť námietku akt zruší.

Článok 107

Postup výboru

1. Komisii pomáha programový výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Programový výbor zasadá v týchto osobitných zloženiach:

- a) Galileo a EGNOS;
 - b) Copernicus;
 - c) SSA;
 - d) GOVSATCOM;
 - e) Bezpečnostné zloženie: všetky bezpečnostné aspekty VPÚ bez toho, aby bola dotknutá úloha rady pre bezpečnostnú akreditáciu; zástupcovia ESA a agentúry môžu byť prizvaní ako pozorovatelia. V rámci poradenstva sa prizve aj ESVČ;
 - f) Horizontálne zloženie: strategický prehľad vykonávania VPÚ, súlad rôznych zložiek VPÚ, prierezové opatrenia a realokáciu rozpočtových prostriedkov, ako sa uvádza v článku 11.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 4 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
 3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

4. Ak programový výbor nevydá stanovisko k návrhu vykonávacieho aktu uvedenému v článku 34 ods. 2 tohto nariadenia, Komisia návrh vykonávacieho aktu neprijme a uplatní sa článok 5 ods. 4 tretí pododsek nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
5. V súlade s medzinárodnými dohodami, ktoré uzavrela Únia, môžu byť na zasadnutia programového výboru ako pozorovatelia prizvaní zástupcovia tretích krajín alebo medzinárodných organizácií za podmienok stanovených v rokovacom poriadku programového výboru a s ohľadom na bezpečnosť Únie.
6. Programový výbor zriadi v súlade so svojim rokovacím poriadkom fórum používateľov ako pracovnú skupinu, ktorá poskytuje programovému výboru poradenstvo o aspektoch požiadaviek používateľov, vývoji služieb a uplatnení u používateľov. Cieľom fóra používateľov je zaručiť nepretržité a účinné zapojenie používateľov, pričom zasadá v špecifických zloženiach pre jednotlivé zložky VPÚ.

HLAVA XII

PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 108

Informovanie, komunikácia a zverejňovanie

1. Prijemcovia finančných prostriedkov Únie musia priznať pôvod uvedených finančných prostriedkov a zabezpečiť viditeľnosť finančných prostriedkov Únie, najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov, a to tým, že poskytnú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.
2. Komisia vykonáva informačné a komunikačné akcie v súvislosti s VPÚ, akciami vykonávanými v rámci VPÚ a dosiahnutými výsledkami.

Finančné zdroje vyčlenené na VPÚ zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, pokiaľ sa uvedené priority týkajú cieľov stanovených v článku 4.

3. V oblasti svojej pôsobnosti môže agentúra vykonávať komunikačné činnosti z vlastnej iniciatívy. Pridelovanie zdrojov na komunikačné činnosti nesmie mať negatívny vplyv na účinné plnenie úloh uvedených v článku 29. Tieto komunikačné činnosti sa vykonávajú v súlade s príslušnými plánmi v oblasti komunikácie a šírenia informácií prijatými správnou radou.

Článok 109

Zrušenie

1. Nariadenia (EÚ) č. 912/2010, (EÚ) č. 1285/2013 a (EÚ) č. 377/2014 a rozhodnutie č. 541/2014/EÚ sa zrušujú s účinnosťou od 1. januára 2021.
2. Odkazy na zrušené akty sa považujú za odkazy na toto nariadenie.

Článok 110

Prechodné ustanovenia a kontinuita služieb po roku 2027

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovania ani zmenu akcií začatých podľa nariadení (EÚ) č. 912/2010, (EÚ) č. 1285/2013 a (EÚ) č. 377/2014 a na základe rozhodnutia č. 541/2014/EÚ, ktoré sa na uvedené akcie aj naďalej vzťahujú až do ich ukončenia. Najmä, konzorcium zriadené podľa článku 7 ods. 3 rozhodnutia č. 541/2014/EÚ poskytuje služby SST až do uplynutia troch mesiacov od podpisu dohody o partnerstve SST stanovenej v článku 58 tohto nariadenia, vnútroštátnymi ustanovujúcimi subjektmi.

2. Z finančného krytia VPÚ sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebné na zabezpečenie prechodu medzi VPÚ a opatreniami prijatými podľa nariadení (EÚ) č. 1285/2013 a (EÚ) č. 377/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ.

3. V prípade potreby možno rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov potrebných na plnenie cieľov stanovených v článku 4, ako aj výdavkov na pokrytie kľúčových operačných činností a na poskytovanie služieb, okrem iného aj prostredníctvom FPPA a dohôd o príspevku, zahrnúť do rozpočtu Únie na obdobie po roku 2027.

Článok 111

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 28. apríla 2021

Za Európsky parlament
predseda
D. M. SASSOLI

Za Radu
predsedníčka
A. P. ZACARIAS

PRÍLOHA

KLÚČOVÉ UKAZOVATELE

Pomocou kľúčových ukazovateľov sa štruktúruje monitorovanie výkonnosti VPÚ pri plnení cieľov uvedených v článku 4 s cieľom minimalizovať administratívne zaťaženie a náklady.

1. Na tento účel sa pre potreby každoročného podávania správ získavajú dáta, pokiaľ ide o tento súbor kľúčových ukazovateľov, v súvislosti s ktorými sa v dohodách uzavretých s poverenými subjektmi vymedzia podrobnosti o vykonávaní, ako napríklad metrika, číselné údaje a súvisiace nominálne hodnoty a prahové hodnoty, vrátane kvantitatívnych dát a štúdií kvalitatívnych prípadov, podľa uplatniteľných požiadaviek na misie a očakávanej výkonnosti:

1.1 Špecifický cieľ uvedený v článku 4 ods. 2 písm. a)

Ukazovateľ č. 1: Presnosť služieb navigácie a určovania času poskytovaných osobitne systémami Galileo a EGNOS

Ukazovateľ č. 2: Dostupnosť a kontinuita služieb poskytovaných osobitne systémami Galileo a EGNOS

Ukazovateľ č. 3: Geografické pokrytie služieb systému EGNOS a počet uverejnených postupov systému EGNOS (APV-I aj LPV-200)

Ukazovateľ č. 4: Spokojnosť používateľov v Únii so službami systémov Galileo a EGNOS

Ukazovateľ č. 5: Podiel prijímačov pre Galileo a EGNOS na celom svete a na trhu EÚ s prijímačmi satelitných systémov pre globálne navigačné satelitné systémy/satelitné systémy spresňovania (GNSS/SBAS)

1.2 Špecifický cieľ uvedený v článku 4 ods. 2 písm. b)

Ukazovateľ č. 1: Počet používateľov v Únii, ktorí využívajú služby systému Copernicus, dáta systému Copernicus a služby prístupu k dátam a informáciám (DIAS), pričom sa podľa možnosti poskytujú informácie, ako napríklad typ používateľa, geografické rozloženie a odvetvie činnosti

Ukazovateľ 2: V príslušných prípadoch počet požadovaných alebo vybavených aktivácií služieb systému Copernicus

Ukazovateľ 3: Spokojnosť používateľov v Únii so službami systému Copernicus a systému DIAS

Ukazovateľ 4: Spoľahlivosť, dostupnosť a kontinuita služieb systému Copernicus a dátového toku systému Copernicus

Ukazovateľ č. 5: Počet nových informačných produktov dodávaných v portfóliu jednotlivých služieb systému Copernicus

Ukazovateľ č. 6: Množstvo dát vytvorených družicami Sentinel systému Copernicus

1.3 Špecifický cieľ uvedený v článku 4 ods. 2 písm. c)

Ukazovateľ č. 1: Počet používateľov SSA, pričom podľa možnosti sa poskytujú informácie, ako napríklad typ používateľa, geografické rozloženie a odvetvie činnosti

Ukazovateľ č. 2: Dostupnosť služieb

1.4 Špecifický cieľ uvedený v článku 4 ods. 2 písm. d)

Ukazovateľ č. 1: Počet používateľov GOVSATCOM, pričom sa podľa možnosti poskytujú informácie, ako napríklad typ používateľa, geografické rozloženie a odvetvie činnosti

Ukazovateľ č. 2: Dostupnosť služieb

- 1.5 Špecifický cieľ uvedený v článku 4 ods. 2 písm. e)
Ukazovateľ č. 1: Počet vynesení na obežnú dráhu v rámci VPÚ (vrátane počtov podľa typu nosných rakiet (nosičov))
 - 1.6 Špecifický cieľ uvedený v článku 4 ods. 2 písm. f)
Ukazovateľ č. 1: Počet a umiestnenie vesmírnych dátových centier v Únii
Ukazovateľ č. 2: Podiel MSP usadených v Únii na celkovej hodnote zákaziek týkajúcich sa VPÚ
 2. V hodnotení uvedenom v článku 102 sa zohľadnia ďalšie prvky, ako napríklad:
 - 2.1. Výkonnosť konkurentov v oblasti navigácie a pozorovania Zeme
 - 2.2. Uplatnenie služieb systémov Galileo a EGNOS u používateľov
 - 2.3. Integrita služieb systému EGNOS
 - 2.4. Uplatnenie služieb systému Copernicus u kmeňových používateľov
 - 2.5. Počet politík Únie alebo členských štátov, ktoré využívajú Copernicus alebo pre ktoré je tento systém prínosom
 - 2.6. Analýza nezávislosti podzložky SST a úrovne nezávislosti Únie v tejto oblasti
 - 2.7. Aktuálny stav vytvárania sietí na účely činností podzložky NEO
 - 2.8. Posúdenie kapacít GOVSATCOM z hľadiska používateľských potrieb, ako sa uvádza v článkoch 69 a 102
 - 2.9. Spokojnosť používateľov služieb SSA a GOVSATCOM
 - 2.10. Podiel vynesení na obežnú dráhu pomocou nosných rakiet Ariane a Vega na celkovom trhu na základe verejne dostupných údajov
 - 2.11. rozvoj odberateľského sektora meraný pokiaľ možno počtom nových spoločností, ktoré využívajú vesmírne dáta, informácie a služby Únie, počtom vytvorených pracovných miest a obratom, a to podľa jednotlivých členských štátov a pomocou prieskumov Komisie (Eurostatu), ak sú k dispozícii
 - 2.12. Rozvoj dodávateľského vesmírneho sektora Únie, meraný pokiaľ možno počtom vytvorených pracovných miest a obratom podľa členských štátov a podiel európskeho vesmírneho priemyslu na svetovom trhu, a to pomocou prieskumov Komisie (Eurostatu), ak sú k dispozícii.
-

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/697
z 29. apríla 2021,
ktorým sa zriaďuje Európsky obranný fond a zrušuje nariadenie (EÚ) 2018/1092
(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 173 ods. 3, článok 182 ods. 4, článok 183 a článok 188 druhý odsek,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Geopolitický kontext Únie sa v poslednom desaťročí dramaticky zmenil. Situácia v susedných regiónoch Európy je nestabilná a Únia čelí zložitým a náročným problémom, keď jednak vznikajú nové hrozby, ako napríklad hybridné a kybernetické útoky, a zároveň sa vracajú aj tradičnejšie výzvy. Vzhľadom na uvedené okolnosti zastávajú občania Európy aj ich politickí lídri rovnaký názor, že je potrebné spoločne urobiť viac v oblasti obrany.
- (2) Charakteristickými črtami sektora obrany sú zvyšujúce sa náklady na obranné vybavenie a vysoké náklady na výskum a vývoj, ktoré obmedzujú zavádzanie nových obranných programov a majú priamy dosah na konkurencieschopnosť a inovačné kapacity európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne. Vzhľadom na toto zvyšovanie nákladov by sa mal na úrovni Únie podporovať vývoj novej generácie hlavných obranných systémov a nových obranných technológií s cieľom zvýšiť spoluprácu medzi členskými štátmi v súvislosti s investíciami do obranného vybavenia.
- (3) Komisia sa vo svojom oznámení z 30. novembra 2016 o akčnom pláne v oblasti európskej obrany zaviazala dopĺňať, využívať a konsolidovať snahy o spoluprácu členských štátov pri rozvoji technologických a priemyselných spôsobilostí v oblasti obrany s cieľom reagovať na bezpečnostné výzvy a zároveň podporovať konkurencieschopný, inovačný a efektívny európsky obranný priemysel v celej Únii aj mimo jej hraníc. Okrem toho sa Komisia zaviazala podporovať vytvorenie integrovanejšieho obranného trhu v Únii a dopyt po európskych výrobkoch a technológiách obranného priemyslu na vnútornom trhu, v dôsledku čoho sa zvýši nezávislosť od mimouńiových zdrojov. Komisia konkrétne navrhla vytvoriť Európsky obranný fond na podporu investícií do spoločného výskumu a spoločného vývoja výrobkov a technológií obranného priemyslu, a tým pomáhať rozvíjaniu synergií a nákladovej efektívnosti, a na podporu spoločných nákupov a údržby obranného vybavenia členskými štátmi. Európsky obranný fond by mal dopĺňať vnútroštátne financovanie, ktoré sa už na uvedený účel používa, stimulovať členské štáty k väčšej spolupráci a väčším investíciám v oblasti obrany a podporovať spoluprácu počas celého životného cyklu výrobkov a technológií obranného priemyslu.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 110, 22.3.2019, s. 75.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 18. apríla 2019 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a pozícia Rady v prvom čítaní zo 16. marca 2021 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku). Pozícia Európskeho parlamentu z 29. apríla 2021 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku).

- (4) Európsky obranný fond by mal prispieť k silnej, konkurencieschopnej a inovačnej európskej obrannej technologickej a priemyselnej základni a dopĺňať iniciatívy Únie zamerané na dosiahnutie integrovanejšieho európskeho obranného trhu, a najmä smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/43/ES⁽³⁾ a 2009/81/ES⁽⁴⁾ o transferoch Únie a o verejnom obstarávaní v sektore obrany prijaté v roku 2009.
- (5) Európsky obranný fond (ďalej len „fond“) by sa mal zriadiť na obdobie siedmich rokov, aby sa jeho trvanie zosúladiť s trvaním viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 (ďalej len „VFR na roky 2021 – 2027“) stanoveného v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093⁽⁵⁾ na základe integrovaného prístupu s cieľom prispieť k posilneniu kapacít obranného priemyslu Únie v oblasti konkurencieschopnosti a inovácií. Cieľom fondu má byť posilnenie konkurencieschopnosti, inovácií, efektívnosti a technologickej autonómnosti obranného priemyslu Únie, a tým prispievať k strategickej autonómnosti Únie podporou cezhraničnej spolupráce medzi členskými štátmi, ako aj spolupráce medzi podnikmi, výskumnými centrami, vnútroštátnymi správnymi orgánmi, medzinárodnými organizáciami a univerzitami v celej únii, tak vo fáze výskumu, ako aj vo fáze vývoja výrobkov a technológií obranného priemyslu. S cieľom dosiahnuť inovatívnejšie riešenia a podporiť otvorený vnútorný trh by mal fond podporovať a uľahčovať rozširovanie cezhraničnej spolupráce malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“) a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou pôsobiacich v sektore obrany. Na úrovni Únie sa spoločné nedostatky v spôsobilostiach v oblasti obrany identifikujú v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, najmä v pláne rozvoja spôsobilostí, pričom v zastrešujúcom programe strategického výskumu sa identifikujú aj spoločné ciele výskumu v oblasti obrany.

Účelom iných procesov v únii, napríklad koordinovaného ročného hodnotenia obrany (CARD) a stálej štruktúrovanej spolupráce (ďalej len „PESCO“) je podporiť plnenie príslušných priorít identifikovaných a využitím príležitostí na posilnenie spolupráce s cieľom naplniť ambície v oblasti bezpečnosti a obrany na úrovni Únie. Vo vhodných prípadoch sa môžu tiež zohľadniť regionálne a medzinárodné priority vrátane priorít v kontexte Organizácie Severoatlantickej zmluvy, ak sú v súlade s prioritami Únie a nebránia žiadnemu členskému štátu ani pridruženej krajine v účasti, pričom by sa malo dbať na predchádzanie zbytočnej duplicity.

- (6) Fáza výskumu spojená s vývojom obranných spôsobilostí má zásadný význam, keďže podporuje kapacitu a autonómnosť európskeho priemyslu, pokiaľ ide o vývoj výrobkov obranného priemyslu, a nezávislosť členských štátov ako koncových používateľov takých výrobkov. Fáza výskumu môže zahŕňať značné riziká, najmä riziká spojené s nízkym stupňom rozvoja a prelomového charakteru technológií. Fáza vývoja, ktorá obvykle nasleduje po fáze výskumu, zahŕňa aj značné riziká a náklady, ktoré bránia ďalšiemu využívaniu výsledkov výskumu a nepriaznivo ovplyvňujú konkurencieschopnosť a inovatívnosť obranného priemyslu Únie. Fond by preto mal podporovať prepojenie medzi fázou výskumu a fázou vývoja.
- (7) Fond nepodporuje základný výskum, ktorý by sa mal podporovať radšej z iných programov financovania, ale jeho podpora sa môže vzťahovať na základný výskum zameraný na obranu, z ktorého sa pravdepodobne vytvorí základ riešenia zistených alebo očakávaných problémov alebo sa vytvorí nové možnosti.
- (8) Z fondu by sa mohli podporovať akcie, ktoré sa týkajú nových výrobkov a technológií obranného priemyslu a modernizácie existujúcich výrobkov a technológií obranného priemyslu vrátane ich interoperability. Akcie na modernizáciu existujúcich výrobkov a technológií obranného priemyslu by mali byť oprávnené len vtedy, ak už existujúce informácie potrebné na vykonávanie akcie nepodliehajú žiadnemu obmedzeniu zo strany nepridruženej tretej krajiny alebo subjektu z nepridruženej tretej krajiny, ktoré by bránilo vykonaniu akcie. Ak právne subjekty žiadajú o financovanie z prostriedkov Únie, malo by sa od nich vyžadovať predloženie príslušných informácií, aby sa zistilo, že neexistujú žiadne obmedzenia. Ak takéto informácie chýbajú, nemalo by dôjsť k žiadnemu financovaniu z prostriedkov Únie.

⁽³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/43/ES zo 6. mája 2009 o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva (Ú. v. EÚ L 146, 10.6.2009, s. 1).

⁽⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 216, 20.8.2009, s. 76).

⁽⁵⁾ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 11).

- (9) Z fondu by sa mali podporovať akcie vedúce k vývoju prelomových obranných technológií. Keďže prelomové technológie môžu byť založené na koncepciách alebo nápadoch pochádzajúcich od netradičných subjektov v oblasti obrany, fond by mal umožniť dostatočnú flexibilitu, pokiaľ ide o konzultácie so zainteresovanými stranami a vykonávanie takýchto akcií.
- (10) S cieľom zaistiť, aby sa pri vykonávaní tohto nariadenia dodržali medzinárodné záväzky Únie a jej členských štátov, akcie týkajúce sa výrobkov alebo technológií obranného priemyslu, ktorých používanie, vývoj alebo výroba sú zakázané medzinárodným právom, by nemali byť podporované z fondu. V tejto súvislosti by mala oprávnenosť akcií týkajúcich sa nových výrobkov alebo technológií obranného priemyslu podliehať aj vývoju medzinárodného práva. Okrem toho oprávnené na podporu z fondu by nemali byť akcie na vývoj smrtiacich autonómnych zbraní bez možnosti reálnej ľudskej kontroly nad rozhodnutiami o výbere cieľa a nasadenia pri vykonávaní útokov na ľudí, a to bez toho, aby bola dotknutá možnosť poskytnúť finančné prostriedky na akcie na vývoj systémov včasného varovania a na protiopatrenia na obranné účely.
- (11) Cezhraničnú spoluprácu medzi členskými štátmi a medzi právnymi subjektmi usadenými v rôznych členských štátoch brzdí skutočnosť, že je ťažké dohodnúť sa na harmonizovaných požiadavkách na obrannú spôsobilosť a spoločných technických špecifikáciách alebo normách. Absencia takýchto požiadaviek, špecifikácií a noriem mala za následok zvýšenú roztrieštenosť obranného sektora, technickú zložitosť, oneskorenia, vyššie náklady, zbytočnú duplicitu, ako aj nižšiu úroveň interoperability. Dohoda o spoločných technických špecifikáciách by mala byť podmienkou akcií, ktoré si vyžadujú vyššiu úroveň technologickej pripravenosti. Na podporu z fondu by mali byť tiež oprávnené činnosti vedúce k harmonizovaným požiadavkám na obrannú spôsobilosť, ako aj činnosti zamerané na podporu tvorby spoločného vymedzenia technických špecifikácií alebo noriem, najmä ak podporujú interoperabilitu.
- (12) Keďže cieľom fondu je podporiť konkurencieschopnosť, efektívnosť a inovácie obranného priemyslu Únie využívaním a dopĺňaním činností spolupráce týkajúcich sa výskumu a technológií v oblasti obrany a elimináciou rizika vo fáze vývoja projektov spolupráce, na podporu z fondu by mali byť oprávnené akcie týkajúce sa fázy výskumu a fázy vývoja výrobku alebo technológie obranného priemyslu.
- (13) Keďže fond sa zameriava predovšetkým na posilnenie spolupráce medzi právnymi subjektmi a členskými štátmi v celej Únii, akcia by mala byť oprávnená na získanie financovania len vtedy, ak ju majú vykonať právne subjekty spolupracujúce v rámci konzorcia najmenej troch oprávnených právnych subjektov usadených v najmenej troch rôznych členských štátoch alebo pridružených krajinách. Najmenej tri z uvedených oprávnených právnych subjektov usadených v najmenej dvoch rôznych členských štátoch alebo pridružených krajinách by nemali byť počas celého obdobia, v ktorom sa vykonáva akcia, priamo alebo nepriamo ovládané rovnakým právnym subjektom a nemali by sa ovládať navzájom. V uvedenej súvislosti by sa kontrola mala chápať ako schopnosť uplatňovať rozhodujúci vplyv na právny subjekt priamo, alebo nepriamo prostredníctvom jedného alebo viacerých sprostredkovateľských právnych subjektov. Vzhľadom na špecifiká prelomových obranných technológií, ako aj štúdií, by akcie mohol vykonávať jeden právny subjekt. S cieľom podporiť spoluprácu medzi členskými štátmi by malo byť tiež možné z fondu podporiť spoločné obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím.
- (14) Podľa rozhodnutia Rady 2013/755/EÚ⁽⁹⁾ sú subjekty usadené v zámorských krajinách alebo územiach oprávnené na získanie financovania pod podmienkou dodržania pravidiel a cieľov fondu a prípadných dohôd platných pre členský štát, s ktorým sú príslušné zámorské krajiny a územia spojené.
- (15) Keďže fond sa zameriava na posilnenie konkurencieschopnosti a efektívnosti obranného priemyslu Únie, oprávnené na podporu by v zásade mali byť len právne subjekty usadené v Únii alebo v pridružených krajinách, ktoré nie sú ovládané zo strany nepridružených tretích krajín ani subjektov z nepridružených tretích krajín. V tejto súvislosti by sa ovládanie malo chápať ako schopnosť uplatňovať rozhodujúci vplyv na právny subjekt priamo, alebo nepriamo prostredníctvom jedného alebo viacerých sprostredkovateľských právnych subjektov. Okrem toho, aby sa zabezpečila ochrana základných bezpečnostných a obranných záujmov Únie a jej členských štátov, by sa infraštruktúra, zariadenia, majetok a zdroje príjemcov a subdodávateľov zapojených do akcií podporovaných z fondu mali nachádzať na území členského štátu alebo pridruženej krajiny počas celého trvania akcie a príjmovia

(9) Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“) (Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1).

a subdodávateľa zapojení do akcie by mali mať ich výkonné riadiace štruktúry v Únii alebo v pridruženej krajine. V súlade s tým by právny subjekt, ktorý je usadený v nepridruženej tretej krajine, alebo právny subjekt, ktorý je usadený v Únii alebo v pridruženej krajine, ale svoje výkonné riadiace štruktúry má v nepridruženej tretej krajine, nemal byť oprávnený byť príjemcom alebo subdodávateľom zapojeným do akcie. S cieľom chrániť základné bezpečnostné a obranné záujmy Únie a jej členských štátov by sa uvedené kritériá oprávnenosti mali uplatňovať aj na financovanie poskytované prostredníctvom verejného obstarávania odchyľne od článku 176 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 ⁽⁷⁾ (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“).

- (16) Za určitých okolností by malo byť možné odchyliť sa od zásady, že príjemcovia a subdodávateľa zapojení do akcie podporovanej z fondu nie sú ovládaní nepridruženými tretími krajinami ani subjektami z nepridružených tretích krajín. V tejto súvislosti by právne subjekty usadené v Únii alebo v pridruženej krajine, ktoré sú ovládané nepridruženou treťou krajinou alebo subjektom z nepridruženej tretej krajiny, mali byť oprávnené byť príjemcom alebo subdodávateľom zapojeným do akcie pod podmienkou, že sú splnené prísne podmienky týkajúce sa bezpečnostných a obranných záujmov Únie a jej členských štátov. Účast takýchto právnych subjektov by nemala byť v rozpore s cieľmi fondu. Žiadatelia by mali poskytnúť všetky príslušné informácie o infraštruktúre, zariadeniach, aktívach a zdrojoch, ktoré sa majú v rámci akcie použiť. Zároveň by sa v tejto súvislosti mali zohľadniť obavy členských štátov týkajúce sa bezpečnosti dodávok.
- (17) V rámci reštriktívnych opatrení Únie, ktoré boli prijaté na základe článku 29 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a článku 215 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), sa nesmú priamo ani nepriamo poskytnúť žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje určeným právnickým osobám, subjektom alebo orgánom ani v ich prospech. Takéto určené subjekty a subjekty nimi vlastnené alebo ovládané preto nemôžu byť podporované z fondu.
- (18) Finančné prostriedky Únie by sa mali udeľovať na základe súťažných výziev na predkladanie návrhov vydaných v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách. Za určitých riadne odôvodnených a výnimočných okolností by však malo byť tiež možné udeliť finančné prostriedky Únie bez výzvy na predkladanie návrhov v súlade s článkom 195 prvým odsekom písm. e) nariadenia o rozpočtových pravidlách. Keďže udelenie finančných prostriedkov v súlade s článkom 195 prvým odsekom písm. e) nariadenia o rozpočtových pravidlách predstavuje odchýlku od všeobecného pravidla, že finančné prostriedky sa majú udeľovať na základe súťažných výziev na predkladanie návrhov, uvedené výnimočné okolnosti by sa mali vykladať prísne. V uvedenom kontexte, na to, aby sa grant mohol udeliť bez výzvy na predkladanie návrhov, Komisia, ktorej pomáha výbor členských štátov (ďalej len „výbor“), by mala posúdiť stupeň, do ktorého navrhovaná akcia zodpovedá cieľom fondu, pokiaľ ide o cezhraničnú priemernú spoluprácu a hospodársku súťaž v rámci celého dodávateľského reťazca.
- (19) Ak sa na oprávnenej akcii chce zúčastniť konzorcium a podpora Únie má mať formu grantu, toto konzorcium by malo vymenovať jedného zo svojich členov za koordinátora. Koordinátor by mal byť hlavným kontaktným miestom na účely vzťahov konzorcia s Komisiou.
- (20) Ak akciu podporovanú z fondu riadi projektový manažér vymenovaný členskými štátmi alebo pridruženými krajinami, Komisia by s ním mala pred vykonaním platby príjemcom konzultovať o pokroku dosiahnutom v rámci akcie, aby mohol zabezpečiť, že príjemcovia dodržia lehoty. Projektový manažér by mal Komisii poskytnúť svoje pripomienky k pokroku dosiahnutému v rámci akcie, aby Komisia mohla určiť, či sú splnené podmienky na to, aby sa prišlo k vykonaniu platby.

⁽⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

- (21) Fond by sa mal vykonávať prostredníctvom priameho riadenia, aby sa maximalizovala účinnosť a efektívnosť realizácie a zabezpečila úplná konzistentnosť s ostatnými iniciatívami Únie. Komisia by preto mala aj naďalej zodpovedať za výberové postupy a postupy pridelovania prostriedkov, a to aj pokiaľ ide o preskúmanie a posúdenie z etického hľadiska. V odôvodnených prípadoch by však malo byť Komisii umožnené poveriť subjekty uvedené v článku 62 ods. 1 prvom pododseku písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách úlohami súvisiacimi s plnením rozpočtu v prípade osobitných akcií podporovaných z fondu, napríklad, keď bol projektový manažér vymenovaný členskými štátmi, ktoré spolufinancujú akciu, za podmienky, že budú splnené požiadavky nariadenia o rozpočtových pravidlách. Takéto poverenie úlohami súvisiacimi s plnením rozpočtu by pomohlo zefektívniť riadenie spolufinancovaných akcií a zabezpečiť bezproblémovú koordináciu dohody o financovaní s dohodou uzavretou konzorciom a projektovým manažérom vymenovaným členskými štátmi, ktoré akciu spolufinancujú.
- (22) S cieľom zabezpečiť finančnú životaschopnosť financovaných vývojových akcií treba, aby žiadatelia preukázali, že náklady na akcie, ktoré nie sú pokryté z finančných prostriedkov Únie, sú pokryté inými finančnými prostriedkami.
- (23) Členské štáty by mali mať k dispozícii rôzne druhy finančných mechanizmov na účely spoločného vývoja a nadobudnutia obranných spôsobilostí. Komisia by mohla zabezpečovať rôzne druhy mechanizmov, ktoré by členské štáty mohli dobrovoľne využívať pri riešení problémov financovania v oblasti vývoja a obstarávania v rámci spolupráce. Využívaním takýchto finančných mechanizmov by sa mohlo ďalej podporiť spúšťanie projektov spolupráce a cezhraničných projektov v oblasti obrany a zvýšiť efektívnosť výdavkov na obranu, a to aj v prípade projektov podporovaných z fondu.
- (24) Vzhľadom na špecifiká obranného priemyslu, kde dopyt takmer výlučne vychádza zo strany členských štátov a pridružených krajín, ktoré tiež ovládajú celé nadobúdanie výrobkov a technológií obranného priemyslu vrátane exportu, sa fungovanie sektoru obrany neriadi obvyklými pravidlami a obchodnými modelmi, ktorými sa riadia tradičnejšie trhy. Preto toto odvetvie nemôže uskutočňovať zásadné projekty výskumu a vývoja v oblasti obrany financované z vlastných zdrojov a členské štáty a pridružené krajiny často v plnej výške hradia náklady na výskum a vývoj. V záujme dosiahnutia cieľov fondu, a to najmä podporenia spolupráce medzi právnymi subjektmi z rôznych členských štátov a pridružených krajín, a pri zohľadnení špecifík sektora obrany, v prípade akcií, ktoré sa vykonávajú pred fázou prototypu, by sa mali hradiť oprávnené náklady v plnej výške.
- (25) Kľúčovou fázou je fáza prototypu, pretože členské štáty alebo pridružené krajiny vtedy zvyčajne prijímajú rozhodnutie o svojej celkovej investícii a začínajú postup nadobudnutia budúcich výrobkov alebo technológií obranného priemyslu. Členské štáty a pridružené krajiny sa preto v tejto konkrétnej fáze dohodnú na potrebných záväzkoch vrátane spoločného rozdelenia nákladov a vlastníctva projektu. S cieľom zaistiť dôveryhodnosť ich záväzkov, podpora z fondu by nemala za bežných okolností presiahnuť 20 % oprávnených nákladov.
- (26) V prípade akcií, ktoré idú nad rámec fázy prototypu, by sa malo stanoviť financovanie až do výšky 80 %. Takéto akcie, ktoré sú bližšie k dokončeniu výrobku a technológie, si môžu stále vyžadovať značné náklady.
- (27) Zainteresované strany v sektore obrany čelia osobitným nepriamym nákladom, ako sú napríklad náklady na bezpečnosť. Navyše zainteresované strany fungujú na špecifickom trhu, na ktorom – pri chýbajúcom dopyte na strane kupujúcich – nemôžu získať späť náklady na výskum a vývoj rovnakým spôsobom ako v civilnom sektore. Preto je vhodné povoliť paušálnu sadzbu 25 % celkových priamych oprávnených nákladov na akciu, ako aj možnosť účtovať nepriame oprávnené náklady určené v súlade s obvyklými postupmi nákladového účtovníctva príjemcov, ak uvedené postupy ich vnútroštátne orgány uznávajú v prípade porovnateľných činností v oblasti obrany a ak ich príjemca oznámil Komisii.
- (28) Akcie s účasťou cezhraničných MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou podporujú otvorenie dodávateľských reťazcov a prispievajú k plneniu cieľov fondu. Takéto akcie by mali byť preto oprávnené na zvýšenie miery financovania, čo by malo byť prospešné pre všetky zúčastnené právne subjekty.

- (29) S cieľom zabezpečiť, aby financované akcie prispeli ku konkurencieschopnosti a efektívnosti európskeho obranného priemyslu, je dôležité, aby členské štáty mali úmysel spoločne obstarávať konečný výrobok alebo spoločne využívať technológiu, najmä prostredníctvom spoločného cezhraničného obstarávania, v rámci ktorého členské štáty spoločne organizujú svoje postupy verejného obstarávania, a to najmä prostredníctvom centrálnej obstarávacej organizácie.
- (30) S cieľom zabezpečiť, aby akcie podporované z fondu prispievali ku konkurencieschopnosti a efektívnosti európskeho obranného priemyslu, mali by byť orientované na trh a na dopyt a v strednodobom až dlhodobom horizonte komerčne životaschopné. Kritériá oprávnenosti pre vývojové akcie by preto mali zohľadňovať skutočnosť, že členské štáty majú úmysel, a to aj prostredníctvom memoranda o porozumení alebo vyhlásenia o zámere, koordinovaným spôsobom obstaráť koncový výrobok alebo využívať technológiu. Kritériá na vyhodnotenie návrhov vývojových akcií by okrem toho mali zohľadňovať aj skutočnosť, že členské štáty sa politicky alebo právne zaviazali spoločne koordinovaným spôsobom využívať, vlastníť alebo udržiavať koncový výrobok alebo technológiu.
- (31) Podpora inovácií a technologického vývoja v obrannom priemysle Únie by sa mala uskutočňovať spôsobom, ktorý je v súlade s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie. Kritériom na vyhodnotenie návrhov by preto mali byť prínosy akcií pre uvedené záujmy a pre priority v oblasti obranného výskumu a obranných spôsobilostí, na ktorých sa členské štáty spoločne dohodli.
- (32) Oprávnenými akciami vypracovanými v medziach projektov PESCO v inštitucionálnom rámci Únie by sa mala zabezpečiť nepretržitá posilnená spolupráca medzi právnymi subjektmi v rôznych členských štátoch, čím by sa malo priamo prispievať k cieľom fondu. Ak by boli takéto akcie vybrané, mali by byť preto oprávnené na zvýšenie miery financovania.
- (33) S cieľom predísť zbytočnej duplicitě a zabezpečiť vzájomné obohacovanie civilného a obranného výskumu a synergie medzi nimi, Komisia zohľadní iné činnosti financované z Horizontu Európa – rámcového programu pre výskum a inovácie zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 ⁽⁸⁾.
- (34) Kybernetická bezpečnosť a kybernetická obrana sa stávajú čoraz významnejšími výzvami a Komisia a vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku uznali potrebu dosiahnuť synergie medzi akciami v oblasti kybernetickej obrany v rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia a iniciatívami Únie v oblasti kybernetickej bezpečnosti, ako sú napríklad iniciatívy uvedené v spoločnom oznámení Komisie z 13. septembra 2017 „Odolnosť, odrádzanie a obrana: budovanie silnej kybernetickej bezpečnosti pre EÚ“. Zainteresované strany by sa mali v záujme zvýšenia kybernetickej odolnosti usilovať najmä o synergie medzi civilným a obranným rozmerom kybernetickej bezpečnosti.
- (35) Integrovaný prístup by sa mal zabezpečiť spojením činností, na ktoré sa vzťahuje Prípravná akcia pre výskum v oblasti obrany (ďalej len „PADR“) začatá Komisiou v súlade s článkom 58 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách a Program rozvoja európskeho obranného priemyslu (ďalej len „EDIDP“) zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1092 ⁽⁹⁾, ako aj zjednotením podmienok účasti. Takýto integrovaný prístup by mal vytvoriť súdržnejší súbor nástrojov a zvýšiť inovačný, kolaboratívny a hospodársky vplyv fondu a zároveň predísť zbytočnej duplicitě a fragmentácii. Tiež by zabezpečil, že fond prispeje k lepšiemu využívaniu výsledkov výskumu v oblasti obrany a zároveň k preklenutiu medzery medzi výskumom a vývojovými fázami pri súčasnom zohľadnení špecifík sektora obrany, ako aj podpore všetkých foriem inovácií vrátane prelomových obranných technológií. Okrem toho je možné očakávať aj prípadné účinky pozitívneho presahu do civilného sektoru.

⁽⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (pozri stranu 1 tohto úradného vestníka).

⁽⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1092 z 18. júla 2018, ktorým sa zriaďuje Program rozvoja európskeho obranného priemyslu zameraný na podporu konkurencieschopnosti a inovačnej kapacity obranného priemyslu Únie (Ú. v. EÚ L 200, 7.8.2018, s. 30).

- (36) Ak je to vhodné vzhľadom na osobitosti akcie, ciele fondu by sa mali dosahovať aj prostredníctvom finančných nástrojov a rozpočtových záruk v rámci fondu InvestEU zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 ⁽¹⁰⁾.
- (37) Podpora z fondu by sa mala vhodným spôsobom využívať na riešenie zlyhaní trhu alebo suboptimálnych investičných situácií a akcie by nemali zdvojiť či vytláčať súkromné financovanie, alebo narúšať hospodársku súťaž na vnútornom trhu. Akcie by mali prinášať pre Úniu jasnú pridanú hodnotu.
- (38) Formy financovania z prostriedkov Únie a spôsoby vykonávania fondu by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti plniť špecifické ciele akcií a dosahovať výsledky, berúc do úvahy najmä náklady na kontroly, administratívne zaťaženie a očakávané riziko nedodržovania predpisov. Uvedená voľba by mala zahŕňať zväzovanie využívania jednorazových platieb, paušálneho financovania a jednotkových nákladov, ako aj financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, ako je uvedené v článku 125 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
- (39) Komisia by mala prostredníctvom vykonávacích aktov prijať ročné pracovné programy v súlade s cieľmi fondu a zohľadniť pritom prvé skúsenosti získané v rámci EDIDP a PADR. Pri zostavovaní pracovného programu by mal Komisiu pomáhať výbor. Komisia by sa mala snažiť nájsť riešenia, ktoré majú čo najširšiu podporu vo výbore. V tejto súvislosti by mal výbor mať možnosť stretávať sa v zložení národných expertov na oblasť obrany a bezpečnosti, aby Komisiu poskytoval špecifickú pomoc vrátane poradenstva, pokiaľ ide o ochranu utajovaných skutočností v rámci akcie. Členské štáty vymenúvajú svojich príslušných zástupcov do uvedeného výboru. Členom výboru by sa malo umožniť, aby včas a účinne preskúmali návrh vykonávacích aktov a vyjadrili svoje stanoviská.
- (40) Kategórie stanovené v pracovných programoch by v prípade potreby mali obsahovať funkčné požiadavky, aby bolo pre priemysel jasné, aké funkcie a úlohy majú plniť spôsobilosti, ktoré sa majú vytvoriť. Takéto požiadavky by mali poskytnúť jasný obraz o očakávanom výkone, ale nemali by byť zamerané na špecifické riešenia alebo špecifické právne subjekty a nemali by brániť hospodárskej súťaži na úrovni výziev na predkladanie návrhov.
- (41) Počas prípravy pracovných programov by Komisia tiež mala zabezpečiť prostredníctvom vhodných konzultácií s výborom, aby sa pri navrhovaných výskumných alebo vývojových akciách zabránilo zbytočnej duplicitě. V uvedenej súvislosti Komisia môže vykonať predbežné posúdenie možných prípadov duplicity existujúcich spôsobilostí alebo už financovaných projektov v oblasti výskumu a vývoja v rámci Únie.
- (42) Komisia by mala zabezpečiť súdržnosť pracovných programov počas priemyselného životného cyklu výrobkov a technológií obranného priemyslu.
- (43) V pracovných programoch by sa malo tiež zabezpečiť, aby sa náležitá časť celkového rozpočtu využila na akcie umožňujúce cezhraničnú účasť MSP.
- (44) Európska obranná agentúra by mala mať štatút pozorovateľa vo výbore, aby sa využili jej odborné znalosti v sektore obrany. Vzhľadom na špecifiká sektora obrany by mala výboru pomáhať aj Európska služba pre vonkajšiu činnosť.
- (45) S cieľom zabezpečiť účinnosť tohto nariadenia by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ na účely zmeny prílohy k tomuto nariadeniu, pokiaľ ide o ukazovatele, ak sa to považuje za potrebné, ako aj na účely doplnenia tohto nariadenia o ustanovenia o vytvorení rámca pre monitorovanie a hodnotenie. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočňovala primerané konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva ⁽¹¹⁾. Predovšetkým, v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov, sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov, a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017 (Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30).

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (46) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali Komisii udeliť vykonávacie právomoci, pokiaľ ide o prijatie pracovných programov a pridelenie finančných prostriedkov na vybrané výskumné a vývojové akcie. Pri vykonávaní výskumných a vývojových akcií by sa mali zohľadniť najmä špecifiká sektora obrany, predovšetkým zodpovednosť členských štátov, pridružených krajín alebo oboch za proces plánovania a nadobúdania. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ⁽¹²⁾.
- (47) Komisia by mala vytvoriť zoznam nezávislých expertov. Bezpečnostné oprávnenia uvedených nezávislých expertov by mali potvrdiť príslušné členské štáty. Uvedený zoznam by sa nemal zverejniť. Nezávislí experti by mali byť vybratí na základe svojich zručností, skúseností a vedomostí, pričom by sa mali zohľadniť úlohy, ktorými sa poveria. Komisia by mala v čo najväčšom možnom rozsahu a s ohľadom na situáciu v oblasti akcie prijať pri vymenúvaní nezávislých expertov vhodné opatrenia na dosiahnutie vyváženého zloženia skupín nezávislých expertov a hodnotiacich komisií, pokiaľ ide o rôzne zručnosti, skúsenosti, znalosti, geografickú a rodovú rozmanitosť. Malo by sa tiež usilovať o primeranú rotáciu nezávislých expertov a primeranú vyváženosť medzi súkromným a verejným sektorom.
- (48) Nezávislí experti by nemali hodnotiť, poskytovať poradenstvo ani pomáhať pri záležitostiach, v súvislosti s ktorými sa nachádzajú v konflikte záujmov, najmä pokiaľ ide o ich postavenie v čase hodnotenia. Predovšetkým by nemali byť v postavení, v ktorom by mohli využívať získané informácie na úkor konzorcia, ktoré hodnotia.
- (49) Komisia by mala po vyhodnotení návrhov s pomocou nezávislých expertov vybrať akcie, ktoré sa majú finančne podporovať z fondu. Členské štáty by mali byť informované o výsledkoch hodnotenia so zoznamom poradia vybraných akcií a o pokroku vo financovaných akciách.
- (50) Pri navrhovaní nových výrobkov alebo technológií obranného priemyslu alebo modernizácii existujúcich výrobkov a technológií obranného priemyslu by sa žiadatelia mali zaviazat k dodržiavaniu etických zásad, napríklad v oblasti blahobytu ľudí a ochrany ľudského genómu, ktoré sú vyjadrené aj v príslušnom práve Únie, vnútroštátnom a medzinárodnom práve vrátane Charty základných práv Európskej únie a Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a prípadne jeho protokolov. Komisia by mala návrhy sústavne skúmať s cieľom identifikovať tie, ktoré vyvolávajú závažné etické otázky. Takéto návrhy by mali byť v prípade potreby predmetom posúdenia z etického hľadiska.
- (51) V záujme podpory otvoreného vnútorného trhu by sa mala podporiť účasť cezhranične pôsobiacich MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou, a to ako členov konzorcií, subdodávateľov alebo iných právnych subjektov v dodávateľskom reťazci.
- (52) Komisia by sa mala usilovať o pokračovanie v dialógu s členskými štátmi a priemyslom, aby sa zaistil úspech fondu. V tejto súvislosti by sa mal ako spoluzákonodarca a jedna z hlavných zainteresovaných strán zapojiť aj Európsky parlament.
- (53) Týmto nariadením sa stanovuje finančné krytie fondu, ktoré má predstavovať hlavnú referenčnú hodnotu v zmysle bodu 18 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou Komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov ⁽¹³⁾ (ďalej len „Medziinštitucionálna dohoda zo 16. decembra 2020“) pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu. Komisia by mala zabezpečiť zachovanie čo najjednoduchších administratívnych postupov a vynakladať minimálne dodatočné výdavky.

⁽¹²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽¹³⁾ Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 28.

- (54) Na fond sa vzťahuje nariadenie o rozpočtových pravidlách, pokiaľ nie je stanovené inak. Nariadenie o rozpočtových pravidlách stanovuje pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho riadenia, finančných nástrojov, rozpočtových záruk a finančnej pomoci.
- (55) Na toto nariadenie sa vzťahujú horizontálne rozpočtové pravidlá prijaté Európskym parlamentom a Radou na základe článku 322 ZFEÚ. Uvedené pravidlá sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách a určujú najmä postup zostavovania a plnenia rozpočtu prostredníctvom grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho plnenia a zabezpečujú kontroly zodpovednosti finančných aktérov. Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ zahŕňajú aj všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.
- (56) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁽¹⁴⁾ a nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁽¹⁵⁾, (Euratom, ES) č. 2185/96⁽¹⁶⁾ a (EÚ) 2017/1939⁽¹⁷⁾ sa finančné záujmy Únie majú chrániť prostredníctvom primeraných opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa: prevencie, odhaľovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov; vymáhania stratených, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov; a uloženia administratívnych sankcií v náležitých prípadoch. Konkrétne má Európsky úrad pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) právomoc vykonávať v súlade s nariadeniami (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013 administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcii na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, ku korupcii alebo k akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie.

Európska prokuratúra je v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 splnomocnená vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371⁽¹⁸⁾. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť potrebné práva a prístup Komisii, OLAF-u, Dvoru audítorov a, pokiaľ ide o tie členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, Európskej prokuratúre, a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

- (57) Tretie krajiny, ktoré sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), sa môžu zapojiť do programov Únie v rámci spolupráce zriadenej podľa Dohody o Európskom hospodárskom priestore⁽¹⁹⁾, ktorá umožňuje vykonávanie týchto programov na základe rozhodnutia prijatého podľa uvedenej dohody. V tomto nariadení by sa malo zaviesť osobitné ustanovenie vyžadujúce od uvedených tretích krajín, aby udelili potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí.
- (58) Podľa bodov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva by sa fond mal hodnotiť na základe informácií získaných v súlade s osobitnými požiadavkami na monitorovanie, pričom by sa malo predchádzať administratívne zaťaženie, najmä vo vzťahu k členským štátom, a nadmernej regulácii. V prípade potreby by uvedené požiadavky mali zahŕňať merateľné ukazovatele ako základ hodnotenia účinkov fondu v praxi. Komisia by mala vykonať priebežné hodnotenie najneskôr štyri roky od začiatku vykonávacieho obdobia fondu, a to aj na účely predloženia návrhov na prípadné zmeny tohto nariadenia. Komisia by tiež mala vykonať záverečné hodnotenie na konci vykonávacieho obdobia fondu, pričom by mala preveriť finančné činnosti z hľadiska výsledkov finančného plnenia a v možnom rozsahu v uvedenom čase aj z hľadiska výsledkov vykonávania a vplyvu

⁽¹⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciiach na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽¹⁷⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁽¹⁹⁾ Ú. v. ES L 1, 3.1.1994, s. 3.

fondy. V tejto súvislosti by záverečná hodnotiaci správa mala tiež pomôcť identifikovať oblasti, v ktorých je Únia vo vývoji výrobkov a technológií obranného priemyslu závislá od tretích krajín. V záverečnej správe by sa mala analyzovať aj cezhraničná účasť MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou na projektoch podporovaných z fondu, ako aj účasť MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou na globálnom hodnotovom reťazci, a prínos fondu k riešeniu nedostatkov identifikovaných v pláne rozvoja spôsobilostí a mala by obsahovať informácie o krajinách pôvodu príjemcov, počte členských štátov a pridružených krajín zapojených do jednotlivých akcií a o rozdelení vytvorených práv duševného vlastníctva. Komisia môže tiež navrhnúť zmeny tohto nariadenia s cieľom reagovať na možný vývoj počas vykonávania fondu.

- (59) Komisia by mala pravidelne monitorovať vykonávanie fondu a podávať Európskemu parlamentu a Rade výročnú správu o dosiahnutom pokroku, a to aj o zohľadňovaní poznatkov a skúseností získaných z EDIDP a PADR pri vykonávaní fondu. Na uvedený účel by Komisia mala zaviesť potrebné opatrenia na monitorovanie. Správa by nemala obsahovať citlivé informácie.
- (60) Vzhľadom na význam boja proti zmene klímy v súlade so záväzkami Únie vykonávať Parížsku dohodu prijatú podľa Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy⁽²⁰⁾ a plniť ciele Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja, fond prispieva k zohľadňovaniu opatrení v oblasti klímy do politik Únie a k dosahovaniu všeobecného cieľa, aby sa klimatické ciele podporovali 30 % rozpočtových výdavkov Únie. Príslušné akcie sa určujú počas prípravy a vykonávania fondu a opätovne sa posúdia v rámci jeho priebežného hodnotenia.
- (61) Vzhľadom na význam boja proti dramatickej strate biodiverzity toto nariadenie prispieva k zohľadňovaniu opatrení v oblasti biodiverzity do politik Únie a k splneniu všeobecnej ambície poskytnúť v roku 2024 na ciele biodiverzity 7,5 % ročných výdavkov v rámci VFR na roky 2021 – 2027 a v rokoch 2026 a 2027 10 % ročných výdavkov v rámci uvedeného VFR, pričom sa zohľadní existujúce prekryvanie cieľov v oblasti klímy a cieľov v oblasti biodiverzity v súlade s Medziinštitucionálnou dohodou zo 16. decembra 2020.
- (62) Keďže by sa z fondu mala podporovať len výskumná a vývojová fáza výrobkov a technológií obranného priemyslu, Únia by v zásade nemala mať vlastnícke práva ani práva duševného vlastníctva vo vzťahu k výrobkom alebo technológiám obranného priemyslu, ktoré sú výsledkom financovaných akcií, pokiaľ nie je podpora Únie poskytovaná na základe verejného obstarávania. V prípade výskumných akcií by však členské štáty a pridružené krajiny mali mať možnosť využívať výsledky financovaných akcií s cieľom zúčastniť sa na následnej spolupráci v oblasti vývoja.
- (63) Podpora Únie by nemala ovplyvniť transfer výrobkov obranného priemyslu v rámci Únie v súlade so smernicou 2009/43/ES ani vývoz výrobkov, vybavenia alebo technológií. Vývoz vojenského vybavenia a technológií členskými štátmi sa riadi spoločnou pozíciou Rady 2008/944/SZBP⁽²¹⁾.
- (64) Využívanie citlivých podkladových informácií vrátane údajov, know-how alebo informácií získaných pred začatím fungovania fondu alebo mimo neho, alebo prístupu neoprávnených osôb k výsledkom vytvoreným v súvislosti s akciami podporovanými z fondu by mohli mať nepriaznivý vplyv na záujmy Únie alebo jedného alebo viacerých členských štátov. Nakladanie s citlivými informáciami by sa preto malo riadiť príslušným právom Únie a vnútroštátnym právom.
- (65) V záujme zaručenia požadovanej úrovne bezpečnosti utajovaných skutočností by pri podpísaní utajených dohôd o udeľovaní grantov a financovaní mali byť splnené minimálne normy pre priemyselnú bezpečnosť. Na uvedený účel a v súlade s rozhodnutím Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444⁽²²⁾ má Komisia poskytnúť nezávislým expertom určeným členskými štátmi v rámci poradenstva bezpečnostné pokyny pre program vrátane usmernení pre určovanie stupňa bezpečnostného utajenia.

⁽²⁰⁾ Ú. v. EÚ L 282, 19.10.2016, s. 4.

⁽²¹⁾ Spoločná pozícia Rady 2008/944/SZBP z 8. decembra 2008, ktorou sa vymedzujú spoločné pravidlá upravujúce kontrolu vývozu vojenskej technológie a materiálu (Ú. v. EÚ L 335, 13.12.2008, s. 99).

⁽²²⁾ Rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444 z 13. marca 2015 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 72, 17.3.2015, s. 53).

- (66) Keďže ciele tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (67) Komisia by mala riadiť fond s náležitým zreteľom na požiadavky na dôvernosť a bezpečnosť, najmä tých, ktoré sa týkajú citlivých informácií vrátane utajovaných skutočností.
- (68) V záujme zabezpečenia kontinuity v poskytovaní podpory v príslušnej oblasti politiky a umožnenia začatia vykonávania fondu od začiatku VFR na roky 2021 – 2027 by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť čo najskôr a malo by sa uplatňovať so spätnou účinnosťou od 1. januára 2021.
- (69) Nariadenie (EÚ) 2018/1092 by sa preto malo zrušiť,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA, KTORÉ SA UPLATŇUJÚ NA VÝSKUM A VÝVOJ

Článok 1

Predmet

Týmto nariadením sa zriaďuje Európsky obranný fond (ďalej len „fond“), ako sa stanovuje v článku 1 ods. 2 písm. c) nariadenia (EÚ) 2021/695, na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027. Trvanie fondu je zosúladené s trvaním VFR na roky 2021 – 2027.

Týmto nariadením sa stanovujú ciele fondu, jeho rozpočet na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027, formy financovania z prostriedkov Únie a pravidiel poskytovania takeého financovania.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „právny subjekt“ je právnická osoba založená a uznaná ako taká podľa práva Únie, vnútroštátneho alebo medzinárodného práva, ktorá má právnu subjektivitu a spôsobilosť konať vo svojom mene, uplatňovať práva a podliehať záväzkom, alebo subjekt, ktorý nemá právnu subjektivitu, uvedený v článku 197 ods. 2 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách;
2. „žiadateľ“ je právny subjekt, ktorý podáva žiadosť o podporu z fondu v nadväznosti na výzvu na predkladanie návrhov alebo v súlade s článkom 195 prvým odsekom písm. e) nariadenia o rozpočtových pravidlách;
3. „príjemca“ je právny subjekt, s ktorým bola podpísaná dohoda o udelení grantu alebo financovaní alebo ktorému bolo oznámené rozhodnutie o udelení grantu alebo financovaní;
4. „konzorcium“ je zoskupenie žiadateľov alebo príjemcov založené na spolupráci, na ktoré sa vzťahuje dohoda, a je zriadené na vykonanie akcie v rámci fondu;
5. „koordinátor“ je právny subjekt, ktorý je členom konzorcia a ktorý bol vymenovaný všetkými členmi konzorcia ako hlavné kontaktné miesto na účel vzťahov konzorcia s Komisiou;

6. „ovládanie“ je schopnosť uplatňovať rozhodujúci vplyv na právny subjekt priamo, alebo nepriamo prostredníctvom jedného alebo viacerých sprostredkovateľských právnych subjektov;
7. „výkonná riadiaca štruktúra“ je orgán právneho subjektu vymenovaný v súlade s vnútroštátnym právom a v náležitých prípadoch sa zodpovedá generálnemu riaditeľovi, ktorý je oprávnený určovať stratégiu, ciele a celkové smerovanie právneho subjektu a ktorý vykonáva dohľad nad rozhodovaním manažmentu a monitoruje ho;
8. „systémový prototyp“ je model výrobku alebo technológie, ktorý dokáže preukázať výkon v prevádzkovom prostredí;
9. „kvalifikácia“ je postup preukazovania toho, že návrh výrobku obranného priemyslu, hmotnej alebo nehmotnej zložky alebo technológie spĺňa stanovené požiadavky a poskytuje objektívne dôkazy, ktorými sa preukazuje, že sa splnili konkrétne požiadavky návrhu;
10. „osvedčovanie“ je postup, ktorým vnútroštátny orgán osvedčí, že výrobok obranného priemyslu, hmotná alebo nehmotná zložka alebo technológia spĺňajú platné predpisy;
11. „výskumná akcia“ je akcia, ktorá pozostáva predovšetkým z výskumných činností, najmä aplikovaného výskumu a v prípade potreby aj základného výskumu, s cieľom získať nové poznatky a s výlučným zameraním na uplatnenie v obrannom priemysle;
12. „vývojová akcia“ je akcia, ktorá sa skladá z činností zameraných na obranu predovšetkým vo fáze vývoja a ktorá sa týka nových výrobkov alebo technológií obranného priemyslu alebo modernizácie existujúcich výrobkov alebo technológií obranného priemyslu, s výnimkou výroby alebo používania zbraní;
13. „prelomová obranná technológia“ je vylepšená alebo úplne nová technológia spôsobujúca radikálnu zmenu vrátane zmeny paradigmy v koncepcii a vedení obranných záležitostí, ako napríklad tým, že nahrádza súčasné technológie obranného priemyslu alebo vedie k ich zastaraniu;
14. „malé a stredné podniky“ alebo „MSP“ sú malé a stredné podniky vymedzené v článku 2 prílohy k odporúčaniu Komisie 2003/361/ES ⁽²³⁾;
15. „spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou“ je podnik, ktorý nie je MSP a ktorý zamestnáva najviac 3 000 osôb, ktorých počet sa vypočíta podľa článkov 3 až 6 prílohy k odporúčaniu 2003/361/ES;
16. „operácia kombinovaného financovania“ je akcia podporovaná z rozpočtu Únie, a to aj z mechanizmu alebo platformy kombinovaného financovania vymedzených v článku 2 bode 6 nariadenia o rozpočtových pravidlách, v rámci ktorej sa kombinujú nenávratné formy podpory alebo finančné nástroje z rozpočtu Únie a návratné formy podpory z rozvojových a iných verejných finančných inštitúcií, ako aj z komerčných finančných inštitúcií a od investorov;
17. „obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím“ je obstarávanie služieb z oblasti výskumu a vývoja, zahŕňajúce účasť na riziku a zisku podľa trhových podmienok, a konkurenčný vývoj vo fázach, pričom sú jasne oddelené obstarávané služby z oblasti výskumu a vývoja od nasadenia komerčných objemov konečných výrobkov;
18. „projektový manažér“ je verejný obstarávateľ usadený v členskom štáte alebo pridruženej krajine, vymenovaný členským štátom alebo pridruženou krajinou alebo skupinou členských štátov alebo pridružených krajín, aby trvalo alebo na *ad hoc* základe riadil nadnárodné projekty v oblasti výzbroje;
19. „výsledky“ sú akékoľvek hmotné alebo nehmotné účinky danej akcie, napríklad údaje, know-how alebo informácie bez ohľadu na ich formu alebo povahu a bez ohľadu na to, či môžu alebo nemôžu byť chránené, ako aj všetky práva, ktoré sú s nimi spojené, vrátane práv duševného vlastníctva;
20. „nadobudnuté informácie“ sú údaje, know-how alebo informácie získané v rámci fungovania fondu, bez ohľadu na ich formu alebo povahu;

⁽²³⁾ Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).

21. „utajovaná skutočnosť“ je informácia alebo materiál v akejkoľvek forme, ktorej neoprávnené zverejnenie by mohlo spôsobiť rôzne stupne poškodenia záujmov Únie alebo jedného alebo viacerých členských štátov a ktorá je označená stupňom utajenia EÚ alebo zodpovedajúcim označením stupňa utajenia, ako sú stanovené v Dohode medzi vládami členských štátov Európskej únie, ktoré sa zišli na zasadnutí Rady, o ochrane utajovaných skutočností, ktoré sa vymieňajú v záujme Európskej únie ⁽²⁴⁾;
22. „citlivé informácie“ sú informácie a údaje vrátane utajovaných skutočností, ktoré majú byť chránené pred neoprávneným prístupom alebo zverejnením z dôvodu povinností stanovených v práve Únie alebo vo vnútroštátnom práve alebo v záujme ochrany súkromia alebo bezpečnosti fyzickej alebo právnickej osoby;
23. „osobitná správa“ je konkrétny výstup výskumnej akcie, v ktorom sú zhrnuté jej výsledky a uvedené obsiahle informácie o základných zásadách, cieľoch, záveroch, základných vlastnostiach, vykonaných skúškach, možných prínosoch, potenciálnom uplatnení v obrannom priemysle a očakávanom spôsobe využitia tohto výskumu v záujme rozvoja, vrátane informácií o vlastníctve práv duševného vlastníctva, pričom sa nevyžaduje zahrnutie informácií o právach duševného vlastníctva;
24. „subjekt z nepridruženej tretej krajiny“ je právny subjekt, ktorý je usadený v nepridruženej tretej krajine alebo – ak je usadený v Únii alebo v pridruženej krajine – ktorého výkonné riadiace štruktúry sa nachádzajú v nepridruženej tretej krajine.

Článok 3

Ciele

1. Všeobecným cieľom fondu je pomáhať rozvoju konkurencieschopnosti, efektívnosti a inovačných kapacít európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne v celej Únii, ktorá prispieva k strategickej autonómii Únie a slobode jej konania, a to podporou kolaboratívnych akcií a cezhraničnej spolupráce medzi právnymi subjektmi v celej Únii, najmä MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou, ako aj posilňovaním a zlepšovaním dynamickosti dodávateľských a hodnotových reťazcov v oblasti obrany, rozšírením cezhraničnej spolupráce medzi právnymi subjektmi a podporou lepšieho využívania priemyselného potenciálu inovácií, výskumu a technologického vývoja, a to v každej fáze priemyselného životného cyklu výrobkov a technológií obranného priemyslu.
2. Špecifickými cieľmi tohto fondu sú:
 - a) podporovať spoločný výskum, ktorý by mohol výrazne zvýšiť výkonnosť budúcich spôsobilostí v celej Únii, a to s cieľom maximalizovať inovácie a zaviesť nové výrobky a technológie obranného priemyslu vrátane prelomových obranných technológií a čo najefektívnejšie využívať finančné prostriedky vynakladané na obranný výskum v Únii;
 - b) podporovať spoluprácu v oblasti vývoja výrobkov a technológií obranného priemyslu, čo prispeje k väčšej efektívnosti výdavkov Únie na obranu, dosiahnu sa tým väčšie úspory z rozsahu, zníži sa riziko zbytočnej duplicity a podporí sa tak dopyt trhu po európskych výrobkoch a technológiách obranného priemyslu a zníži sa fragmentácia výrobkov a technológií obranného priemyslu v celej Únii, čo v konečnom dôsledku povedie k zvýšeniu štandardizácie obranných systémov a väčšej interoperabilite spôsobilostí členských štátov.

Taká spolupráca musí byť v súlade s prioritami obrannej spôsobilosti, ktoré spoločne odsúhlasili členské štáty v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (ďalej len „SZBP“) a predovšetkým v kontexte plánu rozvoja spôsobilostí.

V tejto súvislosti a s prihliadnutím na to, že je potrebné vyhnúť sa zbytočnej duplicite, je možné v prípade potreby zohľadniť aj regionálne a medzinárodné priority, pokiaľ tieto priority slúžia bezpečnostným a obranným záujmom Únie stanoveným v rámci SZBP, ak sa tým nevylučuje možnosť účasti ktoréhokoľvek členského štátu alebo pridruženej krajiny.

⁽²⁴⁾ Dohoda medzi vládami členských štátov Európskej únie, ktoré sa zišli na zasadnutí Rady, o ochrane utajovaných skutočností, ktoré sa vymieňajú v záujme Európskej únie (Ú. v. EÚ C 202, 8.7.2011, s. 13).

Článok 4

Rozpočet

1. V súlade s článkom 12 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/695 sa finančné krytie na vykonávanie fondu na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027 stanovuje na 7 953 000 000 EUR v bežných cenách.
 2. Rozdelenie sumy uvedenej v odseku 1 je takéto:
 - a) 2 651 000 000 EUR na výskumné akcie;
 - b) 5 302 000 000 EUR na vývojové akcie.
- S cieľom reagovať na nepredvídané okolnosti alebo nový vývoj a potreby, Komisia môže prerozdeliť sumu pridelenú na výskumné alebo vývojové akcie do maximálnej výšky 20 %.
3. Suma uvedená v odseku 1 sa môže tiež použiť na účely technickej a administratívnej pomoci pri vykonávaní fondu, ako sú napríklad prípravné, monitorovacie, kontrolné, audítorské a hodnotiace činnosti vrátane navrhnutia, nastavenia, prevádzky a údržby systémov informačných technológií na úrovni inštitúcií.
 4. Na výzvy na predkladanie návrhov alebo pridelenie financovania na podporu prelomových obranných technológií sa vyčlenia najmenej 4 %, ale najviac 8 % finančného krytia uvedeného v odseku 1.

Článok 5

Pridružené krajiny

Fond je otvorený účasti štátov Európskeho združenia voľného obchodu, ktoré sú členmi EHP, v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore (ďalej len „pridružené krajiny“).

Článok 6

Podpora prelomových obranných technológií

1. Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov prideluje finančné prostriedky na základe otvorených a verejných konzultácií o prelomových obranných technológiách v oblastiach intervencie vymedzených v pracovných programoch uvedených v článku 24. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 34 ods. 2
2. V pracovných programoch sa stanovujú najvhodnejšie formy financovania prelomových obranných technológií.

Článok 7

Etika

1. Akcie vykonávané v rámci fondu musia byť v súlade s príslušným právom Únie, vnútroštátnym a medzinárodným právom vrátane Charty základných práv Európskej únie. Okrem toho uvedené akcie musia byť v súlade s etickými zásadami, ktoré sú rovnako obsiahnuté v príslušnom práve Únie, vnútroštátnom a medzinárodnom práve.
2. Pred podpisom dohody o udelení grantu musí návrhy preskúmať Komisia na základe etického sebahodnotenia vypracovaného konzorciom s cieľom identifikovať tie návrhy, ktoré vyvolávajú vážne etické otázky, a to aj v súvislosti s podmienkami, za ktorých sa činnosti majú vykonávať. Také návrhy sú v náležitých prípadoch predmetom etického posúdenia.

Preskúmanie a posúdenie z etického hľadiska vykonáva Komisia za podpory nezávislých expertov vymenovaných v súlade s článkom 26. Uvedení nezávislí experti musia mať rozličné odborné zameranie, najmä uznávané odborné skúsenosti v oblasti etiky obrany a musia byť štátnymi príslušníkmi z čo možno najväčšieho počtu členských štátov.

Podmienky, za ktorých sa činnosti, ktoré sa týkajú eticky citlivých otázok, majú vykonávať, sa upresnia v dohode o udelení grantu.

Komisia zabezpečí, aby etické postupy boli čo najtransparentnejšie a zahrnie ich do svojej priebežnej hodnotiacej správy v súlade s článkom 29.

3. Právne subjekty, ktoré sa zúčastňujú na akcii, získajú pred začatím príslušných činností všetky príslušné povolenia alebo iné dokumenty vyžadované vnútroštátnymi alebo miestnymi etickými výbormi a inými orgánmi, ako sú orgány na ochranu osobných údajov. Uvedené povolenia a iné dokumenty sa archivujú a na požiadanie poskytujú Komisii.

4. Návrhy, ktoré sa z etického hľadiska považujú za neprijateľné, sa zamietnu.

Článok 8

Vykonávanie a formy financovania z prostriedkov Únie

1. Fond sa vykonáva v rámci priameho riadenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách.

2. Odchylné od odseku 1 tohto článku môžu osobitné akcie v odôvodnených prípadoch vykonávať v rámci nepriameho riadenia subjekty uvedené v článku 62 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách. Toto sa nevzťahuje na výberový postup a postup udeľovania prostriedkov uvedený článku 11 tohto nariadenia.

3. Z fondu sa môže poskytovať financovanie v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách prostredníctvom grantov, cien a verejného obstarávania a prípadne vzhľadom na špecifiká akcie aj formou finančných nástrojov v rámci operácií kombinovaného financovania.

4. Operácie kombinovaného financovania sa vykonávajú v súlade s hlavou X nariadenia o rozpočtových pravidlách a nariadením (EÚ) 2021/523.

5. Finančné nástroje sú striktne zamerané iba na príjemcov.

Článok 9

Oprávnené právne subjekty

1. Príjemcovia a subdodávatelia zapojení do akcie musia byť usadení v Únii alebo v pridruženej krajine.

2. Infraštruktúra, zariadenia, aktíva a zdroje príjemcov a subdodávateľov zapojených do akcie, ktoré sa používajú na účely akcie podporovanej z fondu, sa musia nachádzať na území členského štátu alebo pridruženej krajiny počas celého trvania akcie a ich výkonné riadiace štruktúry musia byť usadené v Únii alebo v pridruženej krajine.

3. Na účely akcie podporovanej z fondu príjemcovia a subdodávatelia zapojení do akcie nesmú byť ovládaní nepridruženou treťou krajinou alebo subjektom z nepridruženej tretej krajiny.

4. Odchylné od odseku 3 je právny subjekt usadený v Únii alebo pridruženej krajine a ovládaný nepridruženou treťou krajinou alebo subjektom z nepridruženej tretej krajiny oprávnený byť príjemcom alebo subdodávateľom zapojeným do akcie len za predpokladu, že sa Komisii poskytnú záruky schválené členským štátom alebo pridruženou krajinou, v ktorej je usadený, v súlade s ich vnútroštátnymi postupmi. Uvedené záruky sa môžu týkať výkonnej riadiacej štruktúry právneho subjektu usadeného v Únii alebo v pridruženej krajine. Ak to členský štát alebo pridružená krajina, v ktorej je právny subjekt usadený, považuje za vhodné, môžu sa uvedené záruky tiež týkať osobitných práv štátnych orgánov, pokiaľ ide o ovládanie právneho subjektu.

Záruky poskytujú zabezpečenie, že zapojenie takého právneho subjektu do akcie nebude v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie a jej členských štátov, ako sú stanovené v rámci SZBP podľa hlavy V Zmluvy o EÚ, ani s cieľmi stanovenými v článku 3 tohto nariadenia. Záruky musia byť v súlade aj s článkami 20 a 23 tohto nariadenia. V zárukách sa najmä uvedie, že na účely akcie sa prijali opatrenia, ktorými sa zabezpečí, že:

- a) ovládanie právneho subjektu sa nevykonáva spôsobom, ktorý obmedzuje jeho schopnosť vykonávať akciu a dosahovať výsledky alebo mu v tom bráni, ktorý ukladá obmedzenia týkajúce sa jeho infraštruktúry, zariadení, aktív, zdrojov, duševného vlastníctva alebo know-how potrebných na účely akcie, alebo ktorý oslabuje jeho spôsobilosti a normy potrebné na vykonanie akcie;
- b) sa nepridruženej tretej krajine alebo subjektu z nepridruženej tretej krajiny zabraňuje v prístupe k citlivým informáciám týkajúcim sa akcie a zamestnanci alebo iné osoby zapojené do akcie majú národnú bezpečnostnú preverku vydanú členským štátom alebo prípadne pridruženou krajinou;
- c) duševné vlastníctvo, ktoré vzniká ako dôsledok akcie, a výsledky akcie zostávajú príjemcovi počas akcie aj po jej ukončení, nepodliehajú kontrole ani obmedzeniu zo strany nepridruženej tretej krajiny alebo subjektu z nepridruženej tretej krajiny a nevytvárajú sa mimo Úniu alebo mimo pridružených krajín, ani nie sú prístupné mimo Úniu alebo mimo pridružených krajín bez súhlasu členského štátu alebo pridruženej krajiny, v ktorej je právny subjekt usadený, a to v súlade s cieľmi stanovenými v článku 3.

Ak to členský štát alebo pridružená krajina, v ktorej je právny subjekt usadený, považuje za vhodné, môžu sa poskytnúť dodatočné záruky.

Komisia informuje výbor uvedený v článku 34 o každom právnom subjekte, ktorý sa považuje za oprávnený podľa tohto odseku.

5. Ak v Únii alebo pridruženej krajine nie sú ľahko dostupné žiadne konkurencieschopné náhrady, príjemcovia a subdodávatelia zapojení do akcie môžu využívať svoje aktíva, infraštruktúru, zariadenia a zdroje, ktoré sa nachádzajú alebo sú v držbe mimo územia členských štátov alebo pridružených krajín, ak také použitie nie je v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie a jej členských štátov, je v súlade s cieľmi stanovenými v článku 3 a v súlade s článkami 20 a 23.

Náklady spojené s týmito činnosťami nie sú oprávnené na podporu z fondu.

6. Ak to nie je v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie a jej členských štátov, príjemcovia a subdodávatelia zapojení do akcie môžu pri vykonávaní oprávnenej akcie spolupracovať aj s právnymi subjektmi, ktoré sú usadené mimo územia členských štátov alebo pridružených krajín alebo ktoré sú ovládané nepridruženou treťou krajinou alebo subjektom z nepridruženej tretej krajiny, vrátane využívania aktív, infraštruktúr, zariadení a zdrojov takýchto právnych subjektov. Takáto spolupráca musí byť v súlade s cieľmi stanovenými v článku 3 a v súlade s článkami 20 a 23.

Nepridružená tretia krajina alebo iný subjekt z nepridruženej tretej krajiny nesmie mať neoprávnený prístup k utajovaným skutočnostiam týkajúcim sa vykonávania akcie a musí sa zabrániť potenciálnym negatívnym dôsledkom na bezpečnosť dodávok vstupov kritických pre akciu.

Náklady spojené s týmito činnosťami nie sú oprávnené na podporu z fondu.

7. Žiadatelia poskytnú všetky relevantné informácie potrebné na posúdenie kritérií oprávnenosti. V prípade zmeny počas vykonávania akcie, ktorá by mohla viesť k spochybneniu splnenia kritérií oprávnenosti, príslušný právny subjekt informuje Komisiu, ktorá posúdi, či sú tieto kritériá oprávnenosti naďalej splnené, a rieši potenciálny vplyv uvedenej zmeny na financovanie akcie.

8. Na účely tohto článku sú subdodávateľmi zapojenými do akcie subdodávatelia s priamym zmluvným vzťahom k príjemcovi, iní subdodávatelia, pre ktorých je vyčlenených aspoň 10 % celkových oprávnených nákladov na akciu, a subdodávatelia, ktorí môžu vyžadovať na účely vykonávania akcie prístup k utajovaným skutočnostiam. Subdodávatelia zapojení do akcie nie sú členmi konzorcia.

Článok 10

Oprávnené akcie

1. Na získanie financovania sú oprávnené len akcie, ktorými sa plnia ciele stanovené v článku 3.
2. Z fondu sa podporujú akcie, ktoré sa týkajú nových výrobkov a technológií obranného priemyslu a modernizácie existujúcich výrobkov a technológií obranného priemyslu, ak využitie už existujúcich informácií potrebných na uskutočnenie akcií zameraných na modernizáciu nepodlieha obmedzeniam zo strany nepridružených tretích krajín ani subjektov z nepridružených tretích krajín, či už priamo, alebo nepriamo prostredníctvom sprostredkovateľských právnych subjektov, a to spôsobom, ktorý bráni vykonávaniu akcie.
3. Oprávnená akcia sa týka jednej alebo viacerých z týchto činností:
 - a) činností zameraných na vytváranie, podporu a zlepšovanie poznatkov, výrobkov a technológií, vrátane prelomových obranných technológií, ktoré môžu výrazne ovplyvniť oblasť obrany;
 - b) činností zameraných na zvýšenie interoperability a odolnosti vrátane bezpečného vytvárania a výmeny údajov, na riadenie kritických obranných technológií, posilnenie bezpečnosti dodávok alebo umožnenie účinného využívania výsledkov pre výroby a technológie obranného priemyslu;
 - c) štúdií, ako napríklad štúdií uskutočniteľnosti, ktorých cieľom je preskúmať uskutočniteľnosť nových alebo modernizovaných výrobkov, technológií, postupov, služieb a riešení;
 - d) návrhu výrobku obranného priemyslu, hmotnej alebo nehmotnej zložky alebo technológie obranného priemyslu, ako aj vymedzenia technických špecifikácií, na základe ktorých sa vypracoval návrh, vrátane akýchkoľvek čiastočných testov zníženia rizika v priemyselnom alebo reprezentatívnom prostredí;
 - e) vývoja systémového prototypu výrobku obranného priemyslu, hmotnej alebo nehmotnej zložky alebo technológie;
 - f) testovania výrobku obranného priemyslu, hmotnej alebo nehmotnej zložky alebo technológie;
 - g) kvalifikácie výrobku obranného priemyslu, hmotnej alebo nehmotnej zložky alebo technológie;
 - h) osvedčovania výrobku obranného priemyslu, hmotnej alebo nehmotnej zložky alebo technológie;
 - i) vývoja technológií alebo aktív, ktorými sa zvyšuje efektívnosť v rámci celého životného cyklu výrobkov a technológií obranného priemyslu.
4. Akcia sa vykonáva právnymi subjektmi spolupracujúcimi v rámci konzorcia najmenej troch oprávnených právnych subjektov, ktoré sú usadené najmenej v troch rôznych členských štátoch alebo pridružených krajinách. Najmenej tri z uvedených oprávnených právnych subjektov usadených v najmenej dvoch rôznych členských štátoch alebo pridružených krajinách nesmú byť počas celého obdobia vykonávania akcie priamo alebo nepriamo ovládané rovnakým právnym subjektom a nesmú sa ovládať navzájom.
5. Odsek 4 sa nevzťahuje na akcie, ktoré sa týkajú prelomových obranných technológií, alebo na činnosti uvedené v odseku 3 písm. c).
6. Akcie týkajúce sa vývoja výrobkov a technológií, ktorých používanie, vývoj alebo výroba sú zakázané platným medzinárodným právom, nie sú oprávnené na podporu z fondu.

Okrem toho oprávnené na podporu z fondu nie sú akcie na vývoj smrtiacich autonómnych zbraní bez možnosti reálnej ľudskej kontroly nad rozhodnutiami o výbere cieľa a nasadenia pri vykonávaní útokov na ľudí, a to bez toho, aby bola dotknutá možnosť poskytnúť finančné prostriedky na akcie na vývoj systémov včasného varovania a na protiopatrenia na obranné účely.

Článok 11

Výberový postup a postup udeľovania prostriedkov

1. Finančné prostriedky Únie sa udeľujú na základe súťažných výziev na predkladanie návrhov vydaných v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách.

Za určitých riadne odôvodnených a výnimočných okolností sa finančné prostriedky Únie môžu udeliť aj bez výzvy na predkladanie návrhov v súlade s článkom 195 prvým odsekom písm. e) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

2. Komisia prideliuje finančné prostriedky uvedené v odseku 1 tohto článku prostredníctvom vykonávacích aktov. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 34 ods. 2

Článok 12

Kritériá na vyhodnotenie návrhov

Každý predložený návrh sa hodnotí na základe týchto kritérií:

- a) jeho prínos k excelentnosti alebo potenciál prelomovosti v oblasti obrany preukázaním najmä toho, že očakávané výsledky navrhovanej akcie predstavujú významné výhody oproti existujúcim výrobkom alebo technológiám obranného priemyslu;
- b) jeho prínos k inováciám a technologickému rozvoju európskeho obranného priemyslu preukázaním najmä toho, že navrhovaná akcia zahŕňa prelomové alebo novátorské koncepcie a prístupy, nové a do budúcnosti sľubné technologické vylepšenia alebo použitie technológií alebo koncepcií, ktoré sa doposiaľ v sektore obrany nepoužívali, pričom sa vyhne zbytočnej duplicitě;
- c) jeho prínos ku konkurencieschopnosti európskeho obranného priemyslu preukázaním toho, že navrhovaná akcia má preukázateľne pozitívnu bilanciu nákladovej efektívnosti a účinnosti, čím sa v celej Únii a mimo jej hraníc vytvárajú nové trhové príležitosti a urýchľuje sa rast podnikov v celej Únii;
- d) jeho prínos k autonómii európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne, a to aj zvýšením nezávislosti od zdrojov s pôvodom mimo Únie a posilnením bezpečnosti dodávok, a k bezpečnostným a obranným záujmom Únie v súlade s prioritami uvedenými v článku 3;
- e) jeho prínos v oblasti vytvárania novej cezhraničnej spolupráce medzi právnymi subjektmi usadenými v členských štátoch alebo pridružených krajinách, najmä MSP a spoločnosťami so strednou trhovou kapitalizáciou, ktoré sa výrazne zapájajú do akcie ako príjemcovia, subdodávatelia alebo ako iné právne subjekty v dodávateľskom reťazci a ktoré sú usadené v inom členskom štáte alebo inej pridruženej krajine ako je členský štát alebo pridružená krajina, v ktorých sú usadené právne subjekty spolupracujúce v rámci konzorcia, ktoré nie sú MSP alebo spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou;
- f) kvalita a efektívnosť vykonávania akcie.

Článok 13

Miera spolufinancovania

1. Z fondu sa financuje až do 100 % oprávnených nákladov na činnosť uvedenú v článku 10 ods. 3 tohto nariadenia bez toho, aby bol dotknutý článok 190 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Odchyľne od odseku 1 tohto článku:
 - a) v prípade činností uvedených v článku 10 ods. 3 písm. e) nesmie podpora z fondu prekročiť 20 % oprávnených nákladov;
 - b) v prípade činností uvedených v článku 10 ods. 3 písm. f), g) a h) nesmie podpora z fondu prekročiť 80 % oprávnených nákladov.

3. Miery financovania vývojových akcií sa zvýšia v týchto prípadoch:

- a) v prípade akcie vyvinutej v kontexte projektu PESCO nadviazanej rozhodnutím Rady (SZBP) 2017/2315 ⁽²⁵⁾ možno využiť mieru financovania zvýšenú o ďalších 10 percentuálnych bodov;
- b) v prípade činnosti možno využiť zvýšenú mieru financovania uvedenú v tomto písmene, ak je najmenej 10 % celkových oprávnených nákladov na činnosť vyčlenených pre MSP usadené v členských štátoch alebo v pridružených krajinách a ktoré sú do činnosti zapojené ako príjemcovia, subdodávatelia alebo ako iné právne subjekty v dodávateľskom reťazci.

Miera financovania sa môže zvýšiť o percentuálne body zodpovedajúce percentuálnemu podielu celkových oprávnených nákladov na činnosť vyčlenenému pre MSP usadené v členských štátoch alebo v pridružených krajinách, v ktorých sú usadení príjemcovia, ktorí nie sú MSP a ktorí sú do činnosti zapojení ako príjemcovia, subdodávatelia alebo ako iné právne subjekty v dodávateľskom reťazci, avšak najviac o ďalších 5 percentuálnych bodov.

Miera financovania sa môže zvýšiť o percentuálne body zodpovedajúce dvojnásobku percentuálneho podielu celkových oprávnených nákladov na činnosť vyčleneného pre MSP usadené v iných členských štátoch alebo v pridružených krajinách, ako sú členské štáty alebo pridružené krajiny, v ktorých sú usadení príjemcovia, ktorí nie sú MSP a ktorí sú do činnosti zapojení ako príjemcovia, subdodávatelia alebo ako iné právne subjekty v dodávateľskom reťazci;

- c) v prípade činnosti sa môže využiť miera financovania zvýšená o ďalších 10 percentuálnych bodov, ak najmenej 15 % celkových oprávnených nákladov na činnosť je vyčlenených pre spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou usadené v členských štátoch alebo v pridružených krajinách.

Celkové zvýšenie miery financovania činnosti po uplatnení písmen a), b) a c) nesmie prekročiť 35 percentuálnych bodov.

Podpora z fondu vrátane zvýšenej miery financovania nesmie pokrývať viac ako 100 % oprávnených nákladov na akciu.

Článok 14

Finančná kapacita

1. Bez ohľadu na článok 198 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa overí len finančná kapacita koordinátora a len ak požadované financovanie od Únie dosahuje aspoň 500 000 EUR.

Ak však existujú dôvody pochybovať o finančnej kapacite jedného zo žiadateľov alebo koordinátora, Komisia tiež overí finančnú kapacitu všetkých žiadateľov a koordinátora, ak požadované financovanie od Únie je nižšie ako 500 000 EUR.

2. Finančná kapacita sa neoveruje v prípade právnych subjektov, ktorých životaschopnosť zaručujú príslušné orgány členských štátov.
3. Ak je finančná kapacita štruktúrálna zaručená iným právnym subjektom, overí sa finančná kapacita uvedeného iného právneho subjektu.

Článok 15

Nepriame náklady

1. Odchylné od článku 181 ods. 6 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa nepriame oprávnené náklady určujú uplatnením paušálnej sadzby vo výške 25 % celkových priamych oprávnených nákladov na akciu okrem priamych oprávnených nákladov na subdodávky a podpory pre tretie strany, ako aj akýchkoľvek jednotkových nákladov alebo jednorazových platieb, ktoré zahŕňajú nepriame náklady.

2. Alternatívne možno nepriame oprávnené náklady určiť v súlade s obvyklými postupmi nákladového účtovníctva príjemcu na základe skutočných nepriamych nákladov za predpokladu, že vnútroštátne orgány uznávajú tieto postupy nákladového účtovníctva pre porovnateľné činnosti v oblasti obrany v súlade s článkom 185 nariadenia o rozpočtových pravidlách a príjemca oznámil uvedené postupy Komisii.

⁽²⁵⁾ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2017/2315 z 11. decembra 2017 o nadviazaní stálej štruktúrovanej spolupráce (PESCO) a stanovení zoznamu zúčastnených členských štátov (Ú. v. EÚ L 331, 14.12.2017, s. 57).

Článok 16

Použitie príspevku, ktorý nie je spojený s nákladmi alebo celkovej jednorazovej platby

V prípade, že sa z grantu Únie spolufinancuje menej ako 50 % celkových nákladov na akciu, môže Komisia použiť buď:

- a) príspevok, ktorý nie je spojený s nákladmi uvedenými v článku 180 ods. 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách a ktorý je založený na dosiahnutí výsledkov meraných s ohľadom na predtým stanovené medzníky alebo na základe ukazovateľov výkonnosti; alebo
- b) celkovú jednorazovú platbu uvedenú v článku 182 nariadenia o rozpočtových pravidlách a založenú na predbežnom rozpočte akcie, ktorý už schválili vnútroštátne orgány spolufinancujúcich členských štátov a pridružených krajín.

Nepriame náklady sa zahrnú do jednorazovej platby uvedenej v prvom odseku písm. b).

Článok 17

Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím

1. Únia môže podporiť obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím udelením grantu verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom vymedzeným v smerniciach Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ⁽²⁶⁾ a 2014/25/EÚ⁽²⁷⁾, ktorí spoločne obstarávajú služby výskumu a vývoja v oblasti obrany alebo koordinujú svoje postupy verejného obstarávania.

2. Postupy verejného obstarávania uvedené v odseku 1:

- a) musia byť v súlade s týmto nariadením;
- b) môžu povoľovať zadanie viacerých zákaziek v rámci toho istého postupu (využitie viacerých zdrojov);
- c) umožňujú zadávať zákazky účastníkom verejnej súťaže, ktorí ponúkajú najlepšiu hodnotu za vynaložené peniaze, pričom sa musí zabrániť konfliktu záujmov.

Článok 18

Záručný fond

Príspevky do mechanizmu vzájomného poistenia môžu pokrývať riziko spojené s vymáhaním splatných súm od príjemcov a považujú sa za dostatočnú záruku v zmysle nariadenia o rozpočtových pravidlách. Uplatňuje sa článok 37 nariadenia (EÚ) 2021/695.

Článok 19

Kritériá oprávnenosti týkajúce sa verejného obstarávania a cien

1. Články 9 a 10 sa uplatňujú primerane na ceny.

2. Odchylné od článku 176 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa článok 9 tohto nariadenia, ako aj článok 10 tohto nariadenia primerane uplatňujú na verejné obstarávanie štúdií uvedených v článku 10 ods. 3 písm. c) tohto nariadenia.

⁽²⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES. (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).

⁽²⁷⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).

HLAVA II

OSOBITNÉ USTANOVENIA, KTORÉ SA UPLATŇUJÚ NA VÝSKUMNÉ AKCIE

Článok 20

Vlastníctvo výsledkov výskumných akcií

1. Vlastníkmi výsledkov výskumných akcií podporovaných z fondu sú príjemcovia, ktorí ich vytvorili. Ak výsledky vytvorili právne subjekty spoločne a ak ich príslušné príspevky nemožno s istotou určiť alebo ak nie je možné takéto spoločné výsledky rozdeliť, výsledky sú spoločným vlastníctvom právnych subjektov. Spoluvlastníci uzavrú dohodu o určení ich podielov a podmienkach vykonávania ich spoluvlastníctva v súlade so svojimi povinnosťami podľa dohody o grante.
2. Odchylné od odseku 1, ak sa podpora z prostriedkov Únie poskytuje vo forme verejného obstarávania, vlastníkom výsledkov výskumných akcií podporovaných z fondu je Únia. Členské štáty a pridružené krajiny majú prístupové práva k výsledkom, a to bezplatne a na písomnú žiadosť.
3. Výsledky výskumných akcií podporovaných z fondu nesmú priamo ani nepriamo prostredníctvom jedného alebo viacerých sprostredkovateľských právnych subjektov podliehať kontrolám ani obmedzeniam zo strany nepridruženej tretej krajiny alebo subjektu z nepridruženej tretej krajiny, a to ani z hľadiska transferu technológií.
4. Pokiaľ ide o výsledky vytvorené príjemcami prostredníctvom výskumných akcií podporovaných z fondu a bez toho, aby bol dotknutý odsek 9 tohto článku, Komisii sa oznámi vopred každý prevod vlastníctva alebo udelenie výhradnej licencie nepridruženej tretej krajine alebo subjektu z nepridruženej tretej krajiny. Ak je takýto prevod vlastníctva alebo udelenie výhradnej licencie v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie a jej členských štátov alebo s cieľmi stanovenými v článku 3, podpora poskytnutá z fondu sa vráti.
5. Vnútroštátne orgány členských štátov a pridružených krajín majú prístupové práva k osobitným správam. Takéto práva sa udeľujú bezplatne a Komisia ich prevedie na členské štáty a pridružené krajiny po tom, ako zabezpečí, že sú stanovené primerané povinnosti, pokiaľ ide o dôvernosť informácií.
6. Vnútroštátne orgány členských štátov a pridružených krajín využívajú osobitnú správu výlučne na účely týkajúce sa používania svojimi ozbrojenými silami, alebo bezpečnostnými alebo spravodajskými zložkami, alebo v ich prospech, a to aj v rámci ich programov spolupráce. Takéto používanie zahŕňa štúdiu, hodnotenie, posúdenie, výskum, návrh, akceptáciu a osvedčovanie výrobku, prevádzku, školenie a likvidáciu, ako aj posúdenie a vypracovanie technických požiadaviek na obstarávanie.
7. Príjemcovia bezplatne udelia inštitúciám, orgánom, úradom alebo agentúram Únie prístupové práva k výsledkom výskumných akcií podporovaných z fondu, a to na riadne odôvodnený účel rozvíjania, vykonávania a monitorovania existujúcich politík alebo programov Únie v oblastiach, ktoré patria do jej právomoci. Takéto prístupové práva sú obmedzené na nekomerčné a nekonkurenčné využívanie.
8. Osobitné ustanovenia, pokiaľ ide o vlastníctvo, prístupové práva a udeľovanie licencií, sú stanovené v dohodách o udelení grantu a zmluvách týkajúcich sa obstarávania vo fáze pred komerčným využitím s cieľom zabezpečiť maximálne využitie výsledkov a predísť akejkoľvek nespravodlivej výhode. Verejní obstarávatelia majú prinajmenšom práva na bezplatný prístup k výsledkom na vlastné využitie a právo na udelenie nevýhradných licencií tretím stranám na využívanie výsledkov za spravodlivých a primeraných podmienok bez akéhokoľvek práva na udelenie sublicencie, alebo právo žiadať príjemcov, aby takéto nevýhradné licencie udelili. Všetky členské štáty a pridružené krajiny majú bezplatný prístup k osobitnej správe. Ak dodávateľ komerčne nevyužije výsledky v rámci stanovenej lehoty po obstarávaní vo fáze pred komerčným využitím, ktorá je uvedená v zmluve, prevedie akékoľvek vlastníctvo výsledkov na verejných obstarávateľov.
9. Toto nariadenie nemá vplyv na vývoz výrobkov, zariadenia alebo technológií, ktoré zahŕňajú výsledky výskumných akcií podporovaných z fondu, a nemá vplyv na diskrečnú právomoc členských štátov, pokiaľ ide o ich politiku vývozu výrobkov obranného priemyslu.

10. Ak dva alebo viaceré členské štáty alebo pridružené krajiny viacstranne alebo v rámci Únie spoločne uzavreli jednu alebo viacero zmlúv s jedným alebo viacerými príjemcami s cieľom ďalej rozvíjať výsledky výskumných akcií podporovaných z fondu, majú prístup k týmto výsledkom v rozsahu, v akom sú vo vlastníctve takýchto príjemcov a potrebné pre plnenie zmluvy alebo zmlúv. Takéto prístupové práva sa udeľujú bez poplatku a na základe osobitných podmienok s cieľom zabezpečiť, aby sa tieto práva využívali len na účely zmluvy alebo zmlúv a aby sa stanovili primerané povinnosti, pokiaľ ide o dôvernosť informácií.

HLAVA III

OSOBITNÉ USTANOVENIA, KTORÉ SA UPLATŇUJÚ NA VÝVOJOVÉ AKCIE

Článok 21

Ďalšie kritériá oprávnenosti vývojových akcií

1. Konzorcium preukazuje, že náklady na akciu, ktoré nie sú hradené z podpory Únie, sú pokryté inými formami financovania, ako napríklad príspevkami členských štátov alebo pridružených krajín alebo z prostriedkov spolufinancovania zo strany právnych subjektov.
2. Činnosti uvedené v článku 10 ods. 3 písm. d) sa musia zakladať na harmonizovaných požiadavkách na obrannú spôsobilosť, na ktorých sa spoločne dohodli najmenej dva členské štáty alebo pridružené krajiny.
3. Pokiaľ ide o činnosti uvedené v článku 10 ods. 3 písm. e) až h), konzorcium preukáže na základe dokumentov vydaných vnútroštátnymi orgánmi, že:
 - a) najmenej dva členské štáty alebo pridružené krajiny majú v úmysle obstaráť konečný výrobok alebo využívať technológiu koordinovaným spôsobom, a to v náležitých prípadoch aj prostredníctvom spoločného obstarávania;
 - b) činnosť je založená na spoločných technických špecifikáciách, na ktorých sa spoločne dohodli členské štáty alebo pridružené krajiny, ktoré majú akciu spolufinancovať alebo ktoré majú v úmysle spoločne obstaráť konečný výrobok alebo spoločne využívať technológiu.

Článok 22

Ďalšie kritériá na vyhodnotenie návrhov vývojových akcií

Okrem kritérií na vyhodnotenie návrhov uvedených v článku 12 sa v pracovnom programe tiež zohľadní:

- a) prínos k zvýšeniu efektívnosti výrobkov a technológií obranného priemyslu počas celého ich životného cyklu vrátane nákladovej účinnosti a potenciálu dosiahnuť synergie v rámci postupov obstarávania, údržby a likvidácie;
- b) prínos pre ďalšiu integráciu európskeho obranného priemyslu v celej Únii, ktorý príjemcovia preukazujú tým, že dokážu, že členské štáty sa zaviazali spoločne koordinovaným spôsobom využívať, vlastníť alebo udržiavať konečný výrobok alebo technológiu.

Článok 23

Vlastníctvo výsledkov vývojových akcií

1. Únia nevlastní výrobky alebo technológie obranného priemyslu, ktoré sú výsledkom vývojových akcií podporovaných z fondu, ani nemá žiaden nárok na práva duševného vlastníctva týkajúce sa uvedených akcií.
2. Výsledky vývojových akcií podporovaných z fondu nesmú priamo ani nepriamo prostredníctvom jedného alebo viacerých sprostredkovateľských právnych subjektov podliehať kontrolám ani obmedzeniam zo strany nepridružených tretích krajín alebo subjektov z nepridružených tretích krajín, a to ani vo forme transferu technológií.

3. Toto nariadenie nemá vplyv na diskrečnú právomoc členských štátov, pokiaľ ide o ich politiku vývozu výrobkov obranného priemyslu.
4. Pokiaľ ide o výsledky vytvorené príjemcami prostredníctvom vývojových akcií podporovaných z fondu a bez toho, aby bol dotknutý odsek 3 tohto článku, Komisii sa oznámi vopred každý prevod vlastníctva na nepridruženú tretiu krajinu alebo na subjekt z nepridruženej tretej krajiny. Ak je takýto prevod vlastníctva v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie a jej členských štátov alebo s cieľmi stanovenými v článku 3, podpora poskytnutá z fondu sa vráti.
5. Ak sa podpora Únie poskytuje vo forme verejného obstarávania štúdie, všetky členské štáty alebo pridružené krajiny majú na základe písomnej žiadosti právo na bezplatnú nevýhradnú licenciu na využívanie štúdie.

HLAVA IV

RIADENIE, MONITOROVANIE, HODNOTENIE A KONTROLA

Článok 24

Pracovné programy

1. Fond sa vykonáva prostredníctvom ročných pracovných programov uvedených v článku 110 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách. V pracovných programoch sa v náležitých prípadoch stanoví celková suma vyčlenená na operácie kombinovaného financovania. V pracovných programoch sa uvádza celkový rozpočet využívaný na cezhraničnú účasť MSP.
2. Komisia prijíma prostredníctvom vykonávacích aktov pracovné programy uvedené v odseku 1 tohto článku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 34 ods. 2.
3. V pracovných programoch sa podrobne uvádzajú témy výskumu a kategórie akcií, ktoré sa majú podporovať z fondu. Uvedené kategórie musia byť v súlade s obrannými prioritami uvedenými v článku 3.

S výnimkou tej časti pracovného programu, ktorá sa venuje prelomovým obranným technológiám, sa témy výskumu a kategórie akcií uvedené v prvom pododseku týkajú výrobkov a technológií obranného priemyslu v týchto oblastiach:

- a) príprava, ochrana, nasadenie a udržateľnosť;
 - b) riadenie a nadriadenosť informácií, ako aj velenie, kontrola, komunikácia, počítače, spravodajské informácie, sledovanie a prieskum (C4ISR), kybernetická obrana a kybernetická bezpečnosť, a
 - c) nasadenie a efekty.
4. Pracovné programy obsahujú v relevantných prípadoch funkčné požiadavky a upresňuje sa v nich forma financovania z prostriedkov Únie podľa článku 8, pričom zároveň nebránia súťaži na úrovni výziev na predkladanie návrhov.

V pracovných programoch sa môže zväziť aj prechod výsledkov výskumných akcií s preukázanou pridanou hodnotou, ktoré sa už podporili z fondu, do fázy vývoja.

Článok 25

Konzultácie s projektovým manažérom

Ak je vymenovaný projektový manažér, Komisia s ním pred vykonaním platby konzultuje pokrok dosiahnutý v súvislosti s akciou.

Článok 26

Nezávislí experti

1. Komisia vymenuje nezávislých expertov, ktorí budú pomáhať pri preskúmaní a posúdení z etického hľadiska podľa článku 7 tohto nariadenia a vyhodnocovaní návrhov podľa článku 237 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Nezávislí experti uvedení v odseku 1 tohto článku sú štátnymi príslušníkmi čo možno najväčšieho počtu členských štátov a vyberajú sa na základe výziev na prejavenie záujmu adresovaných ministerstvám obrany a podriadeným agentúram, ďalším príslušným vládnym orgánom, výskumným inštitúciám, univerzitám, podnikateľským združeniam alebo podnikom zo sektora obrany s cieľom vytvoriť zoznam nezávislých expertov. Odchyľne od článku 237 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa zoznam nezávislých expertov nezverejňuje.
3. Bezpečnostné oprávnenia vymenovaných nezávislých expertov potvrdzuje príslušný členský štát.
4. Výbor uvedený v článku 34 sa každoročne informuje o zozname nezávislých expertov v záujme transparentnosti, pokiaľ ide o ich bezpečnostné oprávnenia. Komisia zabezpečuje, aby nezávislí experti nevykonávali hodnotenia a neposkytovali poradenstvo alebo pomoc v záležitostiach, v súvislosti s ktorými sa nachádzajú v konflikte záujmov.
5. Nezávislí experti sa vyberajú na základe ich zručností, skúseností a znalostí, ktoré sú relevantné pre úlohy, ktorými sa poveria.

Článok 27

Uplatňovanie pravidiel o utajovaných skutočnostiach

1. V rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia:
 - a) každý členský štát zabezpečí, aby poskytoval stupeň ochrany utajovaných skutočností EÚ, ktorý je rovnocenný stupňu, ktorý poskytujú bezpečnostné predpisy Rady stanovené v rozhodnutí Rady 2013/488/EÚ ⁽²⁸⁾;
 - b) Komisia chráni utajované skutočnosti v súlade s bezpečnostnými predpismi stanovenými v rozhodnutí (EÚ, Euratom) 2015/444;
 - c) fyzické osoby s pobytom a právnické osoby usadené v tretej krajine môžu s utajovanými skutočnosťami EÚ týkajúcimi sa fondu nakladať len vtedy, ak v uvedenej krajine podliehajú bezpečnostným predpisom, ktoré zaisťujú stupeň ochrany, ktorý je prinajmenšom rovnocenný stupňu, aký poskytujú bezpečnostné predpisy Komisie a Rady stanovené v rozhodnutí (EÚ, Euratom) 2015/444 a rozhodnutí 2013/488/EÚ;
 - d) rovnocennosť bezpečnostných predpisov uplatňovaných v tretej krajine alebo medzinárodnou organizáciou sa stanoví v dohode o bezpečnosti informácií, ktorá zahŕňa v relevantných prípadoch aj otázky priemyselnej bezpečnosti, uzavretej alebo ktorá sa má uzavrieť medzi Úniou a danou treťou krajinou alebo medzinárodnou organizáciou, a to v súlade s postupom stanoveným v článku 218 ZFEÚ a so zreteľom na článok 13 rozhodnutia 2013/488/EÚ, a
 - e) bez toho, aby bol dotknutý článok 13 rozhodnutia 2013/488/EÚ a predpisy, ktorými sa riadi oblasť priemyselnej bezpečnosti stanovené v rozhodnutí (EÚ, Euratom) 2015/444, sa fyzickej alebo právnickej osobe, tretej krajine alebo medzinárodnej organizácii môže, ak je to potrebné a na individuálnom základe, poskytnúť prístup k utajovaným skutočnostiam EÚ, a to podľa povahy a obsahu takýchto skutočností, príjemcovej potreby poznať také skutočnosti a stupeň výhodnosti pre Úniu.
2. Ak ide o akcie, ktoré zahŕňajú, vyžadujú si alebo obsahujú utajované skutočnosti, príslušný financujúci subjekt spresní vo výzve na predkladanie návrhov alebo v súťažných podkladoch opatrenia a požiadavky potrebné na to, aby sa zaistila bezpečnosť takýchto skutočností na požadovanej úrovni.

⁽²⁸⁾ Rozhodnutie Rady 2013/488/EÚ z 23. septembra 2013 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 274, 15.10.2013, s. 1).

3. Komisia zriadi zabezpečený systém výmeny s cieľom uľahčiť výmenu citlivých informácií vrátane utajovaných skutočností medzi Komisiou a členskými štátmi a pridruženými krajinami a prípadne aj so žiadateľmi a príjemcami. V uvedenom systéme sa zohľadnia vnútroštátne bezpečnostné predpisy členských štátov.

4. O pôvode nových utajovaných skutočností vytvorených pri výkone výskumnej alebo vývojovej akcie rozhodnú členské štáty, na území ktorých sú prijímatelia usadení. Na uvedený účel môžu uvedené členské štáty rozhodnúť o osobitnom bezpečnostnom rámci na ochranu a nakladanie s utajovanými skutočnosťami týkajúcimi sa akcie a informujú o tom Komisiu. Takýmto bezpečnostným rámcom nie je dotknutá možnosť Komisie mať prístup k informáciám potrebným na vykonanie výskumnej alebo vývojovej akcie.

Ak uvedené členské štáty nevytvoria žiadny takýto osobitný bezpečnostný rámec, Komisia stanoví bezpečnostný rámec pre akciu v súlade s rozhodnutím (EÚ, Euratom) 2015/444.

Náležitý bezpečnostný rámec pre akciu musí byť v každom prípade zavedený pred podpísaním dohody o udelení grantu alebo zmluvy.

Článok 28

Monitorovanie a podávanie správ

1. Ukazovatele na účely podávania správ o pokroku fondu pri dosahovaní špecifických cieľov stanovených v článku 3 ods. 2 sú uvedené v prílohe.

2. Na zabezpečenie účinného posúdenia pokroku fondu pri dosahovaní jeho cieľov je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 33 s cieľom zmeniť prílohu, pokiaľ ide o ukazovatele, ak sa to považuje za potrebné, ako aj s cieľom doplniť toto nariadenie o ustanovenia o vytvorení rámca pre monitorovanie a hodnotenie.

3. Komisia pravidelne monitoruje vykonávanie fondu a každoročne podáva Európskemu parlamentu a Rade správu o dosiahnutom pokroku, a to aj o zohľadňovaní poznatkov a skúseností získaných z EDIDP a PADR pri vykonávaní fondu. Na uvedený účel Komisia zavedie potrebné opatrenia na monitorovanie.

4. Systémom podávania správ o výkonnosti sa zabezpečí, aby sa údaje na monitorovanie vykonávania a výsledkov fondu získavali efektívne, účinne a včas.

Na uvedený účel sa príjemcom finančných prostriedkov Únie a prípadne členskými štátom ukladajú primerané požiadavky na podávanie správ.

Článok 29

Hodnotenie fondu

1. Hodnotenia fondu sa vykonávajú včas, aby poskytli informácie pre proces rozhodovania.

2. Priebežné hodnotenie fondu sa vykoná hneď, ako budú k dispozícii dostatočné informácie o jeho vykonávaní, najneskôr však štyri roky od začiatku vykonávacieho obdobia fondu.

Priebežná hodnotiacia správa vzťahujúca sa na obdobie do 31. júla 2024 obsahuje najmä:

a) posúdenie riadenia fondu, a to aj pokiaľ ide:

i) o ustanovenia týkajúce sa nezávislých expertov;

ii) vykonávanie etických postupov stanovených v článku 7 tohto nariadenia;

- b) skúsenosti získané z EDIDP a PADR;
- c) miery vykonávania;
- d) výsledky pridelovania projektov vrátane miery zapojenia MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou a miery ich cezhraničnej účasti;
- e) miery úhrady nepriamych nákladov stanovených v článku 15 tohto nariadenia;
- f) sumy pridelených prelomovým obranným technológiám vo výzvach na predkladanie návrhov a
- g) finančné prostriedky poskytnuté v súlade s článkom 195 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Priebežné hodnotenie musí zároveň obsahovať informácie o krajinách pôvodu príjemcov, počte krajín zapojených do jednotlivých projektov a podľa možnosti aj o rozdelení vzniknutých práv duševného vlastníctva. Komisia môže predkladať návrhy na akékoľvek vhodné zmeny tohto nariadenia.

3. Na konci vykonávacieho obdobia, najneskôr však do 31. decembra 2031, Komisia vykoná záverečné hodnotenie a vypracuje správu o vykonávaní fondu.

Záverečná hodnotiacia správa:

- a) zahŕňa výsledky vykonávania a, pokiaľ to je možné, vplyv fondu;
 - b) vychádza z relevantných konzultácií s členskými štátmi, pridruženými krajinami a hlavnými zainteresovanými stranami a posudzuje najmä pokrok pri dosahovaní cieľov stanovených v článku 3;
 - c) pomáha identifikovať oblasti, v ktorých je Únia vo vývoji výrobkov a technológií obranného priemyslu závislá od tretích krajín;
 - d) analyzuje cezhraničnú účasť, a to aj účasť MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou, na akciách vykonávaných v rámci fondu, ako aj začlenenie MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou do globálneho hodnotového reťazca a prínos fondu k riešeniu nedostatkov identifikovaných v pláne rozvoja spôsobilostí, a
 - e) obsahuje informácie o krajinách pôvodu príjemcov a podľa možnosti o rozdelení vytvorených práv duševného vlastníctva.
4. Komisia oznámi závery hodnotení spolu so svojimi pripomienkami Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

Článok 30

Audity

Audity týkajúce sa použitia príspevku Únie vykonávané osobami alebo subjektmi vrátane tých, ktoré neboli poverené inštitúciami, orgánmi, úradmi alebo agentúrami Únie, tvoria základ celkového uistenia podľa článku 127 nariadenia o rozpočtových pravidlách. Dvor audítorov preskúmava účty všetkých príjmov a výdavkov Únie v súlade s článkom 287 ZFEÚ.

Článok 31

Ochrana finančných záujmov Únie

Ak sa prostredníctvom rozhodnutia prijatého podľa medzinárodnej dohody alebo na základe akéhokoľvek iného právneho nástroja zúčastňuje na fonde tretia krajina, táto tretia krajina udelí potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí. V prípade OLAF-u tieto práva zahŕňajú právo viesť vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013.

Článok 32

Poskytovanie informácií, komunikácia a publicita

1. Prijemcovia finančných prostriedkov Únie musia priznať pôvod uvedených finančných prostriedkov a zabezpečiť viditeľnosť finančných prostriedkov Únie, najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov, a to tým, že poskytnú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti. Dohoda o udelení grantu alebo o financovaní obsahuje ustanovenia upravujúce možnosť publikovať akademické články na základe výsledkov výskumných akcií.

2. Komisia vykonáva informačné a komunikačné akcie v súvislosti s fondom, akciami vykonávanými v rámci fondu a dosiahnutými výsledkami.

Finančné zdroje vyčlenené na fond zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, pokiaľ sa uvedené priority týkajú cieľov stanovených v článku 3.

3. Finančné zdroje vyčlenené na tento fond môžu tiež prispievať k organizácii činností v oblasti šírenia informácií, podujatí na nadviazovanie kontaktov a činností zameraných na zvyšovanie informovanosti, najmä s cieľom otvoriť dodávateľské reťazce na posilnenie cezhraničnej účasti MSP.

HLAVA V

DELEGOVANÉ AKTY, VYKONÁVACIE AKTY, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 33

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 28 sa Komisii udeľuje na dobu neurčitú od 12. mája 2021.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 28 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 28 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 34

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Európska obranná agentúra sa pozve, aby poskytovala výboru svoje názory a odborné znalosti ako pozorovateľ. Prizve sa aj Európska služba pre vonkajšiu činnosť, aby výboru pomáhala.

Výbor sa tiež stretáva v osobitných zloženiach, a to aj s cieľom rokovať o aspektoch obrany a bezpečnosti, ktoré sa týkajú akcií vykonávaných v rámci fondu.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Ak výbor nevydá žiadne stanovisko, Komisia neprijme návrh vykonávacieho aktu a uplatňuje sa článok 5 ods. 4 tretí pododsek nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 35

Zrušenie

Nariadenie (EÚ) 2018/1092 sa zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2021.

Článok 36

Prechodné ustanovenia

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zmenu akcií začatých podľa nariadenia (EÚ) 2018/1092 alebo PADR, ktoré sa na uvedené akcie aj naďalej vzťahujú až do ich ukončenia, ako aj na ich výsledky.

2. Z finančného krytia fondu sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebné na zabezpečenie prechodu medzi fondom a opatreniami prijatými podľa nariadenia (EÚ) 2018/1092 a PADR.

3. V prípade potreby možno rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov uvedených v článku 4 ods. 4 zahrnúť do rozpočtu Únie na obdobie po 31. decembri 2027, aby sa umožnilo riadenie akcií, ktoré sa neskončia do konca trvania fondu.

Článok 37

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 29. apríla 2021

Za Európsky parlament
predseda
D. M. SASSOLI

Za Radu
predsedníčka
A. P. ZACARIAS

PRÍLOHA

UKAZOVATELE NA ÚČELY PODÁVANIA SPRÁV O POKROKU FONDU PRI DOSAHOVANÍ JEHO ŠPECIFICKÝCH CIEĽOV

Špecifický cieľ stanovený v článku 3 ods. 2 písm. a):

Ukazovateľ 1: účastníci

Merané podľa: počtu zapojených právnych subjektov (rozdelených podľa veľkosti, typu a krajiny usadenia)

Ukazovateľ 2: spoločný výskum

Merané podľa:

- 2.1. počtu a hodnoty financovaných projektov
- 2.2. cezhraničnej spolupráce: podielu zákaziek zadávaných MSP a spoločnostiam so strednou trhovou kapitalizáciou s uvedením hodnoty zákaziek pri cezhraničnej spolupráci
- 2.3. podielu príjemcov nevykonávajúcich výskumné činnosti s uplatnením v obrannom priemysle pred 12. májom 2021

Ukazovateľ 3: inovačné výrobky

Merané podľa:

- 3.1. počtu nových patentov pochádzajúcich z projektov podporovaných z fondu
- 3.2. agregovaného rozdelenia patentov medzi MSP, spoločnosťami so strednou trhovou kapitalizáciou, a právnymi subjektami, ktoré nie sú ani MSP ani spoločnosťami so strednou trhovou kapitalizáciou
- 3.3. agregovaného rozdelenia patentov medzi členskými štátmi

Špecifický cieľ stanovený v článku 3 ods. 2 písm. b):

Ukazovateľ 4: kolaboratívny rozvoj spôsobilostí

Merané podľa: počtu a hodnoty financovaných akcií, ktoré sa zaoberajú nedostatkami v spôsobilostiach identifikovanými v pláne rozvoja spôsobilostí

Ukazovateľ 5: nepretržitá podpora počas celého cyklu výskumu a vývoja

Merané podľa: prítomnosti práv duševného vlastníctva alebo výsledkov vytvorených v rámci akcií podporovaných v minulosti v podkladových informáciách

Ukazovateľ 6: vytváranie/podpora pracovných miest

Merané podľa: počtu podporovaných zamestnancov vo výskume a vývoji v oblasti obrany za členský štát

II

(Nelegislatívne akty)

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2021/698

z 30. apríla 2021

o bezpečnosti systémov a služieb, ktoré sa zavádzajú, prevádzkujú a používajú v rámci Vesmírneho programu Únie a ktoré môžu ovplyvniť bezpečnosť Únie, a o zrušení rozhodnutia 2014/496/SZBP

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 28,

so zreteľom na návrh vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

keďže:

- (1) Európsky globálny navigačný satelitný systém (ďalej len „GNSS“) predstavuje najmä vzhľadom na svoj strategický rozmer, regionálne a globálne pokrytie a viacstranné využitie citlivú infraštruktúru, ktorej zavádzanie a používanie môže ovplyvniť bezpečnosť Únie a jej členských štátov.
- (2) Rada by mala rozhodnúť o opatreniach, ktoré treba prijať v prípade, ak by si medzinárodná situácia vyžadovala, aby Únia prijala operačné opatrenia, a ak by prevádzka GNSS mohla mať vplyv na bezpečnosť Únie alebo jej členských štátov, alebo ak by bola prevádzka GNSS ohrozená.
- (3) Rada preto prijala rozhodnutie 2014/496/SZBP ⁽¹⁾.
- (4) Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/696 ⁽²⁾ sa zriaďuje Vesmírny program Únie (ďalej len „program“) a zriaďuje Agentúra Európskej únie pre vesmírny program (ďalej len „agentúra“). V jeho článku 3 sa ustanovuje, že program pozostáva z piatich zložiek: globálny systém satelitnej navigácie (Galileo), regionálny systém satelitnej navigácie (EGNOS), systém civilného pozorovania Zeme (Copernicus), systém pre dohľad nad kozmickým priestorom a sledovanie tohto priestoru doplnený o parametre z pozorovaní súvisiace s vesmírnym počasím a objektmi v blízkosti Zeme („získavanie informácií o situácii vo vesmíre“) a služba satelitnej komunikácie (GOVSATCOM).
- (5) Kozmické technológie, údaje a služby sa stali nevyhnutnou súčasťou každodenného života Európanov a zohrávajú zásadnú úlohu pri ochrane mnohých strategických záujmov Únie a jej členských štátov. Potenciálnymi cieľmi ohrozenia bezpečnosti sú aj samotné kozmické systémy a služby.
- (6) V dôsledku zavádzania, prevádzky a používania každej zložky programu by mohlo vzniknúť niekoľko potenciálnych hrozieb pre bezpečnosť a základné záujmy Únie a jej členských štátov. Je preto vhodné rozšíriť rozsah pôsobnosti rozhodnutia 2014/496/SZBP aj na systémy a služby zriadené v rámci uvedených zložiek, ktoré výbor zriadený

⁽¹⁾ Rozhodnutie Rady 2014/496/SZBP z 22. júla 2014 o aspektoch rozmiestňovania, prevádzky a používania Európskeho globálneho navigačného satelitného systému, ktoré majú vplyv na bezpečnosť Európskej únie, a o zrušení jednotnej akcie 2004/552/SZBP (Ú. v. EÚ L 219, 25.7.2014, s. 53).

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/696 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Vesmírny program Únie a Agentúra Európskej únie pre vesmírny program a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 912/2010, (EÚ) č. 1285/2013 a (EÚ) č. 377/2014 a rozhodnutie č. 541/2014/EÚ (pozri stranu 69 tohto úradného vestníka).

podľa článku 107 ods. 1 písm. e) nariadenia (EÚ) 2021/696 vo svojom zložení pre bezpečnosť určil za citlivé z hľadiska bezpečnosti, pričom sa zohľadnia rozdiely medzi zložkami programu, najmä pokiaľ ide o právomoci členských štátov a ich kontrolu nad senzormi, systémami alebo inými kapacitami relevantnými pre program.

- (7) Zo skúseností získaných pri vykonávaní rozhodnutia 2014/496/SZBP počas posledných rokov sa vyvodili poučenia. Operačný postup ustanovený v rozhodnutí 2014/496/SZBP by sa preto mal zodpovedajúcim spôsobom upraviť.
- (8) Informácie a odborné znalosti o tom, či udalosť súvisiaca s kozmickým systémom alebo kozmickou službou predstavuje hrozbu pre Úniu, členské štáty alebo kozmické systémy a služby, by mala Rada a vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoký predstaviteľ“) poskytovať agentúra alebo prípadne príslušná štruktúra na monitorovanie bezpečnosti systému alebo služby, ktoré sú zriadené alebo sa poskytujú v rámci niektorej zložky programu podľa článku 34 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2021/696 (ďalej len „štruktúra na monitorovanie bezpečnosti“), alebo tiež členské štáty či Európska komisia. Okrem toho môžu takéto informácie poskytnúť aj tretie štáty.
- (9) Mali by sa vyjasniť príslušné úlohy Rady, vysokého predstaviteľa, agentúry, prípadnej štruktúry na monitorovanie bezpečnosti a členských štátov v rámci reťazca prevádzkových povinností, ktorý sa má zriadiť s cieľom reagovať na hrozbu pre Úniu, členské štáty alebo ktorýkoľvek zo systémov a služieb zriadených podľa programu.
- (10) V článku 28 nariadenia (EÚ) 2021/696 sa ustanovuje, že Komisia nesie celkovú zodpovednosť za realizáciu programu, a to aj v oblasti bezpečnosti. V tomto rozhodnutí by sa mali vymedziť povinnosti Rady a vysokého predstaviteľa, pokiaľ ide o odvrátenie hrozieb vyplývajúcich zo zavádzania, prevádzky a využívania kozmických systémov a služieb alebo v prípade ohrozenia týchto systémov alebo služieb.
- (11) V tejto súvislosti sú základnými referenčnými dokumentami pre hrozby vyhlásenia o bezpečnostných požiadavkách na konkrétne systémy, ktoré obsahujú hlavné všeobecné hrozby, ktorými sa musia zaoberať jednotlivé zložky programu, a bezpečnostné plány systémov, ktoré obsahujú registre bezpečnostných rizík stanovené v rámci bezpečnostnej certifikácie jednotlivých zložiek. Uvedené základné referenčné dokumenty na identifikáciu hrozieb, ktorými sa konkrétne zaoberá toto rozhodnutie, ako aj na doplnenie operačných postupov potrebných na vykonávanie tohto rozhodnutia.
- (12) V naliehavých prípadoch môže byť potrebné prijať rozhodnutia do niekoľkých hodín od doručenia informácií o hrozbe. Ak okolnosti neumožňujú prijatie rozhodnutia Rady s cieľom odvrátiť hrozbu alebo zmierniť závažné poškodenie základných záujmov Únie alebo jedného či viacerých jej členských štátov, alebo ak sú ohrozené kozmické systémy alebo služby, vysoký predstaviteľ by mal byť splnomocnený vydať potrebné predbežné pokyny. Za takýchto okolností by Rada mala byť bezodkladne informovaná a mala by čo najskôr preskúmať predbežné pokyny.
- (13) V súlade s článkom 34 ods. 5 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/696 by mala agentúra v rámci svojej pôsobnosti zabezpečiť prevádzku Strediska na monitorovanie bezpečnosti systému Galileo (ďalej len „GSMC“) v súlade s požiadavkami uvedenými v odseku 2 uvedeného článku a pokynmi vypracovanými v rámci rozsahu pôsobnosti tohto rozhodnutia. V súlade s článkom 79 ods. 1 písm. j) nariadenia (EÚ) 2021/696 by mal výkonný riaditeľ agentúry zabezpečiť, aby bola agentúra ako prevádzkovateľ GSMC schopná reagovať na pokyny vydávané podľa tohto rozhodnutia.
- (14) Príslušné určené štruktúry na monitorovanie bezpečnosti by mali fungovať v súlade s bezpečnostnými požiadavkami uvedenými v článku 34 ods. 2 prvom pododseku nariadenia (EÚ) 2021/696 a v súlade s pokynmi vypracovanými podľa tohto rozhodnutia.

- (15) Okrem toho sa v rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady č. 1104/2011/EÚ^(*) ustanovujú pravidlá, na základe ktorých môžu mať členské štáty, Rada, Komisia, Európska služba pre vonkajšiu činnosť, agentúry Únie, tretie štáty a medzinárodné organizácie prístup k verejnej regulovanej službe, ktorú poskytuje globálny navigačný satelitný systém zriadený podľa programu Galileo. Konkrétne v článku 6 rozhodnutia č. 1104/2011/EÚ sa stanovuje, že GSMC poskytuje prevádzkové rozhranie medzi príslušnými orgánmi verejnej regulovanej služby, Radou a vysokým predstaviteľom a kontrolnými strediskami,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Týmto rozhodnutím sa stanovujú povinnosti, ktoré vykonáva Rada a vysoký predstaviteľ:
 - a) na odvrátenie ohrozenia bezpečnosti Únie alebo jedného či viacerých jej členských štátov, alebo na zmiernenie závažného poškodenia základných záujmov Únie alebo jedného či viacerých jej členských štátov, ktoré vyplýva zo zavádzania, prevádzky alebo používania systémov a služieb zavádzaných a poskytovaných v rámci zložiek Agentúry Európskej únie pre vesmírny program (ďalej len „program“); alebo
 - b) v prípade ohrozenia prevádzky ktoréhokoľvek z týchto systémov alebo poskytovania týchto služieb.
2. Pri vykonávaní tohto rozhodnutia sa náležite zohľadnia rozdiely medzi zložkami programu, najmä pokiaľ ide o právomoc členských štátov a ich kontrolu nad senzormi, systémami alebo inými kapacitami relevantnými pre program.

Článok 2

1. V prípade takéhoto ohrozenia členské štáty, Komisia, Agentúra Európskej únie pre vesmírny program (ďalej len „agentúra“) alebo akákoľvek štruktúra na monitorovanie bezpečnosti určená v súlade s článkom 34 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2021/696 (ďalej len „určená štruktúra na monitorovanie bezpečnosti“) bezodkladne informujú vysokého predstaviteľa o všetkých skutočnostiach, ktorými disponujú a ktoré považujú za dôležité.
2. Vysoký predstaviteľ bezodkladne informuje Radu o danom ohrození a jeho možnom vplyve na bezpečnosť Únie alebo jedného či viacerých jej členských štátov a o prevádzke dotknutých systémov alebo poskytovaní dotknutých služieb.

Článok 3

1. Rada, uznášajúca sa jednomyselne na základe návrhu vysokého predstaviteľa, rozhoduje o potrebných pokynoch pre agentúru alebo prípadne pre štruktúru na monitorovanie bezpečnosti.
2. Agentúra alebo príslušná štruktúra na monitorovanie bezpečnosti a Komisia poskytujú vysokému predstaviteľovi poradenstvo o možnom širšom vplyve pokynov, ktoré má vysoký predstaviteľ v úmysle navrhnuť Rade podľa odseku 1, na systémy a služby zriadené a poskytované v rámci zložiek programu.
3. Súčasťou návrhu vysokého predstaviteľa uvedeného v odseku 1 je aj posúdenie vplyvu navrhovaných pokynov.
4. Politický a bezpečnostný výbor (ďalej len „PBV“) podľa vhodnosti poskytuje Rade k navrhovaným pokynom stanovisko.

(*) Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1104/2011/EÚ z 25. októbra 2011 o pravidlách prístupu k verejnej regulovanej službe, ktorú poskytuje globálny satelitný navigačný systém zriadený v rámci programu Galileo (Ú. v. EÚ L 287, 4.11.2011, s. 1).

Článok 4

1. Ak si naliehavosť situácie vyžaduje okamžité opatrenia, ktoré sa majú prijať skôr, ako Rada prijme rozhodnutie podľa článku 3 ods. 1, vysoký predstaviteľ je oprávnený vydať potrebné predbežné pokyny určené agentúre alebo príslušnej štruktúre na monitorovanie bezpečnosti. Vysoký predstaviteľ môže poveriť generálneho tajomníka Európskej služby pre vonkajšiu činnosť, aby takéto pokyny určené agentúre alebo príslušnej štruktúre na monitorovanie bezpečnosti vydal v mene vysokého predstaviteľa.
2. Vysoký predstaviteľ o akýchkoľvek pokynoch vydaných podľa odseku 1 bezodkladne informuje Radu a Komisiu.
3. Rada predbežné pokyny vysokého predstaviteľa čo najskôr potvrdí, zmení alebo zruší.
4. Vysoký predstaviteľ uvedené predbežné pokyny neustále preskúmava, podľa potreby ich mení alebo v prípade, že už nie sú potrebné okamžité opatrenia, ich zruší. Platnosť predbežných pokynov v každom prípade uplynie štyri týždne po ich vydaní alebo na základe rozhodnutia Rady podľa odseku 3.

Článok 5

1. Do jedného roka po tom, ako výbor zriadený podľa článku 107 ods. 1 písm. e) nariadenia (EÚ) 2021/696 vo svojom zložení pre bezpečnosť stanoví na základe analýzy rizík a hrozieb vykonanej Komisiou podľa článku 34 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/696 postupom uvedeným v jeho článku 107 ods. 3, či systém zriadený alebo služba poskytovaná alebo oboje v rámci určitej zložky programu sú citlivé z bezpečnostného hľadiska, pripraví vysoký predstaviteľ potrebné prevádzkové postupy na praktické vykonávanie ustanovení uvedených v tomto rozhodnutí, pokiaľ ide o dotknutý systém a/alebo dotknutú službu, a predloží ich na schválenie PBV. Na tento účel vysokému predstaviteľovi pomáhajú podľa potreby experti z členských štátov, Komisia, agentúra a príslušná štruktúra na monitorovanie bezpečnosti.
2. Prevádzkové postupy uvedené v odseku 1 môžu zahŕňať aj vopred stanovené pokyny, ktoré má realizovať agentúra alebo prípadne ktorákoľvek príslušná štruktúra na monitorovanie bezpečnosti.
3. Vysoký predstaviteľ prevádzkové postupy preskúmava aspoň raz za dva roky, a to najmä v nadväznosti na postup preskúmania získaných poznatkov po každoročnom zhodnotení vykonávania tohto rozhodnutia, alebo na žiadosť členského štátu a v prípade potreby ich predloží na schválenie PBV.
4. Vysoký predstaviteľ najmenej raz ročne informuje PBV o prebiehajúcich činnostiach vykonávaných na účely praktického vykonávania tohto rozhodnutia.

Článok 6

1. V súlade s medzinárodnými dohodami, ktoré uzavrela Únia alebo Únia a jej členské štáty, vrátane tých, ktorými sa udeľuje prístup k verejnej regulovanej službe podľa článku 3 ods. 5 rozhodnutia č. 1104/2011/EÚ, je vysoký predstaviteľ oprávnený uzavierať s tretími štátmi administratívne dojednania o spolupráci na účely vykonávania tohto rozhodnutia. Takéto dojednania schvaľuje Rada, ktorá sa uznáša jednomyselne.
2. Ak si takéto dojednania vyžadujú prístup k utajovaným skutočnostiam Únie, uvoľnenie alebo výmena utajovaných skutočností sa schvaľuje v súlade s príslušnými bezpečnostnými predpismi.

Článok 7

Rada preskúma a podľa potreby zmení pravidlá a postupy ustanovené v tomto rozhodnutí najneskôr tri roky od dátumu nadobudnutia jeho účinnosti alebo na žiadosť niektorého členského štátu.

Článok 8

Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie vykonávania tohto rozhodnutia vo svojej oblasti zodpovednosti, okrem iného aj v súlade s článkom 34 ods. 6 písm. a) nariadenia (EÚ) 2021/696. Na tento účel členské štáty určia jedno alebo viaceré kontaktné miesta, ktoré pomáhajú pri operačnom riadení reakcie na hrozbu. Uvedenými kontaktnými miestami môžu byť fyzické alebo právnické osoby.

Článok 9

Rozhodnutie 2014/496/SZBP sa týmto zrušuje.

Prevádzkové postupy vypracované podľa rozhodnutia 2014/496/SZBP, pokiaľ ide o systém Galileo, zostávajú v platnosti až do ich aktualizácie podľa tohto rozhodnutia.

Článok 10

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

V Bruseli 30. apríla 2021

Za Radu
predsedníčka
A. P. ZACARIAS

ISSN 1977-0790 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5147 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie
L-2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK